

B

800.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 800.

Handwritten text in a cursive script, likely a signature or a short note, located at the top of the page.

x

95. 274. 52. 375

ש ייך אלהי הברכה המעלה לנו
עמנו מלכות מלכות מלכות

הוא הוה ייך אלהי הברכה
הוא הוה ייך אלהי הברכה

הוא הוה ייך אלהי הברכה

כאלה עתה

החלק השני - חלק השני - חלק השני

שם החלק

שם החלק השני

והנה זהו שם החלק השני
החלק השני הוא זה
החלק השני הוא זה
החלק השני הוא זה
החלק השני הוא זה

מראה מקום

פ"ב ראה

פ"ב ראה

ראינו כמה דיונים חלוקים בנפשם מפי המעין המתנבך הזה
הגאון רבינו יוסים אל בתשובותיו אלה ואבילו על שאלה
אחת על כן חשבו להדפיס גם את המראה מקום הלו על כל דין ודין כפי הלכות
וכפי עיניו להראות למעין במספר התשובה וסימן הדף וסימן הסעיפים המסתעפים
משורש אחד למען לא ייגע ולא יושק למצוא חפצו ומצוקתו: וישן שהכפל בכל דבר
עמל למדפים ולאות לקורא חשבו לכתוב לכך המספרים שהיו שלמה והראשון
ורמזו מספר התשובה כי הדין שומא בתשובה הראשונה ככתוב על המספר הראשון
א' והיה פרושו שדין זה תמצאהו בתשובה א' והמספר השני יורה מספר הדף שבו
ימצא דין זה כי אם היה הדין בדף כ' ככתוב ב' אחר א' מעט רחוק והפסק כגלה למען
יבין הקורא שהוא בדף כ' והמספר השלישי יודיע הסעיף בתחלת הלשון המבאר
הדיו וכתב בהפרט מועט מן השני כי בהמצא ראש הדין בסעיף א' כראש א' במספר
שלישי ולהקל מעל הקורא המשא במנין הסעיפים שלא יתחיל לזכות מראש התשובה
השני כי יזכיר בכל סעיף וסעיף על דרך א' ב' ג' ד' וכו' כחק מן הנד והכל תבין
מעמדך בהתבוננות מעט: גם אמרו לעורך שהדין הללו לוקחו מלשון התשובה
ולא מלשון השאלה רק בקצתם ובמקום שמצאו שהגאון בתשובתו על השאלה אשר
וקיים דבריו השואל כמה שטען על אחד מהחלקים כמו שתמצא בשאלה ה' שהשואל
כתב כגד מתור דכש היון ועל דבריו קבענו מסמרו כי מצאנו בתשובת הגאון סעיף
ז' בסופו כלשו' היה וכל מה שכתבת לדחות דבר זה כדין ובהלכה כתבת ואתה תבין
מהמעט הרכה: והעם יאיר חשכו וחסך כל עור בתורתו הקדושה יגלה עיניו
וכביטה כפלאות מתורתו אמר:

דיני תלמיד חכם ותלמוד תורה:

סימן	דף	סעיף
א	ב	א

מן שכדר להקד' חבור' חולי' ואחר אותו כד' כדר לת' מן זוכה
אף על פי שאין לסמוך כמה שמתפלגין בזמננו זה להתיר אסור
לכתחלה מתוך שמדמין מלתא למלתא מכל מקום בדבר שפסמ
המכהג להיתר כדאי פלפולנו לסמוך עליו
אפילו איסורא דרבנן דוחה של תורה בשב ואל תעשה

ע	סט	יב
לח	לח	יא
כו	ס	ב
עב	עב	יז

גם זה בתשובת
גם זה בתשובת

מכהג טוב שאם נודע שכבר פסק והורה חכם מופלג ומוחזק
על דין אחד שלא ליוקק על הדין ההוא אם לא ידע שרנוס
לדעת דעתו כדון ההוא ועל כן היה מתכנל הגאון לאחרים
שהורו שלא אמרו לו שהורו הם כשנשא
אם חכם פסק כפי המוכח וכול לכתוב כנגדו בשנוי המוכח

עה	עד	יד
עה	עד	כא

ומד להתגל לבטל הדיוק וכן תמצא שעשה הנאמן אל
תלמודו חכמים שלוו זה מזה לבטל שמועת כפשי סגו שימטרו
מילי לתלמודיהם

דיני תערובת

כל שנתערב גופו של אסור לא אמרינן זה וזה גורם אלא דווקא
בגנורם האסור אין סס גופו או אס סס גופו בתבטל
אז חוותא מלתא הוא ראוי להחמיר בה כאלו נתערב הגוף
גאזי חוותא לאו מלתא הוא אין להחמיר בה בגופו של דבר
זה וזה גורם זה ככר וזה איכו ככר גרמת הככר היו העקר
דיני ותביעה והלואה :

המלוה לחכרו והלוה אין לו אלא משעת או עסק וכתנן לאחר
אין על המלוה על האמר כלום אי ליתיהו בשכייהו המשעת
ההן או העסק

הלוהו על משכון המלוה נעשה על המשכון שומר סכר
כשהמשכון כאכד באונס חייב הלוה לפרוע החוב והמלוה
פטור מלשלם המשכון

וכאמן מלוה בשבועתו שבאכד באונס המשכון
שה שאין אדם מוריש שבועה היינו דווקא שמת לזה תחלה
ואחר כך מת מלוה או מכר חובו אבל אם מכר חובו או מת מלוה
שכבר קנה לוקח וקנו יורשים קודם חייב שבועה אחר כן
מת לזה אין מבישן הלוקח או הורש אלא שבועה שלא יודע
שחוב זה פרוע ויורשי לזה חייבין לפרוע

אף על גב שאין כפרשן מכבשים משועבדים אלא בשבועה אם
מת המלוה או מכר חובו לא דייבין ליה כמוריש שבועה מאחר
שאם היו כבשים בני חורין וכול לגבות בלא שבועה
מלוה בשטר שיש בו כחמכות אף על גב דמת לזה בחייו ואחר כך
מת מלוה לא דייבין כמוריש שבועה
אז כשתעבד לווה למלוה ולכאזי כחו אין וכול למחול טוב

כשמכר שטרו

הלואה דלית בה הכאה כלל ללוה לא מניכו
השליש שכירו משת בשין וכול להכחיש כאמן גם על שאר
עביו השלישיות כגד התובע בחנו

מוסר שטרותיו לבית דין מדאורייתא אין משמט
הלל תקן דכמוסרת מילי לכד מהני לבטל שמיטת כספים
תלמודי חכמים שלוו זה מזה במסירת דברו לתלמודו סגו

פומן דף פשף
שה עד כב

עו קעב כיה

ע סח ה
ע סח ו
ע סח ו
ע סט זא

ז סו כ
זח כא א
זח כא ג
זח כב ד

לא ל א

לא ל ב

לא ל ג

סד סג ג
עב עב טו

שה עד ככ
עו עו ח
עו עו ט
עו עו זא

שמיטת

שמיטת כספים בזמן הזה מדרבנן

דיני תפילין ציצית ומזוזות

אין תולין בתפילין ומזוזות וטעמא דכעו סדר בכתובה
תפילין ומזוזות שכתבן בכתובה גסה ככתובה הכהונה בם ת

תולין בהם ואם הכתיבה דקה ככהונ בם אין תולין
בם ת טעמיהו הסופר פסוק או תיבה וזרקא בין דף לדף
לפי הגאונים הראשונים כראה דכשר דתלגו טעמא דתולין לטע

מסת אין נרין בו סדר בכתובה

לפי הגאון השמטה כוונ זורקה בין הדפי פומלת שהיא כתובה
שלא כסדר ואין היתר תלינה תלוי אלא מפני הכתיבה הגסה
בדין זה כסמוך במכהו מכהו עת גדולים

דיני תבאי

דבר מותנה לא חל עד שיחול התבאי

בשהדבר המותנה כמשך אחר התבאי והתבאי קודם לו אין

חל המותנה לא אחר התבאי אבל אם אחר התבאי אין

טוב מותנה וקוויב שיהיה קודם התבאי ולפעמים התבאי

יותר וזכך כלומר שכולל יותר מדבר אחד כמו אם תכטר אשתו

דבר אחד וכולל דבר אחר ולא ישאר ממכוולד וכמשכו תמור

מזון הכדוכיאי

תבאי של שיר בכתובה שיהיה ולד של קיימא של אי ווס לא

משמע ל' ווס אחר מיתת אמואל כל שחיה שלשים ווס סמי

ממשכן שדה על מנת שימור ויחבר אסור דהוי רבי קבוב

מיתה אדם להיות בשומר שבר וכשאל ולהתחייב באחריות

המברש בתבאי שתכל חויר לא הוי מתנה על מה שכתב

ביתרה דהוי שקרה לאיסור

דיני ושבועות ונדריים ונדרי זחרמות :

המוכה מנה לעבדים קוויב לקיים מדין כדר או כדכה

כני חבורה מה כל אחד הוא בעל דבר ככדר הנודר ולא

יועיל ככנד החבורה כל כדרי

כל כדרי לא יועיל ככדר כונע לחברו

קונס עימי בשוכה היום אם אישן למחר אסור היום דלא מזדהר

בתבאי סומן יח סעף ג

קונס אכילת פירות אם ארחץ מותר עד שירחץ דלא חל איסור

עד דחל תבאי סומן יד דף יח סעף ד

הכשכע שלא לשנות אלא בהסכמת פלוגי

סומן דף סעף
עא עא יח

לם לט ג

לע לע ח

לע לט ד

לע לח ח

לע לע ט

ד יח כ

יד יח ק

יד יח ו

כט כו יז

עב עב יז

עב עב ח

א כ כ

א ג ח

א ג ד

כא כו י

כא כו ט

סימן דף סעף

פ	יג	יז
נ	כ	יז
ה	כ	יז
	כ	יז
ו	כ	יז
ח	כ	יז
	כ	יז
י	כ	יז
	כ	יז
יב	כ	יז
	כא	יז
יד	כא	יז
טו	כא	יז
	כא	יז
יז	כא	יז
	כה	כז
יט	כה	כז
יד	לכ	לכ
	כז	כז
יז	כז	כז
	כז	כז
ט	כז	כז

פלוגי ופלוגי לאו על דעת רבים הוא
 לא וישל לכשבע על דעת רבים שאלת הרבים היתה
 על דעת רבים לא היו פחות משלשה
 הכשבע שלא לעשות דבר אלא בהסכמת פלו ופלו ופלוגי לא
 שיון רק להקל עליו אבל לא שתפס עם דעתו
 המורה הנכונה מחברו דאין מתירין אלא בפניו דווקא להנחת חברו
 וגם סימן לח דף לח וסעף יז וגם סימן סה דף סד סעף ו
 וגם לפי קצת גרויך שידור בפני חברו
 הכשבע או כודר שכל פעם שישאל על הנדר ההוא שישויב
 האיסור אפילו אמר וכן לעולם בהיות הנדר על דבר אחד
 בלתי חלוק און גומר שלא חל הנדר עד שיתיר לו חכם
 וכן לעולם אינו אוסר לאין תכלית בנדר אלא חשבונו ליה
 בכשבע פעם אחרת שאי אפשר שלא יהיה קבחה לכדרי
 אין לחוש שיהא הכשאל מפני זמון וזווי דיהכו ליה כמו דאין לו
 חרטה דמשקרא לעקור הנדר היבא דאמר שאלו ידעמה
 שגורס לחרטתו והוא פתחו בחרטה שלא היה כודר
 הלכה למעשה בסדר כהן האון בהיות מי שגדר כמה פעמים
 הכיתר מנדר סגדר בפני הפעמים שהיה סבור שגדר בעת
 שכשאל אפילו יבאו עדים או יודה הוא שיתיר פעמים נדר
 מאשר התירו לו אין חשש בעבינו
 אשה שגדרה או כשכעה עדר שלא להתקדש אלא ברשות
 פלוגי יש להקל ולהחמור מכמה טעמים לבאן ולכאן
 נדר שהודר על דעת רבים אין לו הפרה אלא לדבר מנוה ולרכיבו
 תם אפילו לדבר מנוה אם לא שהיה טעות בנדר
 וסימן כה דף כט סעף א
 לרכיבו תם על דעת רבים סתם יש לו הפרה אם לא יפרוט על
 דעת פלוגי ופלוגי ופלוגי ופלוגי ופלוגי ופלוגי ופלוגי ופלוגי
 סעף יז
 לרכיבו היו זל ולרשי עדר וכפמי רבים בעיניו כדי שלא יהא לו
 הפרה : וגם סימן לב דף לב סעף יז
 וכן עניניו נדרים ואיסורים דבר חמור מאד גרויך התיישבות
 וגם סימן לב דף לב סעף יז
 מסקנא על האשה שגדרה שלא להתקדש אלא ברשות פלוגי איך
 ראוי להתנהג וגם סימן לב דף לב סעף טו כה דף כט סעף ג
 אף כי היתר הנדר ובטולו הוא לדבר מנוה מכל מקום כשיהי הפרה

סעיף	דף	פירוש	התורה
א	לכ	לכ	זהו חכם והחולק על זה טועה והתופס על המתיר בלא התרה כדון תפס
ב	לכ	לכ	אף כי אין טעוה חלה על דבר מצוה מפורשת בתורה מכל מקום חלה על מצוה שהיא מדרש חכמים
ג	לכ	לכ	המודרת שלא תפסא אלא בהסקמת פלו' והוא להסכי' בכשואיה שואל ממנה ממון אם יש לאל' ודיה לתת לו שאלתו בלי עבוב הזווג ונס' ממון לכ דף לב סעף יב
ד	לכ	לכ	הא דאמרינן על דעת המקום אין לו הפרה לא היו אלא על התורה והמנוות וגם סימן לח דף לח סעף יו
ה	לכ	לכ	וכשהיתר הוא לדבר מצוה אפי' נשבע על דעת המקו' מתירו' תולה כדרו בדבר בטל דבר כדר ואין צריך שאלת חכם בעל ככסוי אשתו ושוכר ובעל משכונה אסורים ומדירים הכאה על האחרים ככסמים ההם כל זמן המקדוש ודי אשתו הרי זו עושה ואוכלת והמתיר גם כן חולק אם לא שואמר בפיו וקדשו ודיה לשטויה' דלא הו' דבר טב' אלא הוי במקרה דקל לפירותיו
ו	לכ	לכ	קובמות אלימי דתפסי אפי' במאי דלא תפסי בקדש שותף אינו אומר בכפר שאין בה דין חלוקה תשמש בהו' להשעות
ז	לכ	לכ	טעוה להתקרב לאי' אם יש לה היתר ושראי' לברוח מהיתר' הנשבע לשבור המצוה קרוב לומר דאף היתר איכה צריכה הנשבע על דבר אחד וכמנא אותו דעת בטל א' השבועה בטוילה חרם הקהלות והרם רכנו גרסום אל' שלא לגרש אשה בעל כרחא פשט איסורו ככל ישראל
ח	לכ	לכ	היתר טעוה כדו' שלא תבא הפרדה בין איש לאשתו הוי לדבר מצוה ומתירין אכילו כשבע עד' דכרו רמי' מוכיחין דאין כדר עד' ר כלום אם לא בכדר לקיים מצוה אבל לא בדבר הדשות
ט	לכ	לכ	כל הנאכזים מודין דאין כדר עד' חל בדבר האסו' אעפ' שהנשבע לד' לחברו שקבל ממנו טובה אין מתיר אלא מדעתו היבא שחל איסו' בקיום השבועה מתירין אפילו שלא מדעתו אך ראוי לשעות היכולת שיתרצה חברו בהתרה
י	לכ	לכ	כשכית דין גדול מהרם על בני עירו ואכשו גלילותיו עליהם ועל זרעם וקבלוהו לא יבא מכלל המרם מי שהוא מהם

סומון דף סעף

בשנת חמש באבון אין נרדך שוכהב שום ימים כדון אבל המודר אין להתיר כדויו ער שוכהב שלמים ווס

סה סה ס

לא אמרוכן שתחול שכופה על דבר אסו מפני שכלל האסו עם המות הא דאמרוכן כדר שהותר מקצתו הותר כלו היינו כשאינו יודע ששם

עב עב ו

ההיתר בשפת הכדר וכשאמרה דבריו הראשונים שכופה לעבו על דבריו הורה חלה ככולל כגון הכשכע לאכול מנה

עב עב יא

פתם חלה אף בפסח וכן לקדש אשה אחר וזמן חלה הכשכע לחברו בעמון שיש לו זכות בעבין הכשכע אינו יכול להפקיע

עד עב כ

זכות חברו ואין מתירין לו אלא מדעת חברו וגם אין שכופה חלה להפקיע זכות חברו

עד עב ג

דינו שבת ויום טוב האלכמי אוכר לחלוטין זיעא בחמו טברוא בשבת

ד יא

חלקו הנאכוס והתירו זיעא כרהינה ולהיות הדבר בשל סופדים אולוכין לקולא

ד טס

פעכון שוור במטיו או בעור שיהא אוסר לטלטל בו ולא יהיה ככלל כהיתר השרו וסנו בשוור מטואות הנשים

כ ד א

בני ישראלים האוסדים זה על זה אין ערוכ מושל להתיר כפר של גווס שושכש כיוחיד הדר בו

כ ד ב

אין להכאזר מכו פתוח בשני ראשו למקום אסור לו בלחי וקורה לכד אלא נרדך לעזות צור פתח מכאן ולחי או קורה מכאן

עב ע א

כשמכו קטן פתוח לבדול נרדך לראש הקטן שאינו פתוח למכו הגדול המעורכ לעשות נורת פתח

עב ע ב

ולרטי חומרא יתרה שמנרדך לחי וקורה בכל שני ראשי המכו הקטן ונורת פתח בעקמומיות

עב ע ג

כשנפרך בית מהמכו אם כשאר גדוד דהיינו שפה מעבת לעבור כנקל אין נרדך תקון אחר ואי לאו נרדך נורת פתח

עא ע ד

היאך עשין הנורת פתח כמכו דינו שלידות

עב עא ה

אסור לשנות מדעת המשלח וסתמא לא אמרוכן שכה השלוח דלא חושבין ליה ששבור על איסור

ענ עא ו

כשמפקיד מקבל כל הרווח כפקד לא היו אלא שלוח אף על פי שקבל עליו אחריות הקרן

עב עב יכ

דינו שטר פטר שכתוב בו שישאר לאשה ולר של קוימא שיהיה שלמים ווס אין לפרש שיהיה השל זים ווס אחרו מות אמו אלא כל

סימן 77 סעף
 יד יח א

ד' היו לו שלשים יום כשמת ואפילו מת מוד אחר אמו סני
 אין חוששין לשטר מאוחר היכא שלא כתברר בודאי ואדרבה
 דחקיפין כשפסקי בי היכי דלא כימא דמאוחר הוא
 טופס שטר איסור קבלת קדושין בלי ראיות פלוני
 שטר שיש בו רבות מפורש כשר כדו לגבות את הקרן לרשוי
 יש חולקים עליו כשהרבות מפורש בשטר
 אבל אם הרבות מפורש בשטר אחר כשר לבע
 שטר שיש בו כאמרת מועיל לסטור מדין מוריש
 שבועה אפילו כשמת לזה ואחר מתמלה
 טופס שטר כעשה כדו לתקן שלא יוניאו קול קדושין
 על אשה ושלא תקדש אלא ברזון אמה וקרובה
 טופס מועזה כדי לתקור על מות בעל אשה שתנא מעבוכה
 אף על גב דק"ל חוקה אין העדים מעידים בשטר אלא אם כן כעשה
 גדול המקנה אין הדבר ברור כל כך שלא יוכל לערער
 שטר שלשה בעצב הוי מחלוקת וסכה והדעת נוטה שהוא כשר
 טופס שטר שבועה על חברי כשכעו יחד לעבור היום ולהתקרב לארץ
 ישראל
 מה שהורגו בני אדם לכתבו אף על פי שלא ככתב כמו שנכתב דמו
 כשכתוב בשטר שנשבעד לזה למלוה ולכאי כוחו וכן הרגילות טוב
 אינו יכול למחול אם מברו
 אף על פי ששטר שיש בו רבות בכלל עם הקרן גובה הקרן ולא כקרא
 מוקדם מפני הרבות שלא בא הזמנו עדין
 אין לשון השטר שקרא אם יש עדי מעידים כדו במנוה בשעת מיתה
 להרמס אל אין קרע פוסל בשטר עד שיהא שתי וערב
 ודעת האלפסי ורמב"ם הא"ז אל דכמו שקרע שתי וערב פוסל כן פוסל
 קרע הזמן ושאר דברים שאמר רבי יהודה
 ל"א אם קרע פוסל אם מוכיח שנעשה בטובה כמו בסכין
 שטר שידוע שנכתב הזמן ולא בסכת פסול ואפילו גט כשר
 אם יש חשש תבאי שנקרע פוסל ואין טענה שיהא כחור
 בשטח האחרונה
 טעם למה חוזרים בשיטה אחרונה מעבוכו של שטר
 אם המקום אינו ראוי לתבאי אין חוששין לתבאי
 מחק ותלייה במקום שאינו כבופו של שטר לא פסיל
 שטר מוקדם אין פסולו שלא להאמין במה שכתבו לא שאין גובין
 בו ממעבדו

כב כד ב
 כו כה א
 כט כו ח
 כט כז ט
 כט כז י
 לא ל ב
 לכ לא א
 לכ לב א
 לב לו א
 לו לו א
 לא לו א
 כד כט ב
 סד סג ב
 עב עא ז
 עה עב יב
 עו עה א
 עו עה ב
 עו עה ג
 עו עה ד
 עו עה ה
 עו עו ז
 עו עו ז
 עו עו ח
 עו עו א
 עו עו א

והוא

והוא מטעם העדים בדבר פעמוס למעשותו ואי לאו השטר פסול
בכל

עו עו כ
עו עו ג
עו עו ד
עו עו ו

שטר מלנה אין לפסלו מפני שהוא מוקדם

בט מוקדם פסול

שטר פרוסכול מאוחר פסול

שטר פרוסכול לא סמך דכתוב בלשון עדים וחתומי דויכו או בלשון

דויכו וחתומי עדים בכל ענין כשר

דיני שומרי שבירות שאלה שיתוף ועסק :

שלשה שהטילו לכיס וכנכו חולקי לפי חשבון פירוש מחשבון הנכסה

סינוע לכל אחד לפי חשבון מעותיו

דבר שאינו כגון חכמי מחנה לזה ולזה דבר בכלל כהלשם לפי

י ו י
ח ו י
ח ו י

חשבון

המלו את חברו על משכון כעשה עליו שם לפי רכות בין משכנו כשע'

הלואתו בין משכנו שלא כשע' הלואתו ולפי קנתם דווקא משכנו

כשע' הלוא' אבל משכנו שלא כה קונה משכון

יח כא כ
כ כב ח
כ כב ט

שואל מחברו ומשאילו כעשו שומר סכר זה לזה

לא היו שואל אלא היבא שכל ההכאה שלו

המשאיל לחברו דבר מה אף על גב שהכית השואל לזכרון בעלמא

משכון כנגד מה ששאל לא יבא מדין שואל וכל ההכאה שלו הווא

לא כל תוסם דבר למשכון כעשה שם דרווקא מלוה משו' דמנה עבוד

וכן אומן שהרווח על המשכון אבל התוסם משכון ואינו מרווח

כאומן ואינו ששה מנהו כמלוה לא כעש' שומר סכר על המשכון

יט כב וא
יט כב יב

אם לא ברר

השואל אף על גב דאיתכוס במכת מדינה וכענין שגם ככית המשאיל

הוא מתקום חיוב מכל מקום

המשאיל ספר בהנה כפרוטה דרב יוסף ולפיכך השואל לא הוי אלא

שומר סכר

יט כב יד
לו לו א
עו עו ו

השותפים בחצר שאין בה דין חלוקה אין אחד מהם אוסר על חברו

תשמישי הנהוגי' בחצר השותפי' וכי' בה ד' אוסר

ס' מתנה להיות כש' ו בשואל להתחייב בכל

דיני רבית גזלה וגנבה

איבא מאן דמתיר להלוות אפי' ברכית דאורוותא הקדש עבויס טעם

לסכרתו

כ י וא
כ י פ

איבא מאן דפלוג שאינו מתיר רק ברכית דלאו דאורוותא להלוות

הקדש עבויס

סימן דף טעף

בזל שלה ונטלוהו ומסיון אס מכת מדיכ פעור דאומר לו הרי שלך
לכפוך אבל אס היה מטלטלי לא יועיל מכת מדיכה שאין יכול

כ כב ז

לומר הרי שלך לכפוך
הממשכן סתם סדה והדר חברה לרשי הו רכי קנוז לשאר הנאונים
הו אכך רבית לכר

כט זל א

הממשכן בתכאי סיחזור ויחכור הו רכי קנוז לכע
לא אברה תורה אלא רבית הבאה מיד לזה למלוה
ומותר לכן אכילו סמוך על שלחן אכיו לקחת דורון ואפי משנת הלוח

כע כז ב

כדי לפיוס אכיו טילוכו דהו סכר אמירה ובלבל טיכיה זה שלא
מדעת אכיו

כט כז ט

אכל אס היה מדעת אכיו שהתנה שיתכו לכמו ואפילו לאחר מחמתו
של מלוה אסור ורבית קנונה הו

כט כז ז

טטר טיש בו רבית מפוד כטר לבבו את הקרן לכו רשי
סימן כט דף כו טעף ח

ז ט א

יש שחלקו על רשי כשהרבית מפורש כשטר
ואס מפורש הרבית כשטר אחר הראשון מהקרן כשטר לכע

כט כז ד

המוכר או ממשכן דבר בתכאי דאי מתרמו וזו דליהדר לא הו קנין
וחזור אפי הפירו' שאכל דהו רבית דאז ומתא כל שכן אס תחלת
השאל ומתן ושוקר הו הלואה

ח ט א

טטר טיש בו רבית גובה את הקרן ואין קונסים
אס יש לחוש להמכע מהלכות לגוי רבית מפכו עקור מצוה מהתורה

ח ט ב

הבאזכים מולקיס על הרמבם דחשב מצות עשה להלוות לגוי ברבית
ואמר דמצות עשה היא שלא להלוות לישראל יתר על הלאו

כז ט ג

בזל כתר מחד ונכעיה מסמכים שבזל מאחר אס יש טכח סמכים על
הכמר

ט ט ב

פרטו התוספות דרך לתת מכת לחכרו להתעבק ויהיה חוב
באחריותה ולא יהיה רבית

ט ט א

כדי שרטה השליח לשנות אס ורצה שאס לא הרטהו אסור לשנות
ולתת מעות לשליח על מנת שאס ושכה ותחייב באחריות לא הו

ט ט ד

רבית אף כי הרטהו לשנות הואיל שאס לא ושכה לא ותחייב
לאו דשימה לא שייך אלוה אלא לאו דלא תשיך ולאוד לפני עור

ט ט ה

כשנות מעות להתעבק לחכרו בתכאי שאס ושכה כדכרו התוספות
כדי שיכרס שרטהו

ט ט ו

לשנות שאס לא כן עוכרו טיכיהס
כאכל הדינות למפקיד אף על פי שכתחייב כפקד

מפליג

מימון דף טשף

עב יב

עב יד

עב יז

עב כב

עב כג

עב כז

עב כח

עב כט

עב לד

עב לו

עב לב

עב לד

עב לה

ואין

באחריות המעות לא הוררית
ואפילו טורע שכרו אם פראו מנותן לו סך מכורר בזכרו ולא יקח
דבר מהרווח

דיני קדושין נשואין בתובה וגרוביא
אמר בכתובה בתכאי שחיה הולד שלמים יום לא משמע
שחיה אחר אמו אמו שלמים חס אלא כל שהיו לו שלמים יום
מעט לדתו חו שלמים יום היו
מימון כתון ליד שליט לאחריות כדוכיית אשה לא מקרי בלאותים
הקיימים אפילו יהיה עדין בעין אותה מימון עמו כל שכן אם
התעבוקו ממנו ונחלפו אלו באחרים
בלאות הם כלי האשה שהכנסה לבעלה ועדין לא בלו מכל וכל אלא
במקנת

בלים שאשה מכנסת לבעלה גופם קמו לאשה בעין שאין הבעל
יכול לדחותה במעות או בממון אחר ועד איכא למאן דקבר
שאין הבעל יכול למכרן
מימון אחר שמכנסת לבעלה אפילו כתון לאחריות ואפילו היה בעין
גופו קמו לבעל ואין לאשה על הבעל רק שעבוד עליהם וכול
הבעל לדחותה בדבר אחר

אשה שאברה על כפסה שלא להתקדש אלא כראות פלוני אף יתנהג
ויסדר הכסם שתוכל להתקדש
שמתקדשת בעשר של איסורי הכאה מלן הקדושין
שאומו קדשתיה אשה פלונית כפני עדים והלכו להם הוא אסור

בקרובותיה והיא מותרת לכל אדם
בקול קדושין לדעת הרמב"ם אל לא חיוסין אם לא שיהיו המעדים
אומרים ששמעו משכיס שהלכו להם שנתקדשה בפניהם וראו
המעדים מחמת אירוסים ושמצקול הכרה גם כן
לבעלי תוספות סמי בקול קדושין שיהיו שנים מעדים
כל אחד מעיד ששמע מעד אחר שהלך למדינת הים
שנתקדשה בפניהם אף על גב דלא הוה שנים עדים ששמע
משכיסה אלא אחד מפי אחד ואחד מפי אחד וכפי זה

חוששין לקול
אל בעד אחד שמעו ששמע מפי שנים הכימו הראשונים אל דאין
לחוש ואם כחוש בזה היו מומרא יתורתא
בעד שמעו מפי עד אחר לכד ודאי פשיטא דאין לחוש דלא חמיר
סמי מראשון

סימן דף סעף

ואין שויה הקול אם לא כתחוק בבית דין קוד' הארוסי' אין לחוש בו
אף אם התחיל הקול קודם ארוסין וכתחוק אח' ארוסין לא חושבין
ראוי לדלו' הפור ולסמוכים לה להכות בשבט מוסר
המונח קול של קדושי' לענן בת' ישראל שלא כדין
אין לחוש במכלכות לא באתר' דמישטא' מיהא' מקדמי' והדר' מסבלי'
בקפדה גמורה שהיו מקפידים לשלוח סבלנות אם לא קדמו
אף אם כזקקין לכבסי קטן ויתום לכתובת אשה משום חוסה כשמתה
אין כזקקין דכטל מינה
אף כי האשה לא כנטוית על פרייה ורבייה שתכשא' לאיש מנה עושה לכ' לכ' ג
פקר ממות כשנאי' אשה כמי שהיא חפנה בו לכ' לכ' ו
בעל יכול לאסור לאחריהם קרקע אשתו ולהקדיש ידו אשתו כשואמר
כפירוש וקדשו ידוה לעושהם
בעל בכבסי אשתו בעי' הרשא' ואי' אוכ' פירא' בארשא' לא בעי' הרשא' לו לו ב
אין האיש רשאי להביא אשתו וללכת לו לח' לח' ד
מי שהוא ממקום אחד וכשא' עם אשה אינו רשאי להנאי'ה משם לח' לח' ה
אפילו לעלות לארץ' ישראל אינו רשאי להביא אשתו עבוכה בלא גט
ומה שאמרו הכל מעלי' לארץ' דווקא שתגא' בלא כתיבה לח' לח' ח
כבכסי' מועטים תבאי' כתובה דמזון הכבות קוד' לירושת בניו זכרים
מכל מקו' מה שמכרו וזכרו אפי' במטלטלים אבל אם הם פשוטים
עדין לא עשו כלום להפסיד מוזכות הכבות לח' לח' ו
כתוב' שומרת ובה שמתה ותוספ' על זרמי' הבעל' כו' תו' דף מח סעף א' כד' לח' א
כ"ח שכלפי כשהיא שומרת ובה הם על יורשיה' לח' לח' ב
כבכסי' כן כרז' וכבסי' מלוג שכלפי כשהי' תחת הבעל מחלוק' רשוי' והנאי' כו' לח' לח' ג
בכבסי' נאן ברז' שמתחוק הבעל עושים בדכרי' הנאי' כבכסי' מלוג
שהיא מוחזקת עושים כרמי' לח' לח' ד
חרס' ר"ב שלא לשאת אשה על אשה אין המקום גורם לח' לח' ה
בשתתור אשה לבעל לשאת אשה אחרת' יש לומר' דאפילו למי' שחל' עליו
חרס' ר"ב דלא בעי' היתר לח' לח' ו
יש לפקפ' שמיא' כעשה גם לתק' האיש ואין להתירו' בהיתר' שלה לח' לח' ז
חרס' ר"ב פשטה תקבתו' כשנאי' אשה כזרפת' וחכמי' זרפת' וזרשן לח' לח' ח
היאך פשטה ולהם המשפט להורות בה לח' לח' ט
שומרת ובה שמתה ואפילו היה תבאי' שוור' שלישי' בדוכי'א' שמתח' לח' לח' י
בעל להתזור' לזרשיה' ממ' לא חל' החיוב על היבס' כי הבעל התבס'
אם תמות בחייו ולא מתה ובעל' התבאי' אבל אם הורגלו לכתב'
בעל אשה כמי שכתב' דמי' לח' לח' יא

וכמה

זכמה שפלה לכפויכם קטן אין לה מוזכות הרובה לזכ' בבית עושה

א	א	א	עמה לפנים מאורת הדין
ב	ב	ב	בתקדשה באונם אין לחוש לקדושין
ג	ג	ג	הכושא אשה במקום שאיכו מקומו וכול להונאה משם
ד	ד	ד	קדשה עגמה וקדשה אביה ובגדרת לפכחו דין זה בגמ' קדושין
ה	ה	ה	הכשבע לקדש אשה מכאן ועד זמן פלוני אם כשבע אח' זה שלא
ו	ו	ו	לקדשה חלה השכועה בכלל ויתירו לו השכועה לכד
ז	ז	ז	הכשבע על תנאי שדוכין שדין איש למכרו אין מתירו לו אלא לדע' מכרו עד
ח	ח	ח	דינו קנין ומקח וממכר
ט	ט	ט	ק"ל אין אדם מקדש דבר שלא בא לשלם
י	י	י	המוכר פירות דקל עד שלא באו לשלם וכול לחזור בו
יא	יא	יא	אבל אם הקנה הפירות מעשבו קנה
יב	יב	יב	הכותן מתכה אפילו לכבו בשטר ואפילו כתב קנין לא זכה עד שיגיע
יג	יג	יג	שטר ליד המקבל או שיהיו העדים תופסים בשטר בעדו
יד	יד	יד	הלכתא דקנין פירות לאו בקנין הגוף
טו	טו	טו	המוכר טדה ופי' שבשכיל דבר זה מוכר ולא כתקו' הדבר בט' המקח
טז	טז	טז	המוכר כתבאי שאם מתרמו זוויו דלהדר לא קני אפילו פירות שאכל
יז	יז	יז	ויונאים מידו כדיוכיס כרביח קננה
יח	יח	יח	המקנה שטר חוב למכרו במעמד שלששים איכו וכול לחזור ולמחול
יט	יט	יט	לפי התוספות והרמבם חולק
כ	כ	כ	לפי דעת הנאונים מעמד שלששים לא קני אלא מדעתו של לוח
כא	כא	כא	דינו קנין שוטה וחרש :
כב	כב	כב	שקטן ונתום שוים יתבאר למדקדק בדברי הגאון
כג	כג	כג	אזי לכדו' קט' שמת שאין רשות לכוולו ועד דסמכי עשוין להשתבות
כד	כד	כד	הפטמות שהם קטן כבן שש בקי וחרף במשא ומתן מתנתם מתכה
כה	כה	כה	במטלטלין
כו	כו	כו	שאם יש להם אפטרופוס אין מתנתם מתכה בלעדיו
כז	כז	כז	אף כי ופה כח מתנת' שהיא אפילו בדבר מרובה מכח ממכרם שאיכו
כח	כח	כח	אלא בבדי חווי כעבי' שאם יש להם אפטרופוס שאין ממש במעשה'
כט	כט	כט	אין יפה כח מתנה ממכר
ל	ל	ל	אף על בני שלחבבו האין ממכרם ממכר אלא בכדו חווי לנדוני
לא	לא	לא	האחרונים ממכרם ממכר אפילו בדבר מרובה
לב	לב	לב	בקרקצות אין מעשהם כלום אפילו אין להם אפטרופוס
לג	לג	לג	בכספים מועטים אם קדמו פשעות ומכרו מטלטלים לא עשו
לד	לד	לד	כלום להפקיד מוזכות הכמות
לה	לה	לה	אין

סומון דף פשיף

אין להמור כשהמטלטלין יצאו מקרקפת להשוותם לקרקפת כדון
 זכירת הפסוסות
 תיכוכ בן וימו וזוטה עושיין יין כסך
 דיני קהל ומסים
 צענין האמים הולכים אחר המכה ואפילו היה שלא כדון
 תרו מיני ממים איכון חד כרנא דמי אקרקפתא ומד טסקא דרמי
 אמוכא
 ככבו ותומים והקדש עבויס אפשר סכאמר שחייבו כמסים דאית להו
 הכאה כזו
 במסים אזלינן אחר דעת המלך ואפילו שלא מן הדון
 הקדש עבויס לפי האמת פטורים ממס מכמה טעמים
 ממון שאינו נושא ונותן אין בו תבין ממנו מס
 היבא שלו לפרוע המס וכשתעבדו חייב היקוד לפרוע כמו
 שכתעבדו ואפילו מגלומא דעל כתיב
 מן סנותן משעתו לאחר המקבל ככנס תחת הנותן כמוכ המס
 שכתחייבו כבר הכמים בשעבר ממנהג הקלות ומדינא
 מן המשפת לא דמי אקרקפתא דנברא כשאר הובות
 מקבל משעת מחברו פטורין ממס אינו חייב לפרוע מהן בעד המעו
 המחוייבן שהעמו הפטור אינו ערב לממון החייב במס
 ממון חייב וממון פטור מערכים כדוכים לפי חשבון
 שעבוד מסים ודאי אין ספק שחייב הקהל מוחזק : ואם ספק אם
 כתחייב הקהל בקרא מוניא מחברו
 יכולין בני העיר להתקין כזוהי הכהנות על הנקראים בני עירם אבל
 לבני עיר ואחרת אפי' אם יש לעיר תביעה עליה או על יחיד שלהם
 לא שייכי תקנתם ואי' יכולין לכבוש לעמוד כם סו' יא דף יו עשף א
 מן טעמה כשזאי אשתו בעיר לא בקרא בן עיר מפני זה ולא דמי
 לקונה בית דירה דכשנן מעשיו מוכחים
 כזם שיש רשות לטבול לנדות אחר מעשה כן יש להם רשות לנדות
 קודם מעשה
 חרם שטילין לטבול קודם מעשה אינו אלא לאסור אם לא פרטו
 ואמרן שרפתם לטבול בטובר דין מותר
 כשפלט מנהג בעיר שהנודר סתם ונודר דעתו כן אין דבין כזה מן
 שאינו דר טס ואינו יודע במנהג
 מן אינא מקרוב מהעיר דעתו על מנהג העיר כפי מה שהיה
 המנהג בהיותו אז אבל אם יש זמן רב שינא אין דעתו על

סיומן דף כשף

שה עב ז

עה עב טו

המכה שהיה בזמנו אכל וכול לחשוב שמתחדשו עש' דברים
אין רשאים בני העיר לשנות נדקה אלא במסר להם אכל לא במה
שכתבנו בזכרים פרעונים

דיני צדקה ופדיון שבויים :

א ב א

מז שנדר וכשבע לתת מחנית נדר שידור בבה' להקד' חולים ואמר
נדר לתת מזי וזכה מהם או תת או חבורת חולים

א ב א

האומר הריני מזכה להקד' עביו מכה אם אין לו מכה בשן לא זכו

א ב א

עביו אם לא ואמר מפכסי

א ב א

כל ספק שבין אדם לעביו כספק שכיבו לחביו וקולא לנתבע

א ב א

הקדש לעביו ככבסי יתומים למהו בהקדש

א ב א

טעם למכרתו

א ב א

איבא מאן דמתור להלות אפילו ברכית דאורייתא הקדש עביוס

א ב א

טעם למכרתו

א ב א

אבל איכס הקדש גמור

א ב א

נדקה לא כתבויב בה אלא מאוס נדר סיומן א דף כ כשף ב

א ב א

מקדשי לנדקה דינו כשאר כבסי הדיוט

א ב א

איבא מאן דפלגו ואוסר להלות ברכית דאורייתא הקדש עביוס

א ב א

דת התור לתת לשומרי העיר מהקופה דפטר שמונת לשנותם לכל

א ב א

נרכי נבור וכן הרמבם ז

א ב א

הקדש עביוס כמדוי דאית להו הכאה יס לכדון שיהיה חייב במס

א ב א

הקדש עביוס פטור ממס מכה עשמי

א ב א

העשירים מזווס לפרנס העביוס

א ב א

היבא דשכח פרכסה לעביוס ממקו אחר פטורין בני העור לפרנס

א ב א

ואפילו היבא דקבוע הפרכסה כגון שרגילין לתת כך וכך בכל

א ב א

שכוע והיינו דקין להו

א ב א

יש חולקין על המתו לשנות הנדק' לה' והאפילו היו נרכי נבור

א ב א

אף כי הסכמו בע' שחייב כל דר עמס לתת כך לנדק' עד זמן מה

א ב א

כשאינו דר עוד עמס אפילו יבא תוך הזמן כפטר ממס

א ב א

האומר תבו לקופה סתם והוא חבר ב' ופה אית וכתבו לאותה קופה

א ב א

הפוסק נדקה וממנה עה בזכרים פרטוי אין בה' רשאי לשנות

א ב א

מזו נדק' איכ' כ' גדולה כמות במילות חסדים ולא במילות חסדים

א ב א

גדולה כמות קטורה

דיני פרייה ורבייה

א ב א

אתתא לא מפקדא אפרויה ורכויה

א ב א

אף על פי כן מנהיה קא עבדא כשתגא לאיש

***

דיני

ב לה ו
עה עד כא

כל סימן שהוא עשוי להסתכות אינו מטיל ספק בדבר
מה שלא התבאר עמו ויחד כמכה הכלל הו' הוכח שאינו מהכלל
דיני נדיקין וקנסות:

פו ו
כט ח
עב ט

המקבל מתכה או הלוקח דבר המטלטל ממי שיש עליו חוב אפי' אין
ללוה לשלם למלוה אלא מאותו הדבר ואינו עוד בשען לא מקרי
מוזק ששבור חברו ולפוכ' איל' למלוה על הלוקח והמקב' דין ודבר' ו
ראוי לנדולי השער להכות בשבט מוסר המנוחא קול על אשה
סתקד פה שאינו מקוון אלא לעבכה
לא קכסינן קרן המותר אטו רבית האסור
דיני באמנות

יז כ
יח כב ד
כד כה א
כה כה א
כז כה ב
כח כה ב
כט כה ב

אין לחוש בעד אחד שמשד אפילו באיסורי כשמתאימו בעל הדבר
לפי דאינו כאמן
באמן מלוה על משכון בשבועה שפאחד המשכון באונס
עד אחד בלא הכחשה כאמן אפילו באיסורי דאורייתא
השמוד בדבר באמן בדבר אחר אלא אם כן משדוהו להיות משמוד
לעו ולחלל שבתות כפרהסיא
המוד בדבר אחד כאמן על של חברו ואינו כאמן על שלו
גוי מלת' באיסורי דרבנן ואפילו בתתם ויכן כאמן אבל דין זה אין
מורין ואין מוחין
השליש שכדורו מעשת בשען שכדורו לומ' שאין לו כאמן על השלישיות בזוג
דיני ברה ושבילה ובקוה:

מט פג ג
מט כג ד
מט כג ו
סו פה א
סו פה ב
סו פה ג

האשה שמתא דם בתו' הספל וכשפתו כשמתאס מי רגלים טהורה
האשה שמתא חפץ אדום בשתכה בתוך הכלי של מי רגלים וכן
כשבודקת עצמה אחר שהשתכחה כמתא אודם בעד טהורה
רוחה מחמת תשמיש מחלוקת באוכי' אם בודקת בשפופרת מכל מקו'
לדברי הכל אם מתאה טהור טהורה
אף על פי שהאידיכא אין תולין במכה באותו מקום היינו כשהדם
דומה לדם כדו' אבל בדם משונה בעצמותו ולא במראהו תולין
מקום שמתא שלם וטבלו בו כדו' טהורות אם היה מוחזק שהיה של'
אף על פי שהדברים כראין שאפילו לאדם לא בשעין מ' סאה בטובל
במשין אלא איהא כל גבוה עלה בו מכל מקום טוב להחמור
אם המקוה מוחין לפעמים חסרים ופעמים עלוים אם מוחזק שכל
לפעמים בפחות מארבעים סאה אף על פי שעבשו שלם לפכינו
אין טבילה מושגת שבעשית בומי הספק

סימן דף עש"ף

הטובלת אפילו פניה כבושים בקרקע לא הויה חנוכה
אסור שתקבל האשה עמה קנתה על קנתה כשטובלת
דיני נשים להתירם לשוק אם מייבום ואם משאר ערוה:

עד המשד שמת פלוני בש"ע הדבר לא מהימן עד דאמת וקברתו
וכן במלחמה וכן במים סימן ב דף ח עש"ף א

וש חולקים ואומרי דלא בעינן שיאמרו וקברתו סי' ב דף ח עש"ף ג
לא בעי וקברתו ממש לא כל שואמ' דבריו ברורו די סי' ב דף ח עש"ף ד ע"א

ומתכוון הנו אין עדותו עדות להתיר אשה סי' ג דף ט עש"ף ה
משומד לעברה ואפילו לע"כ כשמת' כאמן להתיר אשה

כשהגוי מכיר האיש שמת אין נריך לומר וקברתו לע"כ
מלת' שאינו מתכוין להעיד לומר הדבר כקשר לפניו או לאחריו

מדברים אחרים
ג ט ח

שליח הואיל ושו"ך במלת' לאו מלת' הוא
ג ט ט

אפילו במלת' נריך לדעת שהאיש ההוא דר' שם היבא דשכחי שו"ד
ג י י

כותבין אגרת מרד על שומרת יבם
כא כג א

הכודרת הכאה מוכמה בחיי בעלה כופין היבם לחלוץ
כא כג ב

הכודרת הכאה מוכמה לאחר מיתת בעלה מכקסים ממנה שיחלוץ
לה שלא לעבדה אבל אין כופין

הוא הדין בחיי בעלה אם כתובנה לעקור הייבום מעליה
כא כג ד

אף על גב דהכלל שאין משדוים על איש שמת עד שמכירין שמו ושם
עירו כל שמשד כדבר ברור שאי אפשר לספק באחר אף על פי
ג ל ד

שלא הזכיר שמו סני
כשהמשד על איש שמת כותן סימנים עליו שאין לספק בו לא שמשכה
שמו אם יש אמת'לא על שמו השם וכבון שקודם שיבא אחר שרצונו
לשכות שמו כדי להשאיר אשתו עבוכה כל ימיה והועד זה בכ"ד

וכונ' כזה הו' שמו סימן עש"ו להשתכח ואין לחוש בו ואשתו מותר'
ג ל ד

במה שנאמן עד מלת' ושאר קולות להתיר אשה כוכל לרון ולומר שקל
בזה דין ערוה מדין ממון שלהונו' ממון מחוקתו בש' ראיה ברורה

כשנאו מהשער שנים שאפשר שיקראו בכנוי אחד וש' לחוש שמה
ג ל ה

יתחלפו וכשישדו שמת אחד פ' והיה המת האחר המוכנה
בכנויו וכבון זה ישתדל הדיין לברר העבין מהשמות המוכהקי'

והעממים כפי ראות עיניו כשיבית הדיין וקולר תלוי כבוארו
אפשר לרון בעד שאמר שפלובית וקוסה ליבם ואחר כך משד

שמת הבעל שאינו מכחיש עדותו כמו שאינו יודע הדין
דעד אחד כאמן להתירה

מז מט כ
ii * * *

אף

סוּמָן דָּף סַעֲף

אין מבטלן אסור לכתחלה אך יש היתר לבטלו בזמן היתרו ודן
אם בטל היתר לנו היתר ואם חוור וכשר בזמן האסור

סוּמָן כו דף סַעֲף א
כלי שאיכו בן זמנו אסור לבטל בו לכתחלה
אין להקל בבנים משמי שקליפתן עליהם לבטל האסורים במוותרין
במקום שמוטא הוי מלתא ראוי להחמיר באלו היה שם גוף האסור
דיני מתנת בריא ושביב ברע :

סכוכ מרע שהניח בעת שמצוה מחמת מיתה לד' חבורות שבעור והיו
כשר חמש לדעת למו כיון בריך שודא דדייכו
אמר תבו ר'ונו לכנסת יכתבו לרבול כה
יבן הדין אם הוא חבר מחבורה אחת שזכתה החבורה שהוא חבר
כה אם אמר סתם תבול לחבורה
אם יש כ' עדים מעידים שכונת הכותן כשהוא מצוה באלו היתה
כנגד מה שבא בשטר הנואה הולכי אחר העדים
דיני מצוה

בשהאשה מתקדשת עשה מצוה אף על פי שלא כצויותה על פרויה
ורביה דבר מצוה הוא סוּמָן כו דף סַעֲף ה
המעבן אשה שגדרה שלא להתקדש אלא ברשותו כדי שירצנו במזון
עשה שלא כהגון סוּמָן כו דף סַעֲף ו
אפילו אסורא דרכין דומה של תורה שבכ ואל תעשה
סוּמָן לח דף לח סַעֲף וא סוּמָן כו דף סַעֲף כ
מכות במילות חסדים עדיבא מדקיה ומכות קטורה עדיבא
מבמילות חסדים

דיני בחילה

אפילו מחילה לא תיולא בדבר שלא בא לשלם כל שכן קנין אחר
תרומה דאפילו ברבורא תיולא לא תיולא בדלל
שמחילה קודמת לחוב איננה חלה על אותו חוב המאוחד אף על גב דלא
הויא מחילה אלא אפקועי שבעודא מכל מקום לא חלה משו דלא
בא לשלם בעת המחילה ואפילו תהיה המחילה כללות שמוחלת
כל חוב שיעשה הכמהל לזכות המוחל ואין תקנה לחמול חוב
שלא כעשה עדין
המחקה שטר חוב לאחירו במעמד שלשתם לפי התוספות אינו יכול
לחזור ולמחול זהו מנהג חולק ואין טעם לדבריו
הגאון סובר כהרשב"ד שאם כשתעבד לווה כפי' לנגלו ולכאזכרו סוב
אינו יכול למחול אם מכרו

כב כד כ
כד כב א
כד כב א
כד כב א
דיני

דיני חברה

כענין המוסים הולכי אחר המכהנ ואפי' שלא כדון סי' כ דף ט סעף א י עו ד
 להכהנת הקהלות מקבל מעות מחברו ככס תחתיו לחיוב המוסים
 ואפילו מהמחויב כבר בשער
 בלי עץ אם נריכו התרת כסרים עם הכנוכ לך אחר המכהנ
 בשארם חשוב בעור משהיב אוסור לעשות סיוב לתורה וכו' הגי' על פיו
 כמי שררו בכמו זה שייך דין ההולך ממקום למקום
 כש"ד גדול כגילו מחרים על גלילותיו עליהם ועל זרעם לא ינא
 מכלל המרס מי שהוא מהם או מזרעם כגאיתו מן המקום
 שאין לדון זה כדון מכהנ
 בני מקום חייבי לכהנ כרכ גלילותיה ואפילו היבא דרבו מולקיס
 כשפשט המכהנ בעור שהנודר סתם יכורר דעתו על דבר דכין בני
 העור כפי המכהנ אבל מי שאינו דר בעור אין דכין כפי המכהנ
 אלא כפי דעתו
 כשנוהגין מכהנ מה בתוך עדה מה מי שלא התכהנו עמו כמכהנ
 העדה הויא הוכחא שאינו מכלל העדה היא
 דיני מינקת חברו ונ' חדשים של הבחנה :
 מי שכתבה בנה להניח שלשה חדשים שלמים קודם מות בעלה
 מותרת לכופא אחר נ' חדשים דהבחה
 כושא מינקת חברו קודם כד' חדשים וניא כנט
 אין לפרוץ נדר להתיר כושא מינקת ככמה חזקתי ועשו לתקון הולך
 ואם נשא וניא כנט אבל אם ארס לכד די בהפרסה
 אשה מוחזקת בלגש לאנש נריכה להמתין נ' חדשים של הבחה
 מוכה איכה נריכה להמתין נ' חדשים
 דיני מורדת בין במאוס עלי בין בבעינא ליה
 ושאר טענות אשה תובעת גטה
 הסכמת האחרונים ועליהם ראוי לסמוך דלעולם אין כופין העבל
 לגרש אפי' במורד דמע' שלא כדע' הרמב' ורמ"י סי' יו דף יז סעף א סכ א
 באומרת מאים הרמב"ן אל כתב כוונתת בלאותיה בין תפסה בין לא
 תפסה ולרמב"א דווקא מה שתפסה
 ובמורדת דכשכן ליה ומנעראל להרמב"ן כוונתת מה שתפסה דווק'
 להרמב"א מורדת דכשנ' ליה אפילו תפסה הפסודה
 אין מכרווין על מורדת דאמרה מאים עלי לא על מורדת דבענ' ל'
 האומר מאים עלי ושאלת כתובה חוששין שמה שכתב באס'
 אף על גב דאיכא דפליגי מ"מ ראוי להורות הלכה למעשה דכותבין

אגרת מרד על היבמה סימן כא דף כב סעיף כ
יבמה סכדרה הנאה מיבמה דונה כמורדת דמאים
דיני בלאים

בגדים שכלו מחוץ הים וממדיכות מוחזקות ששטין בקטנות כסרים
לכלאום

צמר גמלים וצמר רחלים שטרפין זה בזה ואחד ק"ך ערכ פשתן אס
רוב מן הגמלים מותר סימן כז דף ס סעיף כ
דיני בפייה

סמורדת הנאה מיבמה כחיי בעלה כופין אותו לחלוץ אחר מות בעלה
אז כחיו ואי כתכוננה לעקור ייבום מכשוי יבם לחלוץ ואין כופין
כופין היבמה שתחלוץ או תתייבם בכל מיני כפוייה
דיני יד שלא בגדרים ושבועות :

בן הסומך על שלחן אביו ודו כיד אביו
דיני יין וחומץ ובוטרי :

להוליד בן עבדים לגת אסור
תינוק בן יומנו עושה יין כסך

צו השב ליגע בדבר אחר וכגע ביון אסור בשתייה
אף על פי שלא כמשך מן הביגות אלא כעשה משקה אסור במגע בוי

יין מבוטל שהיה תחלתו יין כיד ביום אסור
יין ישמעאלים אין אסור אלא בשתייה ומשום תחנות

יין מבוטל אין בו משום תחנות
כלי של עץ למקום שבו בני אף עם הכנב הנרי מהדין התרת כסרים

אין להתיר זולתם וכמוקן שלא כהגו התרת כסרים כגנב סגוי
אין אפי הוא של ישראל כל שום לבוי מלוה על אותו יין ושייך ביה גוי כגון

כדהו בבית ישראל וכמנא עומד בצד הכור אי כמו דהו עדין
בבית הגו אסור אם לא ישמיד שומר דלא סגי בחותם

אף על פי שכתובת דיכור ארזיב מקכה היין כל שלא פרע הוי כמלוה
על אותו יין לבוי המוכר מאחר שלא יביח הגוי להוליד היין מבינתו

כלי פרעון אפילו סיכות להוליד לקובה אמיד
אם כשאר לבוי המוכר התרכבים מלה על אותו יין מקרו

אעפ שרת כת דשמו מותמו כיון כשומר אי דעת הגאון להתיר בשתינו
שוטה ככנס בבית ומנאו היין יונא דרך ברזא מותר היין

תינוק בן יומנו עושה יין כסך וכן שוטה
כל שאינו יודע בטיב כסוך וכמנא קלקלה שום לספק שמא כגע ביון

אויש שאינו יודע תולין בכל מה שאפשר כגון בוריקה והדומה

סימן דף סעיף
כא סכ א
כא כב א

מה ינו כ

כט א א

כא כב כ
כא סכ כ

כט כז ו

ה יא ב

ה יא ג

ה יא ד

ה יא ה

ה יא ו

ה יא ז

ה יא ח

ה יא ט

ה יא י

ה יא יא

ה יא יב

סימן דף פשף

כו כו ב

כז כז א

כח כח א

כט כט א

לזה ואמרו לך לא כנע וכפזר הון
הנכב שורות בחומץ של יין כסך אם אביר להכות מהשד ההוא
טעם להתיר

וטעם אחר לאבדו
ישוּב' על הראוים ועל ההלכות :

ל א ב

ב א ב

ג א ב

ד א ב

ה א ב

ו א ב

ז א ב

ח א ב

ט א ב

י א ב

יא א ב

יב א ב

יג א ב

יד א ב

טו א ב

טז א ב

יז א ב

יח א ב

יט א ב

כ א ב

כשני לשונות בתלמוד פסקינן להחמיר בשל תור ואפי' אחרין לקולא
מה שזמנא כתוב בשם גאון אם אינו תכוון לדין אין למיך עלי
דשמא לא כתבו

דרך תלמוד ללמוד סתום מן המפורש אבל אם מפור' הדין בתלמוד
אין למדין מתקום אחר

מחלוקת אבוי' דבא כהניא דהסוכה חלף לבג חמרא תמנא מתושב
מסוב על הכי' דפ' מנו' חלופה אחר רב' חלופה אף על פי שאין מכריזין

באור שיק' סמוכותו של הרמז' במה שאמ' שאי' כבוד כוהנ' כחוט' לארץ
אין לישב סמוכת הרמ' עם מטעם ברוב שלמא כרבי' אלעזר

על מה שמכרו הרמז' והרמז' החולקין בחורדת
הטועמת דמאז'ם כעבין כוללת כללותיה כל אחד לפי סברתו

טעם למה מכרונו' על מורד' דכע' ל' ולמה אי' מכרונו' בחורד' דמאז'ם
טעם למה לא היו הכשכע' שלא לעשות אלא בהסכמת פלוני ופלני

על דעת רפוש
טעם למה אין הפרה לכשכע' על דעת רב'ם אפי' יהו' כשאלין הרבים

טעם למה לא היו על דעת רב'ם כשכע' על דעת שני' סתם ואין
אפשר להיות כן

טעם למה אין מתירין המורד הכאה מחכרו אלא בפניו
אע"ב דלא קל כשלו' במידו או שייך למידק מיכ' לברור מידו דמספק'

לן בהא דקל הכי לא שביקין לברורי' היא דשייך לדיון מדידיה
דסהיא דלא קל כוותיה ודלא הו' דבריו כהכתא כמו שכתב

הגאון רבי' מר' גיש' דאמ' חלופה על משכון וכאכד' ישכע ונטול'
דכשכועה כאמ' חלופה דכאכס' אע"ב דלא קל כרבי' אלעזר' דלהו'

חלופה על משכון שז' חכס' ודבריו דלא כהכתא דקל' חלופה על
משכון שש' מ' כריוק' מוכי' לדיון מאז' דמספקא לן דכאמ'

כשכועה כחכס' דשס' כו' הוכי' דכאמ' שלא בפניו' כשכועה
לדיו' דרבי' אלעזר

כ א ב

ובן כמו אע"ב דמלתא דמוקמינן לה בגמרא בעבין דלא לקמי' קושי'
דהויא על ההוא מלתא מקמי' דמוקמינן לה בהכי הואיל ולא

מההיא קושיא הוא דמוקמינן לה בהכי אלא משו' קושיא אחרית'
לא

לא שכיכון למפרך על ההוא מלתא קושיא דאית לן גבי
ההוא מלתא ולהביא ראיה דמדלג פרוך הכי מכלל דאית לן
למומר הכי וכן תמצא בבאון שמביא ראיה מההיא דאמריון
סלע הלוייתוך וכו' דמלה על משכון כאמן בשבוע דכאבד באונס
מוסר דאיכא למפרך עלה ואף על גב דלפי מה שמעמידה כפ'
המפקיד לא שייכא ההיא קושיא הנאיל ומה שמעמיד סס באותו

כ	כ	עמין לאו מפני זאת הקושיא מעמידה כן
כב	כב	טעם למה אשה האומרת מאיס איכה מפסדת בלאות
כג	כב	טעם למה ממון כתין לאחריות הכדוכיוו אפילו היה בעין תפסוד
כד	כט	טעם דמי שאומ' בממשכן סתם שדה לחכרו והדר חכרה מוכיח דהוי רבו קבוצה וטעם החולקים עליו שאומרו' דלא הוי לא אינך רכות
כה	לג	פי' אותה הלכה שכפ' מי שמת בבשרא על מעשה בכבי ברק באחד שמכר בכספו ומת וביאו בני משפחה ואמרו קטן היה ושוכ' על הלכות הירושלמי בעבין תולין בספרי ואין תולין בתפילין ומוזוות לפי הגאון וכמ' לעבין דוכא ככנד הראשונים ושוכ' על הלכה בש' פרק ר' ישמעל' בסוף על הא דאמר שמואל במתבני דכרכי שכמנא עומד בגד הבור והוא שיש לו מלוה
כו	מ	מה שכתב בעל העטור שפעטות יכולין למכור בקרקעות כמה שקנו שלא ירשו מאביהו אין לו סמך וטעם שכתב בספרים פי' הסוגי' שבראש פרק האשה שהיא עושה נרכיה כי שקלי וטרו אמוראי אליבא דמד תבא ומפרש' מלת' סבר' כותיה הלכה כרבי מחברו
כז	מ	אין לסמוך על הכללות המפורסם בדוכיו כל מקום שדבריו התלמוד מוכיחים בהפך
כח	מ	אין משמע מפסוק אך כיום הראשון תשכיתו חובת בעור קודם הפסח לרפי ולגאזוכים
כט	כא	אי הא דאמריכון ספקא דאורוותא למומרא מדאורוותא או מדרבנן פלוגי רכותא
ל	ע	ישוכ' על בעי' דמז' שכתב אס' וש' סס שכת' סמיכס דכראה דכעין לא אפשיטא וכראה דלרבא אפשיטא
לא	ע	ישוכ' זה ונה גורם בחוותא זכיר הלכתא שדירושלמי ועבין ארוך ופלפול גדול בעבין דין זה
לב	עא	הכמנא בספרי הרמב"ם אל כמי שטבע במים שאם שהה כח' שנו' אח' שהושלך קודם שבראה טענת והגאון תקן הטענת

וישוב על התופעות בהן דליתא בהגזל קמא (דף קכ) בכותן משות

כ טא ז

לחברו להתעבוק ותחייב באחריות ולא יהיה רכות

דיני יתומים

ד ז

ככסו יתומים כהקדש

זא ז

אכל לא הקדש גמור

זב ז

כל מלתא דלית ליתומים הכאה חייבים במס

א זד

אין אפטרופא ראוי לחלוק בכספי קטן אלא ברשות בית דין

רמי סבר שאפטרופא ראוי לחלוק בלא רשות בית דין אך בואת

ב טו

פנתמכה לבך

ג טו

גם סוכר שממכין לכל קטן וקטן אפטרופא אחד

א טו

סטר משמוש והו חשכון ככסו היתום הככס ביד האפטרופא ספק

אוינטארראו אף כי לא כוכר בתלמוד הביאו בעל העיטור

ד ז

אין תקראים בכסו יתומים משום חשש ששמע שמתלא אם כן יתברר

בעדות

ה ז

מה שאמרו אין כוקקין לככסו יתומים אלא אם כן רבות וכו' תקנה

ו ז

הו ולא דינא

ז ל

אין כוקקין לככסו יתום אלא לרבית אוכלת ולפתות אשה משו' מינה

ח ל

ואי מתה בטל מינה

ט ל

לפי הרמב"ם כשהמלוה רונה לצאת הכחה מהחוב ליתומי כוקקין לו

דיני חוקה לקהל וליחידים:

י ז

תפיסה בקרקעות לא הו"א חוקה אלא בקרקעות מעמידים

יא ז

בחוקתם הראשונה

יב ז

חוקת מיוון חמורה שלהוצאה בעוכן ראיה ברורה וחוקת ערוה

יג ז

לפעמים קלה פרו להוציא אשה מוחקת איסורא בעד מלת ועד

מפני עד שאינה ראיה ברורה

יד ז

חוקה עשויה להשתנות אינה מבטלת חוקה קיומת כגון חוקת מיוון

טו ז

לא תבטל מפני חוקת ברוא לפנינו שכבר אפשר שהיה שכיב מדע

וכן חוקת כדה לא תבטל מפני חוקת מקוה שלם לפנינו כשדרכו

טז ז

להיות חסר

יז ז

אין סומכין על החוקה היבא שאפשר להתברר

יח ז

מחאה המבטלת חוקה אינה רגיבה שודענה המחזיק

דיני חמץ ופצה:

יט ז

חייב כשער קודם הפסח איך משמע מפסוק אך ביום הראשון

כ ז

תשכיתו מהלוקת רא' והבאונים

כא ז

קמים ממוקצות אין היתר להם בפסח

אף על פי שמו פירות אין מחמוצין מכל מקום לרשי הוא חמץ

כט סא ב

בוקעה אם החמץ ואסור לאכלו בפסח

ואפילו למאן דאמר מי פירות אין מחמוצין כלל אם שרב

כט סא ג

בהם מים אסור מיד

כט סא ד

החטים שאינם מבוקצת אפילו היו עם המבוקצת מותרות

כט סא ה

אם מותר למאן באחת מבוקצת ושאינם מבוקצת

כט סא ו

למאן החטין המבוקצת קודם הפסח ולשמרם עד אחר הפסח

כט סא ז

ובלכד שלא יאכל מהם כפסח מותר וכן למכרם לבני

דיני הפקר

כ ה כ

במפקיר לעבדים לכד אינו הפקר עד שיפקיר לכל כשמיטה

דיני הקדש גמור מברק הבית ובית

המקדש וקרבתו ומעשרות וחלות

כ ו ו

כל דבר שהוא בקדושה אסורה לזרים

כ ו ז

הקדש גמור כגון ברוך הכות מותר להלוותם ברכות דאורייתא

ז יד כ

כבוד מלכה במונה לארץ דמוכת הנוף הוא

אין אכשו גליל מכוונים לתרומת הלשכה משכו שהיו רחוקים

שה עב ח

מירושלים ונקראים בלתי מכירין בה

דיני הנזאח

ע סו ב

הבאת חזותא דנבצא כמודי דרכין לאו מלתא למד דכעין דנמר

ע סו ג

לא איפשיטא ולמד איפשיטא מלתא היא

ע סו ד

בשביעית וערלה אסרה תורה אפילו הכאה הכאה לעבדים

ע סו ה

בביעית והדלקת הכר לא בכלל הכאה ניכחו

ע סו ו

הבאת שעתא ודאי מלתא היא

דיני ריינות וערות סתם

ע סו ז

עד אחד בהכחשה פירוט שיכחשהו בעל הדבר אפילו באיבורין אין

ע סו ח

מושאין בו

ע סו ט

עד אחד באיבורין שכבר כמקני ראו שוכן דוקא בהכחשה דאינו

כ ה כ

כאמן אבל בלא הכחשה באמן אפילו באיבורי דאורייתא

כ ה ג

לא ק"ל כרבי מאיר דמסוד על דבר לא דכו ולא מעידו אלא כרבן

כ ה ד

שמעון בן גמליאל דמשד על של חברו

כ ה ה

אכל לא על שלנו כן על של חברו אכל אם משותף להכשם על אותו

כ ה ו

דבר ולא לתאסוף אף על של חברו אינו מיעד דפסול לעדות הוא

כ ה ז

גוי מלת באיבורים דרכין עדותו כשר אפילו בפתם וכן ודין זה

כ ה ח

אין מורין ואין מוחץ

כ ה ט

דין אל ידין אלא אם כן כתושב בדבר ויהיה תמיד מוכרחו

כח כז

הוראה כמו שראינו בגמרא על
לדעת אם עדין של רביית מכורת חויל פסלכותם על אותו שטר לבד
לפי שאין להם הכאה בממון או אם חויל פסלכותם לבמרו על כל
דבר הואיל ועדים בדבר של ממון הוו דכקראים עד חמוס ואף
על גב דלא הוו להן התועלת כל שכן שראוי להחמור עליהם
דחוטאים במרד כגד החזקה או דלמא לאו כולו עלמא דוכא
גמורי שודעו דלא תשימון על העדים כאמ' על כל זה נרין וישוכ

כט כז

ואריות ושון גדול

כז כז

טובם מעשה בר' לחקור עדי' על מות בעל אשה להוצאה מעבוכה

כז כז

חזקה שאין העדים חותמים בשטר אלא אם כן יודעים שהחזקה

כז כז

כעשה גדול איכה כל כך ודאית ויכול לערער

כז כז

כל זמן שלא כגמרה עדותו חוזר ומביד ומהפך עדותו ואם כגמרה

כז כז

איכו חוזר ומביד ולכן בעדות דכש חקירה אם לא בחקירה

כז כז

העדות בבית דין לא כגמרה ובעדות דלא כש חקירה כיון

כז כז

סתתכל העדות כגמרה

כז כז

אפי' כדיוי ממוכות בדין מרומה בע' חקירה ודריושה

כז כז

עדי' התחומים על השטר כגמרה עדותם ואינם יכולין להפך עדותם

כז כז

כל דבר שעדים מנויים לטעות בו יכולין לברר דבריהם ולא הוו חוזר

כז כז

ומביד ונרכיכים בית דין להחמין ולעיון בדבריהם

כז כז

בל שהכר וכולין לכונן דבריו של עד שלא תהא עדותו מוכחשת וכן

כז כז

דברי שני עדי' כראין שמפחוסים ושתדלו הכד כל מה שאפשר

כז כז

לחקן שלא יוצא בעדות הכחשה

כז כז

הדיונים או ברורי עבירו קונכסי לפי דאות עיניהם שהעשה נריכה

כז כז

ולפי פרצת הדור וכל שכן שטוב לסמות עיני מלוה רבות

כז כז

אפילו בעדות על אשה שמת בעלה דלא בשון שיעיד בכד אם העיד

כז כז

חזן לכד חוזר ומביד ומכחיש דבריו

כז כז

אפשר לדין בעד שאמר שפלונית זקוקה ליוכס ואחר כך משד שמת

כז כז

שאיכו מכחי' עדותן שלא יודע הדין דעדי' א' כאמן להתירה

כז כז

כל טעות שמצויין העדים לטעות כאמכים על עצמן על זה

כז כז

במקום שאין שורת הדין לדרוש ולחקור העדים להוציא הדין לאמתו

כז כז

חוקרים ודורשים

כז כז

עדים המוכחשין בכדיקות כשרים בערוות דלא נרכיבי בדיוקה כגון

כז כז

בדיוי ממוכות וכגון בעדות אשה

כז כז

כל מקום שהאמיכה תורה עד אחד הדין כאן שנים

כז כז

כפסולו עדות אוליכין אחר רוב דעות כין לקולא כין לחומרא

פסולו עדות דאוריותא פסולים גם בעדות אשה אכל פסולו עדות

דרכן כשרים בעדות אשה רכבן כשרים בעדות אשה

כשם שיש רשע לכד' לנדות אחר מעשה כן יש רשע לנדות קוד' מעשה

והוא הדין להפקידו ככסים ואפי' לגזור מיתה כשהמחרים מלך

אף כי יראה שהיב' שקבל אדם לידון לפניו בוי' שיהא מות' כמו המקבל

הדיוטות לפי האמת אין הדין שיה' שלפניו בוי' יש עליו ליראתם

שודא דדיוניו שייך במודו דאין הכרעה כמו שביהם קרוכים וכו'

אף ע"פ שהעד קרוב או כובע בדבר כשלא חל העדות כמה שנוגע

ומשד במודו שאינו כובע לקרוב ולא על מה שהוא כובע העדות

כשרה סיומן עה דף עב סעף ה

כשהעדים מעידים בעבין שכרחה כוכת המצוה בשעת חליו כגד

השטר הולכין אחד העדים

אין עד אחד קם לממון סיומן עה דף עב סעף יב

עד אחד שזור לעבין השודא לאמת דעת הכותן

עדים שטעו בדבר טעוויים לטעות בו לא פסלו ולא כפסל השטר

שהעדו עליו בכל

דיני גיטין ומאוננים :

כשמכירין האשה אף על פי שאין מכירין את הבעל ממאכזים

ממאכזים בפסולו ושלם בפסולו

הרמב"ם זל הכריך לכתחלה שיכירו גם הבעל

מה שאמרו המגרש אשתו ראשונה אפי' מוכח מוריד דמעו דווקא

במגרשה בעל כרחה אכל לא באיכה רונה לעמוד תחתו

אפילו לטעות לאי' איכז רשאי לגרש אשתו בעל כרחה שיש מרס

הקהלות או תקנת רבנו גרשום זל ופסעו איסורו

אין כתיבת הבהרות בעירו ושירה בטע מעבכת ולא פוסלת כשלא

ככתבו ומה שנהגו לכתבו לשבחא בעלמא

אין דרך לכתוב על שם היחס דממתא אלא פלוני דמיוקא על דרך

משל סתם ולא בפירוט דממתא מיוקא ואי כתב כן ואיכז שם

והיו סיכה שם עירו ופסול

לא כתב שם עירו או שם עירה מעבד ופסול הבט

הדר במקום אחד וכולד במקום אחר וכתב בט במקום שכולד לפי

הרמב"ם די שכתוב מקום הלודס

חולק עליו הבאון וסוכר שאין לכתוב מקום הלודס רק מקום עיקר

הדירה אף על פי שעומד במקום הלודס כשכתב

גט שכתב הבעל שם איכז בשמו פסול כמו במקום שכתוב פלוני בר

			אליעזר כתב ברבו בכניכשתו
א	זב	זב	אין ביד הבעל לומר שכתל או הגט או הסליחות מאחר שכבר נתן לה ואין להוש לערערו שלאחר כתיבה אם לא יבוא ראה בטטר או בעדים
ב	זב	זב	בניטון מיוסינן בכמה דוכתי היכא דאיכא רבנים לתשע
ג	מד	זב	היכא דליכא רבנים לתשע איכא חתי בעל ומערער לא מיוסינן
ד	מד	זב	בשכשבע שלא לבטל הוא חזקה שלא בטל אפילו מערער שלא כל הימנו לשווי כפסיה רשע
ה	מד	זב	אם ישאל הבעל זמן לכרר דכריו שכתל אין שומעין לו ואפילו אם יש קול בעיר שיש עדים במדינת הים אין חוששין
ו	מד	זב	צריך וישוב אם ילך הבעל ויבוא ראה שכתל שאם כשאת תבא וטוב לתת ענה לאשה שלא תמהר להכשא
ז	מד	זב	פועה האומר והסוכר שזמכני שאמר וכדר הבעל שלא לבטל בעתיד ומכני בטולו עתה הכטולו שימסור בעתיד שלא ויכל עוד לבטל ושאם יבטל שלא יהיה ממש בטולו לא כודאוי אע"פ שענה שלא
ח	מד	זב	כדין מכל מקום בטולו בטול
ט	מה	זב	אין דרך ואין מקום שיוכל אדם לבטל מה שכתל לאחר מכאן גם לא ויעל פסול העדו אשר ישדו שכתל לאחר מכאן שזה לא שיק אלא כמודעא קודמת כפי רבא ואפילו בזה חלקו אחרים עליו
י	מה	זב	גם אינו מושל שיאמר הבעל לשליח וכה בגט זה ואפילו היא רונה להתגרש ומאים עליה שלא יהיה ממש בטולו לאח מכאן דלאו זכות הוא לה
יא	מה	זב	בטול סליחות על יד כתב מהכני בגט וכן שיגלה כתב ידו חתום כעדי או עדי יודעי שאיכו מזוייף שכתבו וחתמו גם לאשתו וכולו לכתוב גט דעד שיגשש קולו לא מחשב לא חרש דאיכו וכול לדבר זב בכתב גט לאשה וכתקדשה לאחר וכתל הגט כודאוי מדין תור תחזור לראשון ואין צריכה גט משני ואם כאל מהפק גם צריכה גם מראשון ויקיים שני אם ירצה
יב	עב	עב	המגרש והתכה דבר האסור לה כגון אכילת חזיר הני גט אם קיים התבאי דהיא עקרה האיבור ולא האיש
יג	עו	עו	גם מוקדם פסול
יד	עו	עו	דיני בית הבכשה וספר תורה
טו	לט	לט	בסת' שלש מדכים דווקא כאמרו בתקון הסעויותהם נרר תלויה ומחק תלויה היוכו לכתוב בין השוטין אך לזרוק בין דף לדף לא הוזכר בגמרא ולא בירושלמי
טז	טל	לט	
יז	טל	לט	

סימן דף סעף

לפי שזאת הראשונים הסופר שזריך בכת' תיבות או פסוקים בין דף
 לדף הסת' כשר דטעמ' דתולין מסו' דסת' לא כשי כתיבה כסדרו
 הסומכים טעמה הסופר להוסיף הקורא אל מקום ההשמטה כסת'
 אין לחוש בה
 לפי הכראה לנאון הזורק בין דף לדף כסת' פסול וטעמו מכואר
 כיושב הלכות הירושלמי
 סת' שכתבו בכתיבה דקה בכתיבת תפילין ומוזות אין תולין בו
 אבל בכתיבה גסה כהגב' כסת' כשר לתלות
 האומר תנו מאתם וזו לכנסת ורגיל באחד וכתבו לרגיל בה
 דינו ברבת הגהגים
 המכרך ברכת הכאה נריך שיהיה או יהיה תימוק שהגוע למנוך
 לפיכך המוהל נריך שיטעם בכוס או וטעמיהו לראוי ולא בני
 שיטעמיהו התימוק הנמול וכן שיטעמיהו אמו די ובלבד שתשמע
 הכרחה ולא כמו שטעמים המלך בבית הכנסת ומופאים הכוס
 לאתו של כמול שלא שמה הכרחה

כב נח כ

דינים המבוארים בספר זה
 מעליהם נעשה המרא' מקום

דיני פרויה ורצויה	פ	דיני תלמודי חכה והלמוד תורה	ח
דיני סימכים והוכחות	ד	דיני תערוכת	
דיני כזקים וקנסות	ג	דיני תביעה והלואה	
דיני כאמנות		דיני תפילין ומזוה' וזויות	
דיני כדה וטבילה ומקוה		דיני תבאי	
דיני כמים להתירן בשוק אם		דיני שבוש וכדרי וכדווי ומרמו'	ש
מזויכים ואם משאר ערוה		דיני שכתווים טוב	
דיני מאכלות אסורות	ב	דיני שליחות	
דיני מתנת כרוי ושכיב מרע		דיני שטר	
דיני מכה		דיני שומרי שכירו' שאלה	
דיני מקילה		שיתוף ועסק	
דיני מכהב		דיני רבית גולה ונכסה	ר
דיני מונקת חברו וג' חדשים		דיני קדושי כשואי כתיב' וכדו' וכו'	ק
של הבחנה		דיני קנין ומקח וממכר	
דיני מורד בין במאום עליו בין		דיני קטן מרע ושטה	
כבעני לי ושאר טעמו אל'		דיני נדקה ופדיון שכנים	צ
דיני			

- כ דינו כלאים
- ז דינו פשויה
- ו דינו יד שלא ככדרים ושבויעת
- דינו יין וחומץ וכוכר:
- ז דינו על הגאונים ועל הלכות
- ז דינו יתומים
- ח דינו חוקה לקהל ולחידים
- ז דינו חמץ ומצה
- ה דינו הפקר

תם וכשלים המראה מוקום תל עולם

הנהגות ודרכים אשר הוציאו לנו ה' אלהינו ממצרים
 ואלו הנהגות אלו הנהגות אשר הוציאו לנו ה' אלהינו
 ממצרים ואלו הנהגות אלו הנהגות אשר הוציאו לנו
 ה' אלהינו ממצרים ואלו הנהגות אלו הנהגות אשר
 הוציאו לנו ה' אלהינו ממצרים ואלו הנהגות אלו
 הנהגות אשר הוציאו לנו ה' אלהינו ממצרים ואלו
 הנהגות אלו הנהגות אשר הוציאו לנו ה' אלהינו
 ממצרים ואלו הנהגות אלו הנהגות אשר הוציאו
 לנו ה' אלהינו ממצרים ואלו הנהגות אלו הנהגות
 אשר הוציאו לנו ה' אלהינו ממצרים ואלו הנהגות
 אלו הנהגות אשר הוציאו לנו ה' אלהינו ממצרים

שירי חיים ושלום

- א עשרת ימי חנוכה
- ב עשרת ימי חנוכה
- ג עשרת ימי חנוכה
- ד עשרת ימי חנוכה
- ה עשרת ימי חנוכה
- ו עשרת ימי חנוכה
- ז עשרת ימי חנוכה
- ח עשרת ימי חנוכה
- ט עשרת ימי חנוכה
- י עשרת ימי חנוכה
- יא עשרת ימי חנוכה
- יב עשרת ימי חנוכה
- יג עשרת ימי חנוכה
- יד עשרת ימי חנוכה
- טו עשרת ימי חנוכה
- טז עשרת ימי חנוכה
- יז עשרת ימי חנוכה
- יח עשרת ימי חנוכה
- יט עשרת ימי חנוכה
- כ עשרת ימי חנוכה
- כא עשרת ימי חנוכה
- כב עשרת ימי חנוכה
- כג עשרת ימי חנוכה
- כד עשרת ימי חנוכה
- כה עשרת ימי חנוכה
- כו עשרת ימי חנוכה
- כז עשרת ימי חנוכה
- כח עשרת ימי חנוכה
- כט עשרת ימי חנוכה
- ל עשרת ימי חנוכה

שאלות ותשובות הגאון רבינו נסים זצ"ל

שאלת

זה כמה שנים כתבתי משובי העיר לדבר מצוה לפרנס ולבקר
 חוליו עבדי ישראל וכל בני החבורה עשו בנייהם שטר שחתמו בה
 כנהוג בכל חבורת מצוה מוזכרון כל ההסכמות והתנאים שהסכמנו ושהתנו בכד
 החבורה הזכר שעשו וכראש השטר כתו' בלשון הזה 'הסכמנו אכמנו החתו' למנו'
 ובשעבנו בשם ה' אלהי ישראל בקניטת חפץ על דעת המקום ועל דעת הרבנים בלא
 שום פתח היתר ומרטה לקיים כל התנאים הכתו' למטה בלא שום הערמה בעולם
 ואחר כן כתבו בשטר הכו' כמה ההסכמות וכמה תנאים כעבין המתוונים על החבור'
 והנבאים ובקור החולים ועבונים אחרים. ויש מן ההסכמות שכתו' עליהן ההסכמנו
 וקבלנו על עמנו ככה השבעה הכו' לעשות כך וכך ויש שכתו' אתם ההסכמנו לעשו'
 כך וכך ולא הזכירו השבעה ואחר כמזל כתוב שם ההסכמה אחת בזה הלשון. וכן
 ההסכמנו שכל איש ממנו שידור נדר בבית הכנסת שבעירו שיהא החני מזה הכדר
 להקדש זה והחני למקו' שירצה האיש הכודר וולתי שמו למאור שאין להקדש זה כלום
 בכדר ההוא וסיתן האיש הכודר החני של זה ההקדש תוך חדש ימוס ליד הכורוס
 והיה כח נוד הכרורי' להארכו עד שידמכו לו מעות לפי ראות עיניהם עד כאן.
 ולאחר זמן כעשית בשטר חבורה לתלמו' תורה זה שנים עמד בני' הכנסת של העיר
 הזאת אחד מן החתומים בשטר חבורת הקדש החולים הזכר' וכדר נדר סך
 מה לחבורת תלמוד תורה ולא זכר תנאו הראשון ושום תנאי בשעת נדר
 ומת ונוה לבכו בשעת מיתתו לפי דבריו שיתן מנכסיו כל מה שנדר לבנאו
 חבורת תלמוד תורה כאשר נדר לא באר דבריו אם בעת שנדר לתלמוד תורה היה
 זכור ההסכמה שחתם עליה בשטר האחד אם לאו ועבשו נבאו הקדש חולים
 הממונים על החבורה הזכר תובעם לכן הזכר מחנית הכדר אף על פי שבאר
 להקדש ת' מתפניו שפ' אר קדש מה שנדר והתנה שיהא מחנית כל הכדר שידור בני'
 הכנסת להקדש הוא כמו שכתו' בהסכמה הזכר'. ועד שכבר נשבעו כמו שכתוב
 בשטר החבורה לקיים כל התנאים וזה בודאי אחד מה' ונבאו חבורת ת' תובעם
 לנן הכודר הכו' כל סך הכדר כמו שנדר אביו מכמה טענות' האחת שאין במשמע
 לשון ההסכמה הכתובה בשטר חבורת החוליו כדר שיכרס הכודר לאו זו מצוה כי זה
 בודאי לא עלה על דעת שום אדם שיטבע שלא וקיים כדר שיעשה ואפילו כשע
 שבושה כזאת לא תחול לעבור על כל יחל והיו כשבע לבטל את המצוה בפירוט.
 וע' דמשמעות הלשון לא משמע אלא כדר אתם ר' ל' כמו שנדר למצוה אתם או
 לנדקה או להקדש אתם ולא פירש לאו זו מצוה ולאוי זו נדקה ולאוינה הקדש שאע"פ
 שכת' בני אדם עבשו קורין הקדש לכל עבדי ישראל בין בראוי' בין חולים וכסתם
 כדרים הלך אחר לשון בני אדם הם פירשו והתנו שיהיה אתם שלהם פירשו לעבדי
 חולים בלבד אבל מה שידורו ויבארו בפירוט למצוה אחת מפורט שאין במשמעות

שאלות ותשובות

למכרסה על זה לא התנו ומה שכתבו בסוף ההסכמה זולתי שמן למאור דמשמע
 לכאורה שהסכמת היתה על כדר מפורט אינו כן מפני שגם בכדר שמן למאור וכל
 לערש הכוד מדעתו היה שמן למאור כרות החוליה הנרכזי לכר כל הלילה ועו' דאפילו
 תימא שמשמעת הלכה לכל כדר אפילו לכדר מפורט אין זה בכלל דין (כדרים
 דף כ"ג) הרוצה שלא יתקיימו כל כדריו וכו' שיתקד לקיום הכדר שיהא זכור תפאו
 שהתנה עליו כלו או מקנתו כדאיתא התם מפני שדין זה לא כאמר אלא בדברים
 שאדם אוסר על עצמו בלכר דומיא דשאר כדרים שהזכרו שם אבל בכדרי ממון
 דל כמו שאמר ולכודר ממון זה לעניים או לתת לא כאמרו הדברים וכן כראה מתוך
 דביתו בעלי תוספו שהביא הרשב"א אל כדושו כדרו' שלו דשבושות של ממון אינו
 בטלות ועוד שזה הכדר הוא כעין חוב ממון והוא כמין שכתתייב לחרכו וכשבע לו
 או כדר אחר שיש ממנוים גבאים להקדש חבורת תתוכל הכודר לחבורה יהיה
 הו' כמתתייב לחרכו וכשכל לו שאיך בטלה בשום תכאף שהקדי' וכיון שכתב המפרשים
 ולפיכך איכא למיז' דשבושו' וכדרי' כאלו אינו בטלות ועו' דאפילו תימא דכדון
 שלפניו בכלל דין זה הוא איכא למיז' שבו' מן התכאף בשעת כדרו ובטליה לתכאף
 וקיימו' לכדרים והראיה שעבר זמן רב בין כדרו למותו שגור לבנו שיתן כל הכדר
 לתת כמו שכדר וכדלוי בין כל אותם הימים שהיה חיראה או שיעלו זכר הסכמת
 חבורת הקדש החולים שהיה אחד מהם והיה כותן או מנהו סיבתו מהנית להקדש
 חולי' או שישאל הוראה על זה לולו שידע וכו' הרסכמ' אעפ"כ כדר הכל לתת ועקרו'
 לתכאף ואפילו תימא דשבע לקיים תכאף הראשון לאו אדעתו' או שכת' השבוע' לכה
 גבאי חבורת חולי' חוורים וטועבו' שיתן המהנית להקדש שמים מפני שכן התנה
 שלשון ההסכמה בודלוי אפילו על כדר מפורט היתה נהראיה שמן למאור שהיה כדר
 מפורט דלא משמע לחולים כלל ואעפ"כ הו' נרכזי להזכור מן הכלל אם כן מה שיש'
 מן הכלל למדמו דעתם על הכלל כלו ששל כדר מפורט התנו' ועו' ששטר חבורת
 החולי' כתו' שכל לשון הכמנא מסופק באגרת הזאת שיהיה מופק לשמי פנים שדינו
 הברורים לזכות ההקדש עד כאן ולכך אמ' דכין אותי' ועו' שזה הכדון בודלוי
 בכלל דין אותה משנה דהרוב' שלא יתקיימו כדריו וכו' הוא בכל כדרים שאדם אוסר
 על עצמו להבע עצמוך כל כדריו' כן הם שאדם אוסר חבין זה שיהא בקרבן או ככל דב'
 הכודר ואם כן כל דיוכן שאתה דין על האוסר או הכודר בקרבן יש לך לדון על הכודר'
 קרבן עצמו והיה לכל הכודר כל הקדש בין לעניים בין לבדק הבית וכשם שיכול
 לישאל על כדרו בזה כן בזה כל זמן שלא בא לידו גבאי ולא דמי לשבושות ממון מפני
 שאדם ששבע על דעת חביו הזוכה באותו ממון והוא שלא הביא הרשב"א בשם
 התוספ' אלא שבושות ולא הזכיר כדרים ועו' דבודלוי כודר זה לא היה זכור בשעת
 כדרו התכאף כלל לא כלולא מקנתו שלו היה זכורו כלל היה מכר' על דעתו הראשון
 דסתם בני אדם לא משוו כששויהו הדרייב לבטל דברו' הראשון ועוד שזו מנהו וזו
 מנהו מאי חזא יהוה גברא דהאי מנהו קנינה לבטל הא מפני הא' ועו' שכבר

פסעע לקיים התכאים הכוכ' בשטר חבור' הקדש החולו' ואכ' שבבע' יש עליו לעשות
שיהא מחנות כדרו להקדש חולו' ופאתנהו ובודלוי אלו כוכר לו התכאי היה מפרש
על דעתו הראשונה ושלא יעבור על שבועתו ואפילו תמא שהיה זוכר התכאי וכתלי'
בודלוי לא היה כוכ' מן השבועה כלל שאין אדם חוטא חטא חמור לעשו' מצוה דומיא
דחוקה אין אדם חוטא ולא לו ואלו היה זוכר השבוע' כלל היה חומר בשעת כדרו על
דעתו הראשונה ועבאו שדר כהנלם שבועתו היו ככדרי שבגות וראו שתדין אותה
כמו שהתנה ולא יזכ' כלל התכאי בשעת כדרו שהתנה כלל על הדבר ההוא דתכאי
קיים כדקומ' לן במד' ובכבד' שלא יהא זכור (כדריס עס) ואפילו הרשע לא אמר
שלא יהי' זכור כלל אלא אעפ' שזכו' שהתנה על הין ולא זכר שהתנה על הפת' כלל
וזכר על הפת' לא היה זכור קרינ' ביה הכ' כדומיה ומה מצוה לבנו שיתן הכל לתת' לא
ידע תכאי ולא זכר או לא זכר משבועתו או גם כידוע לא ידע להזה' דלאו לא' דיבא
במורו . ואש' דאיכ' למו' שאין זה תכאי כלל ואיכ' בתורת תכאי שוכל לעקרונ' ואין
בריך לנו לזכ' וליתן עליו אי עקריה לתכאיה אי לא שאין זה אלא כדר' שדר' לא להי'
זשאל' כשידור' שום כדר' יהא כודר' ויתן המחנות להקדש זה ואמירה לבב' כמסיר'
להדיוט' ואכ' הו' כמו שאמר וכה מעבשו לבבאי הקד' חול' מחנות אותה מכה שידור'
לתת' הוא דאיכ' למו' וכן כראש' בודלוי דקבה ראשון ומה שאמר הרובה שלא יתקיימו
כדרו ועמוד כ"ה ונתנה וואמר אמרו' לא שידור' וקד' וישבע עבשו ולא כל כמיכ'
לעקר כדרו הראשון . הבן הורש טושן ואומ' מחנות הכד' אינו כותן לתת' והמחנות'
האחר' ישאר בידי מן הספק שאם' שלא כודע' אם אכ' היה זכו' תכאי או כדרו הראשון
בשעת כדרו השט' יהיה הכל לתת' או אם היה שבו' והיה המחנות לחול' אכ' יהא
בידי מוכס' ונבאי החבורות איכ' וכולין להתוכ' הראשאה זה לזה מפני שאין כח בידם
לפי לשון שטרי החבור' לתת' או לעשות פשרה ומחילה מבוט' הוב וזכות שיתחייב
אדם לאחת מהנה רק להאריכו זמן מה לבי ראות שומיה זככי העור וגם בני החבור'
שמא אין רשות בידם לשנות מקופ' של הקדש חולו' לקופה של הקדש שת' וש' שהקדש
החבורות כעשה כפירו' גם לעבוי שלם כמו לעבוי העור והיו דומיא דבית הכנסת
של רכיס שאין לכבי העור רשות למכרה: תירו רכבו' הדין עם מו':

א תשובה

הדין עם חבורת' תת' משו' דליבא למו' שיהא תכאי הראשון כדר
במור' כמזכה וכותן מעבשו לבבאי הקדש חולין מחני' אותה מכה
שידור' לתת' וכו' דזכה בה הקדש חולו' מטום דאמר' לבב' כמסירה להדיוט' וכמו
שבא בסוף דבריך שאם על דרך זה אתה מפרש דכרו' לא אמ' ולא כלום שהאומר
הרינו מוכ' מנה להקדש אם יש לו מכה בעי' זכה בו הקדש ואי לאו לא זכה בו שא' עב
שאמירה לבב' כמסירה להדיוט' כל האומר מכה מכה דווקא קאמר ואם אין לו
מכה כשין לא זכה בו הקדש וראייה לדבר דהא דכרו' שכיב מרע ככתובים וכחמור'
דמי ואמירת' אפילו להדיוט' כמסירה הוא גאבילו הכי אמרינן בפרק קמא דגיטין
י ב ס י (ק

שאלות ותשובות

(דף ג') ד"מ שאמ' תנו מנה לפלוני מכבסי מנה זה כותבין מנה סתם אין כותבין
 חיושין שמה מנה קבור קאמר אלמא שהאומר תנו מנה בעין קאמר ולא שיה
 דאם איתא דשוק קאמר מנה סתם אמאי אין כותבין משום חששא דמכ' קבור ממ
 הרגוזה ליתן לו שיה מנה אלמא עב' מנה דוקא קאמר ומה חיושין שמה מנה קבור
 קאמר וא' עב' דמסקינן הלכתא התם דלמכה קבור לא חיושין ה"מ היכא דאיכא
 מנה שאינו קבור ד'אעב' דלא אמר זה אמרינן דממגולה קאמר ולא מקבור הא
 בדלות ליה מנה בעין לא יחביבין ליה ולא מודיא' פ' שדכרי שכיב מרע כקנין באמירה
 דמכה דדוקא באמר ולא קבור אף כאן הרגו מוקדש מנה להקדש פלוני אם אתם
 מפרש דכרוי שהוא רונה לזכות מעבשין לאות' הקדש מנה לא זכה הקדש אלמא במכ'
 שיש לו באותה שעה בעי' הא אינו בעין לא זכה בו כלל ומצוה דר' ביה כל היכא
 דבעי' להו ליה כה' ועבד' ד'אמרינן כריש פר' ד'יה' (דף לז) טהור גברא דתקע
 ליה חבריה וכו' אמ' ליה ההו' גברא הואיל ופלגא דזוזא הוא לא בעיכא מתביה לצבוי
 הדר אמר להו כתבו כה' לאוי ד'אויול ואיכרי ביה כפשא' אמר ליה רב יוסף כבר וכו' בו
 עבשין וא' עב' דליכא עבוי הכא דלזכו ביה אכן ידו עבוי' אכן דאמ' רב יהודה אמר
 שמואל ותומים אין זריבין פרוזבול רב וכד' אביה' של ותומי' כלומר והיה ליה כמעט'
 שלשתן דקבו ואפילו להדיוט ושמש' מינה דטעמא משום מעמד שלשתן הא לאו
 הכי כיון שלא היה אותו סלע ברשותו מצי הדר ביה ואפילו לכסובא לרשותו לא היה
 מחויב ליתנו לצבוי' לפי שזה היה ברשותו להקדישו מעבשין ולא היה ברשותו כדי שיה'
 הקדש חל עליו אף בכדון זה אם אתם מפרש דכרוי שהוא מקדו' עבשין לחבור' חולו'
 אם המכה אינו ברשותו לא אמר כלום ואם היה ברשותו ולכך נתכוון היה לו להעמי'
 במקדשה כל הדיכורי' טכוש' שלו שהיו או בעין שמה יחול הקדש עליהן הא אין עליך
 לומ' בעבין זה כלל' ומיהו דרכן וקיומן של הקדשות שמקדישין בני אדם
 עבשין שהם כודרים ומקדישין מנה או תאיתם לנדקה אול' ליתת' אינו אלמא מטעם
 בפך נדקה שהוא חל על אחד מב' דרכים אם נדר או כש' נדכה שאמירת' כמסוד'
 וכן האומר אתן סלע לנדקה חייב ליתנה כדון כודר ואומר הרי עלי שהוא חייב
 להסלים כדור' לא' שזכה הקדש עדיין באותו מומן שכד' ולפ' כך כל מושפירש
 ואמ' הרגו מוכה ונותן מעבשין להקדש פלוני כך וכך שגלה בפירו' שהוא רונה לזכות
 מעבשין אם אמר מכבסי וכה' הקדש כדון שמה האומר תנו מנה לא אמר מכבסי
 אם יש לו בעין אותו סך שזכה כותן אין לו בעין לא אמר ולא כלום פיון שפירש
 ואמר מעבשין אבל האומר אתן מנה לנדקה חייב להסלי' כדרו אפילו אי' לו באותה
 שעה ומפני שדעתן של בני אדם הוא עבשין בכך שיהיו תופסים על דרך זה סתם
 כדרו והקדשו שלהם' ובכדון שלכביכו בן חבורה זה שהתנה ואמ' שמחני מה
 שידור והא' לחבורת חולו' אם במקדש מעבשין אתה תופסו לא אמ' כלום אלמא אם כן
 היה לו אותו מנה בעין הא לאו הכי לא וכמו שכתב' למעלה וכיון שכן אין נד' לקני'
 תבאו אלמא על דרך שכתבון לומר אתן ולפי דרך זה אם יש מנה בכדורו הרי הוא

חל ומתחייב בכדורו ואין ללאו לא אומר ולא כלום. משעת אם מתנה זה כתפוח שכשדור
 מכה לתת יתן מקצת אונתו מכה להקדש חולים או זו מנוה יש בכדורו שיחול כי מי
 הודיעו מתן שכרן של מצות שתהא מצות נדקה גדולה מתת הא אין עליך לומר אלא
 שכתבונן שכשדור מכה לתתיתן כנגדו מכה להקדש חולים כמנא שלפי דרך זה
 הקדש תת וכה בכדורו אלא שהיה מחוייב לידור כנגדו להקדש חולים ולא כד

שמא תאמ' לא כי אלא הקדש תת לא וכה אלא כמנא' כדרכהשדברים מראין
 שנודר בשעת כדורו לא היה זכור בתבאו הראשון והוה כההוא דאמרוכין ב' ד' כדרי'
 הרונה שלא יתקיימו כדרי' כל הסכה אומר כל כדרי' שאני עתיד לידור הרי הם
 בטלים ואסיקא וכלכד שלא יהא זכור בשעת הנדר דכיון שלא היה זכור הוולו
 בדרי' שבגות אף כאן כיון שהתנה זה מתמלה שהיה מחמת כדורו להקדש חולים
 וכשעה שנודר לא היה זכור מאונתו תבאו כתבטל מקצת כדור זה על ת' ובאותו מקצ'
 חל כדור על הקדש חולים מכה כדורו ותבאו ראשון הא ליתא דמאן אח' לך שמכה זה
 שזכה לת' שהוא הפך מתבאו ראשון דלמ' כמכ' זה שנודר לא בטל תבאו שהרי אפילו
 לדבריו ראשונים היה זכו להקד' מכה לת' ותבאו הראשון לא כתבטל מחמת מה
 שנודר אלא מחמת מה שלא כדור מכה אחד לחבורת חולים וע' שאפילו אתה
 אומר שנודר זה הוא הפך מתבאו הראשון ואפילו בשעת שנודר אפילו הכי לא כתבטל

כדורו שכבר כתבו בעלי התוספו' אל שאות משכה דהרונה שלא יתקיימו כדרי' וכולי
 לא כאמרה אלא בכדרי' שזכו לבין עצמו לפי שעל דעת עצמו הוא כולד אכל
 בשבוע' שבין אדם לחברו לא לפי שכל הנשבע לחברו על דעת חברו הוא נשבע וזל
 על דעת עצמו וכדמוכח סוגי' דסוף שבועות בתרא ובפרק ד' דכדרי' ואין
 דעת חברו שכתבטל מה שהוא שומע מחמת תבאו הראשון שאינו יודע מה הוא וכי
 תומא' ה' נשבע לחברו אכל כאן כדור הוא שנודר על דעת עצמו ומחמת תבאו
 הראשון כתבטל ליתא דכיון שיש בעור חבורת ת' כל אחד מכה החבורה הרי

הוא כבעל דבר בכדורו של זה וראוייה לדבר מדאמרוכין בפרק חוקת הבתים (דף
 מד) האומ' תכו מכה לעבוי בני עירו אין דמי' בדיוכי אותה העיר ואסיק' דאעב
 דקין להו כונשים דב' הן זאין כשרים לדין דכית' להו דכיון דרוח רוח וכ' כדורן
 זה דכתי' חבור' זו הרי הן כבעל דבר בכדור זה לחבורה ואין לומר שמכה
 תבאו הראשון כדורו כתבטל ולפיכ' אין ספק שהקדש תת וכה בכדורו אכל לעבין
 הקדש חולי' איכי רואה שנוכל לחייב יורשה' לתת להקדש חולים כנגד מה שנודר
 אבוי לת' דשמא לעקור מקצת כדרי' שידור לאחר מכאן כתבון ושיחול באונתו
 מקצת שיתבטל על הקדש חבורת חולים וכיון שאין כדרי' כלום כמו שכתבנו
 למעלה כיון שלא כתבטל מקצת כדורו של ת' לא חל על אותו מקצת הקדש חולים
 זאין לנו הוכח' ברור' שירנה אבוי לומ' שאם ידור מכה לת' שידור' כנגדו להקד'
 חולים כדו שנחייב את הורש' בכך ולא ע' אלא אפילו אומר כך אין חייבו ברור שהרי
 לא אומר אתן כך וכך אלא אדור כך וכיון שלא כדור אפשר שלא וזכר ולפיכ' כל

בכדון זה שכתב את הורש לפרוש מה שכתב לתת אבל לחבור' חולו' כיון שהדבר
 ספק הוא אין מוכיאו מידו שלא תאמ' כיון שספק זה אינו בין אדם לחבורו לא בין יורש
 זה להקדש של עניים הנה ליה ספקא דאוריית' ולהומר' שאי' הדבר כן אלא כל ספק
 שבין אדם לעביו' הו' כספק שבין אדם לחבורו וקולא לכתב' וראיה לדבר מדאמר'
 בסוף כר' הורש' (דף קלד) רמי ליה ריש לקיש לרבי יוחנן תנן ספק פטור אלמ' ספק'
 לקולא ודמוכיה תורש כמלים שכתב' הקמח ומסכין אמ' רבא הכא פרה בחוקת
 פטור קיום קמה בחוק' חוב קיימת' אל' אכיו הרי עשה דבחוק' פטור קיימ' ותנן נר
 שכתבניד' והיתה לו עשה כעשייתוכו אל' ספק איסור לחומר' ספק ממוכא לקול' אלמא
 ספק ממוכא שבין אדם לעניים קולא לכתב'. והיינו דברסוכן כפד' דומא' תנן
 התם הכמתמים לא מייכו עליהן להפריש אלא תרומה גדולה בלבד ואמרין בשלמ'
 מעשר ראשון ומעשר עני המוכיא מהכירו' עליו הראיה אלמא בספק עביו אמרו'
 המוכיא מהכירו עליו הראיה וקולא לכתב'. ע' אהיה דין לביך שאפילו כתבר
 שזה כתבון' לומר שכל מה שידור ככד' אחר יתן כנגדו להקדש חולים יורש זה אינו
 מחוב ככך לפי שכתב' הקדש חולים אינו חל עד שידור אותו כד' אחר ובאותה עשה
 בלבד הוא חל ולא בשעת דבריו הראשונים ולפיכ' כל שבשעת כדור' שני אינו זכר'
 מכדור' הראשון לא חל כדור' דהו' כההיא שמת' דכבר' דכפר' שבשעת שתים
 בתרא' (דף כח) דהאום שבועה שלא אוכל זו אם אוכל זו ואכל את הראשון בשוגג
 והסמיה כמוד' פטור' והסמיו הראשונים אל' דלאו' דווקא פטור אלא אפילו מותר
 לו לאכול את השנייה שכיון שחלות איסורא בשעת אכילה כד' של תבאוי' היה ובשוגג
 באכל לא חל איסור על השנייה כלל'. אף כאן חלות כדור' של תבורת חולים
 בשעת כדור' של תת' היא וכיון שאפשר שוגג היה מתבאו' הראשון חקן הדברים
 מראין ואין ספק שטועמי' ליורש ככך כמכא' שלא חל כדור' ותבאו' הא' של חבורת חול'
 כלל' ולפי שהדברים הללו באותה הלכה רחבים ועמוקים מני'ם אינו מאריך בזה
 וכ' שאין שוכין ואין מפרשין לחכם אבל הדבר כיון וכדור' דיוק ותשכח' ומ"מ
 כדור' של תת' אין ספק מן הטעמים שכתברשו למעלה וכ' ש שורש זה אומר שאביו
 ג'הו בשעת מיתתו שיתן מנכסיו כל מה שכתב' לגבאוי' תת' כאשר כדור' ואין ספק
 שזה לא כתבטל כלל מחמת תבאו' הראשון שלא התכה לא על כדור' שידור בבית הכנס'
 והרי זה כחזור ומודר ומנוה' את כבו בשעת מיתתו וכאמן יורש' על ענמו ככך ויותר
 ממאה איש :

ב עור

שאלת כשור הזאת יש ממון הקדשות קרקעות שהקדישו הבעלים
 שיכתמו כל הפירות לעביו' הער' הן מעת או עסק שהוקדש שיחלק
 לעניים ויש מהם שהוקדשו שיתחלקו הפירות לכד' ישאר הקרן קיים כיד' הבכאוי'
 ועכש' כתעוררו קצת ממכהבו' הקהל הממונים על גבוית' המסים והוצאות הער'
 ותוכעין לגבאי' הקדשות שיפרעו מאותם ככסים חם והוצאות כמו משאר ככסי'

מהדרי הקהל והנבאים טוענין שהקדשות כולן פטורים מפל הזבחת העיר ומכל מה
 סוף דבר כסתפקו בעינין זה וש שאומרים שכדאי המזון הזה א"ע שהוא מוקדש
 חיוב כשאר ממונות ומדוי הקהל מפני שכל המסים והזבחות נכדין לפי ממון הקהל
 שכן נהגו אם שיהיה מדינא או ממכה או שכן הוא דעת אדונינו המלך יר"ה על
 המס ואפילו כשתמצא לומר שיגבה לפי כפשות יגבה כשכל כספו עניו העיר שהם
 בעליו וא"ע דלא קיין להו ואע"פ שממון תלמידי חכמים פטור מכל מסוס ותפאורת
 וכל הזבחות העיר לפי סכרת הרבו משה כח"ל ומוקדשם לדכרוי הכל משוס טעמא
 דאתו בגמ' בב" (דף ה) דרכין לא כריכי כטירותא ה"מ רבין ואפשר לומר
 ה"ה הקדש ת"ת או לפטר יורה וצורה לו או לשמן המאור אבל הקדש עבויס לא ויש
 מי שאמר כדאי זה המזון פטור מפני שזה המזון מוקדש לשמואלא כרך כטירותא
 ואינו כשאר ממון סביר עבויס שהוא חיוב משוס דלא קיין להו אינו כאלהם אלא
 הוא מוקדש למנוה ועו' שאינו כראה שיהא דעת אדון המלך בבקשת המס לעבויס
 ולא לשוס וממון מוקדש לשם שמים. עוד שכבר הנהגו רוב הקהלות בהסכמותיהם
 שיהיה כל ממון של הקדש פטור וכן ג"כ בעיר הזאת בכל הסכמו' הידועת הקדומו'
 כשהיו עושים חוקים והסכמות והנהגות בעממינו גבוית המסים והזבחות מומן
 לזמן ידוע היו עושים חק והסכמה שיהא ממון פטור וכעבין זה מכהג מבטל הלכה
 כ"א אם הוא מסכים להלכה וכדאמרינן רשאים בני העיר להתנות על קדושתו וכו' א"ל
 ת"ת שזה אינו מכהג דאדרכה אחר שהנרכו לעשות הסכמ' לפטור הקדש וההסכמ'
 היה עם שאר ההסכמות כעשו לזמן ידוע שעבר גלו כדעתם שלא רנו לקבוע לדורו'
 מכהג שיהא פטור או שיהא מפני שאר ההסכמות כקבע הזמן וההקדש לעולם פטו'
 או מדינא או ממכה אלא ח"כ יברר אדו' המלך דעת' אם מבקש מס מאותו ממון
 המוקדש. א"ב הו"א כראה שאין לנו להגיל מהמס ממון הקדש במזון שלנו
 וכן כסתמ' אם תמצא לומר דפטור ואם ממון הקדש הזה שהקדיש ראובן
 אלף דינרין או אי זה כך ידוע מנכסיו וכומן שהקדישו היו מייבין הקהל חובות
 שלה או כסתמיכו אם כפתר אות' ממון זראותן החובות אם עדיון החיוב על כל
 אשר ממנו כמו שהיה קודם שהוקדש ולא דמי לזר שנבג ואחר כך הקדישו בעלמ'
 דגורת שבעו' הוא אבל הכא חיוב במה שהיה חיוב בהיותו חלוין ואחל שאין חיוב
 חובות הקהל עליו עדיון אינו שאל' אם כשאר אותו חיוב אבל שאר ככמי המקדיש או
 יטעון ויאמר איני אפרע מכל מה שכדוי הלך המגיע בכל אלף לפי חוקי הקהל
 שהולכים אחריו ומן פרעון כאלו עבשו הוטל אותו חיוב ואתם תבכו מן ההקדש
 הלך המגיע לאותו ממון ואם הוא פטור מה לי כי כן מכהג המקום שעל המזון
 תובעין חיובי הקהל כמו שפרע חוב למכרו או כתובה או כדומי' שפרע בחיובי
 הקהל מושהממון שלו לא מי שהוציאו מרשותו או כאמר שזה המכהג שהולכין אחר
 מי שהממון בידו ה"מ בין אדם למכרו אבל מי שהכניסו ברשו' שמים ומוציאו מרשותו
 המוכניא' או גורסו יפרעו בעד אותו נמו' מפני שעליה' חל' אותה חיוב ככמה ערבו ליה

שאלות ותשובות

והוא כעל מובן: ואם תל שממון ההקדש ראוי להיות נקוי מכל חובות הקהל ושעבוד החובות כשאר חובות ככסו המקדש מפני שהוא הקדש סך ידוע ואם לא יפרע בחוב הקהל לא יהיו דבריו קיימין שלא יהא כל הסך סכר להקדש. איכא למימר דהו כמי סכר סך ידוע אבל מי שנוה והקדש חלק בכסו שלם או רכיש להקדש והשא' לורשו או לפלוני לא כשאר החובות אבל המקדש וירשו או לא: הדין עם מי:

לשון יצחק דלאטאש

אחד ממדפסי הספר מקדש ברומי: לא מהיותי גדול בעיני ככנסתי בעיני הקורה להשיב על השאלה אשר לפיכתי אשר מנאמיה בהעתק בלי תשובה רק להפיק הקורא בספר הזה וגם מאמר שעלה גורלו להדפיסו תחלה אין ראוי שיבא חסר אך לא הית' כונתי להתחבר כרע עמ' הבאין דבני כסי' אל ושארית למלאת חסרוני כי לא כן חשבתיה ומלילה לוי מרשע כו' ידעתי לא הגעתי לרועי נאן כס' להיות שקול עם כאמרי ארץ לשבת עמהם בכף אחת אך שערתי בכפשי כי לחוות דע על השאלה לא ימשך מזה אלא תועלת לעורר כפשי המעיינים שאם יזכוכו מן השמים ויורוכי לכוון הדין על האמת והיושר כבר הגענו אל מחוץ החפץ והשאנו מבוקשנו ואם כן ואלו אטעה וראו החכמים הרכבים שכדור הזה טעמתי וישרר ההדורה ונתקנו עמתי וורוכי ואני אחרוש על כן כתבתי דברי התגלגלותי אלה טרם בא תשובת השאלה אשר חברתי ואחת היא לכד' ושאר כל התשובות הם מהבאין כאשר מנאמיה בספר ההעתק שהיה יחיד בעולמו ואין שני להקיימו.

תשובה שפתי השאלה הזאת שנים והאחד בלבד אם ממון מוקדש לעבוי העיר חייב לפרוע המס כשאר ממון בני העיר והכ' כזלעב' אם המקדש לעבוי חלק מנכסיו בהיות בני העיר חייבים או לתוך שכבר הטיל המס או שלוו משאר אכשי' לפרוע המסו מוזמן עבד וחלף ואפלו מחמה ימים חייב לפרוע חלקו מהחובות ההם ממה ששאר בידו משאר ככסו שלא הקדש שכולן ערבים על השעבוד שנסחשעבד עם שאר בני העיר: ועל שכייה אשוב תחלה ואומר שאם באנו לד' כפי מנהג המדינה והעיר שאלה זו איכה נרוכה לפנים שכוודאוי בענין המסים הולכי' אחר המנהג ואפילו היו שלא כדיון וכן פסק הבאין עגמו ר"כ אל בתשובת שאלה עשירית' אבל אם באנו לדון כדיוכא דבמרא על הסעף הראשון אומר שאין לפטור **ב** ככסו הקדש עבויים מהמס מדין הפקר דהפקר לעבויים לאו שמייה' הפקר לפטור מן המעשה והכי איתא במסכת פאה פרק שמי' (דף ח) ב"ש אומרים הפקר לעבויים הפקר וכה' אומרים אוכז הפקר עד שיופקר אף לעשירים כשמיטה ומלכד הכלל הגדול שכוודינו שהלכ' ככה': עוד יש ראיה מהא דאיתא במניעא פרק אלנו מנאיות (דף ל) במעשה דר' נשמעאל בר' נסי דהוה קאזיל באורחא פגע ביה והוא

הוא נצח היה דרי פתחא דאופי פראי היה נושא משני של עינים אמת וכוונתא
 מותפת פראי בעמוד לפוש אל דלוי לוי פראי הסעכני אל כמה שוין אל פלגא דווא
 הכליה פלגא דווא ואפקרוה פראי התוספות שלא יכסלו בו בני אדם פלא תגול
 הדר וכה בהו הדר וגיב ליה פלגא דווא ואפקרוה מנייה דהוה קא בעי למחדר
 למזכה בהו אל לכע אפקריהו ולך לא אפקריהו ומקש ומי הוה הפקר כו היא גופ'
 והתן כס אומרים הפקר לעניים וכו' והיא ההיא משכה דכפאה שהבאתי ומשכתי לא
 רבי ושמשאל ברבי יוסף לכע אפקריהו וכמלתא בעלמא הוא דאוקמיה עב רבי
 שהתם תלמוד סובר כן שההלכ היא שאין הפקר לעבני הפקר גם אין לפטרם מדין
 הקדש ודנימא דמה הקדש פטור ממעשרות כן הקדש עניים דהא ליתא ד' אעב
 דאשכמינן לכסמי יתומים כהקדש כדאיתא בפרק הכוזב (דף כב) דשמינן הכי
 אמר רב חיילאי בר אידו אמר שמואל כסמי יתומים הוי הן כהקדש ולא מיקמו אללא
 בכספא ופשיטא ודאי דהקדש עניים דיונו לפחות כדון כסמי יתומים וראיה מהא
 דאמר רב פרכ' ד' וה' בבבא קמא (דף לו) כההוא גברא דאמר הואיל ופלגא דווא הוא
 לא בעינן כתביה לעניים הדר אל כתביה כהלי איוול ואברוי כיה כפשיא אמר ליה רב
 יוסף כבר זכו בו עניים ואעב דליכא עניים הכא אכן יד עניים אכן דאמר רב יהודה
 אמר שמואל יתומים אינם כרוכים פרוכול וכן תבי רמו בר חמא יתומים אינם
 כרוכים פרוכול ר'ג וכד' אביהם על יתומים וכו' והשתא הוינן אכן בה קאי בעניין
 ומניתי ראיה מיתומים אללא לאו ט"ז דין הקדש עניים כיתומים וכל היכי דכסמי
 יתומי כהקדש הכי כמו הקדש עניים כהקדש וכן תמצא שפסק הרי"ק בספר תשובות'
 בשאלה ק"ד ומשום הא איכא למאן דמתיר להלוות הקד' עניים אפילו ברביית קנוט'
 דשאי להו הקדש גמור מ"ו ודאי דלאו הקדש גמור לא כסמי יתומי ולא הקדש עניים
 הוה הקדש גמור דליכא למימר בהו כדאמרין גבי כהני דזכו משלחן בטוה ומשום
 הכי הוה הקדש גמור מה שבא ליד כהני דהנותנותן לבניה ואיכהו זכו משלחן בבניה
 אבל הכא הכותנותן להדיוט ומש' ואין הפרש בולכסמי הדיוט דלא משתבר שיהא
 גמור הקדש עניים בזמן הזה מלקט שכח ופויאה דהו מוזן של עניים שנתן להם מן
 התורה כשתעבד בהם האדם וכתמיוב דלא מניכו בשום מקום דלהו הקדש :

וע' ראיה דאינם הקדש דכאכלי' בכל מקום ובטמאיה שלא כוהרי' דברים אלן רק
 במעשר ראשון ושני וכתרומות וכבורים אבל לא במעשר עבובין כתוב ואכלו בשערי
 ועוד ראיה דמתירים להכל הבית כשאין עניים בלא פדיון כדאיתא בפרק הזרוע'
 (דף קלד) לוי זרע בכישר פירוט שם יוקום ולא הוה עניים למשקל לקט אתא
 לקמיה דרב שעת אמר ליה לעמי ולגר תשוב אותם ולא לערבים ולא לעלבים :

וכן אמרין התם זה הכלל כל דבר שהוא כקדושה ופראי שאסור לזרים כגון תרומה
 ומעשרות וכו' עד וכל דבר שאינו כקדושה כגון הזרוע ולחיים וקובה וכו' דאי שדין
 לקט שכחה ופאה כמתכו' כהונה דהו חולק כמו שראינו שם בגמרי' היא דמדמי
 להו אהדי ואעב דפטורי פאה ולקט ושכחה ממעשר הוינו משום דדרשינן מקרא

דבורת הכתוב הוא כמו שדרשו בספרנו שאם הלוי כי אין לו חלק ובתלה עמך ינא זה
 שיש ללוי חלק בה שאם הוא ענינוטל פאה וכתובה רמי' והתעב' פרק מקום סנהדרין
 (דף כו) במעשה דכן כוהיין ופשיטא ודאי ללא ממזר' כדקה ללא כתמיוב פה
 אם לא מדין כדר כדאמרינן בפ' קמא דר' (דף י) בפ' זו נדקה ללא שייך בה דין
 הקדש גמור וממש וכן אמרינן בהדיא בפ' דערכין (דף כא) דגרסינן הכי
 תניא כוותי' דרבא כדר נדק' ואין הקדש נדקה וכו' עד הכי קאמ' נדקה כהקד' שהיא
 בכל תאחר ואיכה כהקדש דאילו הקדש אסור לאשתמושי ביה ואלו נדקה שרי
 לאשתמושי ביה עב' וכן דין הגאון עמנו לעול (סימ' א') דבל ספק שבין אדם לעבוי'
 הווה ליה כספק שבין אדם לחברו וכן פסק בעל טורים בטור ממ' סימן נ"ה בסוף וזל
 ומה שמקדושים בוין הזה לבית הכנסת וכו' דיכו כשאר נכסו' הדיוט ואמר עד
 בסומן ריא בשם אבוי' לו והאידיך' כל הקדש יש לו דין חולין שאין הקדש עתה לבדק
 הבית ואינו אלא לנדקה וכתב עוד טורה דעה סימן קס"א וכן הדין במש' של הקדש
 שהוקדשו לעבוי' אולת' או לנודך בה אבל אס' להלוותם ברכות דאורוית' אעב' דהקד'
 גמור כגון שהוקדש לבדק הבית מותר להלוותו אפילו ברכות דאורוית' הרי"ך מבואר
 דלאו דין הקדש איכא בהקדש עבויס דיוק' כמו דאמרו בהקדשו ולא הקדש ממש
 דכמה יש לחלק ביניהם ואין סברא שהמתור להלוות הקדש עבויס ברכות דאורוית'
 וא שסבור שהיו הקדש גמור אלא טעמא הוא משום דהוי ממוכ' שאין לו בעלים ואין
 לו תובע' כדאיתא ברוס הזרוע (דף קלא) מבואר כסוגיא שם ודוק ותשכח כי
 אין רצונו להאריך ופשיטא ללא אסרה תורה אלא רבית הבאה מיד לזה למלוא
 והבאי' דהוי שליח אין שליחות לדבר עבירה: וש' דאין שליחות בלא פגל'
 משלח ולוכא מאן דמשלח ואפילו ביממוכא דקין להו לעבויס שרי ללא באה הרב'ת
 ליד מלוה ללא זכה בו עבוי' אלא מאחר שבא לדון: וגם אין לפטור מהמם מהאי
 ב טעמא דאין להקדש עבויס בעלי' דתרי' מיכי מסיס איכא חד כרבא דרמי אקרקפת'
 וחד טסקא דרמי אקרקע ואממוכא כרבא ודאי פשיטא דמלכא לא איקפד ליה
 ללא איגרע חק המלך מהגבלת מפכי הקדש עבוי' והמקדש חוב גבלתו כשאר
 והעבוי' כ' חב בגבלות ולא יתמעט הגבלות מפכי זה אבל בטסקא השעבוד כשאר
 על הממון וכן דין הגאון עמנו בתשובה עשירי ע"ה והראיה מבוארת מהא דאמרינן
 בחוקת הבתים (דף כה) והכי והרורי דוכין ארע' לצסק' וכונייהו והי' לטסקא
 אבל לכרבא' לא מאי טעמא כרבא אקרקף גברי ומכא' וא' אפילו אין לממון בעלים
 כתמיוב הממון ואין לפטרו אבל אדרבא יש להביא ראיה שחייבו' במם מכמה טעמי'
 חדא שכבר התבאר דדמו ככסי הקדש עבויס לככסי' יתומים וככסי' יתומים חייבו'
 בוים כמו שזכרנו בהשותפי' דכ' (דף ח) ובהמקבל דמזיעא (דף קח) אמר
 רב יהודה הכל לאיובלי' גפא אפילו מיתמי' אבל רבין לא נרזיכו כטירותא וכן עוד שם
 ואמר רב אחי אמר רבי יוחנן הכל לפסי' העיר ואפילו מיתמי' אבל רבין לא נרזיכו
 כטירותא אר' פפא לשור' ולפרטא' ולטור ויכא פי' לתקון החומ' ולפרט' ההולך סביבו'

השור לשמרה ולדעמה היא נרוכה ולסומר כלו זיון של בני השור אפילו מותמו
כללל דמלתא כל מילת דאית להו הכאה מוכיה אפילו מותמוכתב האשרי ובתוספות
ס' וזל כתב הר"ר יוסף כל מילתא דאית להו כטורותא ליתמו כגון מימי פורעניו אבל
וד ארכוביו לא רמיכון אותמו ויראה לו דכל מימי מקום מודו דטורותא כוכו כי הם
הסומרים אותמו כן העמים כי מה תועלת יש לאומות בנו לשמרכו ולהשו' אותנו
בזמיהם אלא בשביל הכאה שפאותין מאת ישראל לבבות מהן מי' וארכוביות וא"כ
טו כאמר דה"ל לכסו הקדש עבויס דאית להו הכאה בשמירה וחייבים ונס ראייה
דבמס' וארכוביות אזלין אחר דעת המלך אפי' שלא מן הדין משום דיכא דמלכות'
כדאיתא ב"ה (דף כד) דקאמר התם באבוי מטמרוו הוו דאיכיהו גופיהו לא הוו
והכי טסקא למלכא ומלכא אמר מאן דיהיב טסקא ליכול ארעא פירושו לא תקשו לי
מהתם דלאו משום דיכא אלא משום שכן דעת המלך ואע"ב שלא מן הדין אזלין אחר
דעת המלך ואם כן הווי' דעת המלך שכל ההכנה מהקרקע וכל מאן דאכל ארעא
ליתו טסקא מה אקפד לנו אם הוקדש לעבוי' ועו' טעמא אחרויכא אלימתא דרת
התור לשנותה לכל נרכי צבור וכן הורה לתת לשומרו השור מהקופ' וכן כתב הרמב"ם
זל בהלכות מתכות עבויס פ"ט ואע"פי שלא התכו וכן דעת האשרי כמו שהביא הטור'
ביורה דעה רכ' וכן דעת ר"י בתוספות בכ"ק דערכין (דף ו') וזלואמר ר"י דהתם
רשאי לשנותה שלא לדבר מנוה רק שיהא נרכי צבור הרוי שהמס' הן כמו נרכי צבור
וא"כ יכול' ה'צבור לתת מדמי הקדש עבויס לגובה המס אפילו להציל ממנוס כל שכן
וקו' שיפרעו המנויע להם כפי הכסויס שהוקדשו: אמנס טודאי לפי האמת למאן
טו דכחית בעומקא דריכא יש לדון דכסוי הקדש עבויס פטורים מן המס ולא
מעמא שיהיה מן פטור בגופו דודאי מנופו חייב דדין הדיוט להם ובשו כטורות'
כשאר ממון ולא עדיף מנוסן של כסויס יתומים אבל פטורים משום דמה יכולין לטעון
בעלי כסוי' שאם לא יפרע ממון הקדש עבויס והם יפרעו בעד הממון ההוא שכח'
הממון ההוא כינוי בממוכ ואין ראוי להציל ממון אחר בממון אחר כשיב להם וכאמ'
דלאו מלתא היא מה שאמרו שאין כן האמת שיצילו ממון וזלתם בממוכ אלא הם
מנילים ממנוס כממוכ ובאור זה שהעמי' מכווה למרכס העבי די מחסורו כדאיתא
יח בכתוב פרק מנאות האשה (דף ו') די מחסורו אשר יחסר לו מחסורו זה הבית אשר
יחסר זה מטה ושלחן וכו' וכל הסוגי' לראיה שמכוויס אכמכו לתת לעבי כל מחסורו
אפילו סוס לרכוב וכן פשיטא דהוכא דאמיד כופי' העשיר לתת נדק כדאיתא ב"ב פ"ק
(דף מ') דקאמ' לא קשיא הא דאמי' הא דלא אמיר אע"ב שכתוספות ס' בשם ר"ת
קאמרו דלא כיופינן אלא בדברים משום דמנוה שמתן שכרה כגדה דתני' כי בגלל
טו הדבר הזה האיתא דקא סבר דכופין והווי' ממון שוונא דכויס ואם יקום אחר
מכני השור ווקדוש לעבויס ממון ויסתפקו מהם העבוי' לא כתחיבו עשורי' שד לתת
נדקה ולפרכס העבויס כמה שמתפקים מההקדש הוא אפילו במקום דקין להו
לעבויס כלומר שנהנו לתת כן וכך בשבוע לעבוי' אם יכא להם מחון כמכע' העשורי'

שאלות ותשובות

מלתת עיד הדבר הקבוע וראויה מפי ה' הכבד בתרא (דף מג) איהא דקאמ' האומ'
תנו מזה לעבוי ערוי אין דכין כריוני אותה העיר ואין מביאים ראויה וכו' ומקשה
לסתלקו כי תרו ולריוני ומתוך ואי בשית אימי' לשלם דקין להו וכוחא להו דכיון
דרווח רווח פירש דשכ"ס ואפילו הכי כוח' להו דליוניס שוכני' המנה לעבויס דכיון
דרווח שיש להם משעת רווח כלומ' הרוי' וס' להם משעת ולמה היתמו כלום כל זמן שאינם
צרכים הרוי' לך מבורר שממון זה תועלת לעשירים שכתפירים מלתת נדק' ואם כן
הוא מן הראוי ומן היושר ומדוכא שלפחות יקוימו הממון ההוא כאשר עשה המס בעבו'
הממון דלמלפא לא איקפד וכלכל שיכא לידו הסך אשר הטיל דלמה כגרוס שוכלה
הקרן שאינו עושה רווח וזה יעב' הוא לעבויס כפרשן המס ואם באת לכופ' שיפרעו
הכספים ההם מס ופרעו מהרווח וכמנאון חסריו העניי' מזה וחמרוכס' עליך ועליוה
דייך קאהדרי עבויס ונגבל הדבר עליך מ' מ' והכל אח' ואין לומר דאתה רונה
לזכות ולתת לעבויס דאין זה אלא ויהרא ואדרכא אסור שבמנהגה סאתה כותן
מחדש אתה מלביכו מחדש ומה שיהכס מהמוקדש כבר אין הלכה כל כך דדמי
שכהנה משלו ואין כמיות גדול מזה והנבע לפת עם אלקיך אמר רחמנא דלובא
בש וראויה זו גדולה אצלי ראשי' אם ישאל בפרוש המלך מס על הכספי' ההם חייבים
לפרוע בעטור' העשירים שאין כווקין מפני זה כאשר אמרו: ומה שהבאנו
ראויה לעול שמות' לשכותה לנרכי כבוד כבר מולקיס בדבר והו' פלוגתא דרבנותא
ולמומרא דספק פאה פאה: ועוד המוניא מחברו עליו הראויה: וע' דעד כאן
לא קא מוירי המתירים לשכות אלא כמותר ודליכא עבויס אבל היכא דאיכא עבויס
דפרנסתם עליהם ודאי לוכא מאן דיתור לשנף העבויס ולהרווח העשירי' שלא יתמו
המס העשירי' ויתפרנסו העבוי' כדוחק דלית דין ולית דוין שידון כוהלא המקדיש
לעבויס אמדינן דעתיה דאומד' דמוכח הוא דעל מכת כן הקדיש לזכות לעבוי' ולא
כא להרווח לעשירי': ועוד ראויה דמאחר שממון זה לא נתן לשאת ולתן
ולהרווח אין ראוי שיפרע מס וכן תמצא במדרשי' כ"ב פ"ק דרין ס"ס ופסק דקרקעות
אין חייבים לפרוע מס ואל ס"ס תדע שהרי היכא שבני העיר עבויס ואינם כושאים
וכותכין בממון ובפרקמיא אע"פ שיש להם קרקעות אין הש"ר לוקח מהם מס אם
לא כ"ג שנתא הקרקע עבמו משועבד להם הרי מבורר מכאן שגם אין דעת המלך
שיפרעו העבויס דאדרכא ויהי אינון לעבוי' כדאשכחן באופרה הנרמיו אימיה
דשבור מלכא שדרה ארכא דדוכרי לקמיה דרבי יוסף אמר להו למנה רבה בבתר
ב"ק (דף ט) וברמי מנה רבה פדיון שכוס ואי יהי מכיטוהו"כ דלא ושאלו מס
עליהו: וע' טעמא אמריכא דהממון המוקדש לנדקס כשיתיה הקרן קיים והפירו'
לעבויס הו' ממון דכולי עלמא וגם העשירים זכאים בהם דאם הם עתה עשירים
אפשר שיהיה אחריהם יתעבו כדאיתא פ' שואל במסכ' שבת (דף קפא) שאם לא בא
הוא בא כבו ואם לא כבו בא כן כבו שכאמר כי בגלל הדבר הזה ותבא דבר' ושמעל
בגלל הוא שחור בעולם ואמרוי' התם אמר לה' ר' חיויל לרכיתהו כי אתא עבויא

אקדים

אקדוש לזה רפתא כי היכי דלקדמו לכניוכי אמר ליה מילת קא ליטות להו אמר ליה
 קרא כתובי כי בגלל הדבר הזה וכו' הרי דלא איקפד לבעלי כוסים לפרוע המס
 ולהעמי קרן הקדש העבוי ולקוימו דהכנים מזה דאם לא הם כמיהם או כמי כמיהם
 כהני מזה וכל עמל האד מנימו לבאים אחריו ויש ראוה לפרוע כפשי הקד עבוי משו
 דאשכחי במדברוי בהנהות דפך דבב דדמו נכסי הקד עבוי למעזר עמי וכן מדמו
 להו בגמור כמי דובתיו ואשכחן בתוספת דמס פאה מעזר עמי או פורע ממונו מלוה
 ואי משלמין ממונו התנמולים ואין פודין בו את הסכומים ואי כותבי בו דבר של כדקה
 אבל משלמין לדבר של במילות חסדים ונריך להודיעו שהוא מעזר עמי וכותבים
 לחבר עיר בטובת הכאה וכו' הרי שמעזר עמי אעפי שאינו קדש אינו כחול
 להסתמש ממונו כחול גמור וכדין הדיוט גמור וכן כמי בהקדש עביים ולא לחכם
 קראו להו הקדש אלא דמסום שהקנו למנוה באסרו לטאר מילגואין ראוי למינסם
 במס ומדכרים של טעם הם מכל אלה הטעמים כקוטבין להקדש עביים פטור ממיס
 בלהבא וכן עמא דבר בכל מקום ולא שמעתי ולא ראיתי מקום שיפרעו נכסי הקד'
 עביים מס כמו שאינם פורעם נכסי בה וסבר תורה דהכל אחד : אמנם בלשעבר
 במה שסבר כתחייב המיזון אם המזון כתחייב כבר למלך שער זמן ולא פרע בעל
 המזון ואחר הקדשו בודאי פטו בעל המזון וטעמ' כמו שדן הגאון עבמו בתשובה
 עשירות דשעבוד המס רמי אממוכא ולא אקרקפתא וכמו שהבאתי למעלה וממה
 בב שהתבאר לעיל ומהתשובה היא שתמאה לקימן ותבאר לך אם תרוק מיכה אבל
 אם לוג הקהל וכשתעבד כל א' למנוה בני או ישראל היו כוקפן עליו במלו וכשתעבד
 והשעבוד רמי אקרקפתא ומסום האי שעבודא כתחייב נברא ונכני מנייה ואטילו
 מן גלמא דעל בתפיה ושאר נכסיו משעבדו ומייב לפרוע מהס אפילו הקדוש
 חלק מנכסיו דלא שאינו מה מדיכא אמנם לא כהג כן בשום מקום אבל פוטרין אותי
 האיש המקדוש אכילו מה חסות שהי חייב הקהל קודם זה מפני הטעמים שאמרנו
 שפורעם בעד המזון ה הוא מפני שהמקדוש לעביים היו כלו כתנו ליד הקהל והו
 כככסי הקהל וככסי העביים וככסי הקהל הכל אחד : וגם עוד להחזיק ידי
 עיני מנוה ואי עוד לא אחרך כי למכניס דיווהו הכראה לעמיות דעתי כאשר הורגנו
 מן השמים עד כאן מאהד מהמד פיהים ומכאן זאילך מהגאון רבינו כסיו זלל :

ג עור שאלת

מעשה בא לפנינו באשה אחת שהלך בעלה זה כמה שמי
 בשער פלוני והמור שם וכשתנה שמו לשם אחר ויש כאן
 פדים מכירין אותו ושם האחר וזה כמה שנים בא הכה וישראל מומר מן הארץ
 והגיד מלת שמת פלוני המומר שסיה שמו כך בעודו יהודי בעת הדבר ובאה
 האשה ללד ושאלה מהם שיתירוה ליכסא ולא אינו מפני שנסתפקו קתם שמה אק
 דאו להאמין וישראל מומר אפי מוסת לפי תימו דנרע מנו אשין לדעת דה' אלפסי
 זל וה'מבס זל אכתבו דפסול לצדות בעבירה דאורייתא באמין להסיף אשה במסית

לפי תוסף דלא דגרע מגונו אכיל לאיפלוני בין מומר לשל ולכל התורה לפסול בעבודה
אחת או לא תודיענו בזה דעתך ועתה כאשר ראתה האשה כי לא התירוה
שכרה שלוח גוי אחד ללכת במקום הכוזב וכתבה כתב כוזבו בידו שיזכירו ליד האיש
המומר ולא גלת' לו שמת והכתב ההוא מתום וחתום כמוהב ודכרי הכתב שראובן
קרובה מודיע בכתב ההוא כי האשה מתחככת לו שיתורה בגט כדי שתנשא והוא
התכית עם הגוי השלוח וכך אמרה לו איני אתן לך כך וכך בשמירות כך וכך לך בעני'
פלונית תביא כתב לפלוני המומר ותביא לי כתב עדות מנוצר המנר אשר ישד עלני'
כיו העשתלשם ואפרע לך שכרותך והשלוח הלך לו עם הכתב טס וכי לא יוכל
להשיב מעבה ממו שכתלה לו כי מת הוא והגוי השלוח באוכו לשולחיו פתח פיו וסח
מעמנו וכך אמר הלכתי במקום פלוני והנה מת האיש הפלוני אשר שלחתם אותי
אלו התחלה הלכתי בחצר מקום הכוזב וען כי היה רץ ושאלתי בות דורו ואמרו לו שמת
והראו לי ביתו והייתי בביתו ומנאתי אלמכתי שכתאת לגוי אחד ואמרה לי דמת
האיש הפלוני בעלה הראשון וכתתי הכתב שכתתם לי ונותה לקרותי ואחר השיבה לי
ואמרה כבר מת האיש ההוא ואיני מוכנה את דכרוה כתב הא לך אותו ולך
לך כי אין לי עסק עמך ותבך הלכתי לגובר העור אשר אמרתם והגדתי לו
כי איני שלוח לפלוני ששלחני ראובן ואמרה לי אלמכתי הנשואה לאח' כי הוא
מת ולא רתה לעמיה לו מעבה בכקשה ממך עשה לי כתב עדות שהנשתי
הכה עבה הגוב ואמר להתכנלותך אדרוש ואחקור בדבר אם מת האיש ההוא
ואקבל עדות ושלח בעד אנשים ושאל כמותת המומר פלוני כפני הגוי השלוח והשדו
לו שמת במקום פלוני ומקתתם אמרו שהיו בקברותי וקברוהו כה היו דכרו השלוח
מעמנו באוכו עד הנה ספור המאורע באשה הזאת והיא רתה להנשא יבא כח
דברך אם יתירוה ליכשא אם לאו בבקשה ממך תכתוב דעתך הראשונה משמת
המומר לפי תומו לדעת הריף והרם אל ומה יראה אליך בגוי מסוה לפי תומו אם
נריך לומ' וקברתיו כשכדא דפונדקית וגוי וישראל שהיו מהלכין וזולתם או לא
שכדא מעובדא דגוי הואי וכי חסא אעפי שהרמבם אל כתב בשכדא דגוי וישראל
שהיו מהלכים והוא שיאמ' וקברתיו כבר הקדים וכת' אעפי שאין הגוי מכירו שכדא'
דעתו באמת דווקא בשאין מכירו נריך לומר וקברתיו אבל מכירו לא אעפי שיש
לתומו מאי שכל הא מהא ואת' שאין כל וקברתיו עדיון מספקא לן אם נריך לומר
ראיתנו שמת כלומר אחר שמת או לא וכי כימא שכתהוא מסוה לפי תומו ואומר איש
פלוני מת אינו מביטין מתוך דכרו שראהו מת היכא דסח לפי תומו איש פלוני מת
ופרט דכרו ששמע במקום פלוני או מגוי פלוני שמת מהו וכן מספקא לן אם באמן
גוי מסוה לפי תומו בפנינו ששמע מפי גוי מסוה לפי תומו לפי דכרו או שריכין
בכ' הב אתתא ליכשא כדעבדי' בעד מפי עד וכאשה מפי אשה ומפי עבד ושפחה
או כאמר דגרע גוי כוזה וכראה דאי לא בשכ' בגוי מסוה שיאמר וקברתיו ולא
ראיתנו שמת דפשיטא דגוי מפי גוי מהו וכן דקא מסוה ששמע שמת עוד איכעז'

לן או גוי מבא לפניכו אמר מלת איש פלוג' מת לכד' אם באמר שהוא מכון להשד
 כל ומן שלא יקדים דברים אחרים דומיא דמאן איכא בי חסא או חבל על פלוג'
 ודומיהם או בפונדקית דהתמילה לכבות ואפילו תומא דבגוי בעלמא שאמר לפני
 ישראל במ' לית מת פלוג' דמתמא ואפילו לכשאמר ששמע מגונו או מאכשו המקום
 פלוג' מת דעשיאין אשתו אכתו מספקא לן בגוי הזה השליח אחר שפשתלח לאיש
 ההוא ולא הביא מעבה ממנו מכתב הכשלה לו אם קרא זה מ'לת או איכא למומר
 שמא לופות שליחותו והתנכלות' קאמר דומי' דגוי שאמר פירות אלו וכו' שמכוון
 להשכיח מקחובם אם לא ימכרו ויתר ביוקר בעבור זה או יש לומר מאמר שדמי
 שכירותו יתנו לו עם כתב העדות שהביא מה לו לשקר ולא דמי לשל ערלה ושל עק'
 דהתם סבור שויתורו לו בדמיהם על זה וגם תודיעבו אם מי שמעיד או גוי מ'לת שמת
 פלוגי לעת הדבר אי הוי ביזחמה ואם נריק לומר וקברתו או לא : עב דבריק :

תשובה

זו האשה חזרתה על כל כדדיה ועדין לא מכאתו לה עד הותר לפי
 שאין לסמוך על מה שהעיד אותו ישראל מומר מ'לת שמת פלוגי
 א המומר שהיה שמו כך בעת הדבר משום' דעד המעיד שמת פלוגי בשעת הדבר לא
 מהימן עד דאמר מת וקברתו לשי דעת הר' אלפסי אל שכתב דהך בעינא דאיכעשי'
 בפ' האש' (דף קטו) עד אחד במלחמה מהו דאשכ' דלא איפשיט' בדוכתה איפשיט' לה
 מההוא עובר דדגלת דבפ' האש' בתר' (דף קכא) דכמי' עד אחד מהימן אף במלחמה
 כן' וסובר הרב אל' דכוון דלא איפשיטא לן אלא מההוא עובדא דווקא כי ההוא
 עובד דליכא למימר דאמר בדדמי דהא אסקיה אנשרא דשביסנתא וכדאיתא התם
 ודכוות' כמי בעד אחד במלחמה דווקא באומר מת וקברתו וכן דעת הרמבם אל'
 בפ' בתר' מה'ל גרושין עד אחד אומ' שמת במלחמה או במפולת או שטבע בים הגדול
 ומת וכוונת' דכברים אלו שרוכן למיתה אם אמר קברתו כאימן ותנשא על פיו וכו'
 דסבירא להו אל' דכי היכי דבאשה עצמה חיישינן דאמרה בדדמי כל היכא דאיכ'
 למימא דאיתא ברוש פר' האשה שלום (דף קיד) הכי כמי בעד אחד וכיון דחייבין
 דבעד אחד חיישינן דאמ' כדדמי כדחיישינן באשה גופה עד אחד ש מעיד מת פלוגי
 בדבר לא מהימן דחיישינן דלמא בדדמי כדחיישינן באשה גופה וכדאמרינן' התם
 ברוש פר' האשה שלום דבר אמרי לה הרי הוא במלחמה ואמרי לה איכו במלחמה
 אמרי לה הרי הוא במלחמה דאמרינן' כדדמי ואמרי לה איכו מלחמה דסמכ' דאמרי
 איכשי שב' שכין הוה מותבא ואיכיש בלא זמניה לא אויל וכיון דלא אפשיטא בגמרא
 כקטוב' לחומרא שכן דרך הבאובים בכל מקום לפסוק בשני לשונות להחמי' בשל
 תורה ואפילו היכא דלשון אחרון לקולא הוא וכן פסק בזה הרמ' גם אל' בפרק אחרון
 מהלכות גרושום שכתב היה דבר בעולם ובאה ואמרה מת בעלני איכה כאמת וכו'
 וכיון דלגבו אשה עצמה כקטוב' דדבר הרי הוא במלחמה הכי כמי לגבי עד אחד
 היולך עד דאמר וקברתו לא מהימן' ואל' יקשה עליך שאם באינו להשוות עד אחד

לאשה

לאשה עמה אכילתו עד אחד במלחמה אפילו אומר מת וקברתו לא יחא כאלו
שכך הדין באשה עמה במלחמה לפי דעת הרב ז"ל שכך כתב בפרק הסוכ' שהאשה
האומרת מתה בעלה במלחמה אינה כאומרת ואפי' אומרת מת וקברתו שזו אופיה
קנוייה שכאילו משוין עד אחד לאשה עמה אין אנו משוין אות' אלא לעבין דכי
היכו דחיישינ' באשה עמה דטעמה בדרמי' הו' חיישינ' לעד לפי דעת הגאונים ז"ל
ובמ' לכדון זה של דבר אכל לא שכשוה אותן לבמרי' דבאשה עמה חיישינ' במלחמה
דמשקרא לפי דעת הרב במזל ובעד אחד לא חיישינ' אלא דאמ' בדרמי' ומ' כיון
דאסקינ' במירא דבאשה עמה דבר הרב הוא במלחמה הדבר ברור לפי שיטת
הגאונים ז"ל דעד אחד בדבר לא מהימן עד דאמ' מת וקברתו ולפוסק בכדון שלפנינו
אין להתי' אשה זו ומכיו דבריו של אותו מומר שהיה מס' כיון שלא אמר מת וקברתו
וכ' ש' דבריו רטובי חכאל ז"ל סתם דבעין דעד אחד במלחמה לא אשמיטא
ש' דבריו אפילו באומר מת וקברתו לא מהימן וכבר ידעת שיש מלקים
על דבריו הרב אלפסי ז"ל וסוברין דעד אחד במלחמה אשמי' דלא אמר קברתו כאין
וטעמיהו משום דבעין בעד במלחמה ליתא משום דחיישינ' דעד אמר בדרמי' אלא
משום דמספקא לן אי טעמא דעד אחד משום דמלת' דעבידא לאינלוני הוא לא
מסקר הכא כמי לא מסקר או דלמא משום דהיא דיוקא ומסבא אבל לא יאמר עד
אחד לעולם בדרמי' משום הכי מספקא לן הילכך כיון דחיישינ' בעבידא דדגלת דעד
אח' כאין אמתא טעמא דעד אחד לאו משום דהיא גופא דייק' דהא כמי לא דייקוס'
דמי' במלחמ' דמי' לא ע"כ טעמ' דעד אחד משו' דמהימ' הוא וכיון דמהימ' אפי' באינו
אומ' קברתו סני' דלא חיישינ' דאמ' בדרמי' זהו טעמ' של בעלי סבר' זו וכדאפי' שדברי'
בכוכי הם וקרובים אל הדעת אבל מאחר שהרב אלפסי ז"ל והר"ם במזל הסכימו דכל
במלחמה ודכוות' חיישינ' אפי' לעד אחד דאמ' בדרמי' מין וקל' את ראשו להקל באינו'
אשת איש כגודס וכ' ש' שר' ז"ל מחמיר בדבר יותר דלדידיה אפילו באומר קברתו
לא סני' וכמו שכתבתי: הילכך בכדון זה אין' לסמוך על דבריו של אותו מומר
שהגיד מלת' שמת פלוני המומר שהיה שמו כך בעדו יהודי' בעת הדב' דכיון דאפילו
בעד אחד גומר בעינ' דאמר וקברתו כ' כני' מלת' ומ' הו' והירין בדבר דלאו'
דבעינ' דאמר וקברתו ומש' כל שאמר דברים שהם ברורים שאין' לספק בהן דאמר
בדרמי' סני' כגון דאמר איני כנעני' בו לאחר שמת או שניתו ממקום למקום וכיוצ'
באלו הדברים וכדאמרין בפרק האיש שלום (דף קטו) כגון דאמרי' אסקינה'
קמן דחיישינ' לאלתר וכו' וכבר ינא כגונא בזה להיתר כמעשה שאורע בענין המר
והכמהר אשר קרה לקהל טר' ינה' והותרה אשה להנשא בעדות כגונא בזה על ידינו
חברינו: אבל מ' כריך דקדוק גדול בעדות זה כדו שלא יחא בו שום נד דאיכא
למיהר דאמר בדרמי' ולפיכך אחס' היודעם איך היו דבריו אותו מומר מלת' דאמר
שמת אותו פלוני המומר הקושעו בדבר כי לכס' המשפט:

ובן

לענין דבריו השלישית אשר אמר באזכור כי היה במקום פלוב ואמר לו שמת וכן
אמרה לו אלמכתי וששמע שהעידו אכסים ככמי הנזכר שמת פלובי המומר
במקום פלוב ומקנתם אמרו שהיו בקברתי וקברוהו בכל זה אני חושש הרבה ואינו
מונח נד היתר כי אין ספק כי כל מה שהעידו אותם אכסים בפני הגבש כתכווננו להעיד
שהרי הנזכר שלח בעד כדי לקבל עדות מהדב כמו שאתם רואים מדבריו השלישית שהנזכר
אמר לו אני אדרוש ואחקר ואקבל עדות ושלה בעד האכסים ושאלם וכו' ולפיכך
אשפי שאמ' שהיו בקברתי וקברוהו לא שמכין עלייהו כיון שהיו מכווני להעיד וכדתב' ה
וכיון אם היה מתכוון אין עדותו ודעותיו ודעותיו ודעותיו ודעותיו ודעותיו ודעותיו
אין מתכוון להעיד אין עדותו ודעותיו ודעותיו ודעותיו ודעותיו ודעותיו ודעותיו
הראשון אינו מספקים אכלי כלל. מלא דכיון שאמר אליו דכשע' הדבר מת אלמכתי
לא עדיפא מעד אחד בדבר דלא מהימן עד דאמר וקברתי. ועוד כי מן הכראה
כשאמרה לשלום זה שמת האיש הפלובי בעלה הראשון שזה השליש שאל אותה עליו וכך
בראיהם הדברים מתוך דבריו השלישית שהוא אומר הלכתי לכתי ומכאתי אלמכתי שכשאת
לגוי אחד ואמרה לי שמת פלובי בעלה הראשון והדבר רחוק בעיני שהתחילה הגויה
היהיא לומר לאיש אשר לא הכיר משל' שבעל' הראשון מת אלא לא היה שאלה עליו כי כן
היה ענין שליחותו וכל כוונתו לא הו' מלת דכל ששאלה לאיש אחד על פלוב היכן הוא והוא
משיבמת אין זה מלת והדאמרינ' בסוף יבמות (דף קכא) שהא דאמר לו היה חבירי
דאלמא דכל ששאלתו והוא משיבאשפי שהוא אומר מתוקברתי אינו כאלמ' דהיהוא
דפוכדקית דהתם הכי קאמר' אפילו הכי מתמהני' והא קאמרנו לה היה חבירי
ואפילו שאל בראשון השאלה ומכאתי אלמכתי שכשאת לאמר ואמרה לי שמת האיש הפלוב'
בעלה הראשון שכראה מתוך הלשון שהשליש לא אמר לה דבר אלא שהיא התחילה
מעצמה מפני שהדבר רחוק בעיניו וכי תולה זה לקטור בלשון או שהשליש מרגיש בדבר
ובין לומר הדברים בענין שישל דבוי ושראל או אולי גלה איש אזני בזה ומכל אלו
הנדרים אינו רואה לאשה זו נד היתר עדין:

ורענין

מה שדקשת לעמוד על דעתי כביחית מומר לפי תמונו לדעת הר' אלפסי
והרס אל שכתבו דפסול לעדות בעברות דאורוותא' כאלמ' להשיא אשה
כמלת דלא ברע מגוי או איכא לאופלוגי בין מומר לעל ולכל התור' לפסול בעבירה אחת
או לא. דע שלפי דעתי אין לחלוק בזה כלל לפי שאם היינו חוששין לומר שמומר זה
מתוך שהוא בקיף שהאשה כרת בענין זה הוא אומר כך שיהא כראיה לנו שיהיה מל'
תומו והוא אינו כן אלא מתכוון להעיד ומטעם זה כאשר דמומר ברע מגוי א"כ אף
כפסול לעדות בעבירה אחת כחוש לכך שכוין שהוא פסול לעדות כחוש שאל כתבו
להעיד הוא ואין עדותו עדות וכיון שלמדנו הר' אלפסי אל שאין אנו חוששין לכך אלא
אנו תופקים דבריו כפסולתו שהוא מלת' אף במומר לכל התורה יש לנו לומר כן שאנו
מאמינ' שסניקס מסוחים ל' ת ואף לר' שאל אל ראיתי בתשובה מעשה אחד שאל לפניו
מישראל

גוישראל מומר מלת שמת פלוני והווכחה אם סברת הרב אלפסי אל כי לפי שהוא תופס בפשוטות דברי הרב אלפסי אל אין חלקו בין פסול לעבירה אחת לשרא מומר ומכל מקום יש לחלקו על הרב אלפסי אל:

ורענין

מה שכתבת מה כראיה לי בנוי מסוּח לפי תוממו אם נריך לומר וקברתו כעבדא דפוכדקית וגו' וישראל מהלכין וזולת או לא כמו סברא' כעבדא דבי הואי וכי חסא וכו' כבר עזדת על עקרי הדברים בזה שאין ספק כל שהגוי מכירה אין נריך לומר אלא מת בלבד והיינו עבדא דבי הואי וכי חסא כמו שפסיק ואפילו ששמע מהנשים שמת דיו ואפילו לרס שכתב בכונא בזה דבר' אחרון דהלכות גרוסין כל דהוא מכירו אינו נריך לומר אלא מת בלבד אבל בשאינו מכירו הוא ססבור הרב אל דלא סגי עד דאמר קברתו מפני שהמעשים שבאו לומר' כונא בזה ככולן וש הן קברתו כדאמרינן חבל על שני בני אדם שהיו מהלכין באטמוכיה שמתו וקברתום וחבל על יהודי שהיה עמו בדרך שמת וקברתו ואמרינן כמי פוכדקית גויה היתה מסוּח לפי תומ' היתה זה מקלו וזה תרמילו וזה קבר שקברתו בו כלומר כל שאינו מכיר אותו איש שאומר עליו שמת אלא אמר יהודי אח' שהיה עמו וכונא בו לא סגי עד דאמר קברתו ואף על גב דאיכא למומי ככל הכי דמעשה שהיה כך היה לאו דבעינן קברתו סובר הרב אל דאין איתא לא אפשר ללא הוה משתמיט' שום אמורא או עבדא גלויא בחד מיביניהו מת בלמוד אלא שמשעמיה בזה דבמכירו סגי במת בלמוד באיכו מכירו בעינן מת וקברתו זהו דעתו של הרס אל' וטעמא דמילתא שוותר אדם בקיי במו שהוא מכירו מבני שאינו מכירו הלכך במכירו כל שאמר מת בלמוד בני אף על גב דלא אמ' קברתו ולא חושינן דאמר בדדמו אבל בשאינו מכירו חושינן דאמר בדדמו לפי שאין הדברים ברורים במי שאינו מכירו עד דאמר קברתו וכו' חלקו מן האחרונים בזה על הרב אל אבל דברי הרס ככוכים בפשטן של שמועות אבל במכירו מכל מקום במת סגי ואין נריך שיאמר דאיתו שמת אלא כל שאומ' מת דיו וכהנהו עבדי דבי הואי וכי חסא וגו' ששמע מפיו גוי הדברים כראון דכוון דכל שהוא אומר מסוּח לפי תומו ששמע מפיו גוי אחד מסוּח לפי תומו שפלוני מת הרי הוא כאשה ששמעה מפי אשה:

ורענין

מה שאמרת או גוי שבא לפכינו ואמר מסוּח לפי תומו איש פלוני מת לבר אם באמר שהוא מכוין להשד כל זמן שלא יקדי' דברים אחרים דומיא דמאן איכא בי חסא או חבל על פלוני ודומיהן אין ספק בזה שכל מי שמתכוין להשד אומר אותו דבר לבדו לפי שאין כוונתו בדרך ספור דברים ומי שהוא אומר מסוּח לפי תומו אינו אומר אותו דבר בעצמו אלא בקשר עיניו לפכינו או לאחריו וכל שלא אמר כן אינו אומר במשפר דברים אלא ברובה להודיע אותו דבר לבדו ואינו כאמך וכולהו ג' עבדי דגמרא הכי איתכחו והכי מוכח' ודברי שליח זה אינן אצלי דברי מסוּח לפי תומו כלל כיון דשייך האי שליח בהאי מלתא וכדאמרינן בפרק כל הבט (דף כח) דלמילתא דשייכיה עבדי ללא חזוקי שקרויהו ואפילו מסוּח לפי תומו אינו כאמך וגו' זה גם כן אף על פי שאין שטרותו תלוו בדבריו עמיד הוא להאמין ולומר שהוא כאמך לשולחיו ועשה שליחות

עוד

מלכות ביותר מה שמוטל עליו:
 אמרתי אבלה אונך שאפילו היה כאן בנו מסוים לפי תעומו בכל דיבור
 שאומר איש פלוני מומר שהיה שמו כך שהיה דר במקום פלוני מת
 במקום פלוני אין מעירי את אשתי עד שדע שבשלה של זאת היה דר באותו מקום
 הא לאו הכי כיון דשוורת מנוונת חיישינן דלמא איכא גברא אמרוכא דמסיה הכי
 והא דאסקינן בפרק האשה שלום (דף קטו) דלא חיישינן לעירי ונחק ריש גלותא
 התם משום דהוזח קד ונחק ריש גלותא בקורטובא ואמרינן כאן כמנא וכאן היה
 ואין לי להאריך שלא בזה כשאלתי:

עוד שאלת

שאשמוידך על דעתי וזשת בחמי טבריא שבבת אם מותרת אם
 לאו כי אם כסתפק בה משום דאתמר בגמרא וזיעא במקומה
 עומדת:

יא תשובה

דע שהר' אלפסני ז"ל כן הוא דעתו שהזיעא לחלוטין כאשר ואפי' בחמו
 טבריא וזה שכתב בפר' חבית גבי מתניתין דתנן הרוחץ במי מערה
 או במי טבריא ואמרי' בגמרא דהרוחץ דיעבד אין לכתחלה לא וכתב הר' ז"ל ואי קשיא לך
 הא דגרסינן בפר' שמונה שרנס תנו רבנן רוחטין במי גדר במי חמתן וכמי טבריא וגרס
 במי בפרק כירה ראו שאין הדבר עומד והתירו להם חמי טבריא וזיעא במקומה עומדת
 דשם דמותר לרחוץ במי טבריא לכתחלה והכא אמרוכ' דיעבד אין לכתחילה לא
 לא קשיא דהכא דאמרין דיעבד אין לכתחלה לא לאו אמרי טבריא קאי אלא אמרי מער'
 ולא תני מי טבריא לא לגלווי מי מערה דמה מי טבריא חמין מי מערה חמין ומי טבריא
 מותר לרחוץ בהן אפי' לכתחול' ומי מערה דיעב' אין לכתחלה לא ומי מערה מאי טעמא לא
 ארו לכתחלה משום דמערה מטללא כדאמרינן בפ' שור שפגח את הפרה (דף כ) מערה
 מרבע אחד ומטללא היילך כפיט הכלא יודה ואתיה לודי זיעה ומסוס הכי לא שרי
 לכתחילה אלה דכרי הר' ז"ל למא דסבירא ליה דמי מערה דמתכיתין חמי טבריא אינון
 ואפילו הכי אסור לרחוץ בהן מפני שהמערה מוזעא דסבירא ליה ז"ל שהזיעא כאשר
 אפי' בחמו טבריא וכן דעת הר"ם במ"ז סבן כתב בפ' ד' מהלכות שבת ואסור לרחוץ במי'
 חמים שבמערות מפני שמערה יש לה הכל ויכא לודי זיעא וכבר חלקו על זה גדולי
 האחרונים ז"ל שכיון שהרחיבה בחמו טבריא מותרת אי אפטר שתהא הזיעה בה אסורה
 שהרי לא כאשר וזיעא אלא משום גורה דרחיט' וכיון שהרחיבה מותרת בחמו טבריא
 כ"ה הזיעא והוה שאמר בפר' כירה (דף מ) ראו שאין הדבר עומד והתירו להן חמי
 טבריא ומשמע לגמרי התירו וכן דעת הרב רבי יוסה והר"מ ויהר"ב ז"ל ואין ספק
 דסוגיא דפר' כירה הכי מוכחא וכיון שבכל סוכרם הוא וקליש אסורה דבורות טובא
 הוה וכדאית' בפרק כירה כדכרי האחרונים ראוי להקל ולהורות הלכה למעשה:

ה שאלת

בארץ הואת רגילין הישמעאלי לקחת העבדים ומסומו עליהם
 עפר לכן ידוע שעה אחת או יותר משע קודם דריכתם

שאלות והשבות

כדי שיוכל היון הנזכר מהם מהרה ופעמוד במתקופתו ואחר כן דורכים אותו
 ומכשלין אותו היון בשול ופה עד שתעבה וכפשה כעין דבש וקוראים אותו דבש והוא
 כמו ארוב שעשום בארצנו רק שזה לכן וערב וישר ממנו כי העפר מופה אותו
 הרכה ומהבנו כי איסור מיום באנו בארץ על פי החכמי שהיו הכה אל ובמיום היה בדמשק
 ככד אחד וכעל הוראה בעוכו והתי בכח הראיות שאכתו בקונר וכתלקו עליו החכמים
 הר' שלמה עזכאל והר' פרץ והר' סם טוב אל ובמיהם לא היה כונה פה מצפנף עליו
 היתר ועתה בעבותותינו אחר אשר נתבקשו בושיבה של מעלה קמו המתחכמים ורצו
 להתירו והם כעורים בראיות החכמה הכו והוסיפו הם מה שאכתוב ויואשר הדור פרוץ
 להקל וימסכו על משענת הקנה הרנון בכל דבר לקולא בקמתי לדע' הסכמת הראוים
 לממוך עליהם זה תורף דבריך וכתובת לשון ההר ישקב מדמשק הוא זה ומאנו
 כתוב כסם ריכוזי הוא גאון אל שהדבש הסמו במסכת אין מעמודין ואלו מותרים באכילה
 חלב שחלבו עכר על ושראל רואהו והדבש ודורכניות שזה הדבש הוא הדבש מפעשה
 מין מדמשכו להו בהדי פרוויהו דבש ודורכניו ומה דורכניות מן היון אף הדבש דבש
 עבבים ע"כ ואנו מנאנו ראיות הרכה בתלמוד לדכריו ואין לתפוש עלינו על שאנו
 מביאים ראוי מטהר' על המאכלות שהרי רכותינו ע"ה דמין ומדמין דבר לדבר כמו
 ספסוכו כפ' כל הבט (לא) המביח פירות להיות מפרוש עליה תרומה ומשערו מעשת להיו'
 מפרוש עליה מעשר סיכו מפרוש עליה כחוק שהם קיומיו ואם אכדו הרי זה מושפ' עליהן
 מעת לעת ואמרי' במר' הלוקי' עליו חכריו על דבי חלבו דתנן מקו שמקדר ובמח' סדר
 כל טהור' שפגעו על גביו למפרע טמאו הרי כתב' שדמי ומדמי מעבו לעבו ושיכדו דברי'
 רבים הולכו אחר הכוונה והמחשב' בהרבה מקומי בתלמוד כפ' דסוכ' (דף יט) מחלת של
 קמים עשא' לשכיבה וכו' והרי אין בין זו לזו רק המחשב' וכן טבעת אדם מקבלת טומאה
 וטבעת בהמה איכה מקבל' טומאה ואין בוניהם הפרש רק המחשב' וכן כל הכלים יורדין
 לידו טומאתן במחשבה ורבים בעבין טומאה באלה המחשבה בהם עיקר וכן מוכרי
 כסו' מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו וכו' וכן בהנא' הבא' לאדם כד' עשו עיקר היבא
 דקא מכין וגוי שהדליק את האור באגם והאזינו דמרי' ר' יואש הכל הולך אחר הכוונ' בכל
 עבוימים אלו עיקר הגוים ששמי' הד' כם מעבדי' אין כוונת' לזון רק לדבש ומחשבת' מסלק'
 כל איסור' ולשלם זה לא נקרא רק דבש שמו וקווי' לן כרבה דאמ' כפ' השוכר (טו) בתר'
 שמה אלו יכן בפלוגת' דידיה עם אביו בחמר' מדת' ועבדי' ללא דמיו' וח' לא דשכר' וכו'
 כדאית' התם ועד כי התלמוד לא הוטר' להתי' רק מה שיעלה על לב סגי' בו איסור' ודבש
 דבור' מה שחש איסור' יש בו אבל כשכיל שמכשלי' אותו להוסי' השע' אין זה בשול כי הכוונ'
 להוסי' השע' לכד והונו ליה כהאי גוי דהרדק ריש' דשרי' למיכל מרום אודכיה והמשכה לא
 דבר' רק כזה הדבש שרדק בשול גדול והיינו דאמרי' ב' במר' למאי ביחוש' לה אי משום
 בשולו גוים כאכל' כמות שהוא מן הוא וכדאי' לא אחר' על דבש דבורים אלא על דבש
 עבבים וכחא דהיתרא עדיף ולא די לנו כמה שאמרה תורה רק שפכא להוסי' עליהן
 אלו הן דכריו ההר' ישקב אל ועתה הוסיפו עליהן המתחכמים היום שמנאו סעד לדבריו

שהיה בכל הקרבנות כתב ה'ם אל שמחשבה שפולת בהם וכחלה שהיא כמותה מחשבה
 מועיל שהיה ששת הכלבים פטורה מן הקל' ואכילו היא מפולת כקויה ועוד בדבר חמור
 מזה מחשבת העובד ע"י עיקר שהיה מחשבת אחשורוש שהיה מתכוון להכאתו באסתר
 ופטור אסתר מלהרג קדם שתמש אליו ויאעב דעביינא היה בפרהסיא כדמפורש פר'
 בן סורר ומורה (דף עד) עב דכרי הממרין וזה אשר כתבת לחלוק עליהן
 דכרי הבאין רבויי היו אל אשר כתבו בשמו לא כמנאו כפום חבור שמכר הוא ולא כחבור
 זולתו מן הבאונים והמפרשים ועב און לסמוך עליהן וכדאמרין בוכמות אטו מר בריה
 דרביכא חתום עלוהו ועוד כי הדברים מורים שאינם דברי גאון ולא דברי רב שהם
 תלו טעם הדיקט מפי סמיכות הדבש לדורבניות ורצו לומר ששתיהן מעבבים בשב'
 במיכותן ואלה הדברים און עיקר בהם שהיה המשכה היא הרבה עבבים סוכין בה ולא
 ראוי זה בראוי זה ודרי כבשין וטרות מוכחן לדורבניות ולא מפני זה כאמר שהיה
 מעבבים וחלב הסמוך לדבש על כרחן דבש וחלב שני עבבים כינהו ותו דדבש דיוק
 עלה בגמר' למאי כמוש לה אי משו' או אישערוכי ואזי משום בשולי עובדי ע"י ואם על הדבש
 הכעשת מעבבים היכי חייש לאישערוכי ולכפול' גוים ולא חייש כלל לספק ויין כסך והיה לי'
 למימר אי משו' ויין כסך הכעשה ביד עובדי ע"י מנסכין כונא כיה או און תורת ויין עליו
 דודאיו או איכא למיחש לאשורא ככל הכעשה מנסין היין ביד עובד ע"י הכא כמי איכא
 למחש' והואך לא יוכיר חשש זה ויהלא להולך עבבים לבת אסרו ומשו' לך לך אמרין
 בזורא סמך חמור לכרמא לא תקרב כדאיתא בפרק רבי ישמעל (דף כט וע' לא
 תזימ' ככל התלמו' זכר לדבש רק דבש דבורים או דבש תמרים ואין ויזכרנו בדיעה
 והדבש לא כדע מה הוא ובכל הראיות שהאריך להכיא בעינין טומאה דמחשבה מועלת
 בה והוא הדק' והוא הטעם בענין זה דכלך אחר מחשב' השיב ע' ואיכ' לפשות ויין תמהכי
 בהם דהא ק"ל כרב דאמ' פ' ר' ישמעל (דף מ) תיכוכ בן וימו עשה ויין כסך דאית' התם
 הכו' עובד ע"י דהיה סליק לדקלא לאייתווי לולכ' כהדו דקא כחי' כנע כחמר' שלא ככונה
 פרויה רב לזבובי אמרו ליה רב כהנא ורב אסו והא מר היא דאמר תיכוכ בן וימו עשה
 ויין כסך אימר דאזרו אכא בשתייה בהנאה מי אמרוהו כפרוש שאין נריך לכוכ
 ככניעתו כיון דכנע אפילו בלא כוכה כאמר בשתייה ומפורש מזה שאין מחשב' עובד
 ע"י מחשבה אלא היין כל עקר' ואפי' חשב לינע בדבר אחר וכנע כיון און במחשבתו ממש
 וכיון דכנע כאם היין בשתייה כדתבן עובד ע"י שהוסיט ודו תוך חכיות של ויין וכסכו שהיה
 של שמון זה היה מעשה ואמר ומכר וכיון דמפורש אכל היין שאין מחשב' מועלת' בכולל
 מהענין למחשבת הטומא' וזולת' ודרך התלמו' ללמו' סתו' מן המבור' בשזהדון
 דומה לראיה אכל חפור' אין נריך ללמד מוול' ואכ' חורכו לכל נדדק זלא מנאכנ
 להיות טעם דהא ק"ל ויין משהתמי לימשך כעש' ויין כסך ופ"ר אל לאו דווקא' כמ' מן הגניעות
 אלא משעש' משק מקנת' אע"פ שהוא מער' עם העבבי' כקרא מתחו' לימש' ומשכה
 אחרונ' מוכחא כשור' דחור' לומר' אין דורכו' עם הככרי' בנת משום דרב הובא וק"ל
 בנתייה אלמא משעת דרביה נעשה ויין ומיד יאמר אפילו ייבו של ישראל ככניעת עובד

ע"כ וכש' הכפשה הכל' בידו והיה שלו ודרכו ובשלו ביד עבדיו ע"י א"י תתקן
 ומחשה שני' לעשות דב"ס והלא אלונותי סכסכית מייכו של עבד ע"י אסורה כדתיבא
 בתוספתא בהדיא אלונתי של עבדיו ע"י אסורה מפני שתחלתה יין והשם הזה שקורין
 דב"ס אטלו היה כדברי המתיר שחשב דכתי' שמה אלונתי אינו בקרא בשם הזה
 רק לאחר גמר עשייתו וכבר באשר משעת גמר דריכתו והוא ליה כאלונותי דאין שמה
 מתירת מפני שתחלתה יין וכבר באשרה' ועד אחרת כי ההיא דרבא דסליק ארעת'
 דמתיר זה דסבורא ליה כתי' שמה אלונתי' כגודו במקומו מוכח דאבונו רבא לאו בעקרא
 דהא מלתא פלגו דהא אבנו כמו אית ליה כתי' שמה אלונתי' ורבא אית ליה כתי' שמה
 אלונתי' כמו שמפורש בשליה ההיא שמתת' דהשוכ' כבריתא חמרא לנו חלא אבנו אמר
 במשהו רבא אמר כמותן טעם אבנו אמר במשהו רוחי חלא וטעמי' חמרא חלא כתי'
 שמה אלונתי' והוא ליה מין כמותן טעם רוחי חלא וטעמי' חמרא חמרא חלא כתי'
 חמרא חמרא חלא כתי' טעמי' אלונתי' והוא ליה מין כשאינו מוכו ומין כשאינו כמות' טעם הרי
 מפור' שאין מחלוקת אי אלונתי' כתי' שמה'

תשובה אין ספק דבריו תלו ברבוב היו אל משובשי' ומחלו למרן אל דלמי' הכי שאין
 הדברי' כראוי לטעות בהן אפי' קטנים התלמודי' שלא כתפתח ענינה' בהלכ'
 דהא אמרי' בפרק אין מעמידין (דף ל) אמר ר' אלעאי מבושל שהיה תחלתו יין ביד
 ע"י אסור פשיטא מאוס דאיבטיל פקע ליה איסור' אמר רבאשיהא אחא לאשמושב'
 ובג' וחס' כדברי המתיר הזה מאי קא מקשה פשיטא' אדרב' לקמי' אמאי אסור כל שהיה
 תחלתו יין אפי' דרבו על מכת לבשל מות' דבת' מחשבת' אלונתי' וכיון דאשמושו אינו כעשה יין
 כסך אף תחלתו כן וכי תימא האי שהיה תחלתו יין מורי' שדרבו לעשות ממנו יין ולאחר
 זמן כמלק' ובשלו הא בורלא דסתם יין מבושל תכף לדריכתו מבטלין אותו' ובשעת דרוכה
 מכוונין עליו לבשלו והיכי פסיק ותנו יין מבושל' שהיה תחלתו יין ביד עבדיו ע"י אסור
 אדרבה רובו מותר' וסתמו אלא א"כ כתבוני לנין וכמלק' עליו ומה שהקשה אי דבש
 דמתניתין דבש דבורים קאמי' היכי אמרי' בגמרא' למאי כימוש' לה אי מושו' בשול גוים
 כאכל כמות שהנא חי הוא בלאו הכי היה מותר לפי שאין מתכוונין לבשלו אלא כוונתן
 להוציא השעוה לבד והוא ליה כעובד ע"י דחריק' רישא שרי למוכל מריש' אוכיה אוכיה
 קושא דעובד ע"י דחריק' רישא אינו מתכוון לבשל כלל אכל זה לבשול מתכוון ואשמי'
 שאינו רוצה לאותו בשול אלא כשכיל הונאת' השעוה מ"מ כונתו היא שיתבשל הדבש וכי'
 שוכתו לבשול אין הפרש בין שמתכו' בו בשכיל עצמו או בשכיל דבר אחר ועד שאף לדבש
 עצמו מתכוונין לאותו בשול שעל ידי הכשול הוא מתלבן יותר ועד לטעמיה דהאי מתיר
 היכי לוימא אי מושו' בשול גוים לאו לבשול קא מכוין אי אמר הכי הוה משמע' הא אי
 בשול' גוים לבשול' קא מכוין' אסו' והא ליתא דאמי' מכוין' לבשול' שר' דכאכ' כמות שהו'
 חי הוה אלא דבש דמתניתין' דבש דבורי' הוא וכל המפקס' כוה אינו אלא טועה ואין
 צריך להאריך כדי לבטל דברי' בטלי' הללו שאפי' התינוקות יודעי' שכיון שנמשך לבת
 או לבור כעשה יין כסך כמגש של גו ואין רתיחתו ובשולו מוכיח אותו מאיסורו' וכל
 מה שכתבת' לדמות דבר זה כדון וכהלכה כתבת' סוף דבר ושתקע הדבר ולא יאמר
 לכה

לכך ראה זה מנאמתי כדברך דנריך תקון וראיתו לכאר לך אעפי שאינו עמין לכדון
 שלפניו ככתב והיה דרב' דלמית' אדעניה המתיר זה דסבירא ליה בטר שמה
 אוליכ' כבודו במקומו מונח דאביו ורבה לאו בעוקרא דהא מלתא פליגי דהא אביו אית
 ליה כמי בטר שמה אוליכ' זרבה אית ליה בטר טעמא אוליכין כמו שפורש בשלהי יהיא
 שמשעת דהסביר אמרא לנו מלא אבינאמ' וכו' הרי מפרש' שאין מחלקתן או אוליכין
 ובר שמה אולא עב' לשוכך. וחוץ מכבודך לא כוונת יפה דודאי רבא
 סבירא ליה בטר שמה אוליכין ואביו סבירא ליה בטר טעמא אוליכ' וזאת הית' עיקר
 מחלוקתם בחלא דשכרא וחלא דחמרא ובחמירא דמיטו ובחמירא דשערי וכדאיתא
 בהיא במור' אביו אמ' כמותן טעם בטר טעמא אוליכין רבא אמר במשהו בטר שמה
 אוליכ' והאי דאמריכ' בסמוך חמרא לנו מלא וכו' הגרסא שכתב דאביו בת' שמה
 אוליכ' וכדברא בטר טעמא אוליכ' אינה בכל הכסאמות אלא ה' אביו אמר במשהו
 ריחיה חלא וטעמא חמרא חלא והנה ליה מין במיכו ומין במיכו בזהו רבא אמר ככותן
 טעם ריחיה חלא וטעמא חמר' חמר' והנה לי מין בשאיכו מוכ' כמותן טעם ולפי זאת הגרס'
 לא קסוד מודו דאביו סבר ריחיה חלא וטעמיה חמרא טעמיה גריר בטר ריחיה והנה
 ליה כאלו ריחיה וטעמיה חלא ולאומסוד דבטר שמה אוליכ' אלא זה כיון שנסתנה
 ריחו הרי הוא כאלו כסתנה טעמו ורבא סבר ריחיה חלא וטעמא חמרא כלומ' כיון
 דטעמיה חמרא חמרא שמה וחמרא קרו ליה כמז' דאביו ורבא אכתב בדוכתייהו קיימי
 אביו סבר בטר ריחיה אוליכ' ורבא סבר בטר טעמיה אוליכ' ואפי' לפי הגרסא שכתב
 כך מתפרש אביו אמר במשהו ריחיה חלא וטעמ' חמר' מלא בת' שמו' אוליכ' כלומ' הכא
 בטר שמה אוליכין כיון שאף ריחו כמסך אחר שמו מה שאין כן בחמירא דמיטו ובחמיר'
 דשערי וחל' דחמרא וחלא דשכרא דמחלקין בריחיה ובטעמן וכיון שכן הולכין בהם אחר
 שמן' ורבא אמר כמותן טעם סבר ריחיה חלא וטעמיה חמרא חמרא בת' טעמ' אוליכ'
 כלומ' שהטע' עיקר ולא ריחו וכיון שכן אף שמו כמסך אחר טעמו ולא אחר ריחו ופי
 קאמ' בטר טעמא אוליכ' לאו לאפוקי דלא אוליכ' בטר שמה דהכא שמה וטעמא חד
 הוא אלא לומר דבת' טעמ' אוליכ' ולא בת' ריחיה הילכך שמו כמסך אחר טעמו ולא
 אחר ריחו כמנא שאין סברותיהן של אביו ורבא בהא מתחלפות כלל להיבא דחמירא
 דמיטו וחמירא דשערי אלא ליעלם אביו אולי בטר טעמא ורבא בטר שמה ועל כרחק
 אית' נריך ליה' כן ר' אלכ' למה שכתבתי קשיא דרבא אדרבא ודאביו אדאביו בתוך כדי
 דבור וממ אעב' דקיימא לן בטר שמה אוליכ' איכו ענין להתיר הדבם שכעשה ע' העובד
 ע' האוסר מנעו בהכאה ומסוד דכסוך. אבל על הדבם הכעשה בארצכם יכול אני
 ללמד זכות ולפטרו מן הדין שהרי הסכימו הבאוסים' שמשמעאלים אין יוכן אסור אלא
 בשתייה ולא בהכאה כלל כמו שכתב ה"ר אל' בהלכותי' בכר' זא' מהלכותיו לפי שאינם
 עובדי ע' ואין כיוון משום כסוך כמנא שאינו באחר לא משום חתנות וכיון שאין איסורו
 אלא משום כמותיהן כל שאוכל אותה בדרך שאין בו חתנות אפסד שהוא מותר והדבם
 אין ספק שאין בו משום חתנות ללא גרע' מוין מבוטל להיות בו משום חתנות כדאיתא

צפרק אין משודין (דף כט) . זאת הרי כשהיה תמלתו וין כאשר הוינו פקע
 איסורו משום דבשליה בל ואראך דונמת ונדולה ממנה דאמרוק התם כפרק אין
 משודין (דף כט) בני שבר של גויס רב טפא מקו' ליה לבכא דחכותא ושתי רב אחא
 חדפתו מויתו ליה לביתיה ושתי ותריוויהו משום חתבות סבירא להו לא רב אחא הרחקס
 עבי' טפי אלמא כל שאיסור' משו' ותבות אינו אסור' אלא כשמותהו בענין שקרוב לבא
 לדי' חתנות שהיה השכר הזה כשהיה ככמים היה כאשר כשנא לתוך הותר אף הדבס
 הכעשה בארבע כיון שאין איסורו אלא משום חתנות אפשר שכשעשה דבס הותר
 אעפ' שכשהיה תמלתו וין כאשר' ואעפ' שזה ההיתר של שבר אין למדין ממנו לכל
 הכאשרים משו' חתבות ואפילו הכי אמר' התם כפרק אין משודין אינו מככותא ואפילו
 בגמרו דמתא אמר' להו רב' ואיתומא רב כחמן לא תשתע מוכיה דאינו דאכל כהמא
 דארמאי' כבר כתבו המפרשים דשאנו פת דאלים חתמות דידים מפניו שהכל כרובי' לוי'
 ועוד שהוא משעה כמים מה שאין כן בשכר' ואפילו לדבריו מי שאומר שטעם הקולא
 של שבר מפני שהראשונים לא אסרוהו אלא האחרוני' הוא שכהנו בו חמש חתבות לפיכ'
 הקילו בו ממת הרו' אתה רואה שהדברים הכאשרים משום חתבות אינם כאשרי' לחלוטין
 שיהיו כאלו גוף האיסור הוא והרי אתה רואה בגמרא שכתבו וכשאו אפילו' גבו פת לחלק
 בין עור לטדם למא' מה שכל' משו' בשולי גויס לאו בכל עבין כאמר' לא הכל לפי האסור'
 והכל לפי שחתבות קרוב ועל זה סוף' ה'ראה אל בגוי' שכל לבאל לחולה בשכ' שמות'
 לכרוא כמותא שבת ולוכא' משו' בשולי גויס ומשו' חתבו דככל כהאי גוונא היכירא איכא
 אף עוד הותר' בגוי' שכל לעבמו דבר' המותרים בין בחול בין בשבת אעפ' שהתבול אסור'
 משום בשולי גויס אבל הכלים מותר' להשתמש בהם אחר הדחא דלגבי גשלי הכלים לא
 מסתבר לומר' דגורו' ואסרנ' בה' משום גשלי גויס דכה' ודאי לוכא' משום חתבות'
 ואף אינו אומר שאפשר לדון להלכה שדבס שבארבע והא' מותר שאין עלינו תורת וין
 ותמלת דרובתו לכך כתבנו ולוכא' לומר' כיון שבאשר כשהיה וין הואך פקע איסורו'
 שכבר הוכחתו שאין אומר' כן בדבר' שהם באשרי' משום חתבות כלכל וזה ההיתר השכל'
 ב' מקבלו והסתברא כוחא' הימנו אבל למעשה אינו אומר' לפי שראיתו קנת מן הגדולי'
 שמתקן על הראיה אל ואסור' פליעת כלים הכלועים ומכשולי גויס אעפ' שהם דברים
 מותרים והנריכו הכלים הנעלה ואם של חרס' ושכרו והרכ בעל התרומה מזה הדעת
 ולפיכ' ראוי להקבוע אסור' כדבס ופרץ נדר ושכנו כמ' ושלוס לכם:

ה עור שאלת באה הכה עור נפת קטנה אחת שנשא' בעל רחוק מהנה כמו שלשה
 ימים ובעלה היה מארץ מרחק והניח' אשתו ועמדה הקטנה הזאת לפני
 שלשה שכעשו כ' ד לדבר זה ומא' בעצלה בפניהם והכד' לא הכירו בעלה מעולם וכדקו'
 אם היא קטנה וכתבו להנע מאון והלכה לה ולפני עמדה ולפני אחרים מאש' לא הכירו
 בעלה לא רנו להקק למאונה כדגרסינן בפר' מנות חליה (דף קו) אמ' רב הונא
 אח' רב סמורה מולינן אעפ' שאין מכירין לפיכך אין כותבי' אלא א' מכירין ורבא

דודי אמר אין חולטין אלא ח"כ מכירין ואין ממאכנין אלא אם כן מכירין הרי מפורש
 שכל כ"ד שלא יכירו היכס ובעל הקטפה אין בוקקין לחליט ולמאון וכסתקתיו מי אמרו
 אין ממאני' אלא ח"כ מכירי' אי דווקא לכתהלה אבל דיעבד בשא' אעפ"י שאינם מכירין
 או אפילו דיעבד פסולין :

תשובה

אעפ"י שאמר בהתם אין ממאכנין אלא ח"כ מכירין משמע שאין הקפדה
 אלא בהכרת האשה הממאנת במכירין האשה ואעפ"י שאין מכירין
 בבעל ממאני' דמאי איכפת לן בבעל הא אפילו אין זה בעלה אין בכך כלום שהרי ה"א
 יכולה למאן בבעל אפילו שלא בפניו ומה לה'לשק' תמאן בבעל אעפ"י ככל מקום שהוא
 אלא ההקפדה בהכרת האשה במאון דלמא' מסקא' שמה בשא' אותה קטפה שכתקדמ'
 וכו' תמא' כהיא גופא מאי איכפת לן יל' בהא' חששו' מוכא' אובא' דשמא' יש קטפה
 בשאר שהשוואה אמה ואמהו ותגדל ותגדלי קדושוה' בהדה' גרמאי' אחד פתה' קטפה
 שאין אנו מכירין והה'לוק' שמה בקטפה הראשונה ואם יהיה בוד' הקטפה השנית גט מאון
 ילך הרמאי' ופתי' הקטפה הראשונה אחר שגדלה' אבל הראשון שתבשא' לו ויתן לה אותו
 גט מאון ותאמ' כבר מאכתי' בבעלי' קודם שגדלתי' אכלו' או כמו דלמא' מתה' לה
 הדיא' קטפה ומדוכא' בעל' יריתלה' ומפקי' האי' בגיטא' דכבר' מואכס' לה וקרוציה' ירתי'
 לה' כל אלו החששות הם בשאין מכירין. הקטפה' אבל כשמכירי' אותה אעפ"י שאין
 מכירין הבעל מאי איכפת לן הא' קל' בפרק' כ"ג בוכמות' (דף קז') דממאני' בפניו
 ושלא בפניו הילכך כיון שאמ' הרינו' ממאנת' בפלוגי' בעלי' אין כאן בית מוחס' ואעפ"י
 ג' אר"ם זל' כתב בפרק' ז' מהלכותיו' נריכין' סהיו' מכירין אותה' ואת' בעלה' שמיאכס' בו וש'
 להשמיודה' כגון' שכלא' לכ"ד' ואמרה' הרינו' ממאנת' באיש' זה שאין לכתוב' שמיאכס' בבעל'
 סתם אלא' ח"כ מכירין' אבל אמרה' הרינו' ממאנת' בראובן' למאי' ניהוש' ליה' ואפ"י' ג"כ
 ז' כי הרב זל' החמור' בבעלה' לכתתל' אבל דיעבד' כיון שהכירו' האשה' בשר' :

עוד שאלת לבאר לך ענין חייטוין לכ"ד עושין בהיה דאמר רבא :

תשובה

בוה אינו צריך לחדש דבר רק שאכתוב ההדושי' שלנו בזה וישוב
 הנרסאות על אופניה' ומת' כך יתבדר' ספקותי' גרם' רשי' זל' בוכמו'
 טרם מנות חליט' (דף קכ) כך אמ' רב' חולטים אעפ"י שאי' מכירי' וממאכנין אעפ"י שאי'
 יוכירו' לפי' אין כותבי' גט חליט' וגט מאו' אלא' ח"כ מכירי' חוששי' לכ"ד טועי' ורבא'
 דידו' אמ' אין חולטי' אלא' ח"כ מכירים' וכו' לפי' כותבין' אעפ"י שאי' מכיר' ולא' חוששי'
 לכ"ד טועי' ופ' ר"טו' זל' אין עדים כותבי' דחוששי' לכ"ד טועי' דא' כותבי' לה' העדים
 דאינו' שהלנה' כב"ד פלוגי' אעפ"י שלא' יכתבו' בה' ואסתמדושי' חייטו' שמה' הכ"ד
 הבאים' אחריהם' טועין' ולא' ידקדקו' אחר' העדים' ויתירו' על' פוג' זה דקסבר' רב'
 סוגא' דבו' דוכא' בתר' עדים' לא' דייקי' אבל' כשלא' יכתבו' לה' אעפ"י שתבוא' עדים' לכ"ד
 סתפניה' חלנה' לוכ' למיחס' למודי' שקיון' שהעדים' בעמחן' משדים' בפני' כ"ד לשלם' אין

שכל מתירין אותה ליפסא עד שיחקרו וידקדקו עם העדו' אם הכירו' אם לא איכמו' לפי
 שהיא באה ואין בט בודם חוששין שמה לא כגמר להם ולא הכירו' ולפיכך לא התירו' כגמ'
 ורבה דידע' אמר אין חולטין אלא אב מכירין ואין חוששין שמה טע' כד וחלנו אפ"ש
 שלא הכירו לפי שאין חוששין לכד' טועין ואם תקשה הכא אמר' בדרכא אין חוששין
 לכד' טועין ונתפרק' יש כוחלו' (דף קל"ח) ולפיכך מהא דרבה חוששין לכד' טועין לא
 תקאי' לך דהכא קאי אלפוכך' בכתבין כלומ' כיון שאין כד' חולטין' עד שיכירו' לפיכך
 אף העדים וכולין' לממוך על זה מן הסתם ולכתוב אפ"ש שלא נכתב להם אם נגמרה
 עדות לדיוכי' אם לא לפי שאין חוששין לכד' טועין' והתם קאי ואין חולטין אלא
 א"כ מכירין' אלא חוששין לכד' טועין כלומ' מפני מה אשר רבא לחלוץ עד שיכירו
 ופליגי אדרב' הוצא דשרי' משום דקסבר רבא דבי דינא בתי דינא לא דיוקי' ואם
 כד' ראשון בוקקין להן אפ"ש שלא התירו' יבאו כד' אחרון לטענת אחר הראשונים
 ולומ' דלא חלבו אלא א"כ הכירו' ויסמכו עליהם ויתירו' וזהו שכתב הר' אלפסי' ז"ל באן
 בדרכא אין חוששין וכתבם חוששין' ורב הוצא דפליגי עליה דרבא כבד' דאין חוששין
 שמה וטעו האחרונים בכך דכיון שהולטין אפילו שאין מכירין הכל יודעין ולא יטעו בכך
 לומ' שהכירו' אבל אי כתבו לה העדים כבי' הא חוששין שמה יטעו' הכד' ולא דיוקי' אפי'
 בתי עדים כדכתבין לשל' ויש ספרים דגרסי' איפכא' וגרסי' בדרכ' הוצא אין
 חוששין לכד' טועין' והכי פירושו חולטין אפ"ש שאין מכירין ואין חוששין' שמה יטעו
 כד' שלאחרים לומר הואיל וחלבו הכירו' והי' שאין חוששין לעדים טועין שיכתבו לה כל'
 אלא דלא נרמסין לפיכך דלא הזכירו' עדים משום דעדו' אם לא כתבו' ואי שתתמודשנהו
 התם לאו כלום הוא' ואי כתבו' לא כתבו הכי אלא א"כ קום להו במלתא דקמאי' אשתתמודשנהו
 מינא לא חיישי' דאיכה לא כתבו הכי אלא א"כ קום להו במלתא דקמאי' אשתתמודשנהו
 ורבא דידע' אומר אין חולטין אלא א"כ מכירין חוששין לכד' טועין' כלומר יטעו
 הכד' הבאים אחריהם ויסמכו על הראשונים ומשום דבי דינא בתי דינא לא דיוקי'
 אבל בתי עדים דיוקא' כדאמר' ביש כוחלין' זהו מה שכתבו הראשונים כמדושיהן ולא
 חדשתי ביה דבר כי מדעתי בכך מתבררו' כל ספקותיהן' הסגא' דיוחק אלטבי בקא
 ממני לחוות דעו' בשאלותיהן' וכתבת' בה' אשר עם לכבו' ועו' כוסף עליה' שאלה אחת
 באש' שמת בעלה ולא יכולת' להשיב עליה כי באבד הקוברתם ולא כשתיר מינא אלא
 עליה אחד הכותב משתמו' לארץ קדשנו ממקומו שכמו ולבו עם ונמולו' מתפלל אל ה'
 להשיב את שבתה למען שמו ולהראות כבודו במען קדשו והדמו' אכבי' הנעו' מיסוס
 בר' ראובן בר' מיסוס ז"ל ה' גירודו' להר' אברהם בר' נחמיה כד' לפיכך לקידא'

כתב מורנו תינתה שכל הארץ הזאת אין מפרשין בכור בהמה ואומ' כשם הארץ

הר' ס' במזל ושאלתי לגדולי הארץ ולא השיבו לי טעם ככון והכה ראו' נזה
 לקוברו כטרו' ויש גם רבנו תם וכל גדולי' נרפת הקדמוני' כן הסכימו וראינו בתלמוד
 כמה אמוראוסהיו מפרשין בכור וראוים מומין כדאמרינן בכבורות (דף ב.) רב

מריב רחל דהו ליה חותמא הוה מקנה אודכיהו לגוים גס במסכת תמורה
 (דף כא) כליוני תבאי בכור מחונה לארץ אם נקרב אבל מכל מקום קדוש להאכלו
 בחימו וכן בכבורות פר מעשר בהמה (כג) לבולי עלמ קדוש ולמס משמע דא עב דטלו
 מעשר בהמה לא טלו בכור כדאיתא התם וכסתפקת אולו סמך הרמב"ם על האי
 דאמרינן בהגז עמא תלתא סבי כרבי אלעאי בראשית בגז משום דילכין כתיבה כתיב
 וה' למתות כדאיתא כהדיו בראשית בגז (דף קלו) ושם אף הכבור בכלל זה עד
 כאן דברו הרב כ"א ואבי אומר כי כל מה שהקצ' כבודך כפאן יפה הקצה והסכמת
 דעתך לדעת הראשונים עליהם השלים שהקצו על הרמב"ם אל במה סכתב סאין בכור
 בהמה כוהב אלא בארץ והא חזי בוכרו כדאמרינן בפרק אין דנין (דף כז)
 ההוא גברא דאיינוי בוכרא קמו דרשא אפיא דמעלו ומא טבא וכו' כדאיתא התם
 ובפרק אלו טרפות (דף מד) כמו אמרינן דרכסדא טרו בוכרא ולא זכין מוכה אבל
 כראה מעקר סמוכתו של הר"ם בתול הוא על ההוא סוגיא בתמורה (דף כא) דתפן
 התם כפרק ואלו קדשים ובאין מחונה לארץ לארץ חזן מן הכבור והמעשר ואם באו
 תמימים וקבורות מוכהו בן אכטיגכוס העלה בכורות מכלל ולא קבלו ממנו אמר רב
 חסדא דר עקיבא הא רביי משעאל מאי הוא דתבא רבו עקיב' אומר יכול ועלה אדם
 בכור מחונה לארץ לארץ בזמן שכות המקדש קיים ויקרבו ה' ואכלת לפני ה' לקוד מקום
 בכור למע' מה מעשר אינו אלא מן הארץ אף בכור אינו בא אלא מן הארץ עכ' סוגיא
 דתמורה וכראה שסבר הר"ם בתול דל' עקיבא אינו קדוש כלל דלא מסקינן התם ולא
 בשו' דוכת' עלה דההוא כאן ליקרב כאן ליקדש וכיון דק'ל כרבי עקיבא מחברו כקיימין
 דאין בכור בחונה לארץ קדוש כלל דדווקא גבי מעשר בהמה מסקינן התם בכבורות
 כאן ליקרב כאן ליקדש אבל בכבור לא מסקינן הכי בשום דוכתא ועוד אי איתא דבכור
 בהמה טהורה כוהב בין בארץ בין בחונה לארץ ואפילו לרבי עקיבא ליקדש כדמסקינן
 בפר' מעשר בהמה (דף כג) הוה ליה לתבא למותמי הכי כדתבא מעשר בהמה כוהב
 בין בארץ בין בחונה לארץ מדלא תבא הכי אלמא לרבי עקיבא אינו כוהב כלל והוה
 טהורו אל אכתי לא מפרעא דההוא דרבי עקיבא לא מוירא לא ליקרב ואע"ב דבגמרא
 לא אסקיה גוד עליו רש דבפרק מעשר בהמה איתנויה בריתא כל כי האי גוונא גבי
 מעשר ואפילו הכי אסיק תלמודא התם כאן ליקרב כאן ליקדש הילכך ולמוד התם מן
 המפרש בכור ממעש' והאי דלא תבא כוהב בין בארץ בין בחונ' לארץ אפשר דפשוט' ליה
 דכיון דבפ' רחם תלא רחמ' חובת הגוף הוא הילכך לא אנטרי' כדלא אנטר' בבכו אדם
 בשלמא במע' אנטרו' דלא תימא דוכי' במע' דגן ועוד דלא דמי' כולו סוגי' דמוכ' בהוד'
 בהוד' דכסו כוהב בחונ' לארץ וכן דעת הראב"ד אל והסג' על הר"ם אל בהשגותי' בשל'ן
 הוה א"א טעו ואפילו לר' עקיבא דא' ליה האי סברא לא אמ' אלא ליקרב אבל קדוש' בכור
 יש בו ואינו כגז' וכעבד ואינו כאל' אלא בחימו וכן הסכי' הרמב"ן אל בהלכו' בכורו'
 ג טלו והארץן שס'ן הראויות סכתבת ומאי דאסתפקא ליה למר' אם סמך הרב אל על
 הא דאמרינן בהגז עמא כרבי אלעאי בראשית בגז וה' למתות דילפינן כתיבה

מתוכה שפאח' שהיא כבוד בכלל זה אינו כדאה לי כלל דכבוד לא כתובה ביה כמותה
אלא כון תה בין בעל מום שמתכו לכהן כל מומבשרם לא יהיה לך כדאית' התם בכבודו
בפרק עד כמה (דף כח) ועוד דא"כ למה ליה לר' עקיבא לאקשו כבוד למועז
ליקין לתרומה והוא עדיף טבי אי סבורא ליה דאינו קדוש כלל דתרומה נ' כל לא קדושא
כלל ככבוד אי סבורא ליה הכי ואלו במועזר הוא גופיה מודוי דקדיש אלף שאינו קרב

ח שאלת

ראובן שמת זהכיה בניו גדולים וקטנים ומזה אופטרופוס על
הקטנים והקטנים והאטרופוס רוצים לטדך אחד מן הכשרים
הקטנים עם בת זוגו ואותם שהם מתמתנים רוצים שהיה חלקו של אותו קטן מיוחד
משבאו אם האטרופא רשאי ליחד לו חלקו ולחלקו בכספי אביו בלא כ"ד אם לאו

א תשובה

לא תנינו לאטרופוס יהיה רשאי לחלקו בכספי קטמי' אלף ברשות כ"ד
וכדאית' בפרק האיש מקדש (דף מב) אמ' רב נחמן אמ' שמואל יתומים שבאו
לחלקו בכספי אביהן כ"ד משמידין להן אטרופא ובוררין להם חלק ופה אלמא אין
האטרופוס רשאי לחלקו בלא כ"ד וכי תימא אין כ"ד גריבין אלף למנות אטרופא
אכל כיון שמתמנה רשאי לחלקו בכספיהן שידו כודן ליתא כלל דא"כ למה הוצרך לומר
רב נחמן יתומים שבאו לחלקו בכספי אביהן כ"ד משמידין להם אטרופא הרי לו הקטמי'
ודאי אטרופוס יש להם או סמכו אבל בעל בית שדינו כאופטרופוס כדאיתא בפרק
הכיוקין (דף כב) שאם לא כן מוי מאבי ומלביש ואי אטרופא שתמא רשאי לחלקו
בלא כ"ד אותו שמאכל ומלביש יחלקו בכספיהן אלף ודאי אין האטרופא רשאי לחלק
בלא כ"ד ועוד דאמרין בגמרא ורב נחמן דידיה אמר הגדילו אין וכולין למחות מה כח
כ"ד ופה אלמא משום כח כ"ד איתכן ליה וכי תימא כיון שמתמנה על פי כ"ד כח בית דין
קריבין ליה ליתא דהא אמרו בגמרא הא דטעו הא דלא טעו ולא קאמר הא דטעו
אלמא כ"ד עשיים החלוקה ולא האטרופא לכדו ולפיכך אין טעות החלוקה חוור אלף
בטעות שת' כדן שום דריוויין אבל פחות משעת לא וכן כתב הרם במזל כפי מהלכות
בחלות ואלו היה טעות אטרופוס לכדו היה חוור אפי' כדי' משום דיחיד הוא וקיימ' לן
טלית כאלמנה מה אלמנה ויודה אף טלית יחוד לאפקוין כ"ד דרבים ניכיה כדאיתא
בבבכות פרק אלמנה (דף ק) ועוד אתן לך ראיה ברו שאין האטרופא רשאי לחלקו
בכספי יתומים בלא כ"ד דהא חלוקת יתומים בכספי אביהן לחוב על מנת לזכות מקריא
כדאמרין בער' האיש מקדש (דף מב) מכין ליתומים שבאו לחלקו בכספי אביהן שב' כ"ד
משמידין להם אטרופוס לחוב ולזכות לחוב אמאי אלף לחוב על מנת לזכות וכו'
ואטרופוס שמתמכו בתם אין רשאי לחוב על מנת לזכות כדאמרין בפרק הכיוקין
(דף כב) ואין אטרופוסים רשאי לזון לחוב ולזכות בכספי יתומים לזכות אמאי לא אלף
לחוב על מנת לזכות וכיון שכן היאך רשאי לחלקו בכספי יתומים אלף ודאי כ"ד הוא
שחולקין הכספים אלף משמידין אטרופוס לקטנים כדי להסך בזכותם וזה הדרך

המחזור הכראה בעיני אלף שראיתי לרש"י זל כפר אלמנה שפירט הוא זה דטעו הא
 דלא טעו האפטרוטופו וכן פיר' בורחין להם חלק יפה כל אפטרוטופו לתיוכט שלו ובקוט
 לה בלשון רבים לפי שהוא סגור שמעמידים אפטרוטופא לכל קטן וקטן וכן פיר' במסכת
 ביטין בפרק השולח (דף לד) מה כח ב' ד יפה כח ב' ד שמנו להם אפטרוטופא כרא'
 מדבריו שהאפטרוטופו עמין רשאין לחלוק בלא ב' ד ומ' מ' גרוך אתה לומ' דדווקא
 בכתיבתו כפרט לכך אבל אפטרוטופא בתם אין רשאין כמו שהוכחתי בראיות
 ברורו הילכך כדון שלפניו ב' ד מעמידין אפטרוטופ' לכל אחד מן הקטנים לפי שעה
 ובורחין הכ' ד עם האפטרוטופא לאותו קטן שרונה לשדך חלקו ואחר כך מעמידו בכספי
 ביד האפטרוטופא:

עוד שאלת האפטרוטופא שכתמכתה בגואת' המת' אם צריך לעשות שטר משמוש
 הנקר' בלשון הגוים אוונטרואו בככסי המת':

התשובה שטר משמוש זה לא מניחו בכל התלמוד אלף מיהו הרב בעל העמוד זל
 כתב בהא דאמרינן בפרק הכיווקין (דף כג) ואין צריך לחשב
 עמהן כהארוכה דדווקא כהארוכה אין מחשבין עמהן אבל לכתחלה צריכין ב' ד לחשב
 עמהן ולכתוב חשבון המטלטלין והקרקעות וחובות וכל דבר שיתנו בידם דאע"ג דאמרינן
 דאין כשבעין המ' בטענת שחא' אבל בטענת בריא' משבעין להו והילכך צריך שידע
 מה שיקבלו ומה שיחזרו וכתב הראב"ד זל דכותבין שתי שטרות אחד לאפטרוטופוס ואחד
 לקרובים אות' באית' והוא הנקרא שטר משמוש וכל אלו הדברים הם לומ' שהב' ד כשהם
 יוממים אפטרוטופוס בככסי ותומים ראוי להם שיעשו כך לתועלתם של ותומים אבל
 האפטרוטופ' עמו אינו מוטל עליו לעשות כך בין שמוכרו ב' ד בין שמוכרו אבי ותומים
 ואין צריך לפנים בדל' כי

שאלת ראובן היה דרבג' ירושה והיה חייב בתובת הקהל והיה לו בת אחת
 מלאה מתה לזה אשתו וכשא' אזה בקשטמיון ונתנו לו כדוכיאל גדולה
 בקשטמיון וקבע דירתו עם וקהל ג' ירושה היו פוסקין אותו יהיה פורע עמהם בתובת
 הקהל דבר קטוב בפזרה או בפסק המיא' בתו ליהוד' מפדפכייאן וכעזו הכשואים
 בג' ירושה ומתם עם יהודה הכתובה ולא פדע' לו ראובן עם הכדוכיאל אע"ג שכתב לו
 התקבלתי אבל שמשן ולוי אחי ראובן כשתעבדו עם ראובן ביחד כשטר מתנה לפת
 דראובן על מפת שאין לבעל' דשות' בהן לימים ראובן פרע שטר היותה מקשטמיון שלמס
 לה מאותן מעות שקבל כדוכיאל עם מת ראובן וקהל ג' ירושה תובעין ליהודה שופרע
 בתובתו וסין כשכיל הכדוכיאל שקבל אחד שגזה הכשואין בג' ירושה ושם מתם הכתובה
 וקיים התקבלתי ויהודה שופע' כי ראובן כשכד' וכתן לו הכדוכיאל היה דר בקשטמיון
 והיו לו מעות הרבה עם שלא היו חייבין בתובת קהל ג' ירושה ומאותן כתן לו ואך' ועלה
 על דעת אדם שמי' כששא' אזה בג' ירושה ושאל לחמע' אם הוא חייב דבר לקהל ליריגיה

שאלות ותשובות

כי ראובן לא היה דר בגירונה כשעשו בנישואין והקבל טועבין אעפ"כ מאחר שהיה
 היה פורע עמו אזיה דבר לא היונו מקבלין עליו אבל הוא מן המשתתפים בנותן לך
 והיה טוען עוד אם יש לי חייב על זה תשאלנו לשמעון וללוי אחיו שנסתעבדו לה בטור
 מתנה והם הוציאו מקופתכם והם דר יום בעירך אך תניחו אותם ותדונו אותי שאיני
 מקבלכם הדין עם מי ואם יהודה מוכרח לקבל כד קהל גירו כה או אם יכול לשלול להם
 ד' אחר עב דכריך :

א תשובת

בכונא בזה אני משיב שולחי דבר כפי ההנהגת הקהלות מצורף עם
 דין הגמרא לשיכך אני אומר שאעפ"י שלדין הגמרא מי שנושה בחברו
 מכה והלוא אין לו אלא מכה במשת או בעסק וכתנו לראובן ולחותן משת ועסק ליתניהו
 בשניהו אין לזלזה על ראובן כלום לפי שדעתנו כוטה לכל כהאי גופא לא מוקרו מוזק
 שיעבדו של חברו אפילו הכי להנהג' הקהלות אינו כן שכבר נהגו כל הקהלות בנתינת
 המסין שמי שמעותו ממונני בחובות הקבל וכתנס לאחר ככנס הזוכה תחת הכעלי
 ראשונים וכל מהנהגו כפי העיר יש ללכת אחריהם כמו שמבאר במקומות רבים בתלמוד
 ד' אפילו יהיה המנהג חולק עם דין הגמרא כג' שזה המנהג מסכים לדין והטעם בזה
 מחוב המניח לא רמי אקר קפת' דגברו כאשר חובות שמה שאנו פטורין הזוכה במטלטלין
 דליתניהו בשניהו משעבוד הראשון הוא מפני שהחוב מוטל על הראשון ומינוי אפילו
 מנלמא דעל כתפיה אבל זה השני לא חל השעבוד עליו וככמי הראשון אינן בשני שהיו
 ערכין לשעבודו ולפיכך אין לו על השני כלום אבל חייב המסין מוטל על הממון וכל
 שזכה השני בממון מחייב ככנס תחת הראשון כמזכור לדין לפי דרך זה שראובן איש לו
 ממון מחייב וממון פטור אין לקהל תביעה עליו לומר חייב היה לכו בחובות הקהל
 וכל ככמי היו משעבדים בין ככסים הפטורין בין המחוייבים עד שפרע מה שחייב
 ולפיכך אתה שקבלת משת ממנו ואפילו קבלת משת פטורין ככנסת בשעבודו שזה אינו
 מדין הגמרא שמי שזכה במשת או בדברים אחרים וליתניהו בשניהו אין לזלזה עליו
 כלום ואם מהנהגת הקהלות אינה עבין לבאן לפי מההנהגה היה למי שלקח ממון מחייב
 מטעם חייב הממון אבל זה שלקח ממון פטור אין לחייבו מטעם שעבוד כמו שהיינו
 מחייבי' אותם אם לקח קרקע אלא מטעם חייב הממון שאין הממון שלקח חייב מנד
 עצמו ותורת שעבוד אינו חל עליו כמו שהוא לדין הגמרא וזהו דעתי אם ידוע שלקח
 ממון פטור אבל אם כתן לו ממון סתם ואין הדבר ידוע אם הוא מן המחוי' או מן הפטור
 בזה יש לחלק כי כד אם ידוע הוא שראובן שרוב ככר ממנו זה הפטור עם המחוי' כראה
 שיש חייב על המקבל לפי חשבון כי כד אם היו לראובן שני אלפים ממון פטור
 וב' אלפים מחייב ושרכן זה בזה ולאחר זמן כתן כדכוניא לחתנו פטורין שנים
 חלקים ומחוייבין לנו והראיה מדתנן במעשר שני (דף סו) משת חולין ומשת
 מצער סתפזרו מה שליקט ליקט דמעצר שני עד ששלם ואם כלל וחפץ לפי חשבון זה
 הכלל כל המתקטטין למעצר וכללן לפי חשבון ומהאו טעמא כמו אמרינן בירושלמי

ז תני' שלשה שהטילו לכים ונכבדו כך הם חולקים פי' לשי חשבון הממון על דרך הכו' פה
 ח מי שהיה כטו ויהתני באלין ° אבנים ונכבדו מחנה לוח ומחנה לוח ופרוק אבני
 גדולות הן ואי אפשר לכלול אבל שלשים דקות הן אלמא בכל הדברים הנכללין כשאנו
 דנין על החלק הביטול מהן אנו דנין עליו כפי חשבון הכלל שכלל ממנו וזה הדין כתבו
 המפרשים אל כפרק הבית והשניה אף כאן מאחר שחיה המסין מוטל על הממון כמו
 שכתבתי דנין הממון לפי חשבון וכל זה בידוע שראובן כללן וערבן זה בזה או ששניהם
 מודים אבל אם הראובן היה מתעסק בכל אחד מן הממונות הנזכרים ביחוד ואחר כך
 כתן כדוכי' ואין יודע מאי זה ממון כתן יד הווכה על העליונ' ואכלוהו אם הממון המחונו
 גדו' מן הפטור כיון שהפטור מספיק לכדוכי' מסקל שכל ספק שנוגד בדברים שאין
 ככללין אין תולין אותו אחר החלק הרב ולא לפי חשבון אלא הדבר שקול כמחצה על
 מחצה וכאן שהזכרה מוחזק על המנוחא ומנוחא לביא הראיה וראיה לדבר שכל ספק
 הנוגד בדבר שאינו ככלל אין הולכין בו לפי חשבון אלא תולין בחלק המושג כמו שתולין
 במרוכה מן הירושלמי שהזכרתי למעלה דקאמי ויהתני באלין אבנים ונכבדו מחנה לוח
 זמחה לוח פי' אעפי' שיש לאחד מאה אבנים ולחברו המשים ומפרש הטעם מפני שהן
 גסות ואי אפשר לכלול אלמא כיון שאינו ככלל אין הולכין בו לפי חשבון אלא מחנה לוח
 זמחה לוח כדנין כל הספקות שהם במקום שיד שניה' שיה' דהו' מחנה לוח ומחנה לוח
 הכי מתקם דאי הו' ברשותא דחד מוכייהו הו' אידך מוכייהו מחברו עליו הראיה כדאמר
 בבב' בגמרא בשלמותו ושבורו הולכך כדון שלפניו דהממון הו' ברשו' הווכה המנוחאין
 ממנו עליהן הוא להביא ראיה שיכול הוא לתלות ולומר מן הממון הפטור כתן לו וכן
 הדין כל שאינו יודע אם כללם וערבם זה בזה אלא לזו שיכול זה לומר אימא לא כתערבו
 ט ומפטור לקחתי ועליהן להביא ראיה כדנין כל מוכייהו מחברו ° וכי תימא שעבוד
 המסין שאינו שהמסועבר אינו נקרא מוחזק כמו בשאר שעבודי' ואדרבה שעבוד מלך
 יותר מוחזק ממנו וכדאמרינן כפרק חוקת הבתים (דף כד) א"כ בטלת ירושת בני
 הכבוד אינה ענין דהם כשהשעבוד ודאי אבל בספק לא ° ואין נריך לפנים

יא ולענין מה שכתב בשאלה אם יהודה מוכרם לקבל כד קהל גירונה או אם יכול
 ח לשאל להם כד אחר ° אין ספק שבני העיר יכולין להתקין ביניהם
 ח חוקים והסגנות והם קיימין עליהן ומיהו דווקא לאותן שנקראין בני עירם אבל לבני עיר
 אחרת לא גם כן יהיה להם תבוע עליו דאזי כח יוש' להם להסיע על קינתו כיון שאינו
 מבני קהלת אבל כדון זה נריך לענין אם זה שכא שם אשה כדון ככני עירם אם לאו
 לפי שאנו דרואין שכל שיעש' מעשה מוכייהו שהוא רונה לקבוע שם דירה באותה העיר
 כקרא לאלתר מבני העיר אעפי' שלא שהה עדין לשם כדתנן (ב"ב דף ח) אם קנה שם
 בית דירה הרי הוא כאכשו העיר לאלתר אף כאן אפשר לומר שהכשוהין מוכייהן שהוא
 ז רונה להתישב שם והרי הוא כאכשו העיר מוד: ° ליתא שכל מי שקונה בית דירה בעיר
 אחרת משעני מוכייהן שרונה לדור שם שאין רוב בני אדם קושיין בית דירה אלא באותן
 מקום

שאלות ותשובות

מקום שהם מצוים לדור אבל הרבה נשארים כמים במקומות שאין דעתם לדור בהם
 מפני כמה סבות ואין הכוונת מוכיחין כלל והיינו דגורסין בתוספת דכתובות
 (דף קנה) גבי שלשה ארצות לנישואין וכו' כד' א' בזמן שיהיה מהודיה ואירס אשה מהוד' ו'
 מג' לול ואירס אשה מג' לול אס היה מהוד' ואירס אשה מג' לול כופי' אותה לנאת מעל מנת
 כן נשאה אלא אין הכוונת מוכיחין קבועת המקום ולפיכך אס יהודה זה אינו מבני
 עירם ויכול לשאול להם כד' אחר וכפ' אס יהוד' היה דר בכרך וכפ' אשה בעיר דהו' ממז'
 כיהודה וגלילי דעל מנת כן נשאה וכד' אמרינן בתוספתא לענין יהודה וגלילי :

יב שאלת

זה לשונך אשה' שמת בעלה ויש לה ולר' שהנריכות רזל להסותת
 כד' חדש כדאיתא בפרק המולץ (דף מז') וכתבה בכה למיניה
 בחיי בעלה מי וכולה להנשא לאחר שלשה חדשי' שכתבו חכמים להבטחן הזרע כי מנאת
 במוקד הרס מקומו שכתב תשובת הגאון שאין קרוי מינקת חפרו אס כתבה בכה למינק'
 ג' חדשים קודם מיתת בעלה והוא לא הניקה כלל בתוך הב' חדשים עכ' וגם הוא הווא
 בשם רב אחאי זה לשונו גבי משוכרת חפרו או מינקת חפרו דהיכא דעבר ואכסיב אנ'
 קדש מפיקין לה בגט עכ' לשונך : ובקשת להעמידך על דעתו ועל מה דראו לסמוך
 הלכה למעשה :

א תשובה

אעפי שאינו וודע שמך בגמרא לדברי הגאון אל מ' דברים ברורים
 הם בטעמן וכפ' שהם דברי קבלה וכ' כל בטעמו של גאון אל שכיון
 שתקנה זו שתקנו חכמים בלא ישא אדם מינקת חפרו מפני תקנת הולד היכא שאין
 לולד תקלה אין לאסור אשה מלהנשא וידוע הוא כדרכיהן של כמים שכל שטובקות קנת
 זמן מהניק כפסח חלבן ואין ראווית עד להניק והזמן הזה שקנב הגאון אל אפשר שהלך
 בד' אחר רוב כמים שיש שפסק חלבן בהפסק חדש ויש בהפסק ששה שבועו' ויש בהפסק
 שני חדשים אבל אחר ג' חדשים סבר הגאון אל שרובן כפסק חלבן ולא ישאר לאשה חלב
 אחר הפסק ג' חדשים אלא לאחת מני' אלף ולמה שהוא מיעוט דמיעוטא לא חיישינ'
 ולא עבדינן תקנתא ואפשר ג' כ' שנסמך קנת לקנת הב' חדשים להא' דאמרינן בפרק
 אעפי דף ס' (לענין מיעוד שהחלב כעבר לאחר ג' חדשים וכיון שזו פסקה ג' חדשים
 בחיי בעלה אינה ראויה להניק בכה בשעה שמת בעלה אינה קרויה מינקת חפרו ואין
 לולד תעלת בעבודה זהו דעתו בתשובת הגאון ז"ל וכיון שהאיסור הזה אינו אלא
 מדבריהם ראוי לסמוך על זו התשובה הלכה למעשה : והיו זהיר בדבריו דרוקא
 בשנתנה בכה למיניה ג' חדשי' בחיי בעלה שאם לא עברו הב' חדשים בחיי בעלה אעפי
 שאחר מותת בעלה השלימה השלשה חדשים ולא הניקה בהם אין זה בכלל היתר הגאון
 לפי שזו בשעת מותת בעלה היתה קרויה מינקת חפרו לפי הזמן שקנב הגאון ז"ל
 וכיון שכן אסורה עד תשלוס כד' חדש ודבר זה אין צריך לפנים ולא הזכרתי לכתבו
 אלא מפני השל' סבא בגאולת' אשה שמת בעלה וכתבה בכה למינק' בחיי בעל' אס
 מותרת

מוותרת ליכנס אחר שלשה חדשים הזמן שכתבו חכמי להכח' הזרע כי מצאתי בכמוקו
 פר'ם מקונו' ו' ל' וכו' וזכרתי מדכריך שאתה קובר מדבריו הגאון ז"ל מכל שכתבה
 ככה כמוי בעלה למימי' מותרת ליכנס אחר שלשה חדשים וזה אינו אלא דיוקא
 מפסק' מהמקום את ככה כמו בעלה ולא הניקה כלל עד זמן זה שדעת הגאון שזו
 אינה ראויה להניק ואינה בקראת מיבאת חכרו

ומה שכתבת עיר

והוא גם הוא הציא בטעם רב אחאי גאון וזכרונו לטובה זה לשונו בני משכרת
 חכרו או מיבאת חכרו והיבא דעבר וכסוכו או קדש מפסיקין בטעם מוניה הודעני
 כמה כסמוך למעשה על זה לא ידעתי למה כתבונת אם דעתך שדברו רב
 אחאי חולקין על תשובת הגאון ובקשת שאודיעך על מה כסמוך אינו רואה
 שום מחלוקת בין שני הגאונים וזכרונו לטובה כלל שתשובת הגאון היה לומר
 דבעינין זה מותרת ליכנס ודברו רב אחאי הם היבא שפסא באיסור וזה פשוט
 ואם כתבונת לומר אם ראוי לסמוך בזה על דברו רב אחאי דע שדברו רב
 אחאי מפורסין בגמרא בריש פירק החולץ (דף לו) היבא דעבר וכפא
 חכמים אומרין וניחא אמר רבא לדברוי חכמים וניחא בטעם אמר מר זוטרא דיקח כמי
 דקתמי עיניא ולא קתבי ופריש ש"ח הרי מפורש דהיבא דעבר וכפא מפסיקין לה בטעם
 מיביה אבל היבא דקדש בלמוד אי אמרינן וניחא בטעם אי לא דבר זה דקדקו עליו
 בשטפות והעלוי דאפילו קדש בלמוד וניחא בטעם כדברו הגאון ז"ל

יג שאלתם

אשה מרדה על בעלה ומכעתו מתשמים המטה בלא שום טענה
 בעולם אלא שאומרת מאים עלי ואינו יכולה לשכב עמו מדעתי
 וגם אינו יכולה להתייחד עמו בבית אחד אם ככוף לבעל להנזיאה מיד לפי שאינה
 כשבויה שתבעל לשכנו לה ותגא בלא כתוב כלל ותטול בלאותיה בין מככסי' שהכסים'
 לבעלה ובתחייב באחריותם בין מככסים שלא כתמי' באחריותם כמו שכתב הרב מורה
 נדק פהלכות נשים לקט' סוגית הגמרא או אם כתרה אותה פעם ושנים ויכריזו עליה
 ארבע שבתות ומשהיבין לה תריסר ירחי שתא איניטה אולא כשהה אותה בתקנת
 הגאונים וגם בדין שלפנינו לא שייך דין כפיה בזה שהרי הבעל רונה לברשה וראינו
 לרשע' אל שכתב בתשובה זה לשונו' אכל האומרת מאים עלי מבכסים ממכה
 שתהא בותבת דעתה עליו ותתפייס לו ואם לא רפתה מפני מלכה איכסה שלא תתפייס
 לו אין

לו אין מברחין אותה לעמוד אצלו לשמשו ואין מברחין עליה כלל אלא ממחנך לה
 י"ב מדש אם הזרה בה תוך י"ב מדש מוטב ואם לאו לאחר ז"ב מדש הפסידה
 כל כתובה וכל כדוכייתה וכ"ש מה שכתן לה והוסיף לה מדעתו בכתובה ואם
 רצה מוציא אותה בגט אחר י"ב מדש ויוצאה בלא כלום אבל אם יש עדין בידה או ביד
 הבעל מהגדלים והתבטוין שהכניסה לו בכדוכייתה וקדמה היא ותפסה אותו
 אין מוציחין מידה וזהו מן שגרס אחר י"ב מדש ואם גרסה תוך י"ב מדש מותן כל כתובת
 אבל מה שהוסיף לה אינה נוטלת שלא הוסיף לה על מנת שתטול ותקא ע"כ לשון
 התשובה וקצת שאשמידכם על דעתי הלכה למעשה:

דף תרמ"ט ר"ח

התשובה אם באתי לפתוב כל פרטני הלכות מורדת ואריך בענין אבל אמרתי
 אגלה לזככם כמה פתקו הראשונים הוו יודע' מדעת הר"ם ז"ל כמה
 שאומר דאומר מאים עליו כופין אותו להוציא הוא כתלה במאי דאמרינן בגמרא אבל
 אמרה מאים עליו לא כפיון לה: ודעת הר"ם ז"ל לומר לא כפיון לה שתעמוד תחתו
 עד שתכלה כתובתה כמו שאבן אומרום במורדת אלא כופין אותו לגרש לאלתר
 וכן פירשו ב"קצת מרבתינו הנרפתו בתוספותיה' ודבר זה לא הסכימו עליו
 גדולים האחרוני' אבל דמיון ברשות וכן רבינו ת"ם ז"ל דמיון בתוספותיה' וזהו
 והסכמת' הוא דלשל' אין כופו' הבע' להוציא וראוי תהיה לא הוצרכתי לכתוב אלו' כו'
 תמנאו' בארובה בחדושי הרמב"ן ז"ל והרשב"א ז"ל בהלכות מורדת' כזה כתלה
 החלוק שבין הרמב"ן ז"ל שכתב כופין אותו להוציא ודבריו הרשב"א ז"ל שכת' ואם רצה
 מוציא אותה בגט דמשמע רצה דווקא אבל לא רצה אין כופין: ולענין מעשה
 ראוי לסמוך על הסכמת האחרוני' כזה שהיא להחמיר בשל' תורה ויש בין דבריו הר"ם
 ז"ל ודבריו הרשב"א ז"ל חלוק אחר שהרמב"ן ז"ל כתב' שהאומר מאים עליו נוטלת
 בלאותיה הקוימן ולא חלק בין תפסה ולא תפסה' והר"ם ז"ל כתב וקדמה
 היא ותפסה אין מוציחין מידה' משמע היא לא תפסה הפסידה: ואכתוב לכם על
 מה במשך כל אחד מהם ז"ל לפי דעתי' הרמב"ן ז"ל פירש וז' שאמרו בפרק אע"פ
 (דף ק"ג) בלתי דרכ' וביד אימרה' הוה תפסא מד' שירה' פי' משל דמסקינן עליה
 בגמרא' היתה' דלא איתמר הלכתא לא הכו ולא הכו דתפסא לא מפיקין מיניה דלא
 תפסה לא היתכן לה במורדת' כפשיטא' וכן מוכיחין דברי הר"ם ז"ל שכתב וה' החלוק
 בין תפסה ללא תפסה בחטרו' דביני מורדת' ובכור הרכ' ז"ל דדווקא במורד' יש חלוק
 בין תפסה ללא תפסה הפסידה אבל האומר מאים עליו אפילו לא תפסה לא הפסידה
 וטעמו של דבר לפי שהמורד' אינה מבעלת מיד' תפסו' אישות שבינו לכיפה אבל כל
 הפסד' היא שבינה דיבורי' כל שכתובתה מעיקר התקן' ולפיכך' פיון שקנסה שתפסוד'
 ז' דיבורי' ככל שכת' דין הוא שיה' זה הפסד' מוטל על' כל כפמי' עוד מדעת קצת המכרמי'
 הוא שהפסד' הוה מוטל על' כפמי' מלוג שלה' והאלו' הקהל' קרויין על' כל גבמי'

ד' דינרם בכל שבת ושבת ולפיכך דין הוא שכאמר כבלאותיה הקומוסם שאם לא
 תפסה אותם הפסידן אבל האומר מאים עלי אין עבוינה כן שאין הכבל מרווח עליהם
 דבר קנוב כדי שכאמר שיהא רוח הצבל והפסד האש מוטל על כל ככמיה אלא הרו
 היא מכללת תכאוי אלוות מוד והפסידה כל מה שיש לה על הכבל אבל מה שהוא שלה
 כגון בלאותיה לא הפסידה דהוא לא לה כהיא דאמרינן סוף פרק אלמנה כוזבת
 (קא) ונתה לא הפסידה בלאותיה הקומוסם דאם היא זכתה כליה מ' זכו' ולפיכך
 כ' כתב ה"ס ז' שמתול בלאותי ולא חלק בין תפסה ללא תפסה * אבל הר"ם שא' ז' הולך
 בדרך האחרוני ז' שפירשו וז' של כלתי דרב זכיד באומר מאים עלי ולפיכך יש חלוק בין
 תפסה ללא תפסה שאלו מורד דאמר כשכ' ליה ומצערב ליה אפי' תפס הפסיד' ואף
 בזו כראין דברי האחרונים עיקר * הנה פרשתי לכם בזה בחלקו הסברות והלכה
 למעשה ראוי למודק על הסכמות האמרוכוס על הדרך שכתב הר"ם בא בתשובתי *
 עוד אגלה אוניכם כמה שאלתכם זה לשונכם : או אם כתר אותה פעם
 ושתים ויכרוז עליה ד' שבתות וכו' ורואה אני דברוכ' שכתב לך לכם דין מורדת לדין
 האומרת מאים עלי כי משלם לא הוזכרה הכרזה באומרת מאים עלי ובגמרא לא
 הוזכרה אלא גבי מורדת והטעם בזה לפי שזו האומרת בעינא ליה כיון שאינו מאים
 עליה אפשר שתתבייש ותחזור למוטב אבל אומרת מאים עלי אין מכרוזין עליה שכן
 הסתם אפילו במה הכרוזת לא תחזור בה דלמאוסותא לית סברא : ודעו עוד
 שהאומרת מאים עלי שדין אותה ע"פ המשפטים האלה דווקא באומר מאים עלי
 ואינו רונה בו ולא ככתובתי אבל האומרת מאים עלי ורונה אנו להתגרם ולוטול
 כתובה חוששין שאל עיניה כתבה כאחר וחזר דינה לדין המורדת וכן פר"ם
 ז'ל סם ככתובות (דף סג) גבי היכי דמיא מורדת דאמרינן בשאל
 ליה ומצערבא ליה אבל אמרה מאים עלי לא כפינן לה : וכתב רש"י
 ז'ל סם היכי דמיא מורדת דכופין ושמתין לה מכתובתה דאמרם בשאל ומצערבא
 ליה שיש לכופה על ידי פחותות כתובתה אבל אמרה מאים עלי לא הוא ולא
 כתובתה בשאל לא כיופינן לה * עכ" * הא באומרת רונה אני להתגרם
 וליטול כתובה כופין אותה על ידי פחותות כתובתה כדין המורדת * וכן דעת
 הר"ם בא ז'ל בתשובה הילכך כדון שלכבושם אם היא אומרת מאים עלי ואינו חפצה
 לא בו ולא ככתובתו תדון אותה כדין האומרת מאים עלי ואם רונה להתגרם וליטול
 כתובה תבו לה דין מורדת ורובי המורדת לא הונכרתי לכתוב אלוכם שכבר כתבן
 הר"ם בא ז'ל באותה תשובה שהזכרתם לנו אחריו : אגדמו כטוי :

יד שאלת

שמעון שכתב אשה וכתב טויר לירשו' וזה לשונו שאם שאל הר"ם תפטר
 אצתו וזו הכוונת כמי' בעלה ולא ישאר לה ממנו וכל של קיימא וזכר
 אונקפה שיחיה שלש' וזו שאלחור לה או לבאוכה מממון הכדוני' כך פלוגי נאמר
 כך מתה אשתו של שמעון הכוב' ונשאר אחריו בן קמם שנים שמים אחריו ט' וזו

חורג הפטר טוען שיש לו לשמעון להחזיר סך ממון הסוחר ושמשון טוען שכבר נשאר לו וולד של קיומא ואין לו עליו כלום הדין עמי

א תשובה כל ברור שהדין עם הכתב. שהרי בשאר לו ממכה ולד של קיומא

שחיה שלשים יום כי אין הכרח בלשון פירכה לומר שחיה שלשים

ב אחר מיתת אשתו דאשכב דכפ' אלנו כדרום (דף פא) מוכח שהאוסר על עגמו

דבר פלוני אם ישנה כך זמן האיסור אינו מתחיל אלא לאחר שישנה אותו דבר

וכראיה מדאמר' התם היכי קאמי' אילומא דאמר' קונס פירות שלם עלי' אם ארמץ

למה לה הפרה לא תרמץ ולא ליתסרון פירות השלם עליו והקסה מה דרש' כה' אל' מי

הרי הוא אסור באכיל' פירות מעתה וכדכר' יהודה דאמי' ברום פרק ואלו מותרין (דף

ג יד) קונס עיני היום בשב' אם אישן למח' אל' וישן היום שמה' וישן למחר דכתבתי

לא מודער הכא כמו לא תאכל היום שמה' תרמץ למחר וכמנחת עומר באכיל' הפירות

ד למפרע ותורץ' דכל' האונו' קונס פירות עלי' אם אשנה כך אינו אוסר על עגמו

אכיל' הפירו' אלא מזמן שיעבור תבאו ואולך' אלא אי' אסרה על עגמו בפירות

מעתה' ואולי' ועלה על דעת ללמוד כדון שלפכיבו משם שכמו שאבו אומרים שאין

זמן האיסור מתחיל אלא אחר שחול' אותו וט' שהתנה עליו דודאי' הואמרת פירות

עלי' שלשי' וט' אם ארמץ אין השלשי' וט' כמכין אלא אחר חלות היום שרמץ שכמו

שאבו אומרים באיסור' עלמיו' שאינו מתחיל אלא אחר חלות היום כך הדין בעגמו

לאסור ומי משלשים וט' ואלו' יבא' אדם לדמות שכמו שאותו זמן משלשים וט' אינו

מתחיל אלא לאחר חלות היום שהיא הרחיקה כך זה הזמן משלשים של וולד זה לא יהא

מתחיל אלא לאחר חלות היום שהיא מיתת האשה ואין הכדון דומה לראיה שאף על

פי שאותו דין מוכרע מאותה סוגיא ושד' יט' עליו' ראיות ברורות ופשוטות מדינתן

בפרק מו' שאחזו' (דף עו) הרי זה גיטוך אם לא באתי מכאן עד שנים עשר חדש

ומת בתוך שנים עשר חדש אינו גט ואמר' יבן' כמו התם אם מת בלאחר מיתת דמיו'

ה אפי' הכי אין להוכיח משם אלא שכל שתלה דבריו על דרך תבאי' קודם ודבר' כמשך

אין הכמשך מל' ולא מתחיל' עד שחול' הקודם אבל אל' זה' וט' איכס' בדבר' הכמשך

בי' הכמשך הוא להחזיר ממון הכדוכיני' סך פלוני ואלו' השלשי' וט' הם בתבאי' הקודם

שהתב' על הדך' הכקרא' תבאי' מדוכב' שהתבה' שאם תפטר אשתו ולא ישאר ממכה

ו ולד' שחיה שלשים וט' ולפיכך כל שכשאר ממכה ולד' של קיומא שחיה שלשים

וט' אשפי' שלא קיה אחריה' ל' וט' הרי לא כתקיים' תבאי' ואין לנורשי' האשה זכות

בשנור' כלל שאפילו היה הלשון מסופק הוה ליה בעל' ודאי' ונורשי' האשה ספק ואין ספק

מונח' מידו' ודאי' וכאזנית' שאמר' ביבמות' פרק החולץ' (דף לו) ולפיכך הדין עם

הכתב:

טו שאלת בחור אחד שמו בלשונן אכוכגוד' אה' דיובל' אים' כשא' אשה בת אחיו

אינו שמו אכרא' וכן דיובל' כיש' היו שמה' מאיסטל' ריץ' ובעת' כשאה' היה

נער

אשר הנוף עדין לא בא באגמיו והוא גבהה קומתה אם לסכת זה אם לסכת אמות
הולדים ואם לסתי הסכות יחד כפלה מרובה בין שניהם ורב זמנם היו במסתר פנים
מיום כשאו זה לזה ולפעמים קרובים היו משלימים בין שניהם ויזכו לכסלה ולשלמו
למוקם כפי המדומה מיד הכחור רכסכת המרובה והבחן זה זמנם ללאות למרובות
זהו יתרו חמש פן אהוביה ופתוהו וזכלו לו לנרטה שבכעל כלתי זגרת אותה זולתי
בהסכמת שלמה אחד מהם אכסנוג' איה ח'ינק אשר הוא היום בארץ מרחקים ועד
אשר עצמו ככל פירות שבעולם חן מפת זמנים אם זגרת שלא ברשות הכוכבים ועד
שב לעשות ככה פעם אחת ותלה טבעתי ואסורו באחרים או בקודמים כפי אשר
תראה ריבוי בשטר קבלת העדויות שיש כדור מזה עד שאחד מן העדים שהיו במעמ'
הטבעה והאיסור היה משד שאמר באיסורו שכל פעם ופעם שישאל ויתר מהאיסור
סיחול עליו פעם אחרת וכן לעולם

בעת פתוהו לנרש זכתתה הסייתהו זכיסת קירקו כזווה זכתתה וזאתן שתלה
לו כדרו בהם כבר כתבו לו דעות זולתי אכסנוג' איה ח'ינק לפי שהוא רחוק רחוק מי
זמנאכו בא לנש' על טבעותיו וכדרי ודונ' לנרש על זה ונשבי על מדי ישבו למספר רע
הספקו מיהם חוששין להתי' הטבע' לפי שהיה' לפני רבים ועל דעת רבים דק' לך דכדר
שהוד על דעת רבים אין לו הפר' אלא לך' מנוה והכא מאי מנו' איכא אדרב' הטבע'
היתה לך' מנוה שלא לעבור על דברי חכמי' שדרשו מדברי הקבלה ששאלו המלח
מדכתיב (מלאכי ב') כי שאל שלח לפי שזו אשתו ראשונה היא שמזבח מוריד עליו
דמעתי והראיה בשליחי גיטין (דף נא) זכל הטבע' לך' מנוה אין לו הפרה
זכראיה' בפרק השולח (דף לה) זכריך לפרוט את הך' ואת רב פכא משום
איסורא ואפילו בטבע' שלא לעבור על דברי חכמים אין לו הפרה זכדמוכח בירושלמי
מהוא בר' נש' דכדר' ללא מרוחא' אלו הן החששות שחששו בענין היתר הטבעות
ולענין האיסורין אין מקום להיתרם עד סיחולו והוא אחר כתיבת הבט' והכה
קרובי הכחור ריבין גלו דעת החכמים שיתירוהו לאחר כתיבת הבט' כן לא
היה מנרש ושואר' אסור בפירות השלם' ולפיכך יש לחוש שח' לאחר כתיבת
הבט' לא ימנאו פתח או חרטה וספיקו להיתרם וכמנא זה אומ' אלו הייתי יודע שכן
אפילו מותנין לי כל מיון שבעולם לא הייתי מנרטה וכמנא בט' כטל וכדאמרין ביוסף
(דף מה) גבי המוציא אשתו משום' סס רע' אלא' אב' כאמר' כזו' שידועהו קודם
כתיבת הבט' היו גומר ומנרש אפילו לא יתירק' ואם יגרש איהו דאפסיד אכפשה'
עד חוששין שבגיבי פתחו וחרטו שלפי הכר' איה' אין לו חרטה דמשקרא' שהרי אבו
אומרים לו מאן אימרך' האימרתי מאן איפיכך' דאפסית' איכר' הו' זזו דקרקסו לך'
אב' אין ספק שרטה כדדרו ומכאן ואילך הוא שרטה בהיתרו זו איכה חרטה וכדמוכח
מהוא דכש' כדור' או חלוק' שח' מה שטבע' וכדר' עזה כן כדו' שלא יעלה על דעתה
שזכל לנרטה ומתוך כך תפשי' אליו שרטה אשה בקבו' וכפאה' שלא הועיל
בלו' והיטה' ולא' אפשה' ותר' משכע' שנים' כחם כי בטבע' וכדר' וכתרת חרטה

משקרא ועבשו רוצה לגר' כדי לקיים מצוה פרויה ורביה עם אחרות בת מזלו שתקפו
לנמן בשמים :

יו עוד

שאלת הכשבע שלא לשנות דבר פלוני של רשות אלא ברשות או בהסכמת
פלוני ופלוני ופלוני אם באמר שיהא דינו כמו ששבע על דעת רבים
וכל שלא יסכימו הם בדבר ההוא אין חכם וכול להתירו אלא לדבר מצוה כדון כד
שהודר על דעת רבים או אם באמר שמתאחד שלא אחר בעת שהיא שבע על דעתם
הרי לא כללם בעוקר קשר שבעתה ולא תלה היתר בהם כל זמן שלא ירצה לישאל וכן
כמו אם תמצא לומר על דעת רבים אם כתבו לרשות שנים מהם וכשאר אהד שלא
כתן לו רשות אם יוכל לישאל מאחר שלא נשאר רבים שיהיו רבים להסכים בהיתר
ובאמר בזה סוף דינא כתחלת דינא כהם שאם שבע על דעת אחד וכול להשאל כך
כשלא בשאר אלא אחד מהשלשה שיכול להשאל ומה שכתבתי למעלה ששבעת
הכחור היתה על דעת רבים הוא אם באמר שהאומר שלא יעשה כך אלא ברשות פלוני
ופלוני ופלוני שיהיה זה כשבע על דעת רבים לא כשבע בפני על דעת רבים וכמו
שזרחה מקבלת העדות :

יז עוד

שאלת מו ששבע או אחר על עצמו שלא יעשה דבר פלוני אלא ברשות
אדם ידוע אם באמר שהוא כמו המודר הכאה מחברו שאין מתירין
לו אלא כפניו לפי גרסת הירושלמי שהטעם מפני הבושה וכמו שאין מתירין אלא
מדעתו היבא דודאי להבאתו הוא הכי כמו כשאמר שלא ברשות פלוני לחוס שמה
להבאתו הוא אחר שפרט שמו או אם באמר אחר שאין הכדר או השכונה מדכ' שכיבו
לאותו פלוני אעפי שאמר אלא ברשות פלוני אין לחוס שמה להבאתו הוא לפי שמעולם
לא כתבין זה אלא ליטול רשות ממנו לתועלתו של הכודר :

ח תשובה

תמלה נריך לבאר שאין שבעה זו לקיים את המצוה ושלא לעבור
עליה דמאי דאמרינן (גיטין דף קא) כל המגרש אשתו ראשית
מזבח מורוד דמשעת ה'מ ברובה לעמוד תחתיו והוא משלחה בעל כרחה כמו שאמר
הכתוב (מלאכי ס' ב') על כי העם העיד בוכך ובין אשת כעורך אשר אתה בגדת בה
והיא חברתך ואשת כריתך אבל כדון שלפנינו שהיא אינה רוצה לעמוד בקטום
למתקה ולשוא נרף נורף אין כדוד עבירה בגרושה דכל כה'ג גרש לך ונא מדון
זהכי אמרו אבל אמרה מאים עלי לא כוופינן ונש מו סבור דאדרבא כוופינן ליה
ואעפי שסברא זו דחוייה ומ' הדבר פשוט שאין כוונת בזה כדוד עבירה כלל כדי
שכחוש שלא להתיר השכונה מטעם זה ומה שפאשו עוד שלא להתירה מפני
שעלה בדעתם לומר שמה כיון ששבע שלא לגרש אלא בהסכמת פלוני ופלוני ופלוני
הרי הוא כמו ששבע על דעת רבים גם זה אין לו מקום לחוס לפי הנראה מדברי
הראשונים

הראשונים זל° דטעמא דעל דעת רבוס אין לו הפרה הוא סמוך סדרף דעת הרבוס
לדעתו אינו יכול לנשאל שהיך ואז אדעתא דהכי לא כדרי אע"פ שהנאל לא היה דעתו
בכך שמה אין דעת הרבוס מסכמת לדעתו ובחירתו כמי הוה והוא הטעם ולפיכך אמר
ר"ם זל דכי אמרינן דעל דעת רבוס לדבר מנוה יש לו הפרה דווקא כי ההוא מקרי
דרדקי טעל דעמס הודר ועל דעתס הותר לפי שיחא הפשדן בשכרן כאותו דבר עמנו
אבל משו מנוה אחרת אין לו הפרה כען דעל דעת רבוס בשכס דמחל לן סכך היא
דעתס משעה ראשון להתחרט משו מנוה ואת יכו בשאלו איהו למיס עליה
טובה טלוח ולא למושלויה הילכ אין חרטה כלו להתי לו כמו שתמנא זה במשפט
החר להרמין זל וכדושו גיטין שלו ולפי הדברים הללו הרי הדבר כדור שאין
לועבו כדור זה שכודר זה לא סתף דעת רבו לדעתו בעיקר כדורו אלא לומר שוכל
לגרא מדעת ובודאי שאינו מסתפק בטע זה כדחא מלכרי ר"ם זל טאס כדכרו
למאי אכטרו טעל דעת רבוס לג כמו שכתבו הראשונים זל בסוף פר שטשו סתי
כתרא אפילו ככ כמו או בא כומא שאין לו הפר שהרי סרף דעת אחרו לדעתו ולחוס
טויה טלוח אבל לא למשרי אלא אי כדחק להעמיד דכרו לומ סאלו כירט כעל דעת
אח או טמוס לומ שהוא רונה לטקף דעת אחרת עם דעתו אין הכי כמו דעל דעת
היחיד כעל דעת רבוס אבל כאמרו על דעת סתם הוא דאיכא לא לפלוגי טאס אמר
דעת אחר או טמוס אין פגוש אלא כאור על מכת שלא ונחה וכמו שכתב הרמב"ן
זל במשפט החרס שלו ואין הכוונה לטקף דעה אחרת לדעתו אבל כשדבר על דעת
רבוס מתוך שאין הרבוס רגילין להתאבק ולמחות אמו מפרטוס דכרו סכוון לטקף
דעת אחרת לדעתו ולפיכך אין לו הפרה ומ"מ בין שתמא לדכרי רתו זל חו
שתמא דהכי קום להו לריכין שכל כדר שנתחזק כעל דעת רבוס שאין לו הפרה כל
זה אין לו ענין חלא בשטקף דעת הרבוס בעיקר כדורו אכל זה לא שחפס להחמוד
עליו אלא להקל עליו שאס לא התנה בכך לא היה רשאו לגרש באוס פנים אלא ח"כ
יהא כשאל ורנה לטור לנגמו טאס ותירוהו אותס בני אדם שיחא רשאי ולפיכך אין
לחוס כדוק זה לא מטעם שבעצה לדבר מנוה וכמו שכתבנו למעלה ולא מהמת
דעת רבוס כמו שכתבתי עבא ועל מה שחשבתם עוד מטעם המודר הנאה
מחכרו אין מתירין לו אלא כפיו כמו ששאל משאלתך החמורה אף בזו כסומתי
לכתור שכבר ודעת מה שאמרו שם קנת החפרטים זל דווקא להכאתו אבל שלא
להכאתו מתירו וכדוק זה הדבר מוכיח שלא היה למכאתו של אינוגולאה אינן
ועד שסס כדורים יש מו סגורם המודר הנאה מחכרו כפיו אין מתירין לו
אלא כפיו משמע דהא שלא כפיו מתירין אותו אפילו שלא כפיו וסמכת
לפי גרסא זו מפני שאמרו בירושלמי כדורים כרוק הסותמוס וסבוליהו בתוספות
גיטין מטו"ך כלסין הוה המודר הנאה מחכרו כפיו אין כשאל לו אלא כפיו שלא
כפיו כשאל לו בין כפיו כן שלא כפיו רבי יהושע בן לוי אומ מפני השמד רבי יוחנן
אין מפני הכושה ואתא כהלן פלוגא דתניא ווס הכטרים סרף לכרס מעשה

דברי ר' יהודה בן בתירה ר' עקיבא אומר אין נרוך לפרט את משפיו פירו' מפני
 הכנס סכתביות בפניו כמה סדר הכא ממנו וכן מפרט משפיו מפני שיתביוס כחמיו
 ונאין דאמר מפני החסד פירוש שלא יחסדוהו שער על דדו ובהך כמו לא
 יפרוט כמו משפיו שלא יחסדוהו באר עבירות עכ' לאנסס. והוא שנים מחוור
 אף על פי שאיכה מסכמת עם מה סכתבתי בפרישתי מדרו' לפי סכתבתי על פי
 ספריו ועדין לא באו לדי התוספות מטו' ד' אפשר שאתקן עם משע ואודיעב מפתה
 הרי אתם רואים בדרו' ככל שלא כפיו כשאל ומתירין לו ואין חוששים לא מפני הכוס'
 ולא מפני החסד ומעתה אין לחוש בהיתרו לא מפני טעם דבר מנה ולא מפני טעם
 דעת רבים ולא משום אין מתירין לנ' אלא בפניו. ועל מה שכל עוד באלתך שאחד
 מן העדים העור שאמר באיסורו סבכל פעם ופעם ששאל ויותר מהאוסר שיחול עליו
 אז פעם אחרת וכן לשלם. אף על פי שהדבר כדור שאין לחוש בשל זה דהוה ליה
 עד אחד בהכחשה כמו שכתבתי משטר קבלת העדות שהבחרו אחר אוניודפכענין
 כל פעם ופעם והכח' מאכוכוב' ד' אינך כפעם. הסכיה ועד אחר אמ' סכתרומה
 לו שהזכור את אכוכוב' ודא' אינך שעדינו בשמא הוא ובאולי לאחר זמן יבא הקול
 אנהעד שעבשו מדבר בשמא ודבר בדרו' ותמונו באיסור פירותיו של זה אמרתי
 אגלה אזוככם אהיה אפי דן לפיככם שאינו אומר שאפולו אחר כן בשאל ומתירין לו.
 כ' לפי שאינו דואה מקום לחוש שלא יהא יכול לישאל אפילו אחר פעם ופעם וכן לשלם
 לא מטעם שחומר שאינו הפעמו' האחרונים אינו חל עד שיהא בשל ובן אחר כל פעם
 ופעם וכיון דקיימא לן דאין חכם מתיר אלא אם כן חל הכדר ואי אפשר שלא ישאר אי
 זה כדר שעדין לא חל כחש' שאי אפשר לחכם להתיר והו מה שיש לחוש כזה.
 וליתא שאלו היו כדרים חלוקין הכי כמו אבל זה אינו אלא כדר אחד דהא קיימא לן
 בפלוגתא דהו חמשה תובעין אותו כפרק שבועת הפקדון (דף לו) כרבי שמעון
 דאמר עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד וכן כמי בכדרים (דף סו) כפרק פותחין
 לזה קרבן ולזה נריכוס פתח לכל אחד ואחד אוקיימא כרבי שמעון.
 מעשה בין לדברי מו' שפוסק כרבי שמעון בין לדברי מו' שפוסק כרבי יהודה דאמר
 התם פרק שבועת הפקדון שבועה לא לך ולא לך חייב על כל אחת ואחת אין מספר
 הכדרים אלא כמספר הקובמות שהזכיר או כמנין שהזכיר ולא לך ודומה לו
 כדון זה מה שאמר בכל פעם ופעם וכמנאו כאן ארבעה כדרים אחד קונס אם אהי
 בשאל שנים וכן בכל פעם. שלשה ופעם. ארבעה וכן לשלם: אבל יותר
 מזה לא שאף על פי שזכר לעולם כולל לאין תכלית אי אפשר שיתרבה הכדר מחמת זה
 וכמו סכתבתי ולפיכך כל שהותר ושאל אי אפשר שיהא כאן כדר אחר שלא חל
 אלא כל כדריו חלו וחכם יכול להתירו דאין לא אשפתן אלא שאין חכם מתיר אלא אם
 כן חל הכדר וכדר זה כבר חל אין כאן שום כדר שלא חל אף על פי שמקנת איסורו של
 כדר עתוד עדין לחול החכם עוקר הכדר הוא עוקר שכבר חלו ואינו מתיר האסור
 כפי שתאמר עדיין לא חל שמה תאמר לא כי אלא כיון שיש בו חלק אסור שלא חל אינו

אכל להתירו ליתא מדאמרו כפרק אלו הלוקי' (דף וו) תמן התם הנוטל אס על
הכני זכו ואמר רבי וסמך אבו און לנו אלא ואתועד אחרת ומסקל' אלא זאת ועוד
אחרת אהא אכל אונם לא אומר דאמרו כן על דעת רבם און לו הפרה לדבר הרשות
אכל לדבר מנהג יש לו הפרה כי יהוה מקרו דרדקי ושם תראה ממודש
שהתלמוד אינו מוכח שום דבר שהמדיר אשתו לא יוכל לישאל על כדורו
ולתחזירה ואם איתא משכחת לה כגון שהדירה וכן אחר כל פעם ופעם מישאל עליה
אלא ודאי היינו טעמא דלא משכח הכי מפני שאי אפשר שלא יהא קצבה לכדורו
ואחר שיהא כשאל על כל אותן פעמים שהזכיר מותר להתחזרה שאי אפשר לכלול פעמי'
שאין להם תכלית כלשון וכן לעולם מן הטעם שכתבתי שאי אפשר לך לומר התם
שאין מפני שהוא לדבר מנהג שאין חלוק בין דבר מנהג לדבר הרשות דאם אין הסד'
חל היאך בתורמו מפני מנהג הא ודאי ליתא אלא על כרחוק כדאמרן שאי אפשר לפודר
לידור אלא כדורים ידועים ולא שאין להם תכלית וחכם יכול להתירן וכפי מה שכתבתי
ולפיו צריך לומר דמאי דאמרו כן בכוף כדורים (דף נא) קונם שאינו כהנה
לפלוגי ולמי שאשאל עליו כשאל על הראשון ואמר כך ישאל על השני דאליבא דרבי
שמעון היינו דווקא באומר קונם שאינו כהנה לפלוגי וקונם למו שאשאל עליו והתם
כקוט לה כר' יהודה או כמי שקוט לה סתמא למד כדאית ליה ולמד כדאית
ליה דהתם לאו כההוא דינא עביק' מעתה אין לחוש כלל כדון זה אף לפי דברי
העד שהעד וכן לעולם כל שהותר כמנן אותן פעמים שהזכיר קונם פירות וכו' א'
וכן בכל פעם ב' ופעם ג' וכן לעולם ד' כמו שעשינו כדון זה כמו שאכתוב בסמוך
ד' אליך ומה שפסו עוד בעניני פתחו וחרטתו דאין חרטה דמשקרא וכו' שאל
כשאלת' כבר בדקוהו וירדנו לסוף דעתו כמה פעמים והשד על ענינו שאלו ידע
שלא תתפיים לא הוה נודר ושהוה חרטה דמשקרא ומעתה כסתלקו ספקות וסכני
טו ספקו' מכדון זה עתה אודיעך הסד' שהגבנו בעניניו בליכו את אונם שדעתנו שומא
פתח לאיסודיו ועם כל זה התרמנו עליו אשפי שלא היינו כריכי' ואם הוא רוצה לישאל
על שבעתו ושושאר אחר כן באיסורו אס כמלך שלא להתירו או שמה יבא לכד' ויאמר
לא היה היתר לכדורו' ואם יגמור ויגרש עם כל אלו התששו ויגמר וכשאל ויגרש אחר כן
התרכוהו מהאיסורין פעמים רבות כמו ששערנו שאמר וכן בכל פעם ופעם ופעם
ופעם וכו' מעתה אין שום חשש בעניניו שאשילו יבא עדים וישדו שהוא אומר אלף
פעמים וכן בכל פעם ופעם או שהוא ע' או יודה בכך כיון שכשעה ששאל לא היה
סכנה סתיה' כמשך איסור פירות מזה אין חשש בעניניו דהוה ליה כאומר שבעה שלא
אוכל זו אם אוכל זו ונאכל את הראשונה כגונג ושכניה במוד דפטור ומותר

יח שאלת

ראובן הלוח לשמעון מעות וכתן שמעון משכונות לראובן ושורת
המשכונות יותר מכדי הסך מההלואה ובאו גוים בביתו של
ראובן ושללו כל ביתו ובתוך הסלל' כוון אותם המשכונות של שמעון ואין לאל ביד
ראובן להחילם ולא באכדו פשיטתו כי גם אשר לו כוון אם יש לשמעון תביעה לפרוע
א i אלני

אלו מה ששונות המעכמות על סך ההלואה ואם אין לשמשן תבוע על ראובן כאשר
לא באברו בפשיעתו אם וכל ראובן לתבוע משנת ההלואה לשמשן כי הוא טוען כי
גם על אמונתו הלוי וגם אם לא הלוי על אמונתו כי באולי כאשר היו המעכמות
ביד ראובן אז ימלא פניו שמשן להפקודם אליו או יום או יומיו יאבה ראובן שמוע לו
אם וכל לשע כי המעכמו יאברו לשמשן ויתחייב לו משנת ההלואה הדין עם מי:

יט עור שאלת

ראוב' השאיל לשמעו ספר אחד ושמשן הכניס בידו ספר
אחר להיו בידו משכון או זכרון באר כו' הניס תמיד לשמעו
כן וכאז גויס כתיבתם של ראובן ושמשן ושללו אותם הספרים עם כל אשר להם לימים
החזירו לראובן הספר ההוא אשר הוא משכון בידו ושמשן תובע אותו שיחזיר אליו
ספרו ואם אולי ימא הוא ב' ספרו ויחזירו לו כי לא בפשיעתו באבר הספר וראובן
טוען כי כאשר וחזר אליו שמשן ספרו וחזיר אליו הוא ב' הספר
הזה הדין עם מי:

כ עור שאלת

ראובן דר בשר לארי דאה והשאיל לקהל כר' לונה כוס של
כסף כי הם נרוכים משתולא ומכאו איש מלווים כי אם על
מעכמות של כסף וחלו פני ראובן להשאיל להם הכוס וכן עשה וכתבו אליו משכון
הכוס כד נמר סוה הכוס או יותר וגויס שללו ביותו אל ראובן ושללו הכ' ההוא בתוך
השלל וקהל כרנילו פה תובעין אליו שיחזיר להם הכד ההוא והם וחזירו אליו כוסו
וראובן טוען שכיון שלא בפשיעתו באבר כי גם אשר לו כוון שעליהם באבר וגם תובע
אליהם כוסו אשר הוא בידם הדין עם מי:

א השוכה

בשאלה הראשונה ובשלישית הדין עם ראובן ויתשובתן סוה
דק'ל הלוי על משכון שומר סכר כסתם מתניתין בברק
השוכ' את האומני' (דף פא) וכן שכן לא מוחייב מלוה שהמשכון בידו אלא בנכסה
ואבר בין משכנו כשעת הלואתו בין משכנו שלא בשעת הלואתו וכן דעת הרב אלפסי
א בברק השוכר את האומני' ואעפ' שיש מן הגאונים זל שהלקו עליו במשכנו שלא
בשעת הלואתו מדאמרינ' בשבוע' (דף מד) בסוף סרק שבועת הדיוני' אלא
במשכנו שלא בשעת הלואתו דכולי עלמא אית להו דר' ינחק וסבירא להו דמוחייב
מלוה אפילו באוכסים מסוס דקמי משכון ובר' ינחק לא בחלקו אלא במשכנו שלא
בשעת הלואתו אבל בשעת הלואתו דברו הנאוני' פה אחד דהיו שומר סכר דאשכ
דספר' השולח (דף לו) משמע דהא דר' ינחק לא סבא? בשעת הלואתו ולא סבא
שלא בשעת הלואתו ממ' כשמודו דכשע' הלואתו לא מחיי' טמי משומר סכר דמתניתין
היא כהדוא הלוא על המשכון שומר ספר הולכך לא מוחייב אלא בנכסה ואברה אכל
באוכסים פטור' הילכך כדון שלכבינו שהמשכון סמיד במלוה באבר באוכס חייב

הלוה לפרוע משתמו והמלוה פטור מלשלם וכו' תימא ה' בודות שפאכד באונס
 אכל כשאין ידוע מנו אחר ליה ליה להלו' אכא לא ידעא דכאנס מסכני למוא אכתי
 גכך א' אתה מכרתו ולקחת דמיו וכל כמה דלא מהדרת לי מסכניו לית לך גבי ולא
 מודי וכיון שכן הוה ליה כלוה טוען ואזיל לא ידעא דאית לך גביא מודי דכיון דאזיל
 ידעא דאיתי מסכון ביד מלוה לא כוונתן ללוה לפרוע מוכיב עד דמוקד ליה מסכניו
 כי לא ידעשן כמו לית לך למכפיה ללוה דדלמא מסכניו ביד מלוה הוא ה' ה' ה'
 ליתא מדתניא כפרק האומני' (דף כב) ובפרק שבעה הדיובי' המלוה את חברו
 על מסכון כאכד המסכון ישבע ויטול משתמו' אלמא דמלוה כאמן פשכועה כדון
 השומרים דכיון דמשכתב כוונתו ללוה לפרוע מוכיב ואשכח דלא קל כר' אליעזר כהא
 ה' במאזי דמאזי למלוה שות' הכס משום דסתם מתכיתין דלא כותיה כדאסיק' בפ' ג'
 האומנין אלא מהורקא מתביתו דלא כר' אליעזר אכל מת' מדר' אליעזר בשמא
 לרודן דהובא דכאנס המסכון ישבע המלוה ויטול משתמו' ור'איה לדבר עד דלרודן
 מלוה כמו כאמן כשטוע' אכד המסכון באונס דאזיל תימא הכי הא דתנן בפ' שבעה
 הדיובי' (דף מו) שלע הלומתך עליו סקול היה שזה והלה אומר לא כי אלא שלע
 הלומתו עליו וב' דוכריס היה שזה חייב אלא חייב הא לאו מודה מקנת הוא דכיון
 דאזיל ודאזי איתיה למסכון ביד המלוה לא מתווכין ללוה עד דמהדר ליה מסכניו
 קשת' דלא ידעלוה אי כב' או לאו הוה ליה כאזיל המאזי לית לך ומתשן לא ידע' דפטו'
 ואשכח דאוקי לה בבב' מנישא כפרק המפקיד (דף לה) כיון שיש עדים סגנכס
 אי כמו במאזי וכו' לאומאם האי פרכא מוקם לה כהכי אלא כי הוכי דלא תקשה לרב
 הוכי דאזי התם ומסכושן אותו שבעה שאיכה ברשותו אלא ודאזי עיקרא דמלתא
 כדאמרן דכי הוכי דלרבי אליעזר דסבירא ליה הלוי' על המסכון סבירא ליה
 דכאמן מלוה כשכועה דאכד ויטול את משתמו' הכי כמו לרודן דקל סוזר
 שבר כאמן כשכועה דכאנס ויטול משתמו' ומשום הכי כי אחר ליה לא כי אלא
 שלע הלומתו עליו ושלע דוכריס היה שזה חייב כדון מודה מקנת גמור דכאכדת
 המסכון מלוה כאמן הילכך כדון ראשון ששאלו' הללו סכאנסו מסכנותו של שמעון
 ברשות ראובן כלטנים מוויין וכיווי כווי' אין ספק שאין לשמעון תבועה על ראובן
 לפרוע מה שזה המסכוכו ויתר על כך ההלוא' לא אדרב חייב שמעון לפרוע לראובן
 כל מה שהלוו לו משלם וצדקון השלישי שבעלות הללו' ה' והיא התבועה שראובן זה
 באותו ביד בחר שבידו כמסכון אכדו מהווי' כשמירתו ויתר מהיובו של ש' ולא מוכע'
 כדון זה שראובן זה לא שאל כנד זה מקהל כרכלוכה לא הכיחיהו למסכון בידו כמו
 סבא כשלא דכמי ה' פשיטא דלא הוי ראובן לא ש' וכו' כאנסו המסכוכו מידו פטור
 והשאלין מתכו חייבו להחזירו בוטו אלא אכד הוכי שראובן היה שואל כ' מאות כנד
 נצר בין שכאנס מודו פטור דכ'ה' אין תורת שואל עליו שהרי תני' בפ' הסוכ' את
 האומנין (דף פא) ת' שומר לי ואשמוך לך האילכוני ואשאלך שומר לי ואשאלך
 האילכוני ואשמוך לך כלם כש' ש' זה לזה וטעמ' דמלתא דלא מתחייב שואל אלא

ט' הובא דכל הכאה שלו האלכך כבודו של מכיניו ראוב' זה פשו' והפשו' ממנו חייבו להחזיר
 לו כספו' וככדון השבו ג' באפשר לומר שהדין עם ראובן לפי ששמעון היה שואל
 ביומו ומחמת באובס' דליכא למימ' דלא להווי שואל ממנו שהוא המוח ספר כדון ג' ב'
 של ראובן והיה ליה כהה' דאמרין בברק האומנים השאלני ואשאלך דהו' ש' ס'
 זה ליה דהת' השבו טעמ' משום דאין כל הכאה שלו שהרי המשאי' ג' ב' נריך לאות'
 כלי שהוא שואל במח' שגם המשאל כהכה באותה השאלה שהוא משאל שמח' א'
 אותה השאלה באה לו אותה שאלה שהוא שואל' אבל כדון זה ראובן לא היה נריך
 לאותו ספר של שמעון שהרי בא בשאלתך של משכון או לזכרון הניחו שמעון בידו לא
 שהיה ראובן שואל ממנו וכיון שכן במח' הנא' לשמעון וקויב שמעון באובס' כדון
 השואל שאע"פ שאפשר שראובן כעשה ש' על אותו ספר שהניח ביד שמעון למשכו'
 או לזכרון משום דדמי לאומן שהוא ש' כההיא הכאה דתפוס ליה האגר' ואלו ועלה
 על לב לומר כיון שהוא כעשה ש' במח' שאף הוא הכאה יש לו ואין כל הכאה של שמעו'
 בא לית' שאפילו אם נדמ' אות' לאומן וכאח' שהוא כעשה ש' משום דתפוס ליה כדני
 קיהא בטוח ממה שהשאי' איהו לשמעו' והו' כמשכר בשמירתו מ' באותו ספר
 שהשאל לשמעון כל הכא' של שמעון כיון דראוב' איכו נריך לאותו משכון לא להבטח'
 ספרו שא' ת' שאפילו ככה' לא מקרי כל הכאה שלו א' כ' כי תמוא בדרוית' השאלני
 ואשאלך ש' הוה ליה למקט רבות' טפי השאלני ואניח לך משכו' אלא ודאי ככה' ג'
 יא כל הכאה שלו מקרי וכיון שכן שמעון חייב באובס' וכ' דודאי לא דמיא לאומן'
 שאם באמר שכל התופס דבר למשכו' כעש' עליו ש' וכההיא דאומן א' כ' ג' הלוהו
 על משכו' דאמרין ש' למי הונרכו לטעמ' דמנו קא עביד ומשו' פרוט' דר' יוסף
 כוח' דכיון דתפוס ליה אמעו' שהלוה' כעש' ש' באומן אלא ודאי כו' אמרין הכי
 ג' כי אומן היינו טעמא משום שהרווח בכר' אבל זה שלא הרוויח לא וכן דעת הר' אבד'
 ז' ולפיכך יש לומר ששמעון זה חייב באובס' שהרי כל הכאה שלו' וכי תמוא הכי מילי
 זכ' בשאר אובס' אבל בזה האובס' המר וכמהר אפשר לפטור בו שמעון מפני שהוא מכת'
 מדינה שהרי גם כביתו של ראובן ככנסו השוללים כמו שבה בשאלה וכיון שכן איכא
 יג לדמיו להיהו דאמרין בסוף בבא קמא (דף קיא) הגוזל שדה מחברו וכעלמהו
 מסיקין אם מכת מדינה הוא אומרים לו הרי שלך לפניך והכא כמי מני אמר ליה
 שמעון לראובן אי גבך הוא הוה מתבים כמי כדאתנים ברשותאי'
 הא לאו מלתא היא דהתם היינו טעמא משום דמיני אמ' ליה הרי שלך לפניך דקרקע
 אובה כגולת אבל שואל חייב כעלמהו אובס' אמילו באותם אובס' שהיו באין בבית
 המשאל כמו שבאו בביתו דהא תלמוד עריך במתה כדרכה שואל חייב אף על גב דאי
 הוה בבית משאל היתה מתה גב' דמלא' המות קטלה מה לי הכא מה לי התם וכדאמר'
 כפרק המפקיד (דף לו) הילכך כדון זה אע"פ דאיכא למימ' דאי הוה אותו ספר
 בבית ראובן היה כאכס' ג' אפילו הכי שמעון חייב אלא שאני רואה בכאן טעם אחר
 ד' לפטור שמעון' לפי שראובן כשהשאלניו ספרו מזה עבד וכדאמרין בפרק אלו מציאו'

(דף כט) מאו אורוא ספר תורה אשלו כל מילי כמו ואסקובא ספר תורה
 אונטרובא ליה מהו דתימא נחא ליה לאיבוס דלתעבוד מצוה בממוניה
 קא משמע לן וכיון דמצוה קא עבוד כמנא שאין כל הכאה של שאל שאף המשאל
 כהכה משום פרוטה דרב יוסף
 הילכך כי היכי דהמלוה על
 המשכון קריון ליה ט' משום דמצוה קא עביד כדאיתא פירק האומנין (דף פא)
 ושומר אכדה במי הו' ט' מהאי טעמא גופיה כדאיתא בפ' הכוכבין נאן לדיר (דף נו)
 הכא כמו המשאל כהכה בדבר משום פרוטה דרב יוסף והוה ליה כהשאלובי
 ואשאלך דהכא כמו אין כל הכאה של שאל הילכך חזר שאל זה להו' ט' ולפכך
 כראה לי שמשון פטור כיון שבאבס הספר מידו וראובן חייב להחזיר לו אותו ספר
 שהיה שמשון כדו למשכון :

סירורא

כא כהבת

ראובן נשא רחל והכניסה לו סך כדונייא וראובן זה ייחד סך ממון
 לאחריות כתובת אשתו ביד שליט על מנת שיתעסקו בממון
 ההוא ראובן ואחי אשתו אחסם עיקר הממון ועמוד ביד שליט עד זמן ידוע ועב
 תכאס אשר התבו ביניהם לימים חלה ראובן ונדל מאד הבאב עד אשר הרופאים
 הבקיאים אמרו כי אכדה תקותו בלתי דחמי' וראובן הכוכ' לא היו לו בנים ולו
 שני אחים אחד גדול ואחד קטן ורחל הנזכרת בראותה כי הכביד המולי על בעלה
 בדרה הכאה מוכמה בלא טום מריבה שהיתה עמהם כי אם לעקור היבוס במרמה
 אחר כך בפטר ראובן והוי לרבנן ולכל ישראל שבק זבקת שאעמודך על
 דעתו אם רחל זאת לא תרנה להתייבם לאחד מויכמיה אם היא נקראת מורדת
 להבמידה כעובתה ואם נקראת מורדת אם תפסיד כתובתה והתוספ' של מכה מאתי
 אז אשלו נכסי נאן כרזל כנון אותו ממון האחרון המיוחד ביד השליט הכוכר :

כב עוד שאלת

אם אותו ממון האחרון יש לו דין בלאותיה הקוממיה
 הואיל ומסתמא ממון הכדונייא הוא אוד למחא אמרינן
 הכך אודו לעלמא והוי אמרינו כינה גס כי לא גלו אזני השליט לאמר הממון הזה
 ממון הכדונייא הוא וכיון שבן מי אמרינן כיון שהיבס ממון עצמו לקמתה והיא
 איבה רובה שיתחייב השליט לתת הממון ביד היבס קרן ופירות :

א תשובה

מחלוקת ישנה בין הראשונים אם כותבים אגרת מרד על שומרת
 וכס אם לאו והרב אלפסי ז"ל וה"רם במזל ונדולי האחרונים ז"ל
 הסכימו דלא ק"ל כשמואל דאמ' כפ' אע"י (דף ס"ד) אין כותבין והכי אליבא דמשנה
 אחרונה אומר ופירו' לומר במשנה הראשונה כדאיתא בפירק החולץ (דף לט)
 וכן ראוי להורות ולדון הלכה למעשה וכיון שבן או שמיני בכותבין בפירק כפ'
 (קיא)

שאלות ותשובות

ד (ק"ח) הנודר הכאה מוכחה כמו בעלה כופין אותו עד שיחלוץ לה לאח' מותת בעלה
 מבקש ממנו שיחלוץ לה" אף לעבין שתהא דוכה כמורדת תניא דכל לאחרא מותת בעל'
 או כמו בעלה ומתכוון לכך כותבין עליה אגרת מרד וכן כתב הרב אבן עזר ז"ל בהלכותיו
 והפסידה כתובתה אלא שמבקשין אותו שיחלוץ לה שלא לעבדה וכדון שלפנינו איך
 ספק מהדבר מוכיח מתכוון שכתובתה לכך וכיון שכן דוכה כמורדת והפסידה
 כתובתה עיקר ותוספת וככמו שאן ברוב שאינן קיימים * ולעבין בלאותיה הקיימות
 אס תפסה אותן לא הפסידתן * לפי שזאת דוכה כמורדת האומרת מאים עלי ולא
 כמורדת האומרת בשבא ליה ומשכרתי ליה שלו היה כן היה נראה מן הגמרא שאפי'
 בלאותיה הקיימות הפסידה אבל זאת סכרה הכאה ממנו הרי היא אומרת שהוא
 מאים עליה וכיון שכן לא הפסידה בלאותיה הקיימות אס תפסה אותה :

ו לעבין
 מהן האחריות נראה לו שאפילו הוא ממזון הכדונא איך לו דין
 בלאותיה הקיימות כלל * דבלאות שנו לפי שהם מוחזקין לאשה
 שאם תבא לבטל כתובתה תבנה מהם * ואין הכעל יכול לדחותה לשאר נכסים דק"ל
 כרבי יהודה דאח' בפרק אלמנה (דף סז) המכנסת שוט לכעלה היא אומרת כלי אבי
 משלת והוא אומר דמים אבי כותן הדין עמה משום שבה בית אביה ולא עוד אלא
 שאין הכעל יכול למכרן לרשת מקנת המפרשים ז"ל נמצא שהם בהזקת שניהם ונזכר
 קמו לאשה כמו לכעל ולא מתורת שעבוד בלבד * ולפיכך כסתמו בהם בגמרא אס
 הפסידתן לפי שאין בדין האומרת מאים עלי אלא שתפסיד שעבוד שוט לה על נכסיה
 הכעל אבל שוכה הכעל כנכסים שגופן קמו לאשה לא איפשיטא בגמרא וכיון שכן
 הנו דלא לזוזף עליה דווקא כנכסים שהן כחוקתה ג"כ כמו בלאותיה אחריון דאז
 תפסה איך מפקין מינה * אבל מהן האחריות אפילו בודע שהיה ממזון הכד כו'
 אינו כדון זה שאין לו עליו אלא שעבוד בלבד והכעל דוחה אותה ממנו כמו
 שרוב ואין כאן שבה בית אביה * וכ"ש כדון דלפנינו שאין מוכיח בעסק האחריון שהיה
 מזון הכדונא שאינו מסופק שאפילו תפסה ונמצאו מידה ולפיכך ראוי לכד' אשר מס'
 שדעו הכד' וכהו' ואם אין בו פתח או שאינו רז' למנוא בו פתח הפסיד' כתובת' ותוספ'
 וככמו שאן ברוב כדון האומר מאים עלי ומחזירי' ממנו האחריון לזכר ומבקש ממנו
 לחלוץ אבל לא כופין * וזה שמת' לרמב"ם ז"ל כגון שמרדה בו אין לכמוך בזה למעשה
 שהוא ז"ל לטעמיה אויל דכאומרת לכעלה מאים עלי כופין אותו להונוא וכבר חלקו
 עליו גדולי הדורות בראו' ברורות * וזה מה שנראה לי באלותיך ואני באתי
 בקננה להיות שלוחך כחוק'.

ברצלונה

בן שאלת
 ראובן נתן לחנוך בנו כל נכסיו בעת שהשיאו אשה ומכר כדר לאביו
 ראובן מינוק ידוע כימים מאותו ממון שהיה לו לקבל מהכדונא
 כנדר לו שמשן ממנו לתת לו עש' בתו ואחר שנתקיים שטר המתנה כהלכותי בקשה
 אשת

אשת חנוך מחמת דאזכין שיצא שטר מחילה כללית לכבוד חנוך מכל תדעיות שהיו לו
 עליו הן מחמת פקדון או מחמת טוב דבר אחר שבעל וכן עשה והזכיר בשטר המחיל
 שהוא מחיל לו כל שטר שיצא בכו חנוך שהיה כנגד המתנה והמחילה הזכיר או
 שיצאנו מיום הזה ואילך ונעזות המחילה הזכיר בכל לשון של זכות לזכות כח חנוך
 ואשתו כל זה עשה ראובן על סמך מה שזכר לו בכו לתת לו מדרונויותו בלא עיבוד
 והשטתה ויקר מקרהו שלא רצה שמשון להכניס הכדוכא עד עבוד ימים ואכיס
 וכעתים ראובן בקש מבני שיצא לו שטר מאותו כך מתן שזכר לו מחמת מתנת
 מאותן כספים הזכירים וכן עשה והזכיר בשטר טוב הזכיר שהוא כתמיוב לו באותו
 ימיו מחמת מתנת אותם כספי הזכיר ואין בשטר טוב הזכיר שום זכר מן המחיל
 הזכיר לא כדרך בטול ולא כדרך אחרת אחר כך כתבדש שטר החוב הכי והכי
 כי העשם הכתי בשטר הראשון שחמת מתנתו אותן כספי כתמי בו והקמי ראובן
 לכבו שטר החוב הראשון וכשכע חנוך שלא יערער כנגד מה שזכר או כתמיוב לאכבו
 וזכר הכתי בשטר החוב השני ומוסף על זה משבן חנוך הזכיר בשטר
 החוב הזכיר לראובן אכבו כל הבתים שנתן לו אכבו ראובן הכי שהוא דר ומשתמש
 בהם היום כביתא וקמין וככל הנריך כדין וכהלכה ועתה בא ראובן לתבוע חנוך
 דכו הקך שכתמיוב לו ככז' למעל' וחנוך טוען כנגד אכבו הכי ואומר שאכבו חייב
 לפרוע החוב הזכיר לפי שהטע' והעני' שכתמי' בו לאכבו בפע' האחד והכ' מחיל
 דרך כלל ככז' למעל' וראובן טוען ואומר שאין ככך כלום לפי שאחר המחיל' עש'
 שטר החוב כדעת שלמה וכשבושת התור' שלא יערער עליו ואך ומחיל החוב הפרטי
 שבעשה אחר כן מחמת המחילה הכללית שקדמתו בזמן עכ' ובקשת שאשמידיך
 על דעתי הדין עם מי

א תשובה

כראה לי שהדין עם ראובן דהא קל דאין אדם מקב' דשכל דכל
 הכי תבא דסביר ליה אדם מקב' כשש' מתקמן להו בקדוסי'
 וכת' וכת' המקב' שאכבו מאסו דנריך קמין אלימתא בשטר וקמין ודכותיהו הילכך
 לא חיל כמה שכל' אבל מחילה דכדבור' בעלמא סנובלמוכ' כשרק קמ' דקדוסי'
 (דק' ת') דאמרו שטר' לית ליה ליה באפי תריוול הילכך אפילו דכ' שכל' כמי חויל
 כד' תרומ' דכדבור' בעלמא חוילא ואפילו הכי דכד' שכל' לא חוילא למד' אן אדם
 מקב' כדאיתא בברק האומר בקדוסי' (דק' כט') וכת' תרומ' שאכבו אש' ד' רב' ר'
 בעלמא חויל' מי' אקכווי' גוס' הוא הילכך כי ליתיה בעלמא לא חוילא' אבל מקמי'
 דאפקוש' שעבוד' בעלמא הוא חוילא ליתא דא' כ' בברק גט פשיט' (דק' קשא')
 דשקלונ' וטרי' טובא בתקב' דתברו דשטרו מאוחרי ואס' יכן כתר דא' להו רכ'
 לספרו כי כתבוהו תברא או ידעיהו ומכא דשטרא כרו' וואי לא כתבוו סתמא דכל'
 אומת דכפוק לורעיהו אהך תקב' אית ליה למנה' לאיורדירו' דלא לזוף ליה ססד'
 מההוא כך אלא ליטמי' או ליכניד' ואי' עבד' איהו דאפקוד' אכשטי' ואי' אית' דאד'
 מוהל

מוחל דבר שכל למה להו למושל בהאי דוחקא דלא מרעליה לטרא אלף כספך
 ליתקון דכל הוצא דאיכא למוחל דלמא אחריה מלוה לשטר' בטר זמניה דתברא
 ומפיק ליה תברא הכי שהוא מוחל שטר' של כך פלוני שהוא הייב לו וכל שעבר' של
 שטר' שמתעורר לו מיום זה ואילך מזה הסך ואי הדר מוויף' ליה לודער שלא ילכו חותנו
 כך דלפום תקנת' דגמר' כמו אית ליה לאזדהורי כמו בהך תקנתא ואי אית' הכי
 מעליא טפי מתקנת' דגמר' דלתקנת' דגמר' או מיימתי ראייה מלוה אימת עבדיה
 לתברא גבי ההו' שטרא מאחרת' דהא כיון דלא מרע ליה אלף מספיקא דהשתא אית לי
 ליה ההוא ספקא גבי זמנא ליה מפסיד אלף דרבין לא משו הא מלתא משום דאי
 הדר מלוה ותב' חוביה ומכא אחריו' כוון קרוב עד שלא שכוו סהדי דתברא סתמ'
 אימת עבדיה מלוה הכי ועדו עדי ההלוא' שאחרוהו וכתבוהו ואי סהי מלוה כדו
 שיתכתב הדבר משדו ההלואה כך ושתכתב הדבר משדו הסובר' וכו' תומא זמון
 דהכי דכירי זמני לא דכירי מלתא דחיקתא הוא ואין חכמים חוששין לדברי' שאינן
 מנווין אע"פ שאפשר שיכא הדבר לתקלתו של ליה ואי איתא דיוכל אדם למוחל דבר
 שלא בא לשלם ליתקון דלמוחל ליה חוב שיש לו עליו מן' פלוני וכן כל שעבדו של
 שטר' טיהא לו עליו מאותו כך בעצמו וכו' יהיה יותר כשטר' הלואה מכל דמאות המלנה
 אלף שמע מוכה דאינו יכול למוחל דאי לא תעמא הכי ליתקון הכי דמרע ליה ודאי
 ולא ליתקון תברא דלא מרע ליה אלף מספיקא ואפשר שיתברר הדבר ואכול מלוה
 וחדו וכו' תומא בתקנתא דגמר' כמו סגני משום דאי עבד הכי מלוה אינן כמו
 חיישינן דלמא שטר' מאוחר הוא הילכך לא גבי לית' דלמאוחר לא חיישינן אדרבה
 דחיקין כפשינן כי היכי דלא תומא מאוחר הוא וכדמוכח בפ' דע' (דף יא) בההוא
 שטרא דהו' כתיבין ביה סת' סמין ויתרא' ועד דאי סלקא דעתא כבי הא דלא
 ידעו זמנא משטרא חיישינן למאוחר למה לי למכתב תברא סתמא לכתוב דלא ידעו
 זמנא דשטרא ובהכי בלמוד סגי אלף שמע מיפה למאוחר לא חיישינן הילכך בתקנתא
 דגמר' איכא נד דאיכא למוחל לרמאי אלף דלא חששו משום שאין חוששין לדבריהם
 שאין מנווין ואי סלקא דעתך אדם מוחל לתקון הכי דלובא למוחל כלל
 ואם תקדמוק ותאמר דאפילו מיימתי ראייה מלוה אימת עבדיה לתברא סתמא לא גבי
 מודי בשטרא דזמניה בטר הכי משום דאמרינן ודאי ההוא שטרא מאוחרת' הוה דאי
 לא היכי אזופיה ההוא כך בעצמו ושינערך קודם שיוכל לגבות' חובו לאויתווי ראייה
 אימת מיתעבד תברא הילכך כבי האי גופא חיישינן לשטרא מאוחרת' אע"פ דבעלמא
 לא חיישינ' לא משמע הכי דמדקאמרינן סתמא משמע דמספיקא בלמוד מרע ליה
 מ' מאי ס' וכול למוחל הרי תקפה זו יותר ברורה ומוציאה מכל ספק ומשטא וכי תימ'
 או תקון הכי הוה יכול למהדר' ביה וכדאמרינן 'במוכר פירו' דקל דעד שלא באו
 לשל' יכול לחזור בו ליתקון' כמעשה אינו יכול לחזור בו וכן כתב הרמב"ם ז"ל כפרק
 האומר בקידושו' וכן כראייה דבריהם אע"פ שאין דבריהם' זכרו' לכרך' מכוין בזה
 כבבא מניעא לא ס' אינו יכול למוחל הילכך כדון שלפנינו כיון שכתולה לא כתומ'
 לו דבר

ג

ד ה

לו דבר שתחול מחילה עליו מהרו כתיב בלשון השאלה שמכרך הכוכ' דבר לפי הכרח
זה הוה בדבורא בעלמ' והאמונו ראובן כרך ואחר כן בתחייב מחמת מתנת הנכס'
ולפי טרנה לעמוד בדבורו בתחייב ממנא שעבטו הוא שמתחיל החייב אין המחילה
הקודמת מפיקתו כלל והו' מה שבראה לו בדין זה :

טורט'וואה

בד שאלת

מה שאמרו רבותי אל עד אחד באמן באיסורין אם כונתם לומר' מעד
אחד באמן באיסורי תורה כמו באיסורי דרבנן :

תשובה

דבר זה פשוט הוא שהרי אמרו בראש גיטין (דף כ') עד אחד
באמן באיסורים אע"ב דאיסור אישות איסור תורה הוא וכן כמו
בריש פרק האשה רבה (דף פח) ביבמות אמרינן דעד אחד באמן באיסורין גבי
הקדש טבל וקונמות אע"ב טבלן איסורי תורה הם :

בה עוד שאלת

אם כל בן ישראל ואפילו בעל עבדות הוא באמן :

א תשובה

לאותו דבר שאין חסוד בו אין ספק שהוא באמן אלא א"כ
הוא משומד לפי או לחלל סבתות ככרהמיה שהוא כמשומד
לכל התורה כולה וכדאיתא פר"ק דחולין (דף ה') אבל להעד חסוד באותו דבר
א שהוא בו חסוד לאחרים כמו' מי שהוא חסוד לאכול כבלות לתואבין שיעוד לאחרים
שכשר זה של שמוטה הוא בדבר זה בחלקו רש"ב אומר באמן על של חברו ואינו באמן
על של עצמו רבי מאיר אומר החסוד בדבר לא רבו ולא מעידו' וק"ל כרש"ב וכדאמרינן
בפרק בתרא דיומא הלכה ברבי מאיר דאמר החסוד בדבר לא רבו ולא
מעידו או דלמא הלכה כרש"ב דאמר באמן על של חברו ולא על של עצמו ופשו' ליה
הלכ' כרש"ב דבאמן על של חברו ולא על של עצמו הילכך ישראל חסוד בעבירה מן
העבדות מעיד לאחרים לאותו דבר כל זמן שאינו נוגע בשום הכאה לעצמו באותו
דעות' וכל זה בחסוד בעבירה מן העבדות לתואבין אבל המו' להכשום וכן המוסרי'
והאפיקורוס' פסולי' להעד' ומה שאמרת שיש מי שאומר דכי אמרינן עד אחד
באמן באיסורים רצה לומר באיסורי דרבנן דכרי הבאי הם ואינן כראין להשיב
ה עליהם' . . . אבל לעבין אם גוי מסיח לפי תמו באמן באיסורים דרבנן כגון סתם
יוני' דע שאפשר לדון בזה להקל כדאמרינן בפרק הגזל ומאכיל (דף קיד)
אמר רבאשי אין מ' לת כשר אלא לעדות אשה בלבד ומקשינן איכא כחיל של דבורים
אמר ליה קנין דרבנן הוא ואקשיב' תו וכדאורייתא לא והאמר רב יהודה אמר שמו'
מעשה באדם אחד וכו' ומתרינ' בתרומה דרבנן אבל פסולי עדות מסיחין לפי תמונ'
באיסורי דרבנ' כאמרינ' ומזו יס' ללמוד לגוי מ' לת כיון כסך שיהא באמן אבל אני
לא רניתו לעשות מעשה בכינוא בזה מפני שלא ראיתי אותו מפורש לאחד מנדולי
הראשונים

שאלות ותשובות

כראשונים אל ומכל מקום מו שירצה לעשות לא אחמה כדון:

בו עור שאלת

כלים של עץ הצרכים כגוב אס יספיק להם כגוב בלי התרת כסרים: דעכי הרש בא אל אומ' שר' התרת כסרים ולמד אותה מאותה ששכיכו בכוף ע' (דף עה) ואז אית ביה קיטרי שרי להו ובאמת שום לרין אחר ראויה זו בכדון שלפכיכו ואדוני מורי אל לא היה מנר' התרת כסרי וכל כיונ' בזה ראה מה מכהג המדוי' ולך אחריו:

בו עור שאלת

אלמנה אחת שאסרה איסר על כפשה שלא תנשא לשום אדם בלתי רשות ורנן ראובן קרובה וזה לשון האיסר והכדד איך כפכיכו אבו עדים חתמינו מטה אסרה איסר על כפשה האלמנה פלונית בת ר' פלוני הדרה במקו' פלוני על דעת רכוס ועל דעת ראובן הכו' בלא שום הערמה ובלא שום פתח היתר וחרטה בשלם כל כסף או שוה כסף שיכתן לה בתורת קדושין שיהיה עליה איסור בהנאה בהקדש כקובם בקרבן עליה כערלה וכלאזי הכרם שלא יהא רשות בודה ליהנות מהם כלו' אלא א' כקבלה ברנן ראובן הבוכ' כל זמן שיהיה ראובן הכו' בחיים שאז תהיה מקודשת ברננו וכדעתו ויהיה זה בכך וכך ומוס' למדש פלוני לשפה פלוני' לפרט הינורה ולהיות לראו' לכחורה הכומר פלוני חתמנו שמינו פה: זהו תופס האיסר וכשזאת האשה הסכימה בדעתה לעשות האיסר והכדד היתה כוונתה לטובה כי היא בחורה בת שש עשרה שנה והיא יתומה כי אין לה אב ואם ולא אח וכדי שלא יונאלו אכשים רקים בני בליעל לעב עליה הסכימה על זה האיס' ועוד שהיתה חולנית באותה שעה וכעובות בזה הזמן בחסרו הקרובים והעבוק ואין לה כל כך ואם היא תתן שום דבר בשלם לשו' אדם לא תנא חתן טוב ומשוב וזאת האלמנה היתה לה אחיות אחת כשואה עם בן טובים משכיל וכעל מדות ומתה אחותה וכשארזו ממנה שתי בנות קטנות וכשעת פטירתה חלתה את פני בעלה בעבור בנותיה ובעבור שזאת האלמנה תנשא לכבוד שהיא היתה יודעת מעלת בעלה שישא וזאת לאשה ועתה מפני שמנה לקיים דברו סמת הוא חפץ כיוונג על מנת שלא יתן דבר משלה לשום אדם כי יש לה מעט:

ב תשובה

דעכי בכדון זה יש להקל ולהחמיר מפני שהוא כדר שהוד' על דעת רבים וק' לאין לו הפרה כדאיתא בגיטין בפרק השולח (דף לה) שזא תאמר הא ק'ל התם לדבר מנהו יש לו הפרה אעפי שהודר על דעת רבים והכא לדבר מנהו הוא מכא לך דדבר מנהו הוא זה: הא איתא לא מופקדא אפרויה ורבים: ושד שאשלו והיה דבר מנהו כבר פירש ר' אל דני אמרוין לדבר מנהו יש לו הפרה ה' דווקא כגון שהוא מעשה דאית' במרא מההוא מקרי דדקי דהוה פשע ביזקין ואדרוהו והתירוהו לאמר מבאן משום דלא אישתבח

דיוק כמוהו ואמר ר' אל דווקא דבר מצוה כהא מפני שהוכיח סופי על
 תמלתו שהיה כשן טענת כנושו של כדר אבל כמזוה אחרת לא אלנו הן כדר דין
 שאפשר לדין ככדון והלאהחמיר

אבל

יש לדין ולהקל לפי שאין ספק שזה דבר מצוה הוא והראיהו מדת
 כפ' האיש מקדש (דף מב) האשה מתקדשת בה ובשלמה ואקסיון
 בדמרא השתא בשלמה מתקדשת בה מכעיא אמר רביוסף מצוה כה ויתר מבשלמה
 כי הא דרב ספרא מריך רישא רבא מלח שויטוטא אלמא כשהאשה מתקדשת דבר
 מצוה הוא ולדבר מצוה אפילו הודר על דעת רבים יש לו הפרה: ולפיכך ככדון
 זה אם ראוהו זה מעגן ומעבה את האשה עד שירצנו ברבי כסף הוא עשה שלא
 כהוגן ואם היא לא תמצא בן זוג הגון כזה שיהא רוח המקום נוח הימנו אם מתן
 לראובן מה שהוא רוצה דבר מצוה הוא זה שמה תאמר כבר אמר ר' אל של
 בכל המצוה אמרו אלא דווקא כי הא וכו' שכתבנו למעל' דע שאפשר לומר שאפילו
 לדרבי ר' אל הוי דבר מצוה ככדון שלפניו לפי שגם זה הפתח של דבר מצוה בגופו של
 כדר הוא לפי שזאת כשכדרה כדרה על דעת שלא יפתה בני אדם שאינם מהוגנים
 ואלא וינאו לעב עליה ושיהא זיווגה עליה ופה ועתה אנו רואין שכתב כדרה תהא
 כמכשת מליכא לכן זוג הגון לה ואם פ' שעדין אפשר להלוק ולומר ככדון זה לא הוי
 ממש כי ההא מקרי רדקין מכל מקו' יש עדין כדרי' של קולא שיהיר' ת' עמו דמדש
 אותה החומרא ואמר דווקא כי הא הוא אומר דכי אמרינן על דעת רבים אין לו
 הפרה דווקא בפורט ואומר על דעת פלוני ופלוני אבל על דעת רבים סתם יש לו
 הפרה ושד שר' אל אומר דכי אמרינן על דעת רבים אין לו הפרה דווקא
 על דעת רבים וכפני רבים ואין רבים פחות משלשה וכדמוכח בפרק האלול (דף
 לד) וכן דעת רבינו האי זל שאין כדר על דעת רבים כדר עד שיהא על דעת רבים
 וכפני רבים אבל אם אינם שם אין על דעת רבים כלום ולפיכך יש לדין ככדון זה
 שיהא לו הפרה אבל מכיון שעניניו כדרים ואיכורים הוא דבר חמור מאד זאת
 עבתי שתמישבו כדבר' וישלמו חכמי העיר וחסדיה בעד אותו ראוהו וידברו על
 לבו שישכים באותו זיווג ולא יהיה לו הדבר לפוק' ולמכשול שן ויאם לא יתרה ראוהו
 לדבריהם מה שאין ראוי לבעל כרות וראוהו אם תתן האשה הזאת אליו הסך שיהא
 רונה אם יהיה אפשר שיפעה אותו זיווג ואם לא יהא אפשר ושיכו עד אם תתן זיווג
 אחר הגון כגון זה שיהא רוח המקום נוחה הימנו בכל הנדרים והענינים שראו
 לכשרים לרקק ולשיין בהם כעניניו הזיווג ואם ימצאו שאם תנטרך לתת אותו סך
 לראובן שהזיווג הזה המדובר לא יבא אל הפועל ואלא תמצא ג' כמוזן לפי ראות
 עיניהם כהא כמוהו כעעגן זה דעתי מסכמת שתאל על כדרה כפני ראוהו גם אם
 זמנה כדבר ואם לא ירצה לכא שיודיע אותו משום דאמרינן המודר הנאם מחברו
 אין מתירין לו אלא ככפני' ואמרינן לרומח דמלתא מתקדש ואת האשה כשער

לפי מקורו חבו לומר שאין מל איסור כלל על קדושי שטר דהא אמרין בער התבואה
תבוא (דף כ) לעבון גיטין כתבועל איסורי הבאה בשר ושטר של קדושי מניטין
ולכונן לה וכדאיתא פק דקדושיין (דף ה) מדכתוב ונאה והיתה דאיתקם הויה
לניאה וכיון דשטר של בט חיבו כפסל משום איסורי הבאה כך נראין הדברים בשטר
של קדושיין וכ"ש שאין תקפוק בדבר בדיון לאחר שתהא כשאלת על כד"ה פ"ג
בקדושי כסף קרוב חבו להתיר אלא מפני שעמיניהם של כדרים חמורים מאד מותרת
על הדרך שהיא יותר מרוב

בח עור שארתני בעבון אותן כשיש שמתי בעליהן וכו' והבאת כמה ראיות
על הדין ההוא וכזה לא הסכימו דעתו עדין מפני שהעבין
א חמור מאד חבו רוצה לומר בו לא להתיר ולא איסור עד שאתיושב בדבר בו מיראי
הוראה חבו ולא רציתי לאחר עד שלוחך שלא להרבו בהנאה אבל אתיושב בדבר
ואשלח לך דעתי כ"ג ה' אם אמנת איש הולך-ט:

בט שאלת ראובן ליה משמען אלף וזו ומשכן לו בהם מחנות הבתי
מים לנויקבל השכירות ובביתא ככהו ומנר אחד עשה
מתנה מהשכירות לשמעון או לבני כהו. ולפי שראובן היה נרדק מהבתים לדור בהם
כתחם שמעון אכלו להשכורם לו לסך מאתי וזו לשכה ואז שמעון לא רצה לבטוח בו
ורצה שיתעבד בחצר הכוזב באלף דינרין לחמש שנים ק"ק לשכה וכל זה היה תוך
יום או יומים ובעסקים בעבין המשכוכה וזה השעבוד ונא בשם וכו' בן שמעון ואין
לו לשמעון בן או בת אלא זה והוא סמוך על שולחנו וא"ע שיש לו לוכין אשה וכנים
איןו מקפיד עם אביו ועשים הנאה אחת ואוכלום על שלחן אחד לגמרו ואין שום
אח' מהם בורר חלקו ושמעון אז מחל לראובן שכירו החמש שנים לפי שכבר כשתעב
בהם לבנו ועתה הוביר הדבר בעדים כשרים שאות אלף דינרין הכוזבים סך שעב
הכוזב לא לזו ראובן ולא כשתמש בהם לעולם ולא היה אלא מתמת השכירות ויש לו
מעשה כ"ד מזה וטוען ראובן עזה דבית גמורה הבאה מוד לזה למלוג הוא כמכור
כרשאי ראשקין ראשירי דכתבו הכי בלובלוגה מפלוגי מנה ומשכן לו שדה זו והדר
חברה חוביה ולמדנו רבנו אם כה"ג הוי רבית ונאת בדיונים דבאה מוד לזה למלוג
או אי לא הוי רבית משום שכתעבד לוכין כנוי עור ולמדנו רביו שמעון וכו'ן
הכוזבים מתו כולם וגשאר שאלו בן וכו' שהוא יורש את כולם ונכה האלף דינרין
הכוזבים א"ע פ"ה קודם זמנם מעט ואחר כך הניעו זמן המשכוכה לפדות אם
יוכרח לקבל האלף דינרין הכוזבים כחשבון ואם נקרא זה ונאה בדיוני לפי שיש
שכתוב בן עור ולמדנו רביו מה שפסלו שטר שיש בו רבית אם דווקא כשהרבו
בשטר עצמו או חשי הרבית בשטר אחר כגון שלוח פלוגי מנה ולא כתב בו רבית
ובשטר אחר כתב לפי שפלוני הלוינו מנה חמי מתחייב ליתן לו רבית כך דוכרו בשבוע

זמה בין זה לזה ואם עריו שטר ראשון ידעו בו ג' וכשעושה ההלואה על דעת כך מהואם כפסל השטר הראשון בעבור כך וזה דומה לכדון שלפנינו: עורר ולמדנו רבינו עריו רבית העוברין באותם הלאוין כגון שלא היה אפשר וזלמתם למה לא יהיו פסולי' ואדרב' יותר היה בדיון להגמל בעדו' שהם חוטאים ולא להם ואם יש שום נד לדון ולהחמיר אשר לא הכרתי כגון זה פתח סיד' לחלם הוא' וזה מסדך להודיע הכל כארובה בראיות ברורות וזה המחלוקת איך יתברר אלו היית כד' ביניהם ויקוב הדין את ההר:

תשובה

ראיתי בשטר משעה כד' שכעשה מקבלת עדות מאותו חנוכ' של אלף דכרון על מה שעשה' שכתוב בסופו כלשון הזה וכבר ידענו עריו שטר המשכונה בזה לפי שמדעתם כעשה הכל ועל מנת כן בעשית המשכונה הכוזבת וכיון שכן אין ספק בדבר שזו רבית גמורה וזוהיא דבינין ולא לדברי רמ"א ז"ל בלבד שכתב בההיא (במ"ד פ"ה) דחכמינו כרשאי דכתובין הכי' משכן ליה פלוני ארעיה לפלניא וזהר חכרא מונייה וכתב ז"ל בפרש"י דרבית קנונה היא אלא אף לדברי החולקין עליו ואומרים דאבק רבית הוא כדיון שלפנינו הכל מודים שהוא רבית גמורה שעל כאן לא נחלקו במשכן קתם ואחר כך בעל משפ"כ חוכר או שוכר אותה לה' שרפי ז"ל סובר שכיון שחזר הבעל וחוכר ממנו כראש הדברים ואיננו מלתא שמתחלה לרעת כן כתבונו וכיון שכן הוה ליה רבית קנונה וזה מפרשים ז"ל בחלקו עליו בזו לפי שמנינו בבינוא בה שהדברי מראש שלדעת רבית כתבונו ואלעכ כיון שלא פרוש אינו אלא אבק רבית ואינה לדבר מלתי דב ספרא רבית דכו רבי חייא יש דברים שהם מותרו' ואסור לעשותם מפני הערמות דבי' כינ' אמר לו הלוינו מנה אמר לו מנה אין לי חטו' במכ' יש לי שאני כותן לך כתן לו חטעין במנה וחזר ולקחן בעשרים וארבע שלש מותר ואסור לעשו' כן מפני הערמות רבות וזהו הכא הדברים מראשן שמתחלה על דעת כן בעשה שיקבלה ההלואה בשלמים דומרון ויחזו' וימכרם לו בדוכר זהו זהו וזהו כיון רבית גמורה ואלעכ כיון שלא פרוש מותר זהו מחלוקתן של הראשונים ז"ל בסתם' אבל כדיון שלפנינו שהעדו' עדו' שעל מנת כן בעשית המשכונ' הרי זו רבית גמורה שהרי התנה שמען שיתן לו ראוהן מאתים דיכר' בכל שנה ודמי משכנתו לכסוף שמה תשוב ותאמר ליתה' דלא אסרה תורה אלא רבית הבאה מן הלוי' למלוה אבל כאן אלעכ שהתנו כן מתחלה אין כאן רבית הבאה מן הלוי' למלוה שהרי שמען אינו כושל אלא אותו סך מהלוי' והמאתים דוכר' מהלוי' בותן בכל שנה לכנו' הוא כתנס והוה ליה כההוא דאמרינן בפרק אויזבו' (דף ס"ט) אבא בר ברזיה דרב פפא' הוה שקול אנבי דקרא מקיראזי ואמ' ליה לאבוי' אנופיכח' וזו ואמר להר"ב פפא' כל כ"ג ככול לא אסרה תורה אלא רבית הבא' מן הלוי' למלוה ואלעכ' שעבטו שאול ויש את הכל המאתים דומרון שכל שנה לא מכת שמען הוא יורש אותם אלא מכת יבין ואין כאן רבית הבאה מן הלוי' למלוה אין זו תשובה' דהתם היונו טעמא דשרי' משום דהכחו איכאנו הוה והכי הנהו אנבי דקרא לכנו דרב פפא' דלא מודעתא

דרכי פתח ° אבל הכא כיון שמצדן התבאר שצדן ראוהו לכונו אותו סך ככל פנה כיון
 שצדאת זרען כותן אותם הרי הוא כאלו כתבם לשמעון ולא מוכרין ° הכא שאותו
 יצא כן שצדן סמו על שולחנו של שמעון אל אפי לא היה סמו על שולחנו כיון שצדאת
 המלכה הוא בנותן אותם הרי הוא כאלו כתבם למלכה ° וראויה לדבר מאחריו כמק
 דקדושין (דף 1) תן משה לפלו ° נא תקדש אני לך מקודשת מדין ערב אלמא כיון
 שצדמת האש כתבם הרי הוא כמותן אותם לידה ממש הכא כמו כיון שצדמת המלכה
 כתן אותם הרי הוא הרבות גמור

מערת אינו נרדף להסיב על השאלה הסכות שהיא הואיל וכבר נבאר כי גיש
 אחוץ אלך דוכיון וכל לישרע מקרן המסוכה אם מכבין מחביו אותה
 סך שקבל מהדב ברור מכיון שהכרעו שהיא רכות במורה שמוכרין מידו אפי קבל
 ואין נרדף לומר שמכבין אבל אלו היה אפק רכות כמו שפירש שם זה ובה השאלה
 אם מכבין מדאחריו כנמרא ולא מחשבון משטר א לשטר ° ואע"פ שחלקו המפרשי
 אל אם מכבין משטרי מוכרו לא בשטר משכונה הכל מודין שאין מכבין ולא אחריו
 כזה מפני שאינו עבין לאותו של פכינו שכבר כתבתי לתפלה שהיא רכות גמור :

ולענין מה שכתב בשאלה השלישית מה שפלו שטר שיש בו רכות אם דווקא
 בהרבות בשטר עמנו או אפילו הרבות בשטר אחר לא ידעתי
 למה כתבונת לפי שאינו מונח שפלו חכמי שטר שיש בו רכות אדרבה לפי מה שכתב
 מפשט הבריתא הכשירו אותו מדתמיא כפרק איזהו כסף (דף עב) שטר שיש בו
 רכות קובעים אותו ואינו נובה לא את הקרן ולא את הרבות דכרי רבי מאיר וקבועים
 אומרים נובה את הקרן ואינו נובה את הרבות וק"ל ° כרבנן ופירש רש"י כגון שהרש
 מפרש בשטר נאפילו הכי נובה את הקרן אלמא שטר שיש בו רכות כשר ° וטעמא
 דמלתא דאש"י דתקן אלו עוברין בלא תש"י (דף עה) המלצה והלוי והעבד והעדים
 וק"ל דכל עד הארבעים בכתפיה פסול הכא כשר משום דלא תשימו עלין כסף למלצה
 דווקא הוא המשמע לה ולא לכאשי ולא לעדים ° ואע"פ שיש שחלקו עלין ואמר דהוא
 דווקא כשאין הרבות מפורש בשטר הא אילו היה מפורש בו פסול מכל מקום אינו
 עבין למה ששאלת הרי דווקא בהרבות בשטר עמנו דכיון שהעדים עוברים בלאו
 דלא תשימו עלין כסף הו' עדים פסולים והשטר הפעולה בעדים פסולין פסול ° אבל
 הכא בהרבות בשטר אחד על אותו עבין שכתב בשאלתך השטר כשר שהרי קמאי לא
 עברו אליו דשימיה כלל שהרי הם לא שמו עלין כסף אלא עדים האחרונים ודבר זה
 ברור וששט :

ואלענין מה שכתב בשאלתך הרבני אינו משיב עלין מפני שלא ירדתי בו לסוף
 דעתך ולא ידעתי על מה באתה השאלה שאם תבקש לדעת פסולת
 מפני פסול השטר הו' כעמנו כשודשן הרבות שהוא מכורר כש"י הו' פלוגמא דרש"י
 והחולקין עלין כאשר באת למשל ואם החמיון אחד לדעת אם הם פסולין לכל עדות
 אחר כזה ינטרך גם שתודיעני אם כיוונת בהדיוות אשעד קודם שתפרסם פסולו
 שהיה

שהיה מתים כשטר של הכות גמור ומבורר ואי שיק' כ' לויכא דעד וזמם פסול לזפרע
 ואי כשיא לך אי דווקא אמרינן הכי בעד וזמם משום דפסלכותו כעיקר גופו של עדות
 אוימיא רהוא הדין ככל פסלות עברה וכל עד דארכעם בכתפיה או שמא כיוונת
 בעדויות שהעד אחר פרסומו אם לא שב בתשובה דלמלא לא חויל פסלמותא אלא
 באותו שטר להפסיד המלה שלא יהא חוטא בשכר ולא העד הואיל ולא הוה עד דחמם
 דהיינו שהיה ממו ליה הכאה ותועלת של ממון או דלמא הואיל והכח חוטא בדיס
 מוכיחו אע"פ שלא להם כגד המוק' דאין ארס חוטא ולא לזואך סתמין הדברו' נרובו'
 וישנב ואריות ולא היה לו פכאי לעת כואתובס' שכבר בפטרתי ממכה כמה שכתבתי
 למשה לעבין הכהן שלפניו שכללו של דבר ככדון זה שמכסין אותן אלף דיכרו' מדמי
 המשכוכה ומכסין לו את השאר :

בשאלתי בענין קול קדושין שהוציא אב"מ אחרם נרפתי כי ופ"א זול
 מאתו שקדש בילה בת רבי משה דשד"ן הדר בלב ליטב"דיסק"א אה
 ערב שבת נחמו של שבת מאה ותשע לפרט היורה ועל זה עמדו כ"ד בעור לירדה
 וכער אכלום דסיקא: וכער אלקליעה דסוכה למקו' ולדרוש על ענין הקול
 הכוזב אם יש בו חמם וראיתי מתוך הספרות שכתבו על ידו בתי דיכ' הכוזבם על
 דבר המקרה הזכרת שהוחזק מן הכל ככתי דיכין שכתבומות הכוזבים היה במדע
 זיכין זה שעבר שהוא של שבת מאה ועשר אחר שכתב"ש בילה הזכרת באדר שעבר
 שהוא של שבת מאה ועשר לכיכ"ק קלובי ומה שכתב מתוך השטר' הנה שכתבו בתי
 דיכין הנה שראוי לזאת ולתת ענין אע"פ שהדבר פשוט הוא מה שראיתי בשטר מעשה
 כ"ד שכתב בעיר לאיר"ה שכתב בתוב במש"כ כל הכוזב שהם חקרו ודרשו לאב"מ
 הכוזב בענין הקדושין אם קדש הוא את בילה הזכרת והשיב להם שקדשה כיום
 ערב שבת נחמו הכוזב בכפי עדים שלא היה חביר אותם ושהלכו להם ועד אחר
 להם באות העיר הוא עיר לירדה העירו אותם עדי קדושין שהם היו בכתבי הקדושין
 הכוזבים ושהעירו אלו הרבנים בפני אב"מ קרו"ה אבה ובכ"ה אכיום טוב כרבי חיים
 אל"ף ור"ב הכוזבים שלחו בעד אכיום טוב הכוזב זשאלו לו אם שמע שאב"מ
 הכוזב קדש את הכמורה בילה בת רבי משה הכוזב וענה ואמר כי פעם אחת היה
 ברמב"ה אחת מהעור הכוזב עם אב"מ מה הכוזב והיה עם יהודי אחד או מכוס לפי
 דעתו ור"ב לז"ה הכוזב אחר להם אותם וזרעם ושאני קדשתי הכמורה בילה בת רבי
 משה הכוזב באלב"ש ור"ב אכיום טוב הכוזב שאינו זוכר מה עשו אותם
 האכאים ושלא היה מכיר אותם עוד שלחו הכות דין הכוזבים בעד אב"מ קרו"ה
 הכוזב זשאלו לו אם שמע לשלם שקדש אב"מ למה הכוזב את הכמורה בילה בת ר'
 משה הכוזב באלב"ש וענה ואמר כי פעם אחת היה עם אב"מ הכוזב והיה עם יהודי
 או מכוס לז"ה דעתו ואב"מ למה הכוזב קרא לאב"מ קרו"ה הכוזב שישמע דברי אותם
 האכאים כדו עיב' לו לר"ה ולחיות והיהודי או היהודים אמרו מהם היו באלב"ש
 בעקדש אב"מ הכוזב לכמורה בילה הזכרת באלב"ש עוד זשאלו לו באי זה זמן
 היה

היה העגון הזכור וענה ואמר שהיה שמחה וימים או עו' ויום אחר שבת כחמו הכו' עד
 שאלו לו אם היה מכיר האכסום הזכורים וענה ואמר שאינו מכיר אותם עד
 ראיתי בשטר מעשה ב'ד שפעשה בלא כ' לט' דסינף א' שהעידו עם שני עדים שלא זוה
 ידע מתוך ידה של הכמורה ב'ילה הזכרת כל אותו יום של ערב שבת כחמו של שבת
 מאה ותשע מאור הבקר ועד הלילה וראו שלא נתקדשה: לא לאכשל' מה אכרס הזכור
 ולא לאיש אחר עד ראיתי בשטר מעשה ב'ד שפעשה באלקול'יעה דסינף א' ששאלו
 את ב'ילה הזכור' אם נתקדשה משגלם לאכשלמ' א' אכרס הזכור על ידו או על יד
 שלוחו ואמרה לאו ושאכס' מברת אותו ושלא ראתה אותו מימיה ונתבקשתי לכתוב
 דעתו אם הכמורה ב'ילה הכו' מותרת לבית' הכוכ' או אם ראוי לחוש לקול קידושין זה
 שהזניא אכשלמ' הזכור

א תשובה הדבר פשוט וברור שהיא מותר' לו ולאו כל כמזימה של מונזא קול

זה לאכרס שאע"פ שהיא אומר שקדשה בפני עדים והלכו להם
 פשוטא שאע"פ שהיא אסור בקרובותי והיא מותרת לכל אדם ובקרוביו זו היא ששכחו
 בפרק האומר דקדושין (דף סח) האומר לאש קדשתך והיא אומרת לא קדשתי
 הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו וחוקימא באמר בגון דאמר לה
 קדשתך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים וכן אין לחוש על מה
 שהשדו אליו טוב ואכקרודה הזכור' בפני ב'ד שבער לאיר'ה כמה שמשמ' מפני
 אותם האכסום שהיה טוען אכס' למה אכר' הזכור' שהיו עדי הקדושין כי עדות אכסום
 טוב אין ספק שאין לחוש לו כלל שכבר ענה ואמר שאינו יודע מה עשו האכסום ההם
 וכן מה שהשד' אכקרודה ששמע מאחד או משנים שאמרו בפניהם נתקדשה אין
 לחוש לו דלא הו' ליה לא עדות עד אחד מפני עד ואחד וגרסוין' בסוף פרק המגרש

ב (פט) אמר רבי אבא אמר רב הונא אמר' רב לא שישמעו קול הכרה אלא כדי שיהו
 אומרים פלוני מהיכן שמע מפלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים וכראי
 מדברי הרמ"בם ז"ל שהוא מפרש אותה דווקא בגון שראו מחמת אירוסין ושמשו קול
 הכרה ושמשו מפלוני שנתקדשה פלונית בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים
 ולפי זה אין ספק שאין עדות אכקרודה הזכור' מספק את ב'ילה הזכרת באיסור כלל
 שהרי אין כאן שום שמשדים בגבון כרות דולקות ומטות מונצעת ואין כאן אלא ערו'
 של אכקרודה הזכור' מפני אותו עד' ואפילו למה שפרשו רבותינו בעלי התוספו'

ג ז' דהך מומרא בבריותא דרבי אבא אמר רב הונא לא קיימא כלל אדר'כר בר חנה
 אמר רבי יוחנן אלא מר אמר חדא ומר אמר חדא כגון דולקות ומטות מונצעת סגו
 וכדרב בר בר חנה אמר רבי יוחנן אי כמי בשיהו אומרים פלוני מהיכן שמע מפלוני
 ופלוני מפלוני וכדרבי אבא אמר רב הונא אפילו הכי אין לחוש לדון זה כלל שכבר
 פירשו הם דווקא בגון דאבא קמן תרי שהדי דכל חד מיכניהו מנהידי ממוחא
 דסהדא אחרונא והויכו לשמיה דרב הונא דקאמר אלא שיהו אומרים פלוני מהיכן
 שמע מפלוני ופלוני מפלוני והלכו להם למדינת הים כלומר בגון דאבא קמן ראובן

ושמשו

ולו למדינת הים להשתא אוכא תרו סהדי דמסהדי קמן אלא שכל אחד מהם עד מפי
עד וכן כתב הרשב"א ז"ל והיינו דגרסו' בדרוש' רב אמר לא התירו בה אלא עד
ד מפי עד בלבד ולפי זה ג"כ אין ספק כלל בכדון זה דליכא הכא תרו סהדי דמסהדי
קמן אלא חד עד מפי עד בלבד דהיינו עדותו של אנקרה' דאף שהשד מפי אותו
עד ולא שד אלא אפילו כחמור ונאמר דמי אמרינן בגמרא פלוני מהיכן שמע מפלוני
ופלוני מפלוני דאע"ב דליכא אלא חד סהדא דמסהדי קמן סגו אפילו הכי אין בכדון
זה נד מוחסו שאכלו באוכלומו לקומרא וזו הכי מילי דדווקא בעד אחד שמסוד
לפניו שמע מפי סניסו אבל אחד שמע מפי עד אחד מפלוני כתקדשה כפניו
מירי חסא אית ביה וכו' ופה כדו' של עד סניו זה מכתו של ראשון וקאמרינן אפילו
בא ראשון לפניו והשד שנתקדשה אשה זאת בכפיו אין דבריו כלום דהוה ליה
מקדש בעד א' ואין מושפין לקדשו'ו כדאיתא בפרק האומר בקדושין (דף סח)
וכיון שאין הראשון יכול לאסור אותה היאך תהא באסרת מכתו של שני הרי זאת
אומרת לו מעידך לא אסרנו ואתה אפרתנו וכש פכר הסמינו הראשונים ז"ל דדווק'
בדאוכא תרו דמסהדי קמן וליכא ליהאם לדבריו אובר כלל ולפוך בכדון שלפניו
אין ספק שאין אשה זאת עומדת מספק קול של קדושין כלל מחמת עדותו של
אנקרה' דלא כלל ולא עד אלא אפילו הו' בכל זה תרו סהדי דמסהדי קמן
וכדדבי אבא אמי רבי נוחמן פלוני מהיכן שמע מפלוני וכפי פרושן של ראשונים ז"ל
לא היה ראוי לחוש לקול זה משום דלא אתחזק כפי דינא עד לבתר אירוסין של כניס'
קלו' הכי הזכר ונרמין בסוף פרק המגרס (דף עט) ואמר רב אשי כל קלא דבתר
בשואין לא שייסין ליה רב כוכא אמר אפילו בתר אירוסין כתי לא הוסיפין ליה והלבת'
לא שייסין ליה הילכך כיון דהך קלא לא אתחזק בני דינא עד לבתר אירוסין אפילו
הו' עמו כל אותן דברים שהם כרוכים בקול שראוי לחוש לו לא הוסיפין ליה וכדון
זה לא הומוק קול זה עד לאחר אירוסין שכבר עשה מעשה ב"ד באלבליט דסיקא
במשד הקהל המנווה סס אבאים וכאיהו והיערו כלם שמעלם לא שמש קול מוחזק
וגם לא שאינו מוחזק ולא בשום ענין אחר בשלם שכליה הכובדת תהוה מקודמת
לאכ"למה הכובר עד וס' רביעי כעדת ששבר עתה מקרוב שכל עס יהודי' ששמו
אכ"ר דרפתו שהגיד שמע קול כסס אכ"למה הכובר שכליה הכובדת היתה מקודמת'
מאכ"למה הכובר ובשמשו קול זה כבר היתה בילה הכובר' מקודמת מניס' קלוני
הכובר כמשד כל קהל העיר ההוא עבר חדס יומי' וכן עמדתו על כל אונן שטרו
מעשה בית דין שכעשו במקומות הכוברים וראויה שכל מה שהושד בענין הקול
הכובר קבל היה אחר שנתקדשה בילה הכוברת לבניס' קלוני הכובר הילכך הוה
ליה קלא דלכתר אירוסין ואסיקא בגמרא דלא הוסיפין ליה ופי' תימא כד
אסיקא דלא הוסיפין ליה הוכא שלא התמיל הקול כלל עד לבתר אירוסין
אבל הכא דאתמיל מקמי אירוסין אף על גב דלא אתחזק לבי דינא עד
לבתר אירוסין הוסיפין ליה וכדון זה כבר התמיל קול זה מקמי אירוסין שהרי

השד אכר' ויד' ה' הכוזב ששמע כשמה ויום או חמשה עשר אחר שבת כחמו הכוזב'
 מפי אותו איש או אנשים שנתקדשה בילה הכוזבת לאכ' שלמה הכוזב כמנא' ששהתחיל
 קול זה לנאת קוד' שנתקדש בילה הכוזב' לכו' כק קלמו וכו' לזה קלא דמקמי אורוסין
 ליתא דהא אמרינן בפרק המגר' (דף פט) אמר רב אשי כל קלא דלא איתחזק
 בבי דינא לא מושוני ליה ובודאי דרב אשי לא אתא לאשמועינן דאין לא איתחזק
 לעולם בפניו עלוני מושוני סמך מפלוגי דלא מושוני ליה דהא מילתא כבר פשטוס
 להיתירא' ויחזן ורב דק' אמרינן לא שושמע קול הכרה וכו' אלא ודאי רב אשי הכי
 קאי דכל היבא דלא איתחזק בני דינא מוקמי טיבא טובר' עמו דהיינו דבר המבטלי'
 בגון משואין או דבר אחר אע"פ שיבא תמלה כיון דלא איתחזק הרי הוא כאלו לא
 יבא וכן בתב' ה' מ' ב' ז' כ' במידוסין כמנא' שכל קול אע"פ ששהתחיל לנאת קמי אורוסין
 כיון דלא איתחזק בבי דינא הרי הוא כאלו לא יבא ולא מושוני ליה * ולפסוק' אין
 ספק כמדון זה שפנימו שקול זה לא החזק כלל כמו שפירשתי למעלה מקמי אורוסין
 והו' קלא דבתר אורוסין ואין ספק בדבר ולא בית מוחוס שכליה הכוזבת מותרת
 לכוין קלו' כי הכוזב' וראוי לנדולי אותה העור ולכל העיירות הסמוכות והמוקפות
 לה להתעורר בדבר זה ולהכות בשבט מוסר האיש אשר אבה להזניא הקול הזה
 בעקבה ובמרמה כי הדבר גלוי וידוע מכמה אמתלאות מתוך הסטרות כי במרמה
 עשה ולא הארכתיו בהן לפי שאין פוסקין את הדין לא מתוך הלכה בהורה אבל לנדולי
 כל עור ועור ראוי לשות ענות לנדור פרבותיה לכל יעלה שועל לפרוז פרז' רב'
 בענין סבלונות המווכר בשטרות לא השבתי לפני שהוא דבר איננו נרדף להשוב עליו
 מפני שהוא דבר שלא כתברר כלל בעדו ולא בראייה וגם כי היה מתברר אין אוסרין
 את האשה על פיהן' אלא בתרא דמישטא מיהת מקדשי והדר מסבלי בקפדה
 גמורה כלום סמקפדי' לשלוח סבלונות אל' א"כ קדשו ולא שמענו באחד ממקומות
 אלו שהחזק אעלו מישטן בכך

לא בתת הגביר יא אכ' שלמה דכדריש נשא אשה וילדה לו בן אחר כך גרשה
 ופרעה אלוסף דכד' יא אחי אכ' שלמה הכוזב והקנתה לו כתובתה
 ולא כשבעה וכדירה כלל ואחר כך מתה והיו לו לאכ' למה הכוזב ככסים שיש להם
 אחריות וברח והלך לו למדינות הים ושמעו בו שמת אך לא כתאמת ועתה' באתי אני
 אשטרו'ק לנכיל בהרשאת וורשי אלוסף הכוזב' לגבות כתובת הכוזב מיורשי אכ' שלמה
 הכוזב מכה ההקנאה הכוזבת ובקשתי מלפניו' ד' שיגבולי הכתובה הכוזב' מכסמי
 אכ' למה הכוזב ועבו שהן מושטין בזה מכמה נדדים חדא מפני שהאשה הכוזבת
 לא כשבעה וכיון שעבשו שמעו בו שמת הוה ליה מורשה זה בא ליפרע מכסמי ותומים
 ונרדף שבעה ואינו יכול לשבע ועוד דהא קיימא לן דאין כזקקין לכסמי יתומי' אל' אלא
 לשטר שיש בו רבית ולכתובת אשה משום חוכא וזו כיון שמתה בעל חיכה'
עוד בא בכתבך שכתבא שטר מתפה שעשה אכ' שלמה הכוזב לכו' הכוזב
 מתים

מכתום שהיו לו וכתבת מהקדושים מבקשום שתעשה הבוכיב' כי הוא תועלת רב לקטוף
 למכה מה' וגם כי אתה רונה לעשות אוונ' הכמה מהכתובה כדי להוכיח מורי
 כל ספק' שהיו כד' כוקקין לכבסי קטן זה' וזהו שכתבתי בזה' שאלת את
 ממנין לקטן זה אפטרופא; וזהו שכתבתי בזה' שאלת את

תשובה

מאשר כתבת מהכד' חוששין לעשות הבוכיב' מפני שלא נשבע
 וכיוון שעבדו באין לעשות גוביב'א' מכבסי קטן פריך מורשה
 לישבע ואינו וכול' לישבע מפני שאינו יודע אמתות הדברים אינו רואה בזה חשש כלל.
 קדא שבעה שכתבה אשה זו הרשאה מן כתובתה עדן לא שמש כבעלה שמת וכמנא
 שלא כתובה עדן שבעה בשכתבה הרשאה מכתובתה כי היכי דמיא אין אדם
 מורוש שבעה לכמו כהיה דפרק כל הכשבעין (דף מו) ודכוותה שאינה יכולה
 למכור שבעה ללוקח' דהתם דווקא כמת לווה בחיי מלוה ואחר כך מת מלוה או מכר
 חובו אבל מת מלוה או מכר חובו ואחר כך מת לווה כדון אלפכינו שאשה זו כתבה
 הרשאה מכתובת' ואחר כך שמש שמת בעלה אין ספק שלוקח זה גובה חובו וכן הבא
 מכתו ובלבד שישבע שאינו יודע ששטר זה פרוע כשין שבעת הורשין שזו ששכנו
 בפרק כל הכשבעין (דף מב) כך היות' לא ישרע אלא שבעה ואוקומנא לה התם
 במרא' כמת לווה בחיי מלוה וכדון זה הרי הוא כמת מלוה בחיי לוי לפי שבעה שכתב'
 ההרשאה מכתובתה כשתלקח לגמרי והוה ליה כאלו מתה ולפיכ' אינו רואה שום
 חשש ולא ספק פוק כלל מפני שמתה בלא שבעה ובלא הדרה ובלבד שישבע הרונה
 לגבות שאינו יודע שמת' כתובה זו פרועה כדן שבעת הורשין שאף על פי ששבעה
 זו מן הגמרה לא למדנוה מדברי רש"י זל למדנוה בפרק הכותב' (דף סו)
 ומפני שזבא בכתבך שכתב שטר מתנה שבעה אשלמה הכוכר לבנו הכוכר מכתום
 שהיו לו ואינו חושש כי באולי בעצת מתנה זו קודם שכתבה האשה הרשאה מכתובתה
 ואולי וזבא בזה כד' ויחוש דבב' ה' כתובה האשה שבעה לפי שכל שבא ליפרע
 מבכסים משועבדים לא יפרע אלא שבעה וזו שלא נשבעה הפסיד' מפני שאין אדם
 מורוש שבעה שכתובתה וזל למכר' לאחר אינו רונה לבאר דליתיה כלל דלא קרינן
 כתובה שבעה בבא ליפרע מלקוחות דווקא ביותומים הוא דאמרינן הכי מפני
 כמיון שמת לווה או אפטר למלוה סיפר' בלא שבעה' אבל יוכא שמכר לווה או כתן
 ככסין לאחרים לא קרינן ביה כתובה שבעה שהרי אפשר שיפרע מבכסין בנו מורין
 וכ"כ הרמב"ן זל בפרק כל הכשבעי' ולא עוד אלא שכתובות שלנו כתוב בהן
 באיכות בין ממניין בין מהבאים ומכיו דעתי מסכמת שאכלו מת הבעל בחיי האשה
 ואחר כך מתה האשה בלא הדרה ובלא שבעה דהוה ליה כמת לווה בחיי מלוה אפילו
 הכי לא הפסידה משום דלא מקוילין תרי קולו קולא דאבא שאול דאמר דאין כאמנ'
 מושל לבנו ויתומים וקולא דרב ושמואל דאמרי אין אדם מורוש שבעה לכמו הולבך
 לסתלה עבדינן כר' אלעזר דאמר התם בפרק כל הכשבעין (דף מב) יורשין

שאלות ותשובות

מזכעון וכוונתן וכ"כ הר"ז הלוי אל כספי מכמו כרכוביה הגדולים אל ולוה הסכום
הלשכה אל בפרק הבוקר ודברים הללו תלמים בדקדוקי הלכות ודעתי שאין
מבוארין כל הנורך משך דברי אכל ותבארו למחן עם מה סכתתו כמנהל לפי
זה שאין שום חשב בכוונתו וזו מנהל שמתה בלא שבושה וכלא הדרה ואין צריך לפנים

ד אבלי לעבן מה שחשבו עוד מכמו שחשבו בו שמת והוה לכו כוקקין לכספי
יתומי מנהל שמועה וזכרון שלא כתר הדבר אינו חושב כלל לפי שאין היורשין ככספי
לכספי אלא בעדו ברורה וכדמין בפרק האשה שלום (דף ק"ו) אמרו להם ב"ה
מזכעון שאין האחים ככספי לכמה על פיה הולך אי"פ שינא קול שמת אינו
כוקקין לכספי יתומים אלא לכספי אביו וא"ע בפרק המפקיד (דף לח) משמע
דמזכעון לשמועה של קול בעלמ' וכדאמרינן התם בשמשו שמת כ"ע לא פליגי ואמרנו
כמו דשמשו בו שמת אם קדם קרוב היורד לכספי ותלם יאכל הרי זה זריו וכספי
וכספי שמשו בו שמת לא אמרינן הכי איבה לעבן זה כלל דהתם הוא שמושאין בדבר
מפני העלית בעל הכספי עצמו ויתבאר זה לנו שידקדק לאותה כוונת אכל לא
שמשו שמשו בעלמ' יהו"כ כמזכעון שלא להנכות לבעל מוב את חובו וכספי
אין כוקקין לכספי יתומי לאו משקר דיכא הוא אלא מתקנה והבו דלא לוסף עלה
בכספי יתומים ודאי אמרו אכל מפני ששאל בעלמ' של יתומים הרי לא שמשו
ואל יתקנה ארס כזה מדאמרינן בפרק המפקיד (ס"ט) דלמא שבושא שמתא ואין
מודוין קרוב לכספי קטן שאיבה עבין לכדון זה כלל

אכל בא בתבך עבין שצריך לחוש לו יותר שכתב סממא שטר מתנה שעה
אב"ל"ה הזכור לכבו הכומר מפני שבונו ולפי זה אם זכה אותו קטן
באותו בתים הוה ליה כוקקין בכספי יתומים כדאי וכיון שמתה אשה וזכר מוכה
והוה ליה כשאר חוב דעלמ' דאין ב"ד כוקקין לכספי יתומים עד שזדלילו אף
בזה אכתוב דעתי על כל הגדרים לא בתורה לו מתוך כתבך אם קטן זה זכה במנה
וז כלוור שזכו אחרים כשזילו או הוא כשטרנו מתכות שלשעמוס האב כותב לבנו
ומעבבן ידו וז"כ כראה לו שא"פ שיש בה קטין לא זכה בה קטן זה שא"פ שאין
דעתי מתבטלש לי דאיות ברורות לרברי הראשונים אל שאמרו שאינו לשטר הקאה
בעכא דלמתי שטרט לדינה ולפיכך כל שאין השטר בא לידו המקבל או שאין העדי
הופכים אותו לבתרי בעדו לא זכה בו מקבל וכן דעת רבינו מנחם ורכ"ל פסיו והרמבם
אל וא"פ שיש חולקין בזה לא כתמוורו דבריהם ולפיכך אם לא זכה קטן במתנה זו לא
הו כספי ויתומים אלא ככספי אביו כמו שאמרו ואין כמזכעון מליווק להם מפני שש
שמועה שמת לכד כאשר אמרנו אכל אם זכה קטן במתנה זו הרי אלו כספי יתומים
כדאי ואין ספק שפיון שמתה אשה וזכר מוכה והוה ליה כדון זה כשאר חוב דעלמ'
בז שאין כוקקין בו לכספי יתומים וא"ע כד' וכן הראש' אל שכתב בתשוב' סבל

דיכא

היבא מהבעל חוב רוצה לעשות הכנה מהחוב ואפילו חטב חוקקין ומובטל ליה מההיא
 דערבין (דף כב) דשטר שיש בו רבות ואלו ואלו שיש ליה אחר דכריו אל אם
 הדבר בן הוא כאשר בא בכתבך שהקרובים מבקשים אתה מנח מעלת הקטן אף
 כד' נראה בשניהם ספק הוא ואתה רוצה לעשות או זו הכנה מהכתוב ודעתי
 מסכמת שכתובה בזה חוקקין ומגבין ומכל מקום דרכו הו' להעמיד אפטרופוס לקטן
 לביטול כדאמרנו בערבין בפרק שם היתומים (דף כב) ואי מודקקין מוקמין
 אפטרופוס ורשאיין הם כבך ואין בדבר זה סכיקא כלל:

הערות

לב שאלת

כערה שכתפתה על איש מרקי המוח אשר
 כשתחד מנח אחד מקרובי הערה שהיה
 מתפחד שחא תזאכנה אמה שלא רשותו והוא כתי שכו' להנחיל
 זמון מוד אם הכשר או תש' עבונה כל ימי חייה והפחידו העשר'
 שהיא כתי' שנים ואמרנו לה שתאסור על עצמה כל קדושין וזולת אותן שיהיו ברכין
 אמה וכו' הערה בזה לפני העדים ובהיותה לפני' על דרך התפולה כללו בעבין
 האיסור הקרוב ההוא ולפי דברי הכשר אשר דברה תוך רבע אחר מעשה שלא שומעה
 מפי העדים שכשתעבדה רק לרבות אמה וגם על זה כאכסה אלא מכני שכתבנו' מכני
 העדים שבאו לה פתאום שלא מדעתה אמרה הן לדברי העדים וזה תורף השטר
 שכתבה על זה בכתבו ערו' ה' מהם הבהורה למה כת' הנכבד ראובן כ' עהדרה כאן
 במקום פלוני אמרה לבני בלש' שלם וככפ' חפנה פיה ולבה שוים שלא בשום אונס כלל
 וככמול כל מודעו הריני אוסרת עלי' בהנחה כהקדש בקרבן בעולה כל איש שבעולם
 מלבד האיש אשר יבחרו לקדשתי אמי פלוני והכבד פלוני הדרי' כאן במקום פלוני
 שמהם יחד כל זמן שהם בחיים אבל כל איש אחר שבעולם ויהיה מי שיהיה אני אוסר'
 עלי' שהקדש בקרבן בעולה הוא וכל מיני הכחות הכחות ממנו בודו וברשותי בתורת
 קדושין בין על ידי פק' עלי' שלוחו הן כסף הן שוה כסף הן כל שאר דרכי קניות
 שהנחה בקניות בהם שאפורשות והקדשן אצל חבתי ישראל אפילו שאקבל איני
 בעצמי הקדושין ההם מדעתו ומרצוני ונעשנו איני מוסר' מודעה בכיבוס מכני שאני
 מתערה שחא וקומי אכסים ותתנו לי או זה דבר שיהיה ונחא או עליו קול שאני מוקדם'
 או כסף מקודשת עד שמכח אותה כתובה או אותה דוכס' איש עבונה לכוכך איני
 כודרת בכניסה בלא שום פתח התר והרטה בעולם שאני אוסרת עלי' כהקדש בקרבן
 בעולה הכחת ממונו והכחת תשמונו והכחת גופו של כל איש שבעולם בלא שום שור
 בעולם על דעת המקום ועל דעת דכוס ככל הדברים שכתבו לי ושאמרנו עליהם או
 יכתבו בלשון קדושין ובהיות קדושין וישו' העשה' בדברים בשלם שאין בהם ממש
 אלא אותם קדושין שאני כותבתי לך מדעתך אדוכתי אמי ופלוני' הבובר כמי שזכר
 ואני ערו' קבלנו דבריה בידו ערו' כיום להדס פלוני' והכל שריר וקים בלוינו ופלוני זה
 תיקף השטר וצוה' כמרונים אמה וקרובה להשא' את הו' וקומה לאחד מכמה נכדני

הארץ

הארץ אשר תבשה והם שאלו רשות מהקדוש הזכר ודומה אותם מיום אל יום
 וממדת למדת זה לה ארבעה חמשים והכערה ואמה זכות ומתמרמרות על הדבר
 ההוא אשר עשו להן לכן אדוכנו תודיענו אם יש לכערה סוס התר בעולם הן
 על פי חכם בפתח מרטה מעוקר ואזי אמרו כן שזאת הכערה היתה מוטעת מכמה
 נדדק האחד שהיא לא הביכה בכל מה שכתוב בלשון השטר וזה ודאי מאחר שהכערה
 ואמה כפרו מיד אחר מעשה שלא שמעו שכוכר הקדוש ההוא בשטר ועד אחרת
 דמילתא דמוכחה ואומד הדעת הוא שאלו הכמסים לא כתבונו נדק לשמרה ממי שאינו
 הגון לה וראיה דמוכחה מלשון השטר דאמר שמה יקומו אנשים ויתנו לי וכו' ולהגון
 לה כמו לא כתבוכה לשכת עבוכה כדאמרו כן (כתובת דף קד) אשה יכרה מבכמים
 ורונה אשה טקב ותפלות וכו' ואם כמוס לכדר ולאוסר שלא להתירו מאחר שהוא על
 דעת המקום ואין לו הפרה מדאיתא מהשכיע משה לישראל כבר כתבו לנו רוב
 הגדולים והר' מנחם אל במשפט החרם שלו שלא כאמר התם אלא בקיום התורה שדעת
 המקום לאסור ולא להתיר אבל בשאר שבושעות כשהם שמונה לאסור כך מנוה להתיר
 תדע לך דהא נודרת ליתומים עד המקום הוא ככל שבושה שכ' ד משכיעו ואפי' הכי
 לא חששו להתיר אם לא דאדר' עד הרבי וכו' והואיל וזאת עד רבים היא וק' לדבר
 שהדר עד רבי אין לו הפרה לשלם לדבר הרשות אבל לדבר מנוה יש לו הפר' כההיא
 מקרי דרדקי דאדרהי רב אחא ואהדרי רבי' משום דלא אישתכח דדיוק כותי' בנדון
 טלפכינו מסתפקא מילתא אם היא לדבר מנוה או לאו דק'ל דאתתא לא מוסקדא
 אפרויה ורבייה אמרם מנאמי בתשובת שאלה לרב דן אל דאמר דאעב' דק'ל דאתתא
 לא מוסקדא אפרויה ורבייה אמר אני דאפי' הכי אית לה מנוה אע"ג דאיכה מנוה
 ועשה וכונן דאית לה כמו מנוה קלה נראה להתירה אפילו על דעת רבים ולא אמרו כן
 אפילו על דעת רבים אין לו הפרה אלא לדבר הרשות אבל לדבר מנוה אפילו היתרא
 לא בעי' וראיה לדב' מפר השולח (דף לו) דאיהדריה רבנא להומוקרי דרדקי דהוה
 פטע טוכוקי משום דלא אישתכח דדיוק כותיה הכא כמו מנוה קלה הגו וכו' משום
 דלא דיח כותי' לוכא מקרי דרדקי דאיכא למימ' שכתא ממילא כפקא ואפילו למא'
 דאמר שכתא כיון דעל על הווספקי ספקות דמלמדו תיכוקות כללו מקרי שכתא
 ואי מקרו שכתא או לא ואפילו הכי איהדריה בדבר מוטע כוה עב' לשון התשובה:
 ובאותתא טוב' עבמה חולק עליה הרב רבינו טוב' אשכנזי ולוה לשונו עוד אני נדק
 להלמד בדברי רבנו ר' בונה שכתב אבל לדבר מנוה היתרה לא בעי' דודאי דבר
 בעלם ממנו ולא אוכל הכי' דאם כן לתביה גבי ארבעה כדרים שהתירו אל אדרבה
 תיבין כי כדרי' חלין על דבר של מנוה כפרט' וק'ל דשכיע' חלה עליה ככולל ונרדק הית'
 וכו' תימא דכל שבעה שנים אכן שהדי דאדעת' דכטול מנוה לא כדר וזה בכלל כדרי'
 שגבות הא ליתא דהא אם נשבע שלא לישב בכל סכה ולהכיח תפולין של ראש
 ק'ל שהוא אסור כדאיתא בשבועות במרא דילן וכו' ולמי ועוד מה שאמר התלמוד
 אבל לדבר מנוה יש לו הפרה הוה ליה למימר אבל לדבר מנוה אין נדק היתרה אי

מאוס דמיתני ראינא תלמודא מההוא מקרי דרדקי דאמרינן דאהדרני רביכ' הויכו
 דאהדרני ע"י הכרה אלא שקנר התלמוד יוכן פשוט כל המפרשי ז' ופאילו לדברוי ר' ת'
 ז' שפי' דמי אמרינן לדבר מנוס' יש לנו הפרה הכי משמע כשהיה טעית בכדר קנת
 כשהי' דמקרי דרדקי דהוה סביר דאיכא דדעק כותיה מודה הוא מיהא דהיתרא
 בש' דלא כדר טעית ממש הוה דהא סתמא ארמיה ע"י אעבריה ליההוא מקרי דרדקי
 סתמ' בלי תכאוי' וודע הוא כו' וז' און עליה מנוס' להספא עד פסאמר שאין שבעתו
 חלה לכטל את המנוס' וכו' והאי ילמדנו דכמו אשר במקווי עונו' ועב'
 דברוי הרב רבי ווס טוב ז' המולק לדברוי הר' ז' ועתה אחר כל זה צריכים אנו
 לדברוי שתכריע ביניהם' עכ' דברוי' :

תשובה

אנו איניכו לדברוי להכריע בין הרבנים האלה ז' אשר קטנס' עבה
 ממתכו מאן יהיב לנו מעפרוהן ומליכן עויכין אמנס' בהוות
 דברוי עלי חובה ולא אוכל להשיך ריקס' אכריע דעתי' באמת תשובה הר'
 דן ז' אשר הזכרת הוא כפלאת כענינו ותמה אנו פה קדוש שמוחוקי בו שהיה בקי
 כחדרי תורה איך אמר דברים הללו שאין ספק שהדבר ברור דהא דאמרינן לדבר
 מנוס' יש לנו הפרה לא כאלו לומר שיהא הכדר מותר מאליו אלא דכני ליה בהפר' והפר'
 מיהא כע' ולא אאריך ביה מפני שהדבר ברור ופשוט מאד וכל מה שתפש' בזה הר'
 ווס טוב אשכחני ז' דבר ברור הוא אמת וניכ' אמנס' דעתי מסכמת במה
 שכתב הר' דן ז' דאש' דקיימא לן דאתתא לא מפקדא אפרייה ורבויה מ"מ מנוס'
 קא עבדא כשהיא מתקדשת ונבשאת' וראיה לדבר מדאמרינן בריש פירק האיש
 מתקדש (דף מא) אלא כו' איתמ' דרב יוסף אישיא איתמר האשה מתקדשת בה
 ובשלומה הסתא בשלומה מתקדשת בה מוכע' אמר דב יוסף מנוס' בה ויתר מבשלומ'
 כי הא דרב שפרא ממך רישא רבא מלת סיבוטא וזו ראיה ברור' שהאשה כשהיא
 מתקדשת מנוס' קא עבדא וגם הר' ווס טוב ז' אינו

הגהת ז' ז' ז'
 כראה לי שזמנים היא ז' ז'
 שכלתה לא יוכל להיש' לפנות
 מנינו בקיום הבין וגם כי
 אפשר באחרת מ"מ סתמא
 בש' נכרא אית' וכל הקודמ'
 לסייענו מנוס' קא עבדא'

מולק על זה שאש' שכתב בסוף תשובתו זה לשון' וודע
 הוא כי זו און עליה מנוס' ליכסא עד שזאמר שאין
 שבעתה חלה לכטל את המנוס' עב' דברוי' לא בא לומר'
 אלא שאין מנוס' זו מפורשת כל כך שלא תהיה שבעה
 חלה עליה שהדין כך הוא שכל שהיא מנוס' מפורשת מן
 התורה אין שבעה חלה לכטל אכל מה שהיא מדרש'
 חכמים שאינו מפורש בתורה שבעה חלה עליו

וזה ימים שיה' הדב' חדשתי ומנאתי לי סעד בדברוי הרמ' כן ז' והארכתי בזה במקומו
 בפרק שבעת שנים בתרא ולא אאריך באן שאינו מעיקרא של שאלה אכל מ"מ הרב
 ווס טוב ז' כך רצה לומר שאין מנות כשואין זו של אשה כדאי' שלא תהא שבעה חלה
 לכטלה' והוא אמת וכמו שכתבתי אכל לא בא הר"ם ז' לומר שלא תהא האשה

עשה מנוה כשהיא מתקדשת ונכנסת

ה מעתה

לכדון שלפניו כואם זה קרוב טכדרה אשה זו שלא תכסא בלא
 רשות הולך בדרך לא טוב ומצנן אותה עד שתרכבו ברכו כסף
 אם יש לאל וזה ושתכל ערין להכסא לאותו שהיא כותרת וקרובים מספיקים
 עם היות שהיא עשה שלא כהוגן ראוי שתגעה האסא בדבר אשר תוכל לתרי
 אשר ככסה בקשרו בו אם הדבר מוכח בזה שיש לאל וזה לא יהיה הסתר לדבר
 מנו ואם אולי הקרוב גדולות מנפש אשר אם יתן לו אשתו אשר יאלל לא תוכל היותו
 להאיב הוונ הנהא אשר כותרת בו היא וקרובי התר בדה לדבר מנו' הוא שמה
 זאת אדם לא כי אשתו לא יעשה אותו וונ אפשר שתדוונ לאח' בדמים מועטים
 וכמה שאין הפרה זו לדבר מנוה' אין הדבר כן שיעקר מנוה כשנאז אשה הוא
 באותו שהיא חכמה בו וכדאמרונו ביום פרק האיש מקום (דף מא) ופרק שאר'
 וחסין (דף פא) אבוד לאדם שיקרא את בתו כשהיא קטנה עד שתגדיל ותאח' כלומ'
 אנו רובה ועד שאין ממו' את הודאוי מחמת מה שהיה ספק אתי ספק לא אתי וכיון
 שכן הדבר ברור שהפרה זו לדבר מנו' דאש' דאמרונו בסוף פרק שבעות שתי בתר'
 (דף כג) על דעת המקום למה לי בו היכי ללא תהוי הפרה לטבעותיהן דאלמא
 על דעת המקום אין לו הפרה כבר כתבו הראשונים ז"ל דכי אמרונו היכי דווקא
 בתורה ובמנוותיה וכמו שבא בדרכין' ועד דכי היכי דאמרונו דעל דעת המקו'
 אין לו הפרה הכי כמו אמרונו בעל דעת רבים ואפילו הכי אסקינן בפרק השולח
 (דף לו) לדבר מנוה יש לו הפרה ואין ספק שאין ראוי להתמודד יותר בזה בדרך
 שהודר על דעת המקום מכבוד שהודר על דעת רבים' דשעמא מאז אמרונו דעל
 דעת רבים לדבר מנוה יש לו הפרה משום דאין סהדי שלא הסכימה דעת הרבים
 משלם שלא תהא הפרה לכדורו לדבר מנוה אלא מסכימים הם לדבר מנוה היא
 הפרה לכדורו כ"ש דאין סהדי בזה וכמונא בו כדעתו של מקום ומעשה הדבר ברור
 שכל כדר אש' שהודר על דעת המקום ועל דעת רבים לדבר מנוה יש לו הפרה'
 שמה ואמר אדם כבר חדש רת'ל ואמר דלא בכל לדבר מנוה יש הפרה אלא דווקא
 כי ההוא מקרו דרדקי שהיה כראה כשנן טעות בבוש של כדר ופתחו מבושו ומאותה
 מנוה כגמא אכל מהום מנוה אמת אין לו הפרה דכיון שעל דעת רבים כשבע מנא
 לן שך היה דעתו משה ראוסה להתמרט משום מנוה זו אומר אכני שאפילו לרבו
 רת'ל שדרס מומרא וזי כיון שלפניו כי ההוא מקרו דרדקי ועדין מיה סכר
 בלתי זו כדעתה כשעת כדריה שהיא כודרת כן מפני שהיא חוששת כן ונזאז עליה
 קול שהיא מקודשת עד שמכא אותה דשה תשב עבוסה וזרי עבשו מתכרר דאדרבא
 מתמת כדריה היא ונשבת עבוסה' ועד שקרוב הדבר לומר שכיון שנבלתי זו בעצמה
 ואמרה שמתמת עבוסא היא עשה כן כל שמתכרר שהיא מתעבבת בכך הנה ליה
 יא כעלה כדורו כדבר' כי ההיא דאמרונו בפרק שתתמן (דף טו) קוים שאני כוונא

אשה

אמה פלומות שאביה וכו' ואמר לו מת דכעשה כתולה נדרו בדבר דקל כרבה וסוף
 דאמר התם הכו ומוכח בקדושת דכעבון זה אינו נרוך שאלה לחכם דאלתא כל מי
 סכודר ומבלה דעתו בשעת נדרו מחמת מה הוא כודר הוה כאלו התנהו שלא ימסך
 בדרו אלא עד שיסתלק אותו דבר שהוא מושש בו אבל כל שנסתלק מותר מאליו הכא
 כמו הרי כוסף עליה מחמת כדירה חשש מרובה מאותה דבר בעצמו שהיתה מוששת
 בו והיונו עבוסה וזמא תאמר מכל מקום אותו חשש ראשון במקומו עמד ואפשר
 כמו דעדיק מהאו כתרף שאם לא נדרה כן אפשר שהיה נכח עליה קול של קדושת
 ותיהא מעובבת על ודי מי שלא ירחם עליה ועבשו ינאה מאותו חשש ואעפ"י שקרובה
 מעבן אותה עכשו לסוף יתרכה יש להשיב לך ולומר שלהונואה מידי חששה
 הראשון הוה דילם שדוד שתתלה עבמה בדעת אמה היולך וזו סכדרה אף על
 דעת קרובה תלתה נדרה כדבר וכטל דבר וקרוב הכדר לנכטל מאליו ולא שאכי
 אומר שיהא ראו לעשות מעשה בזה שמפני שאינו מדמי לא כעשה מעשה ועד שערין
 אפשר לתקן ביניה אלא שכתבתי זה כדי להראות שהדב' ברור דלא חמור הוא עבד'
 כההוא עבד' לברר מנהו יש לו הפרה כדון זה כמו יש לו הפרה ואין ספק שאם קרוב
 זה מעבן וזעבנה וזאת האשה ומעבב אותה שלא תכשא להגון לה עד שתפדה עבמה
 בזה שהיא רונה ושאלה תעשה כן לא תשיג הזונג ההוא דהפרת כדר זה לדבר מנוה
 הוא ויש לו הפר' ועד שרת' לעבמו שחדש אותה הומר שכתבנו מקל דווקא כשאומ'
 על דעת פלוני ופלוני אבל על דעת רבים סתם יש לו הפרה אפילו שלא לדבר
 מנוה אלא אכ' כעשה הכדר בכפי רבים דמסתמא כשאמר על דעת רבים על דעת
 כדר וסברא וזו מוחקת היא אבל חכמי הנרפתים ז"ל וכתבו בתוספותיה וכתבו
 בפשוטות וכן רכבו האי באון ז"ל מקל ואומר דכי אמרינן על דעת רבים אף לו הפרה
 דווקא שיהא על דעת רבים וברבים אבל אם אינם שם אין על דעת רבים כלום וכן
 דעת רש"י ז"ל ואז' רבים פחות משלשה כדאזכר בפרק השולח (דף מו) אמנם מפני
 גז' מעביימי הסדרים והאשרי' ממורים מאד וזאת עבתי שתינושבו בדבר וישאלנו חשוב
 הער וקכמיה בעד אותו קרוב וידברו על לבו שיסכים באותו זונג אשר בוצרת
 בו היתומה וזמיה אם וראש הגון גם בעיניהם ולא יהיה הדבר לו לפוקה ואם יתרכס
 הקרוב ההוא לדבריהם ויקטא ככפשו ויראו שאם תתן האשה אליו וזאת אשר ישאל לא
 יבא אל הפועל הזונג ההוא ושאלן לה אחר בזוומן הגון תבחר בו היתומה כמוהו
 תשאל על נדרה בכפי הקרוב ההוא גם כי ימחה בדבר ואם לא ירנה לבא וידיעא
 מדאמרינן המודר הנאה מחברו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו אכן מרס כל זה
 הסתדלו בכל מאמני באכס להביא הקרוב ההוא למה שהוא ראוי

לג ברית כרותה לך שאיכה חוורת כי כבודך חדש עמדי לתלה לשם ולתפארת
 וזבדכו את אשר פנו שפתי וגם במכתב התיית תנו לבלתי השיב
 ט ע א i שאלותך

שאלותיך רוקס לכן לא זמננו טרדות מהשלים את חקס ואם ודעתי כדעתי
 ידעת ומה ודעתי ולא תדע מאשר דברך קבעתו עלי חובה הכה באתי כתרסה
 זכמנה ועמדתי על שאלותיך בעמין האשה העבוכה ועל כוסח מעשה ב'ד' אשר בא
 לפני * * * * * זה תפסו בפנינו אכן כד' ח'מ' בא כשטר'וק דו'לא מאיכ'מא ואמר לנו
 הרי שבת' אישט'לא היתה כשואה לאכזביט קרשק'אש בן אחותו של מושטרי' אינך
 ויג'יר דפריפ'ויאן ולפעמים היו קוראין אותה ככ'וט דמוטרי' אינ'ק ויג'יר וראינו
 בכתובת אשתו הכוכר' שמו כתוב וחתום ווסף בר' אברהם' וזה כמה שנים כתקוטט
 עם אשתו בתו הכז ועמי וכעם עמה הרבה והלך לו וכש'ארה בתו עבוכה זה שנים רבות
 ועבשו שמעתי שמת בעלה איכזביט הכז בכקס'מכס רבותי חקרו ודרשו בדבר אם
 אמת הוא שמת אישה איכזביט הכז ותכשא בתו הכז ואכן כ'ד' ח'מ' הוזקקנו
 לו וחקרנו לפנינו עד אחד שמו איכזביט בן מאש'ט'משה שש'לה ומושטרי' אינך
 ומאיש'ט'משה הכוכ' קרוב' זה לזה קורבה שאין בה פסול והעד בפנינו כי כש'לש שנים
 היה הוא במיור קא ומנא שם יהודי א' עומד בתופ'אה המקו'אשר במדינת קלאבריא
 שמו כש'טרוק דש' טיב'ירו וזה הככד כשטר'וק ד'ש' טיב'ירו הכוכר היה מקד' מן הארץ
 הוא' והיה מכיר מאישט'רי' אינ'ק ומאישט'רי' משה הכוכר' ויחס' ומשפחותיה אמנם לא
 היה מכיר איכזביט' הכוכר ולא איכזביט הכוכר בעל האשה הכוכר' לא בכנוין ולא
 בשמותיה' לפי שהם היו קטני' או לא היו כולדו' כאשר ינא כשטר'וק דש' טיב'ירו הכוכר'
 מהארץ הזאת וכך העד לפנינו איכזביט' הכוכר כי כאשר ידע כשטר'וק דש' טיב'ירו
 טכוכר שאכזביט' זה בן מושטרי' משה הכוכר אמר אלנו כשטר'וק דש' טיב'ירו הכוכר'
 הרי יש לך קרוב אחד בתופ'אה מקום דירתו שאלנו אלנו איכזביט' מיהוא זה השיבו
 בלשו' זאת כיבו'ט דמוטרי' אינ'ק ויג'יר דפריפ'ויאן קרובך עוד שאלנו על טרתי ותארו
 ותאר אותם כשטר'וק דש' טיב'ירו הכוכ' בקוטן וגודל' ואוד' ולוכן ומראהו ותארו בפנינו
 ושערות' וכי פכיו בוקהכו' כאשר כודע שה'איכז' וכיט הכוכר' בעל האשה הכוכר' עוד
 שאלנו איכזביט' והכוכ' על שמו ואמ' לו שקורין אותו חיים ולאחר זמן השנה זו שב איכזביט'
 זה ממיו'רא' וכן שב'ג'כ' כאשר טרוק דש' טיב'ירו הכז ומנא' זה את זה והגיד לנו כשטר'
 דש' טיב'ירו הכז שפסד לו עליו שהיה כיבו'ט דמוטרי' אינ'ק הכז והגיד לנו כי מת ט'ומים
 קוד' ראש השנה זה ששב'אחר כן חקרו עוד והעד בפנינו ג'כ' כאבר'ס ויג'יר'אלא היה
 לאכזביט' מאישט' אינ'ק הכז' וכי'וט אחר שהלך לו מחו'לארץ מלכד' איכזביט' הכז בעל האש'
 הזאת הכז' כי בני אחיו אחרו' שהיו לו שזעבו מפי קרוב אחד שהיה עמה וכלל במחבו'
 אחד שכלה מתו זה כמה פה או במלכות זרפת' ולא כאשר במי'ס רק זה איכזביט'
 הכוכר' בעל האשה הזאת הכוכר' שהלך לו וגם בהיותו הכה היה תמיד מתגדל בכית
 דודי מאישט'רי' אינ'ק הכוכר' והיו מזכירים אותו רבים כיבו'ט דמוטרי' אינ'ק: עוד
 חקרו והעד בפנינו כאשר'ס ויג'יר בן מאישט'רי' אינ'ק הכוכר' שזה האיש קרובו שבו
 בשמי'עם איכזביט' הכוכר' בעל האשה הכוכר' שזע מפיו שהכעיסוהו תמיד חמו'
 ואשתו הכוכר' עד שכתמ'לא מאד חיימה עליהם ואמר לו כאשר ידבר איש אל אחיו

ואל רעהו כי הוא ילך לו הארץ מרחקים כדו שתשאר אשתו עבוכה כל ימי חייה ועוד
העוד בפנינו עד אחר כשר כי קודם כשר מהארץ הזאת בקש זה האיש איך וכי
הזכור בעל האשה הזאת הזכרת מאת קרובו מאישטרו אברם דוקסלר לעשות לו
כתב ואגרת ישד עליו ועל משפחתו ועשה לו האגרת והיא נסח באגרת שמו שהיו
קוראין אותו בכאן בוכיט והעד עליו ובראות זה שמו בקרב האגרת עבדה והרחיק
אותה בעבור שמו ואמר כי דעתו ללכת על'נד שתשאר אשתו עבוכה כל ימיה כל זה
הועד בפנינו ועוד העדו בפנינו שהיה למאשטרו אינ'ק הזכור בתאמותו היתה
כשואה לאיש שמו משה דשור ירש ומתה והיה לה בן קטן אחד היו קורין אותו דוראן
ואותו הבן היה עומד בכשרותו עם מאישטרו אינ'ק הזכור אחי אס אמו לפי שאביו
הלך כפרני'כ וינה מקום מולדתו ואחריו עמדו עמו מעט זמן שלח משה אביו הכערה
הזכור בעד הכער בנו שיטלחוהו לו כי כספק אליו ושלחו מאישטרו אינ'ק לאביו הכוכ'
כאשר שאל זה עשר' שנה או יותר וכודע והעדו כיהגיע הכער לאביו במקומו והיה
עומד עמו בבן אלל אביו וכל מה שהעדו בפנינו כתבנו וחתמנו בכ"כ לחדש פלוני
שנה פלוני לבריאת עולם כמו שאבנו מוכין כאן בפורפי' ייאן והכל שריר וקים
עד כאן עופס המעשה ב'ד' וכתבת כי לולי העדות שהעד על קרואת שמו חיים
היה עולה על דעתכם להתערה אחר שהחוק שלא כאשר יבד'ט דמישטרו אינ'ק ויג'יר
זה אחר בעולם וולת זה ולשני מאישטרו אינ'ק ויג'יר ליכא לספקי כי העד הראשון
בשט'רוק ד'ט' טיבור' היה מכיר מישטרו אינ'ק זה וממנו דבר וגם בכל הארץ הזאת
לא החוק אחר ולכך הנינו מדמין אותה למי שיכא מן העיר ומת מפספס בכל העיר
מי הוא הינכא ואם לא ונא אלל הוא משואין את אשתו אע"פ שלא העדו על שמו
בדאיאק בתוספתא וכמו שכראה במרא דילן (יבמות דף קכ"א) גבי עובדא
דפרשא וריוא' ואיה חברכו וששים בני אדם שלא הוזכרו שמותם העבמיים אחר
שכודע בבורר ממונא' וממונא' או מכוני' מי הם אלל שנסתפקתם על העדות
מקריאת שמו חיים וכן נקרא בוכיט' או יוסף בכתב פן יהיה אחר אע"פ שתאר אותו
בשם וחסו בוטוט דמי' ט' אינ'ק ויג'יר הזכור ואם כאמין שכני דבריו על כרחו הוא
זה וכתלה בו ששנה שמו כאשר זמם וכמר לו בחיים ואם כאמר שזה אחר וחיים לחוד
ונב' מיט לחוד א"כ כחוקי אותו על כרחו במכוב בחייוסו ובמשפחתו כי לא היה משלם
לוה מאש'טרו אינ'ק כיטוט וקרא חיים אליו דבר'ך' וזהו הפסק האחד שנסתפק
לכם בדבר זה :

תשובה

שלולא הספק שנסתפק לכם על שני קריאת השם היה בדעתב'
להתירה אע"פ שלא הועד בפנינו על שמו ופה אמרתם שאע"פ
שאמרו בתוספתא אין מעדין עד שמכירין שמו ושם שררו לא בא למעט אלל שאין
סומכין על אמדן הדעת של אמתלא' כגון שמעד על גבו הארוך ונזן או תארי אחר'
שמחויין בהרבה בני אדם וכן כמו למעט שאין סומכין על עדות שמו בלא שם עירו
ט פ כ ii דאיכא

דאיכא ליתוסם לאחר שכן שמו והוא מעור אחרת אבל כדאזכר כל שמשד בדבר ברור
 שאז אפשר לספק באמר משיאין את אשתו אע"פ שלא הזכיר שמו ודבר ברור הוא זה
 דאמרין בפרק האשה שלום (דף קכ"א) אלא הוסיף דמו כגון דאמריו אסקינהו קמן
 ומזכירו לאחר וקא רמי סימני דל או עליהו קא ממכינן קא אסימנין הוא דקא ממכינן
 והכי פרוש' כגון דלא ידעי הכהו שהיו בהכח איכסו מאן כיכחו שלא היו מכירין
 אותן לא בשמן ולא בשם שרין אלא שהשדו ראובן אוש מת וסימן בלויי היה בו וכל
 פנותין סימן מובהק ואזו ודעין שאותם אכסו' שהיו בעליהם של אלו אותן סימנין
 היו בן מתירין את כסותיהן' וכך פרושה של אותה שמושה דוק ותשכח אלמא
 אע"פ שאין העדים מכירין שמו ושם שרין כל מהם מתארוס אותן בעבין שאז אפשר
 לספק בו באמר משיאין את אשתו' וכן כמו כל הך סוגיא דפרק האשה ונרתה
 שהלך בעלה למדינת הים עלה דמתותין דאין מעדין אלא על פרנץ פנים עם
 הימנש בהכי רהטא שאין צריך לעדים שישרו על שמו ושם שרין ודבר פשוט
 וברור הוא זה' וכן כמו סיפא דתוספתא אבל אמרו אחר יבא מעור פלוני
 מפש פנים באותה העור אם לא יבא משם אלא זה תבא אשתו וכמו שכתבת ואין
 להאריך בזה'

ו' ולענין

הספק שבסתפק לכם מפני העדות שהעיד על קריאת שמו חייס
 אנו אומרים שבין שיש עדות מספיק כדבר שבעלה של זאת מתלא
 כנולד ספק בשם זה אין לחוש לפני שקראו' שמו בעבין זה הוא כשימן העשוי להסתכו'
 שכבר הועד בפניכם שהיא אמ' כפיכא מערכס שירחיק כדוד ונספה שמו כדו שתהיה
 אשתו עבוכה' ועוד הועד בפניכם כי כאשר ראה זה האיש באגרת ששעה לו
 מישטרי אברם דוסקיל'ר משד עליו ששם זה שמו בוכים עבכה והרחיק אותה
 לכעבו' לא יוזכר שמו וכיון שכן הרי סימן של שמו זהו סימן העשוי להסתכו' וכל שהעד'
 מספיק מנד עבמו אלא סיכא לו רועת מסומן אחר שכרחה ממנו שאיכו הוא ולאותו
 סימן הוא עשוי להסתכות אין מטילין מחמתו שום ספק בדבר אלא תולין אותו בשינו
 שהוא עשוי להסתכו' ויש לו לדב' זה ראיה מדאמרין בפרק מישמת (דף קכ"א)
 איתוכיה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש' מעשה בכני ברוק באחד שזכר בככסי אביו
 ומת וכאזכרו משפחה וערשו לומר קטן היה בשעת מיתה ובאז וזאלו את רבי
 עקיבא מהו לבדקו אמר להם אזי אתם רשאים לכולו ועד סימנים עשוין להסתכות
 לאחר מתה בשלמא לדודי דאמכא ראוייה בעדים כוון דלא אשכחו עדים דקא
 אתו אמרו ליה מהו לבדקו אלא לדודך דאמרת ראוייה בקיום שטר למה להו לבדקו
 לקיומו שפירושהו ולקומו בככסי ודמי' מי סברת ככסום בחוקת בני משפחה קיומו
 וקאמו לקוחות ומערערי ככסין בחוקת לקוחות קיומו וקאמו בני משפחה ומערערי
 וכדאזי בני אמרין ככסין בחוקת לקוחות קיומו לא משום דלקוחות תפסי להו דהא

הך שוכח דכתיב בך בקרקעות הוא כדמוכח התם בכרך מו שמת' ותפסו בקרקע' לא מהניא ולא מירי דלעולם כל שנסתפק לנו בקרקעות של מו הן מעמידין אותם בחוקת הראשונה וכדמוכח בכרך האשה שנתארמלה (דף כ) בעובדא דבר שטחא אלא הכי קאמר מו שברת בככסיס בחוקת בני משפחה קיימו משום דשכירא לן ראוייה דקיום שטר וכמו משפח' הוא דמערערין לומר קטן היה ולא היה ערערין כלום שמוכין שאין לנו רואין רישת בדבר אין לחוש לו ועל כמי משפחה ^{הנה} להביא ראיה אפילו היכא דכני משפחה תפסי להו להכריז ארעתא אלא שבאו בני משפחה ואמרו לבדקו ואמר להם רבי עקיבא דסימחין עשוין להשתנות לאחר מיתה כלומר שאפילו ימאכא כדבריה' שלא ימאזלו שתי שערות או שלא ימאזו בשקין גומות אין בדבריהם כלום שסימחין הללו עשוין להשתנות לאחר מיתה הילכך אפילו

אם כשנכדוק אותו כראוי בסימחין שקטן היה אין זה רישת כלל כיון שהן עשוין להשתנות ואין לספק בדבר מחמתן עשו להשתנות אינו מטיל ספק בדבר שאלו היה הדבר מוספק מחמתו כלל אין ספק שמועמידין הככסיס בחוקת בני המשפחה דאוקי ארעא בחוקת אבתא והרי הדברי קו' שהרי כראוי משמע' זאת שאע"פ שמתוך השטר לא היה מוכיח שנדול היה דהא כהניא שקלא ועריא דהתם לא מסקינ' אכתי ארעתין שהיא חוקה דאמרוכין בסוף סוגין דהתם דאין העדים מעידים על השטר אלא אם כן בעשה גדול אלא שהיונו שכורים לומר שכונ שאין רישת' כראוי אין מושפין לו ואפילו באמר דבריהם שהיא סוגיא כתי אהיה חוקה דסוף סוגין שמוכין אף על פי שאין הדכ' כראוי כן מסוגיא דהתם מ"מ היא חוקה איכא גזאית וראייה לדבר מדאמרוכין בך סוגיא דהתם והלא משתך אמרו דופה ערערו בני משפחה והכי פרושו בשלמא איאמרת ופסירא לך דמודה בשטר שכתבו בריך לקיימו אתי פסיר דופה ערערו דא' עב דקיימא לן חוקה אין העדים הותמין על השטר אלא ח"כ בעשה גדול מ"מ אין הדבר ברור ומנו למיור דקטן היה משום מנו דמני' למיור דשטר' כלום הוא אלמא שאין הדבר ברור אכלנו למיור שנדול היה דא' כ' היה ליה מנו במקום עדום ואפילו הכי אמרינ' התם שאפילו יבואו בני משפחה לבדקו וימאזלו שקטן היה אין ערערין כלום שמוכין שעתם כל סימין זה אין אינו מעמידין אותו בחוקת גדול אף על פי שסימין זה מראיה שקטן היה תולו אותו בשמונו ואפילו ספק אין כאן שאלו היה בדבר ספק כלל מעמידין הככסיס בחוקת בני משפחה' ואם כך אמרו במתן שהוא חומר לדב' זה שאין מוכיזין אותו מחוקתו הראשונה אלא בראייה ברורה כ"ש בערעה שהיא קלה לדבר זה הילכך כדדון שלפנינו כיון שהוברר הדבר ממך עדותו של זה שנפלה של זו מת אלא שיש במין אחר בדבר שהוא מטיל ספק בענין ואותו סימין עשו להשתנות סומכין על הודאית יתולין את הספק בשמו העשו להשתנות והו מה שכתא לי בזה

מה שכתבת עוד שכמתקתם טכן בת אחותי הנזכ' בשטר קבלת
 עדות שמו דוראן הן הלך לו עם וכן יקרא ג' כ' אלל קנת בני אדם
 כיבוט דמוטטרו אינך על עם אמו אף על פי שלא היה קרא כן בהיותו עם כי עם אביו
 היה עליו גרנות לומר כזה שהדברים מראין שאין לספק בזה הכן שמו דוראן מאשר
 לא היה קרא מיכוס דמוטט' אינך וזה שמו מרגל' בטומיוהו דרובא דאינסי
 עכ' דבריק' וכוה תמהני עלך לפי שאינך רואה בשט' המעשה ב' שהעיד בשטרות
 דט' טיבור' שזה האיש שאמר בו שמת היה קרא כ'וט דמוטטרו אינך אלל כמספר
 לו הקורבה שהיה עמו אמר אלנו כיבוט דמוטטרו אינך' וג' ד' פירפ' ויאלן קרוכך
 ואינך מונא מקום כזה לדבריק' לפיכך ראוי לחוש לאותו הכן הכקרא דוראן
 שהרבה בני אדם בקראין כיבוט על עם אמת אלל א'כ' ותברר אללכם כי זה דוראן
 בשרכם לא היה קרא בשם היהדות חיים וא'כ' הוא ראוי להתיר אשה או לפי שאלן
 לחוש ולנו' שזה האיש דוראן סיכה שמו אלל תולין את הקלל' במקולקל או שיתבר'
 לכס כפי מה שתאר אותו בשטרות דטיבור' בוראה ותארו ועמיו שאו אפשר סיכו
 זה דור' ונתמכו על זה בדברים מובהקי' באחד משני דרכים הללו ראוי להתיר
 אשה זו' ומאשר לכס המשפט שפטו את המעשה ומשפטו ואם תסכימו להתירם
 להיכסא הרינו חותם אחר'כ' וכעשה סניף לדבר'כ' לכד זה ראיתי להעיר כי עבין
 זה בא יותר ברור בכתב ממה שבא בשטר מעשה ב' ד' כי לפי העדות שהעיד בא'כ'כ'
 ויגר שלא היה לאביו מאטטרו אינך' הכוכר כ'וט' אחר שהלך לו מחוץ לארץ מלכד
 זה כי בני אחיות אחרים שהיו לו מתו וכהרגו עדין היה אפשר לספק שאע"פ שאותן
 בני אחיות מתו אפשר שכשאררו מהם בני וראוי כל אחד מהם להקרא כ'וט דמוטטרו
 אינך' וזה בא יותר ברור בכתב שאמר שלא היו למוטטרו אינך' כ' אס' ג' אחיו ושאת
 שהיתה נשואה לא' למיאה כהן מתה היא וכל כ'יה וכל אשר אתה בבית וכמדומה
 לי מדבריק' שלא כשאר ממנה וכו' כאשר תתירכה להכסא ראוי שיתברר זה בשטר
 המעשה ב' ד' וכן ראוי שיתברר שלכת אחות השלושית אס' בז'וט זה שכשאת לאכ'מה
 ד'טור'ט' שלא היה לה כי אס' זה הכן שמו דוראן כדי שלא יוכל לספ' פן יולדה כן אחר
 וקרא חיים ויהיה ראוי לחוש לו וכמו שכבר אמרתי שהרבה בני אדם קראו כיבוט
 על עם אמת כל זה נריך להתברר בדבר' ולפי הכראה מתוך דבריק' וכוסח המעש'
 ב' ד' הכל יתברר כי האמת כן הוא וכן נריך להתברר שזאת האשה אינ'ט' ולואה שהיא
 בחוקת אשת אדם היתה הכשואה לכ'וט דמוטטרו אינך' וזה ברור ופשוט :

לד עור שאלת

שאעמוד על דעתי בדין כיון שהגיד טוב אינו חומר
 ומגיד בעדות על פה שלא על כתב ידו על אי זה
 כד באמר בין לאוסור בין להיתר בין לחיוב וזכות אס' אחר שבאו לכ'ד וקבל עדותן
 כראוי בעדות דלא בעי חקירה מדיכא' ואו מתקנתא ולכך לא עשו חקירה אס' וכולין
 לחזו ולפתי עדותן כל זמן שלא זנאו מ'כד או אפי' זנאו מ'כד כל זמן שלא נחקר עדותן
 אע"פ

אע"ב דלא בעי חקירה ואפילו לא כתבנא אמתלא למה פהעדו בראשונה כמו שכראת
 לכאורה מההיא דרמיו בר תמא דפרק האשה שכתארמלה (דף יח) גבי אנוסין
 הויכו דתלי טעמא דכיון שהגיד טוב אינו חוזר ומגיד ומההיא דרוש לקוט עדים
 החתומים על השטר כעשה כמו שנחקרה עדותן בכ"ד אלמא חזרת ההגדה בחקירה
 תלויא מילתא וכמו שכראת מבואר מן הירושלמי שהביאו קנתמן המפרשין וזהבאו
 הרב בעל העיטור העדים שהעדו בין לאיסור בין להתיר בין לקרב בין לרחק ופלו
 וחזרו ואמר מבדוקין אנו אם עד שלא נחקרה עדותן בכ"ד כאמין וכו' אלמא דככל
 עדות אין בה משום חוזר ומגיד כל זמן שלא נחקרה והקשית על זה א"כ הוא שיכולין
 הן לטמור דכריהם כל זמן שלא נחקרה עדותן בלא אמתלא גם אחר שיבאו מ"כ
 אפילו בעדות דלא בעי חקירה א"כ אם כפסק הדין וכפרע החוב וכאכל הדבר אז
 בשאת האשה וחזרו העדים ונאמרו מבדוקין אנו ההשב וישיב הממון ותנא האשה
 מאישה וזה מן התעיה אלוהיו דכריך:

א תשובה

דע שהשקר בזה הוא שמכיון שהגיד טוב אינו חוזר ומגיד וכל
 שכגמרה עדותו קרוי שהגיד וכל שלא כגמרה מפני שעדין אינו נקרא שהגיד הרי
 הוא יכול להפך עדותו כמו שירצה וזהו שאמרו בירושלמי שהעדים שהעדו בין לטמא
 בין לטהר בין לרחק בין לקרב בין לאסור בין להתיר בין לכות בין לטוב אם
 עד שלא נחקרה עדותן בכ"ד אמרו מבדוקין אנו הרי אלו כאמין משנחקרה עדותן
 בכ"ד אמרו מבדוקין אנו אין כאמין ואל תחשוב שכשמתשובה הלשון אם עד
 שלא נחקרה ומשנחקרה בדקדוק גמור ותלמוד ממנו שאפילו בדיני ממונות דלא
 בעי חקירה ודרישה אחר שכתקבל עדותן יכולין לחזור בהן כיון שלא נחקרה
 עדותן שזה בודאי אינו שכיין שכגמר עדותו ואין אנו נריכין עוד לבריו הרי הגיד
 ושוב אינו חוזר ומגיד אלא מפני שכל העדויות מן הדין נריכין דרישה וחקירה תפסו
 הלשון שהוא שזה בכלם ועד דבימי ממונות גופיהו איכא בהו שרובי דרישה
 נחקרה כדון מרומה כדאיתא במסכת סנהדרין (דף לב) וכן זו שאמרו בפ'
 האשה שכתארמלה (דף יח) ובמה דוכתי עדים החתומים על השטר כעשה כמי
 שנחקרה עדותן בכ"ד כך פרושו כמו שכגמרה עדותן כללו של דבר כל שכגמרה
 העדות אע"ב שלא נחקרה כאותן שאינן נריכין חקירה טוב אינו חוזר ומגיד
 ולא אמרו נחקרה עדותן אלא כדי לתפוס הלשון שהוא שזה בכלן וזה ברור

ורענין

מה שכתב בתוך דבריו כל היבא שאינו סותר עיקר דבריו הראשונים
 כגון שהדברים שתומים וכולין באור אחד משני עינות משמשע
 אחד קרוב או רחוק אם העדים יכולין לחזור ולהגיד לבאר משמעת לשון עדותן גם
 אחר שנחקרה עדותן בכ"ד או לא רק שכקבל עדותן במתם משמעת לשוכס הקרוב
 דע' שכל דבר שעדים מנמין לטעות בו יכולין לברר דכריהם ואין בזה משום חוזר
 ומגיד וראייה לדבר מדאמרינן בירושלמי עלה דטמורו חוב המוקדמין פסולין מי
 מודיע

מודיע רבי שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן הן הן עדיו והוא ריש לקיש עדו' ההתמים
 על השטר נעשה כמו שחקקה עדותן בכל ד' תמן באמרו לא חתמו כל עיקר ברט
 הבא אומרים על זה חתמו ועל זה לא חתמו וכתב עליו הרב בעל המאור אל ומכאן
 למדין בכל טעות שהעדים מנווין לטעות בו באמרו הן בעצמן על זה ואין בו משום
 חזק ומגיד ונרדף כ"ד הגדול להחמין הדין ובמרא דלין מנינו כותא בזה שהיה
 תפלה ריהה חתים עלה רבי רמיה בר אבא וכו' כדאיתא בגע פשוט (דף קסח)
 אלו דבריו אל' הילכך כל שאנו יכולין לכונן דברנו של עד כדי שלא תהא עדותו
 מכסתת יש לנו לכונן דברנו שחס סוף לנו לתרץ דברו שני עדים בראין שמכחישין
 זה את זה כדי שתהא עדותן מכוונת ותולין זה בכל מה שאפס' כדי שלא יהא אחד
 מהם רשע וזו היא ששמינו בפרק היו בודקין (דף מ) אחד אומר בשני בחדש
 ואחד אומר בשלשה בחדש עדותן קוימת שזה יודע בעבורה של חדש וזה אינו יודע
 ובלה שמתא בפק' דפסחים (דף יב) עלה דהיה מתמיתין הכי דהטא והכו
 מוכחא אף בעדות עד אחד שהעד וחזר והעד יש לנו לכונן דברנו בכל מה שנוכל:

לה שאלת

דינה אשת שמעון כפלה לה כירושה התישועות מביית אחד
 שיש לה חצר בכניסתה והדוורו' מהביית פתוחין לאותה חצר
 ואין בחלק התישועות מאותה חצר ד' אמות גם מכל דירה נדירה הפתוחה לחצר
 אין בחלק התישועות עד הנה ד' אמות והשמה חלקי' הכשורים בין לזה ובין לראובן
 חמשה לראובן ושלשה ללאה והזמין ראובן בהסכמת לאה דינה שתבא לקחת חלקה
 מהביית הנזכר וכל שמעון בהרשאה כוגרית מדינה אשתו ועבה שאין רצונו עתה
 לחלוק כי התישועות שהוא על כל הביית לא הוכרר עדין ועתה אינו רוצה לחלוק
 והקניטו ראובן ולאה לשמעון בדברים עד שקם שמעון ואמר בקונס תשמיש החצר
 ההוא לראובן ולאה בחלקן וכששמע ראובן דברו שמעון סבו' הולך בעקלקלות הזמינו
 לבני השוסט ויודו' זה השוסט שיבררו כל אחד ואחד מהם איש בעבורו וכשתפקו
 בדיוקין או יוכל שמעון למיכר תשמיש החצר מלאה וראובן הואיל ואין בו דין חלוקה
 ואי די בהרשאה שבה עמו וכעפית בערכאות של גויס שאינה מושלה בדיוקו
 גלמדנו דבנו על הכל הדין'

תשובה

לעבין מה שאמרת מו' אמרויך דאין הבעל וכול לאסור בכסו אשתו
 משום דק"ל דקנין פירות לאו כקנין הבגד דמו וכדאופסוק' הלכת'
 כותיה דרוש לקוש וכראה בהדיא בפרק המולץ (לו) דאמר ובעל גופי מתקנת אוסא
 אין לו בכבשו אשתו מחיים' אלא קנין פירות' דעתי מסכמת שהבעל וכול לאסור
 לאחרים קרקע של אשתו שאפילו באסור ובעל משכונה הדברים כראין שיכול לאסור
 כל זמנו וכדתנא בתוספתא בפרק ח' דמציעא הסוכר שדה מחכירו וכו' עמד
 הסוכר והקדישה הרי זו מקודשת עד שתבא מרשות' וכו' ואם בטובר הדין כן כ"ס
 בבעל

בעל בככסו אשתו שהו' יכול לאסור דקל' דידו של בעל בככסו אשתו עדיף מוד' כדאית'
 כפרק החולץ (דף לח) וכפרק הכותב (דף סג) והיינו דאמרינן כפר' אע"ב (דף נח)
 כבלוגתא' דהמקדיש מעשה ידי אשתו הרי זו עשה ואוכלת המותר רבי מאיר אומר
 הקדשו רבוי ונחן אומר חולץ ואמרינן עלה במרא' דטעמיה דרבי מאיר מתוך שזכור
 לכופה למעשה ידוה בעשה כאומר וקדשו ידו'ך לעושהו ואע"ב דלא קל' כותיה דר'
 מאיר אלא כ' ר' נחמן הסדילר וכדפסיק התם בהדיא בגמ' היינו משום דלא אמרינן
 בעשה כאומר הא כאומר הכי כפי' קדשי' וכן תמצא מפורש לרמ"כ אל כפי'
 מהלכו ערכין הא למדת שהבעל יכול להקדוש מעשה ידי אשתו כאומר כפי' וקדשו
 ידו'ך לעושהו ואע"ב שאין לו לבעל בידי של אשתו אלא קנין פירות ולא עוד אלא שאם
 רצתה האשה מפקעת מעשה ידוה מכעלה דקל' ויכולה אשה שתאמר לבעלה אינו
 כזוכת ואינו עשה ואשי' הכי מני מקדוש כ' ש שהוא יכול להקדוש קרקע בכסו מלוג
 לפירותיו וכיון דמספיק בהכי' כ' קונמות דאלימו דתפסי אפילו במאי' דלא תפסי
 קיה הקדש כדמוכח סוגיין דפרק אע"ב (דף נח) ולפיכך הדבר ברור אצלי
 שהבעל יכול לאסור לאחרים קרקע של ככסו מלוג:

לו ובן לענין

מה שאמרת שהבעל בא בהרשאה כתובה בערכאו' של גוים
 ואינה מושלה בדיוכנו' הוי יודע שכל קרקע של ככסו
 מלוג השושה פירות אין הבעל נרץ בו להרשאת אשתו מדאמר' בסוף פרק השולח
 (דף מח) אמר אבוי נקטינן בעל בככסו אשתו נרו' הרשאה ואי איכא פירא בארעא
 מנו דמשתעי דיכא אפרא משתעי דיכא אארעא ואע"ב שאין אנו נרץ לזה
 הענין מפני האיסור שכבר כתבתו אפי' משום פירא בלמוד וכול לאסור ראיתי להאריך
 בזה כדי להעמידך על עיקרו הדברים:

לז ולענין

מה שבא באלתך שהרשאת אינה מושלה בדיוכנו' וראיתך תפס
 זה בפשוטות' הוי יודע שזו מחלוק' ושכה היא בין הראשונים
 ע"ב הדעת נוטה שכל שטרות העולות בערכאות של גוים כשרים אע"ב שאין כן דרכו
 של הרמ"ב אל כתבתו כל זה לברר מה שהיה נרץ באלתך' מיהו לענין עיקר
 של שאלה אינו רואה ממש באיסורו של שמעון בתשמישים הבהגוס להעשות בחזרות
 ובתום דכיון שאין במז' ולא בריוורין הפתומין לתובה דין חלוקה אינו יכול
 לאסור דהא אסקינן בראש פרק השותפין (דף מו) אלא אמר רב
 יוסף אמר זשורי' מחלוקת שאין בה כדי חלוקה אבל יש בה כדי חלוקה דה'
 אסור' ואפסיק' הלכתא בהדיא במרא' כרבי אליעזר בר' יעקב כלומר דאמר
 במתנית' גבי הוה אחד מהם מודר הכאה מחברו וכול הוא לומר בתוך שלי איני בככס
 ואינו בככס לתוך שלך הולכך הבא כמני' וכולין ראובן ולא לה לומר לדיכה ולשמעון בעלה
 לתוך שלנו אינו בככסו ולא לתוך שלכם ומה שנכתבתת אפי' יהיה דין הדורות הפתומי'

שאלות ותשובות

לחבר כדון חנר דדילמא כו אמרינן שאינו יכול לאסר דרוק בחצר שאינו עשוי לתשמש גדול אלא לעבור לזככם לכיתו שאפילו רבי אליעזר ברבי יעקב מודה דאסור לעשות רחמים ותבנור אבל בית שהיא עשוי לתשמש גדולה לאכילה ולשכיבה ולתקן המאכל אינו דינו כדון החצר ויכול לאסור או אם אמרינן היא מתבס אנים שגריך הוא לזככם לכיתו כגון ללמוד בכו תורה וכו' דע שלא מן השם הוא זה אלא כך הוא עיקרן של דברים לדבריו רבי אליעזר בן יעקב דק'ל כותיה כל דבר שאין השותפין יכולים לעבכו זה על זה מלעשות בחצר אפילו אסר אחד מהן חלקו על חברו אין חברו מוכס מלעשות אותן דברים שהיה ראוי בהן קודם איסורו של זה שאם אתה אומר כן גם כמנא שלא את שלו בלבד אסר על חברו אלא אף של חברו אסר על חברו שכיון שאין בחצר דין חלוקה לחלוק אינו ראוי ואם אתה אומר שלא ישתמש בדבריו שדין השותפין בותן שישתמש בהן כמנא אדם מפקיע מחברו חלקו בקרקע ואינו כדון ומפני כך כל תשומת שדין השותפין בותן שישתמש בו אפילו אחד מהם אסר חלקו אין חברו מוכס מאותו תשומת שלא כל הימכו לאסר וכותו של זה אבל מה שהשותפין יכולין מן הדין לעבכו זה על זה כמודרין הכאה כמכש' מאותו דבר שכיון שאין דינו של שותף להשתמש באותן דברים כמנא כהנה משל חברו וזו היא ששנינו וזכיהם אסורין להעמיד רחום ותבנור ולגדל תרכובות לפי שהן דברים שהשותפין יכולין לעבכו זה על זה כדמוכח בפ' לא יחסור (דף כ) וטעמא דמילתא לפי שאין החצר עשוי אלא לכניסה ויציאה הילכך הולכין בכל דבר ודבר אחר תשמישו שפסע שבחצר אין השותפין מעבדין זה את זה באכילה ושכיבה וכיוצא בהן אף אם אסר אחד מהן חלקו אין חברו מוכס מלהשתמש אותן תשמישין וכסע שבחצר מעבדין זה על זה בהעמדת רחום ותבנור וכיוצא בהן מפני שהן דברים שאינן כוהגין להעשות בחצר אם אסר אחד מהן חלקו חברו אסור באותן תשמישין כך כבית מעבדין זה את זה בתשמישין שאינן כוהגין להעשות כן ואם אסר אחד מהן חלקו חברו אסור באותן תשמישין:

לח שאלה ראובן ושמשון ולו כתמזרו והתשוררו לעבור היס ולהתקרב לאי וכאז

לפניו שם ועבר וכשבעו כנקיטת חפץ ביד על דעתו וכו' הלשון השני
 א שם ועבר בפניו עדי חתומי מטה נכסע ראובן ושמשון ולו שבוש חמור כנקיטת חפץ ביד בשם להי ושרא על דעת המקו ועל דעת הרבי ועל דעת הרב רבי יוסף ממרשלו ורבי חיים נרפתי אכסו ורשלים ועל דעתינו בלי שום פתח היתר וחרטה בעולם שישתדלו ללכת וילכו ויעברו עד שיפירו בספיכה זו אשר כבר לוכה העתידה ללכת עם במהלך זה עבשו בקרוכ כחדס אוקטוכרי או מוליכרכי הכא ראשון על דעת לקבוע דירה ומן מה הן רב הן מעט בארץ ישראל או בסביבותיה כדמשק או באלכסנדריא של מצרים או בשפירי או באיזה מקום מעבר לים וכו' ועבשו מתחרט שמשון על שבעתו מפני שרואה אשתו מסרבת ללכת אחריו כי הסייתה קרובי לבלתי לכת אחריו איזה כסום פנים וגם שלא לקבל גט ממנו וקסא מאד כשני איזה לגרסה כעל

כרחה וגם כי יש קצת גוף וממנו לפי המקובל מנזר המלכות וקמין גרוסין וכ"ש להניחה
 עבונה וגם כי חוטט עליה שמה היא משכרת לפיכך מתחרט חרטה גמורה משקרא
 על שבושתו וכל לישאל עליה ואומר שאלו היה יודע שלא תרצה אשתו ללכת איתו לא
 היה נשבע כלל ובקשת ממנו להפמידך על דעתו אם יש היתר לשבושה זו אם לאו ואם
 יש לה היתר אם נרדף שסכמו וירגו בזה ההיתר ראובן ולוי כלל להנאתם ולגנות להם
 נשבע וכן כל אחד ואחד לחברו :

ב תשובה

אזני מוראי הוראה אכי וכ"ש בהיתר שבושה חמורה כזו שראוי לכל
 בעל כפס לברוח מזה כבוד מן הכחש אבל מה אעשה ולפני סני
 דרכים כל אחד חמור מאד חומר השבושה וחומר עגון האשה ולפיכך אכי מוכרח
 ב לכתוב דעתי לך והוא שקרוב אכיל לומר ששבושה זו אינה נרוכה היתר חכם
 ד דהיה ליה נשבע לעבור על המנוה לפי שאין האיש רשאי להניח את אשתו וללכת
 לו דמאכילה מרדתיב שארה כמותה ושבתה לא ירעו כדאיתא בפ"א ע"פ (דף סא)
 וכי תימא תלך אשתי אחריו כבר פקדתי על שמעון זה ומנאתו שהוא מפרע יבוא
 ה ושכחא אשתו משם וכיון שכן לא כל הימנו להנזיאה משם ולהוליכה בתקנת הארץ
 וכדתיבוא בפרק שני דיוכי גרות (דף קי') שלש ארצות לכסואין יהודה ועבר הירדן
 והגליל אין מונזאין וכולי ופי תימא הרי סכמו הכל מעלין לירושלם וזה הרי יוכל לקיים
 שבושת אם ילך לירושלם ליתא שזה על מנת כן נשבע שיוכל לדור בדמשק ובאכסכד' רוא'
 ג או בשיפרי וכיון שאיכו רשאי לנאת משם אלא על מנת לשלוח לירושלם חוילא שבושה
 שכל הנשבע על דעת אחד וכמנא אותו דעת בעל אף השבושה בטלה ולא חוילא כלל
 וכדאמרין בפרק השולח (דף מו) כגון דאמרי להו מארץ רחוקה קאתינן ולא
 איתו מו חוילא שבושה כלל וכוננא בו אמרו לעבין דברו ממוכות בפרק האיש מקדש
 (דף נ) ההוא גברא דזבין נכסי אדעתא למוסק לארץ ישראל סליק ולא איתדר
 ליה אמר רבא כל דסליק אדעת' דמיתדר הוא והא גא איתדר ופירו אדעתא למוסק
 לארשא דאודעה הכי בהדיא אלמא כגון דפריש ואמר שעל דעת כן הוא עשה ולא
 בתקוית מחשבתו אין דבריו כלום אף זה שפיר נשבע לעבור הים כדי לדור באחד
 מן המקומות שהזכיר אותו שוכח וכמנא שאיכו רשאי לנאת אלא כדי לעבור לארץ
 ד ישראל שבושתו בטלה ולא עוד אלא שאכי אומר שאף לעבור לארץ ישראל
 איכו רשאי שאף על פי שסכמו הכל מעלין לארץ ישראל היינו לעבין שאם היא אינה
 רוכה לשלוח תנא שלא בכתובה וכדאיתא בכתובות (דף קי) כבריתא
 בגמרא אבל כל שלא כתן לה גט כיון דמיוחייב לה בשאר כמות ושוכה
 ז לא כל הימנו לעקור לאו זה בידים משום ויטובו של ארץ ישראל וכי תימא
 יתן לה גט שהרי האשה מתגרשת בעל כרחה וכמנא שיהא מותר ללכת
 בכל אותן מקומות שזכרתי ומחילא שבושה אף בזה איכו רשאי מפני הקצט שיש כדבר
 ח מנזר המלכות כאשר אמרתם ולא עוד אלא שאינו מוחזקים שיש חרס הקבלות

שאלות חשובות

בדבר או תקפת רבונו נרשו' אל ודבר זה פשוט איסורו בכל ישראל שלא ראינו ולא
 שמענו אשה מתנדשת בעל כרחיה ואין אומרים לו לאדם לפרוך בדרך של ראשונים
 וא' כדו לקיים מצועתו שהיה אפילו אסורא דרבין דוחה של תורה בשבאל תעשה
 וכיון דלגרס אינו ראוי אף להכיחה עבוכה וללך לארץ ישראל אינו ראוי וכמו
 שקרוב הדבר שבושה וו אינה נריכה היתר חכם אלא בטלה היא מאלה' וכיון
 דהדבר כן יכולין אנו להמוך בהיתר שבושה זו על דברי המתירין ושלא לחוש לחומר
 מעטן של אומרים שהדבר מפורש בגמ' בפרק השולח (דף לו) דאע"ב דאמרינן
 וב' על דעת רבים אין לו הפרה לדבר מצוה יש להפרה והיתר שבושה זו לדבר מצוה
 הוא כדו שלא להפריד בין איש לאשתו ואע"פ שרבו יעקב אל חדש ואמר דלאו בכל
 דבר מצוה לו הפרה לא דווקא כיהווא מקרו דרדקו וכמו שדבריו ידושין ומפורשי'
 הם בתוספות לא סמכו על דבריו וכ"כ שאין לנו לחוש בהן לכדון זה מפני הנדדים
 ג' שיש להקל בשבושה זו ופירו שכתבנו למעלה ועוד שאפשר שאין שבושה זו על
 דעת רבים שרבינו האי גאון אל כתב דלא מקרוזא על דעת רבים עד שתיא על דעת
 רבים וברבים וכן דעת רשו' אל ורבים שלטה כדמוכח בפרק השולח (דף מו) ואינו
 רואה מתוך הסטר שאות' שמשכעו על דעתם שהיו בשעת השבושה לא היו אלא שנים
 ד' והיונו העדים ועוד שדבריו רשו' אל מוכיחין בפרק כתרף דאבות (דף כב) דאין
 כדר על דעת רבים כלום אלא בשאדר לקיים מצוה אבל לדבר הדשות לא ואף על פי
 כו שיש מי שחלק עליו מ"מ מודים הם שאין דעת הרבים מל בדבר אסור וזה דבר אסור
 הוא מן הטעמים שכתבת למעלה וכו תימא בשבושה זו יש חומר אחר שאמר על
 דעת המקום ועל דעת המקום אין לו הפרה כדמוכח בפרק שבושת שנים כתרף
 ו' (דף כח) ליתיה שכבר כתבו הראשונים אל דכו אמרינן על דעת המקום אין לו
 הפרה דווקא בתורה ובמנוותיה אבל בדבר הדשות לא וכ"כ שאין דעתו של מקום
 מנטרפת בדבר שיש בו כדוד עביר ולפיכך דעתו מסכמת שראוי להיתר שבושה זו
 ח' ורענין מה ששאלת אם נריך שישכחו ראובן ולו בהיתר שבושה זאת מפני
 שלהנאתם ולננות להם כשכפ דע שרת אל כתב דכל שאדר לחברו
 מפני שקבל ממנו טובה כמשה מיהרו ונדקיה מכבוד כנר אין מתירין לו לשלם אלא
 מדעתו של חברו ומרבונו אבל כשלא קבל ממנו טובה אף על פי שלהנאתו כשכפ
 כהי שאין מתירין לו אלא בפניו וכדאיתא בפרק שתחין (דף סה) כל בפניו
 מתירין אותו על כרחו של חברו ולפיכך בדון זה אם שמעון זה לא קבל
 טובה מראובן ולו כדו ששכילה ודור כדר זה מתירין אותו בפניהם ואפילו שלא
 נח בהם כמתם אבל אם קבל טובה מהם וכשכילה כדר כך נריך שישעה וכלתו בכל
 מאמנו בהו' שיתנו ראובן ולו בהיתר שבושה אף אכלא ורצו להתרנות בשום
 פנים ראוי להתיר השבושה הכוזבת מפני הטעמים שכתבנו ולחוש לעבוכה:

לט' גביר בשא ובעלה זא פתנת ממזאו הנה ספרי תורה השמטתם הסופר תיבות

תיבות או פסוקים באמצע השיטה והגיהן וזרקן בין דף לדף ותלה בקירות או עגולות
 למימן ההשמה כמנהג הסופרים בשאר ספרים חששו וחסכו פן יחסב
 הספר תורה כחסר ויתר ויהא פסול לקרות בו בנכור ולכרך עליו בדעת מי שאוסר
 לקרות בנכור ולכרך בספר שאינו מונה מפני שאף על פי שהספר אין בו חסרון
 ויתרו שכן מה שכתוב בתוך הדף וחזן לדף הכל כאן ויוכל לקרותו כסדר התור גם כי
 לא יהיה סגור בפיו כשכרחה המימנים התלגין כימי חמי מכל מקום מימנים אלו לאו
 מולתא כינהו ומה שכתוב בין דף לדף אין ראוי לקרותו לפי הכתה הכתוב רק בדרך
 אחד משלשה דרכים או שיקרא דף בפני עצמו ויקרא אחרו דף שלפניו או שיקרא
 אחר סוף השיט' שכנגדה בדרך שלפניו גם קרוב אליה או שיקרא קודם שיטה שכנגד'
 בדרך שלפניו גם סמוך לה ואין כאן קריאה על הסדר ומה שהוזכר לזרוק מקצת
 תיבה אפילו לכתחלה בין דף לדף הוא כשזדמן לו בכוף השיטה וכמנא שיקרא כסדר
 בכוף השיטה ואפילו הכי לא התירו לכתחלה לזרוק תיבה או רובה כדאמרינן כודמכ'
 לו תיבה כתוכו אבל מה שחסר באמצע שיטה וזרק וכתב בין דף לדף הוא כמו
 שאיכנו וכמנא במקומו חסר ושלא במקומו יתר והיו בכלל חסר בו או יתר בו שהיא
 כדאין פסול ותלגין שהוזכר במתרא דהיינו סוכרים שיכתב במקומו על השיטה דווקא
 בין שיטה לשיטה דהיינו כימי חוטי לא שיורקנו שלא במקומו בבלתי שכן דף לדף
 יוש בו כינו מי שדעתו לומר אחר שכן מה שכתב בתוך דף וחזן לדף התורה שלמים
 אין כאן חסר ויתר ואף על פי שלא ככתב במקומו כן הדין כמה שכתב בגלגון שכן
 דף לדף עם סימן העשוי ככהגו בשאר ספרים הואיל ויקראנו הקורא במקומו אפילו
 תיכונ לא חסר ולא טפש :

תשובה

דבר זה לא כמנא במתרא בבליית וירושלמית ואף לא בתוספתא שלא
 הזכירו חכמים בהנהגתן של טעויות אלא שלם דרכים גדר ותלמים
 ומוחק וכדכתבא בפרק הקומץ רבה (דף ל) הטועה בשם גורד את מה שכתב ותולה
 את מה שגדר וכותב את השם במקום הגדר דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר
 אף תולין את השם רבי יוחנן אומר אף מוחק וכותב כלום מוחק בעדו חי וואין ספק
 שתולגין מהוזכר במתרא הייב בין השיטין וכדכתבא במסכת סופרים טעה את כל השם
 יתלכו בין השיטין אבל לזרוק בין הדפים תיבות או פסוקים שהשמים הסופר באמצע
 השיטה לא הוזכר במתרא וכיון שלא הוזכר בראה לכאורה שאין להכשירו ומן הטעם
 שכתבת שכהוא תולה אותו בין השיטין הוא ככתב במקומו וכשהוא זורקו בין דף
 לדף הוי שלא במקומו ומימנא לאו מולתא הוא אלא מיהו בראה לי להלכה מתוך דברי
 הראשונים אל שהוא כשר דגרסינן בירושלמי בפרק קמא דמגילה תולגין בספרים
 ואין תולגין לא כתפילין ולא כמוזות וכתוב בספר התומחה דטעמא דמלת' מדתכ'
 במכלתא כסוף פרשתכ אל פרעה גבי פרשיות דתפילין כותבין אותן בסדרן ואם
 בתבן שלא בסדרן הרי אלו יגבנו אלו דבריו אל מטעם דמכתב ליה שהתלויה הכתבת

באמצע שיטה שלא במקומו הוא ככתב לפי שהקריאה כדרכה היא לקרות אחר שיטה
ראשונה תגיה שכן שיטה לשיטה ואחר כך שיטה שנייה וממא שכתב שלא כסדרו
לפי שמה שכתוב בראש שיטה שנייה הוא מוקדם לתגיה שהוא ההשמטה שבה נש
השיטה ולפיכך בתפילין שהוכר פסול שלא כסדרן ואין תולין אבל כספר תורה
7 שלא הוכר תולין והו הכראה מדבריו אל מעתה ספר תורה שהשיט בה הכופר
תשובתו או פסוקים באמצע השיטה והביהן וזרקן בין דף לדף כשר שאינם שבהם
זו שלא במקומה הוא אף תגיה שכן שיטה לשיטה היא שלא במקומה ואפילו הכי כשר
אף כאן כמו ראוי שהיא כשר שאין הכשרו של ספר תורה תלוי באותן סימנין אלא
ס אע"פ שכתבו שלא כסדרו כשר ואותן סימנין אינן אלא להוסיף הקורא והו מה
סכראה לו לפי דברי הראשונים אל ומה שאנו רואה אותו מוכרח לפי דבריהם אלא
9 שאין שיטתו ככוכה בשני דהיה דירושלמי כך היא פ"ק דמגילה על מתניתין
דיתכן התם אין בין ספרים לתפילין ומוזות אלא שהספרים ככתבין בכל לשון ותפילין
ומוזות אין ככתבין אלא אשורית ושם במר' אמר' על דרך קושיא תולין בספרים ואין
תולין בתפילין ומוזות כלומר היאך אמרו במשכתבו שאין בין ספרים ומוזות אלא
שהספרים ככתבין בכל לשון הרי חילוק אחר יש ביניהם שהרי תולין בספרים ואין תולין
1 בתפילין ומוזות ואמרינן שם על דרך תירוצ' ספרים שכתבם כתפילין ומוזות
אין תולין בהם תפילין ומוזות שכתבם בספרים תולין בהם כלומר האי דלא קתני
במתניתין אין בין לעבן תגיה לפי שמה שתולין בספרים ואין תולין בתפילין ומוזות
אינו מחומר תפילין ומוזות ולא מקולג' של ספרי' אלא מפני דרך כתיבתן אמרו כן
שלפי שהספרים כתיבתם גסה ויש רווח הרבה בין שיטה לשיטה תולין אבל תפילין
ומוזות מתוך שכתבתם דקה אין תולין ולפיכך ספרים שכתבן כתפילין ומוזות אין
תולין בהן תפילין ומוזות שכתבם בספרים תולין בהם ולפיכך לא נכסה במשכתבו
11 באין בין זהו מה סכראה לו בפ' הירושלמי ומעתה יש לדון בדבר בהפך שכן
שאף התגיה כשרה בתפילין ומוזות אלא שמפני דרך כתיבתן הוא שאמרו אין תולין
שם דתגיה כסדרן מקרו דאין לאו הכי מן הדין היתה פסולה מדתניא כתבן שלא
כסדרן הרי אלו יבכוז וכיון שכתבר שהתגיה כתיבה כסדרה מוקריא אין ללמוד
ממנה להשמטה הכורקת בין הדפין שכתב שלא במקומה שאלו מפני אותן סימנין
12 בדבר ברור שאינם מפילין ולא מורידו לפיכך אין להכשיר לקרות באותן ספרי תורה
אלא א"כ יעירו אכאים שראוי לסמוך בהן סכנה לקרות בהן על פי גדולים ואו כסמוך
על מה סכראה לו מדברי הראשונים אל ועל המכהג אבל זכרנו שכתבתי תיבוק סבך
א"א אל ספר תורה שהיה כתוב על דרך זה עדכנו אתי ולא הכשיר אדוני מורי אל
לקרות בו מרש"ל ינאה :

מ כתיבתם מעשה באחד שקנה יין מן הככרי כדרך שנהגין לקנות פה הדין
בסך מה ולמדורו אחר שיצמר בשולו בניגית וכתב על זה דוכ"ר
אליאב

אר"אב שקיים המקח ולא יוכל אחד מהם לחזור בדרך כל הארץ כמקח ובמוכר' וזה
 הקונה טהר היין ודרכו בכשרו והבינו כרשו הנכרי בניגות היתה לו כביט אחר במדה
 עלתי פתוח לרשות הרבים עד שיגמ' וחתם ברזת הגיגית כנגד נקשר ועל הקשר חות'
 שעה עם אותיות מפותחות למען לא יוכל איש להמסך היין דרך הכרזא גם סגור
 דלת הבית אשר הגיג' בתוכו במפתח ושמי חותמות שעה עם אותיות מפותחות היתה
 האחד במקו' הקבץ שכבסו עו המפתח והשבי בפתיל עבר בין טבעו המכשול ובמכשול
 בדרך לא יוכל להפתח ועל קשר הפתיל היתה החותם השמי ובעת שנבמר היין הוכרו
 כל החותמות ונמלאו כמו שהוכחו לפי ראות הקונה לא הכיר בהם שום זיוף והביאו
 היין וכמדד במהגו והובא בית ישראל הקונה ואז פרע דמי היין אמנם המרכיבים
 והונים והיין היונא מהם דרך בנישה כמנהג מקומנו לגנוש אותם כשאר למוכר כי
 בן הטבו בעת המכירה' ושוב היה מעשה באחד שקנה גבוהר בכמוזה העבין בעבמו
 רק שלא סגר הדלת כי אם במפתח וחותם אחד של שעה עם אותיות מפותחות על
 מקום המפתח גם אחר שנמדד והובא אל ביתו זקטו במלוה כי כך היה התבאי בשעת
 הקיץ' והביע לדי על שמי המעשים הנזכרים קונטרסו האוסרין והמתירים וגם
 יקנת תזוכות מחבמי מרכיב' סא ואם באתי להאריך ולכתוב בכל דבר ודבר ממה שכל
 בדברי האוסרים והמתירים וכדברי השכמו' המשיכים יארוך העבין ולפיכך אני כותב
 דעתי בקצר על שמי המעשים הנזכ' שאין שוכין ואין מפרשין למכמים ככט' והוא
 שראיתי רוב דברי האוסרים הולכים וסוכבים לומר שזה היין ינו של ככרי הוא לפי
 שהקי' העשו עליו אינו מושל כיון שלא נעשה בו אחד מדרכי ההקנא ואע"פ שהקנין
 מושל משום דיכא דמלכותא אינו עבין כזה כמו שארכו הטענות בזה הקונטרס על
 זה וכיון שהוא ינו של ככרי צריך בו שומר כדתנן בסוף פרק רבי ישמעאל (דף סא)
 זו היא טענת האוסרים ואם שהרבו בזה טענות וראויות כפי דעתם וסנתתם'
 וכן ראיתי רוב המתירים סוכבים על הפך השורש הזה והוא שדעתם לומר שזה היין
 ינו של ישראל הוא לפי שהקנין העשו בו מושל מחד דינא דמלכותא ולפיכך
 אינו עבין למה ששכמו בסוף פרק רבי ישמעאל (דף סא) בהמטהר ינו של ככרי
 דכריך שומר דאחר שהקנין מושל ינו של ישראל הוא שהרי קכאו והוא של לעבין
 ונקרא וזולא וכן אם החמיץ היין וקרה לו שום שכנו וקמנו ישראל על כרתו אחר
 שקכאו גם אם ירנה ישראל לזכרו לאחר בעודו בניגות שלא ברשות הככרי הרשות
 בידו ומעשים בכל ווס והגוי לא יוכל לחזור רק יושבו ישראל להנמיאו מרשותו בעל
 כרמו כדן הסכר וכלל בדיניו דינא דמלכותא דינא' מאלו הטענות לדעת'
 בשם ישראל וכנה ונקרא ינו של ישראל ודינו כדן וין של ישראל המוסקד ביד גוי
 אלו דברי המתירים עם שהאריכו לאמת דעתם' זהו כלל דברי האוסרים
 והמתירים אלא שהמתירים נסתמעו עוד לומר שגם אם יהיה ינו של ככרי אפשר
 להתירו בשני חומות כדברי רבנו יעקב זכרנו לברכה והאוסרים אומרים
 שאין ראוי להורות כן למעשה אלא כדברי הגאונים הראשונים'

וכן ראיתי דברי המשיבים סובבים ב' על השורש הראשון לומר שזה נקרא וכו' של
ישראל לפי שהקנין מושל מצד דינא דמלכותא דינא

ואני איני מכנים עצמי להכריע בזה כלל לפי שאני אומר כבוד שני הכותב
במקומו מוכח וכבוד החכמים המשיבים לא זו הדרך ולא זו השער

אלא כל שיש לו לבו שייכות כיון שהוא בביתו אפילו הוא של ישראל לגמרי וכרשותו
לעבין הפסד ויוקרא וזולא ושהוא יכול למכרו והוא שלו לכל דבר אפילו הכי כל שיש
לו שייכות כיון שמוכח בביתו של גוי שמכא שיש לו שייכות בביתו וכיון אסור עד שיש
שומר וראיה לדבר מדאמרינן בסוף פירק רבי ישמעאל (דף ס') עלה דמתניתין

דתנן ככרו שמכא עומד בגד הכור וכו' אמר שמואל והוא שיש לו מלוה על אותו
היון אמר רב אשי אף אכן כמו תביא המטהר וכו' של ככרו וכתבו ברשותו והלה כותב
לו התקבלתי מתוך משעת מותר אבל רבה ישר' להוציאו ואין מכיחו עד שכתן לו מעותי

זה היה מעשה בבית שאן ואסרו חכמים טעמ' דאין מכיחו הא מכיחו ט' שם מלוה
על אותו היון בשען ש' והכי פרושא דרב אשי מסייע ליה לשמואל דאמר דמלוה על
אותו יין בשען ממתניתין דתנן דאם כתב לו התקבלתי מעות מתוך מותר אע"פ שיש לו

מלוה עליו מדמי היון שכיון שהוא מכיחו להוציאו אין מלוהו על אותו יין בפרט ואפילו
הכי שרי וכו' תימ' מאי שיעתא לשמואל ממתניתין דהא במתניתין לא כמא עומד
בגד הכור ומשום הכי איבא למימ' דכיון שאין מלוהו על אותו היון מותר אבל בשמכא

עומד בגד הכור לשלם אימא לך דכיון שיש לו מלוה על ישראל אע"פ שאין לו מלוה על
אותו היון אסור ליתיה דמתניתין כהי דלא כמא עומד בגד היון כיון שברשותו הוא
הרי הוא כאלו כמא עומד שם שהרי יש לו שייכות בבית דמאי דבעי' במתניתין

דיש לו מלוה עליו שהיא עומד בגד הכור היינו לפי שהיון הוא ברשותו של ישראל ובביתו
ואין לו שייכות בבית' ולכופך כל שלא כמא עומד בגד הכור אפילו יש לו מלוה על
אותו יין הוה ליה שייכות כיון ולא בבית דשרי אבל כמא עומד שם כיון שיש לו שייכות

בבית שהרי שם כמא וכיון ב' כ שהרי יש לו מלוה עליו אסור ומש' הכי מסייע ליה
ממתניתין דאם אותה שכל שיש לו מלוה על ישראל אע"פ שאין לו מלוה על אותו
היון שייכות כיון מקרו ומשום הכי כמא עומד בגד הכור אסור שהרי יש לו שייכות

בבית וכיון הא דאמרינן במתניתין כל שהוא יכול להוציאו אע"פ שיש לו מלוה עליו
מותר אמאי מותר הא איבא שייכות בבית דהיון ברשות הגוי וביתו ושייכות כיון שיש
לו מלוה על ישראל ומדאמרינן דמותר אלמא מלוה שאינה על אותו יין אינה גורמת
לגוי שייכות כיון הילכך כל שהיון בביתו של ישראל אפילו כמא הגוי בגד הכור כיון
שאין מלוהו על אותו היון מותר דהיה ליה כאילו אין מלוה עליו כלל דשרי וזהו
פירוש סובבא זו על הכסוף ולמד לן ממכה דמטהר וכו' של ככרו ברשותו אע"פ
שהישראל קכאו קנין גמור כל שיש לו לבו שייכות כיון אף על פי שאינו כמא עומד
בגד הכור אסור אע"פ שקכאו ישראל לגמרי לעבין ויקרא וזולא אפילו הכי כיון שיש לו
לגוי

לגווי שויכות בו עדין מיינו של ישראל שיש לכבדו מלוא עליו וכל שיש לו שויכות בו והוא
ברשותו של כבודו הרי יש לכבדו שויכות בבית וכוין ומשום הכי בעינין שומר. הרי
בתבאר דכמאי דבעינין שומר במטהר יוכנו של כבודו ברשותו כל שיש לגווי שויכות בו
דומיא דיש לו מלוא עליו אף על פי שקבאו ישראל מן הדיון כיון שיש לו לגווי שויכות
בעינין שומר שהרי יש לו לגווי שויכות בבית וכוין וכן הדבר ברור שכל שאין לגווי שויכות
בו אף על פי שישאל לא קבאו מן הדיון שרי דהא תנן דאם כתב לו התקבלתי ממך
משעת מותר. ולרבו ויחכן דאמר דבר הורה משעת קובות וקל כותיה בנשראל הוא
דמשעת קובות הא וישראל מנוי איכמו גוי מישראל אף על פי שכתן משעת לא קבא עד
שומעין דכמוכח סוגיין בפרק ב דבכורות (דף יג) וכיון שכן לרבו ויחכן המטהר
יוכנו של כבודו ברשות אף על פי שכתב לו התקבלתי ממך משעת וכתן לו כל משעתו
לנמרי לא קבא ישראל היין קבין נמור ואפילו הכי שרוכין ליה למא כל שאין לגווי שויכות
ביין אף על פי שהשאל לא קבאו לגמרו שרי. וכיון שכתבאר דכל שיש לגווי שויכות
ביין אף על פי שהיין הוא של ישראל לנמרי בעינין שומר וכל שאין לגווי שויכות ביין אף
על פי שלא קבאו ישראל לנמרי מן הדיון לא בעינין שומר והמרא שרי. איכמו מכניס
עממי להודיע אם הקבין שבעה על הדרך שקדם מושל מן הדיון שיקבא אותו הישראל
או איכמו מושל אלא הכל תלוי אם יש לייין זה שויכות לגווי בו ואם כן הוא בעינין שומר
שהרי יש לו שויכות בבית וכוין או אם אין לגווי שויכות בו שרי. ונראה לי שאין לך
שויכות גדול מזה ומלוא על אותו ויין מקרי שהדבר כראה ומוכרע הוא מן השכל שכל
המקבל כיומן על סמורתו שאתם קוראים דיכיר אדריב בודאי איכמו מכיח לאותו שכתן
סימן שויכא כסודרת מתוך ביתו אלא אם כן ופרע לו משתו או ויטיהבו בהם ואף
על פי שהדבא פעמים הסומרים מכיחים להוליך סמורתם לביתו של אותו שכתן להם
סימן זהו כשהם מוהוקי בו שהוא אמיד ושיכרע להם מה שפסק בעינין יפה הא אילו
מסתפקים בו שמה וולך סמורתם ויברח ודאי לאו שפסכו כיסבו שויכמו כסבורין על
קרן הכנו וכו' דואר דהוא מתא כמי אם יראה בשנינו דגברא דויכב סומכא
ערוקאי איהו בודאי שלא וכוף המוכר שומכור סמורתו לקונה וולך לו דפחו כפש
ולא שד אלא אפילו לאחר שהקונה הולך סמורתו בביתו אם לא ופרע למוכר מה
שפסק לו דהיינו כסופן להחזיר הסמורה לבעליה כאלו היא אפיקתי מוכרש למוכר
וכל כו' האו נוכח איכמו רואה מלוא על אותו היין גדולה מו' וכל שהיין בביתו של גוי
הרי יש לו שויכות בבית וכוין ובעינין שומר: ועוד שכיון שכתבאר למוכר חלק במה
שכתן הבינית דהיינו היין הוכח דרך נגישה והסמכים והזנים כדנין לו שויכות
במה שכתן הביני וכמלוא על אותו ויין דמי דודאי כל שיש לו מלוא על אותו היין
אפילו ויין סכדות שיה אף זון ומלוא יש לו עליו איכמו אלא חמשים מלוא על אותו
יין מקרי ואבוד דמכל מקום שויכות יש לו בו וקבא כמי הוא הדיון והוא הפעם
משעת בשכי טעזים הללו דינו כמטהר יוכנו של כבודו ברשותו ולא כתב לו התקבלתי
דבעינין שומר ואף על פי שרת' אל כתב דשכי חותמות כשומר דמו אין דעתכו להורות

שאלות ותשובות

פן הלכה למעשה לפי שלא הסכימו לאותה סכרא הגאונים הראשונים ואף לא הגדולים
 האחרונים אל וכן חותמות הללו של שעה אינו רואה שיהיו יותר מושגלי מחותמות
 אחרים שאין לנו לחלוק בין חותם לחותם * ועד שהיו אפסר בהם וקרוב כמו
 בחותמות אחרים ולפיכך דעתי ממכתב כשני מעשים הללו לאסור את היון בתייה
 אבל בהכרח מפני שהתורה תסה על ממונס של ישראל כסמוך לדבריו רבינו תם ואל
 דחותם בתוך חותם כפומר דמי ועל דבריו האומרים דפתי אותיות כשני חותמות
 דמו ועל דבריו הר' אבד אל שהוא מקל בהכח מנע להיתירו בהכרח כל שלא הפקידו
 אכל הגוי לשמרו כשיש עליו סום חותם :

מא שאלת

ראובן שלום משמען והתנו שיעלה המכה דבר ידוע החדש
 ולבטחון המכה והעלו עשה ראובן לשמען שטר מחר מעסק
 עולה קרוב למאתו על ידי סופר ערבי בלא קנין ובלא אגב וגם אם בידו לאחריות
 המכר משכונות שום קרוב לסך ההלוואה ואחריו עבור סכה או שנתים הלא שמען
 לראובן לעשות השבוען ועולה לפי חשבון העלו קרוב למאתים וראובן טוען שלא
 נפרע לשמען כי אם קרן ההלוואה וכראות שמען את דבריו ראובן טען שהכל מחר לו
 ראובן וכתבר האמת שכך היה המעשה ששמען הלוח לראובן מכה לעלו שמונה
 פשוטים ללטר' בכל חדש עד תשלום סכה תימיה ולערבון ההלוואה הקכה ראובן
 לשמען על יד סופר ערבי או זה סך של עסק ולאחריות הדבר אם ראובן ביד שמען
 כבדים הנקראים כך וכך ולמדנו רבנו אם עליו זה רבית קטנה מנד תבאי העלו
 ומנד האחריות ואם על ה'ד לכוף את שמען שיחויב להחזיר לראובן שטר המכר
 והמשכונ' עד סך ההלוואה או על בית דין לקום את שמען מדין שטר שיש בו רבית
 ואם ויוק לשטר המכר באזר אין לו קנין ולא אגב ואם יש ברורו עבירות באותה
 העיר כמה יקנסו את שמען המלוה המחזיק ברשעתו ומשתמש במשכונ' הלוה ודין
 מלוה מעותו ברבית והכל בכתב עלינו תשכיל ובאורך כראה אור :

א תשובה

אם כתבר ששמען הלוח לראובן מכה לעלו ה' פשוטים ללטר' לחדש
 כמו שכתבת ולערבון ההלוואה הקכה לו אותה עסק ומסר משכונות
 בידו הרי זו רבית קטנה ואין מכירת העסק ולא מכירת המשכונ'
 מוצאותו מודי רבית של תורה שכין שכך התבה עמו מוכר דאין מתרמו ליה זווו
 דליהדר ליה העסק והמשכונות שמכר דעתו ולא גמר ומקכה ואינה אלא הלוואה
 דנרסיון כפרק איזהו כסך (דף סו) היא אתתא דאמר ליה לההוא גברא זיל זכין
 לי ארעא מקרובי אול זכין לה אמר ליה או מתרמו ליה זווו מהדרא לה כיהליה אמר
 ליה אכת וכולא אחי אמר רבה בר רב הונא כל אכת וכולא אחי שמכר דעתיה ולא גמר
 ומקכה ארעא דדרא פירו מאי ברבית קטנה' הוו וונא' כדיוכוס או דלמא כאלק רבית
 ואינה יונאה כדיוכין ואסיקא רבית קטנה הוא דאמר רב פפא עבד ריבוא שברא

ואמרו ואפיק פירו דלא כרבה עד רב הוצא אלמא כל היכא דמתני לוקח עם המוכר
 דלאו הוה ליה זוויה להדר וזכינו לא אמרינן דזכינו הוה עבד הדיא שעתא דפריק ליה וכי
 פריק ליה לוקח הוא דקא וזכו למוכר דאי אמרינן הכי אמאי חשבו ואפיק פירי אלא
 שמש מינה דכל כהאי גוונא לאו זכינו מיכחו אלא הלואה וכל זמן כדון שלכמינו
 משקרו הלואה היה כיון שאלו היה לוח טורע משתמו למת היה מלוה מחזור לו שטרי
 העסק והמשכונות הרי זו הלואה גמורה וכל העלויו אינו אלא רבית קטנה וזוהיא
 בדיוכין ולעבין מה שאלת את על הכד לקנוס המלוה שלא יבזה אף את הקרן

ב דע

שאין על הכית דין לקנוס אותו בכך דקיימא לן כרבנן דאמרו כפרק
 אוהוה בסך (דף עב) גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית ודלא
 כרבי מאיר דאמר התם שטר טיש בו רבית קובעין אותו ואינו גובה:לא את הקרן ולא
 את הרבית ולפיכך סורת הדין הוא שכופין את שמשן שיחזיר לראובן שטרי
 העסק והמשכונות עד סך ההלואה ועל עבין מה שאמרת אם יש כשר כרורי
 השבירות כמה יקבצו את שמשן כזה אין המדה אלא דכל שעה ושעה וכל
 מקום ומקום הכל לפי מה ששניהם רואות לפי מה שהמקום ברוץ ולפי מה שהשעה
 צריכה שכל שכונת בזה מוטל עליהם לקהות שיביהם ולסמוות שיביהם של מלוה רביות
 כדי לעשות משמרת למשמרתם של תורה ;

בב בתב

הבטריא משה בא הנה באשה אחת שהיה לה בעל כשר אשכנזי
 ואותו הבעל בולד מירקא ודר עם כמה שנים וכשא האשה הוית
 פה פרסיכיאן ועמד הנה שנים שלש ואמר הלך לו אשכנזיאה והנה הוא היום עם
 בקבועית דעה עם אשה אחרת אשר לקח לו עם זה עשר שנים ושכר לו בית דירה
 ועומד עם כאשר בני הער ועתה שלח גט לאשתו אשר לו הנה פרסיכיאן על יד
 שליח הולכה מעמד על הגט כי בפניו נכתב וכתתם בראוי וזהו תופס הגט בכך
 וכך נכתב וכו' למיין שאנו מוכין כאן באשכנזיאה מתא איך אנא פלוני המכונה
 דוראן דמתא מיוורקא פלוני המכונה אשטרופ דמילאכוכו הנה בגט זה לא שייס
 המקומות בהרות לכן נכתבן אס לא נכתב עם הבהרות כערו וערה אס יש
 חשש פסול בכך אחר אשר מנאנו בהיה גיטא דכתיב בשוורי מתא דעל רכס כהרא
 אזו באמר דלא מיישינן לשני שוורי אס לא בגט שבאכד ושהשוורות מנוות ועד
 במתקנו אס לא נכתב בגט עם שרו ושם עירה אס בפסל בכך ממאי דאמרינן שם
 עם שרו שאלו כדון שלכמינו אס באמר דמאי דכתב אנא פלוני דמתא מיוורקא
 הוא עם הוחם לא עם שרו כאשר יעשו רבים מכחי אדם שיתווספו בשטרותיהם לאו
 זה מקום ועוד שהשדרו רבים שזה האיש גם כשהיה דר הנה היה קורין אותו דוראן
 דמיוורקא ואס מה שכתבו העדים למיין שאנו מוכין באשכנזיאה ושלה על עם
 שרוואס אין זה נקרא עם שרו היאך יכתב עם שרו אס דווקא כהיה דאמר
 יא יי כ ii אנא

שאלות ותשובות

אבא אבדר' וכלאו כהרדעא כמו פלוני בר' ל' וכו' או ג' וכו' ולא באות השמוע אחר
 שמנהג בני אדם להתייחס באות השמוע לעוונות שלא היו שם וגם בדרך מלפניו
 איבא רועתא א' זרובא שבכתיבה שהזמירה זאת האשה להחזירה כאשמה לקבל גיטה
 כתוב שם האיש הזה כמו שכתוב בגט אך שם אביו בכתיבה כתוב בר' אליעזר וכגון
 בר' כ' וכו' וישתו וכל שום ומכובא דאיתא לי ולא כהתי :

תשובה א

אף על פי שלא נכתבו שם הנהרות בשרו ושרה אינו רואה
 שיהא בו חשש פסול מהמת כך שאם נחש לשמי שוירי כשלא
 הוזכרו הנהרות אף כשהוזכרו לא יבאנו מידי ספק שהרו אינו רואים בגט ההוא דהיה
 כתיב בה כשזירי מתא דעל רכוס כהרא דשקליכא וטריכא או חייסין לטמי שוירי
 דיתכן על רכוס כהרא אלמא אין הזכרת הנהרות מוזנאמו מידי זה הספק והוא
 דכתיב בההוא גיטה דעל רכוס כהרא אפאר שהיו שם שמי שוירי ולא היה הכרח
 שיהיה אף בנהרות ואפילו הכי שקלינן וטרוכין או חייסין לטמי שוירי ואסקינן דלא
 מושי' לא אם כן שוירי ממונות וההזקון או בחדא מיכניהו כפי מחלקתן של ראשונים
 בזה הילכך ככדון מלפניו אין כתיבת הנהרות מעבבת ואף על פי שמקנת הראשונים
 זכרונו לברכה הזכירו בטופסי גיטין שלהן לטבא דמלמא תקמו כך מפני קצת
 מקומות שום בשמותיהם והנהרות מכד' ל' אותן אבל בשאר מקומות שאין ידועין
 בכך אם לא כתב לא עבב' אבל רואה אני פסול גמור בגט זה מפני שכתוב בו פלוני
 דמתא מאירקא וזה היה שם שרו אוש' ל' יא במנא שסיכה שם שרו ומה שדמקתם
 לפרש אמאי דכתב דמתא מאירקא היא שם היחס לא שם שרו כאשר יתייחסו
 רכוס אל מקום אחד זה אינו מורה הלשון כלל כי המתווכחים אל מקום ידוע כותבין
 בחתימותיהן וכשטרותיהן פלוני דמאירקא או כאמורין ראשונה שם קדשם
 כותבין אחריו כן פלוני המזנה פלוני דמאירקא ואינם כותבין פלוני דמתא מאירקא
 כי לשון מתא מורה שאינו ככתב על שם היחס אלא על שם שרו ואף על פי
 שנוכל לומר שהמכוון אחד בין שיכתוב דמתא בין שיכתוב פלוני דמאירקא ואם
 כשכתב דמתא הוא על דרך היחס לא על דרך שם שרו כיון שהורגלו בהדיוטות
 לכתוב בלא מתא על דרך היחס וכמתא על דרך שם שרו כגון זה נר"ך לדרוש
 שם הדיוט וכיון שכן נמנא שזה סיכה שם שרו ואפילו נדמוק וכאמר שלא נכתב
 אלא על דרך היחס נמנא שאין שם שרו בגט זה ושם שרו ושם שרה בכלל הדברים
 המעבבים בגט וכן כתב הרב אברהם בר דוד זכרונו לפרפה פירק גט פשוט זה
 לשונומה שאמריש שאין שם שרו ושם שרה מעבבים בגט אלא אם כן סיכה שם
 בדקתני כמתיתא סיכה שמו ושמה עוצה הוא דאם כן למה איבא יוסף כן
 שמעון הבא ואיבא אחרובא במתא אחרתו ואי כתוב האיך גיטה הכא סתם ללמא
 ממנו ליה לההוא גיטא לאכתתיה דהאיך לא שמע מונה שם שרו ושם שרה מעבבים
 עד כאן ואף על פי שהרמבם זכרונו לברכה כתב בזה ספרות ששרק המטא

תבון הפרוע בהן אוסבא על דברי הרבי אברהם בר דוד וזכרונו לברכה בזמנים
 להחמיר ולדבריו הסכים הרשב"א ז"ל כתשובה כמלא שאם פירש לשון הגט שכתוב בו
 דממתא דמיוקא על דרך היתום הרי אין כאן שם עירו ופסול ואם הוא על דרך
 שם עירו הרי פסול שמו ופסול אלא שיש בכאן מקום שון אחר שאפשר לפרש בזה
 שכתב דממתא דמיוקא ביון לומר על מקום לידתו שהיה במיוקא כמו שכל בלשון
 השאלה וביון שכן אפשר שהוא מכלל הספק שהרשב"א ז"ל כתב בתשובה שמי שכולד
 במקום אחד ודר במקום אחר שאם הוא כתב בט במקום שכולד די שיכתוב במקום
 בלובי שכולדתי בו אף על פי שלא כתב מקום עיקר דירתו ולמדה הרב ז"ל מההוא
 דאמרוין בתוספתא בבי מי שהיננו שני שמות דקאמרוין אם היה במקום אחד וכתב
 לשם אחד יהיה כשר וסבור הרב ז"ל ששני מקומות הרי הן בשני שמות וכיון שדריעבד
 שם אחד מספיק אף שם עיר אחד מספיק וכיון שכן שם עיר שכלל בו מספיק לשם
 עירו אלו דבריו ז"ל ואין מתבררין אנלו כלל לפי שאין השמות דומין למקומות כלל
 לפי שמי שיש לו שני שמות כל אחד מהם הוא שמו ואין אחד מהם נעקר בהכח
 חבירו אבל מי שזכר מקום למקום ביון שכתבה שם עד שהוא כאשוי העיר אין
 אותה עיר דאזכרה עירו לטוב דבר בעולם ועוד שעיקר מה שאזכר מנרובים שם עירו
 הוא מפני חשש שני ודק בן שמשון ובשם עירו אנו יונאין מדי ספק זה שמו הסתם
 אם יש שני וספק בן שמשון בעיר זה היינו בקיאים בהן ואין מגרשין בשותיהן אלא זה
 בפני זה ואם אין אנו יודעים אותם אין מושגין להן שכל שמות שוין שהן היום בעיר
 אחד קולגו להם ובהכי רבטא סובויא בפרק גט פשוט (דף קסו) וכל זה אם כפרש
 שם עירו שם עיר שהוא עיקר דירתו היום לפי שזה מפורסם לעדים אבל אם באמר
 שמקו הלידה מספיק חזר חשש התלמוד למקומו כיחוש דלמא איזל וומטי לאכתתיה
 דהאיך שהרו כל התמוקות שכולרו בכאן והלכו להם זה שנים רבות אין להם קול
 וואין העדים יודעים אותן וכיחוש דלמא כולד בכאן אחר ששמו כשם זה המגרש
 ומתחיליה לאכתתיה ולביבך אין דברי הרשב"א ז"ל מחורין אנלו כלל בזה ומכל מקום
 אפי לדבריו גם זה פסול שהוא ז"ל לא אחרה אלא במגרש באותו מקום שכולד בו לפי
 סכרחה שפסור הרב ז"ל שהוא עיקר עירו באותו מקום ועוד שזה שכתב דממתא אין
 פירושו על מקום לידתו שכתב ופירש כותבין מלה זו מתכווין בה על עיקר מקום
 דירתו וזהו ליה סיכא ופסול שהרו עיקר דירתו של זה באשכנזיאה הוא ועוד
 דאיכא הכא רישתא איחויכא ובמו שכתב סמכא בכתובה ברבי אליעזר וכנת
 כתב ברבי בכנישתו כמלא שאפשר ששם שמו בנט סוף דבר דשתי מהכח הלכה
 למועצה שלא תתגרש בנט זה ואם כתגרסה לא תכשא :

בן מעשה
 צנוני בן כשתלי שהיה פורש מעבר לים וכדי שלא תתעבן
 אשתו לכקשת אכיו הכיח בט לאשתו ועשה כשתלי אכיו
 שליח להולכה לתת לה גט ואמר לו בדברי השליחות הולך וכו' גט זה לאשתי
 עכ"ל

עבשה בת בלח וקבל עליו חרס ונשבע על דעת רבי שלא לבעול הנט והשליחו ונס פסל
 כל עדים שישרו שבעלו בפניהם שלא ואמרו בדבר זה ונס בעל כל מודעו שמסור
 כנגד הנט והשליחות כאשר יראה מטופס השטרות אשר עשה מזה אשר הן ביד זה
 ועל דיו שליחות זה כתן השליח הבט לאשתו כנו כתקון חכמים ואחר כן לסוף ימים בא
 הבחור מעבר לים ויול לפסול הנט והשליחות ויקר' ערער על בט הכתן ושטר השליחו
 הכעשה והנזיל קול על זה עד שהביאוהו ברורי העברות לפניהם ושאלוהו על הדבר
 ומדוע היה עשה ככה והוא סדר טעבותיו בפניהם והרבה אמריו וזהו השלה מכלל
 דבריו תהלה טען ואמר כי הנט והשליחות הכעשה היה לאלוץ אביו ועם היות כי היה
 במעמד העדו והסופר כמעשה הנט והשליחות ולא מוחה בדבר לכבוד אביו ומוראו
 אבל מכל מקום לא הסכים בדבר ולא הוניה מפני שהיה מנוה להם לעשות זה ורונה
 בדבר והעדים היו יכולין להכיר בו שלא היה חפץ בדבר ושהיה קשה בעיניו ואם היו
 עשוי' כאשר היה ראוי להם לא היו מקבלין שליחו זה ולא היו עשוי' מזה שטר עד אשר
 היה כמעט מחזיקם בעדים שקרים ואם מחזיקים הם בכשרים והם סופרי העיר גם
 אמר שבעלו על חוף הים בלכתו וכשאל למה היה נרץ לבעול אם לא עשהו והשיב כי
 אף על פי כן היה ירא פן עשו העדים זה' עד כשאל בפני מיה היה בעול זה והשיב
 כי בפני רבים כמו חמשים או מאה עדים אינו כוכר מי היה עם גם אם' שעשה בעול
 זה בפני אביו ושחלה פניו שומר שלא יתן הבט שאינו חפץ בדבר ואח' באותו מעמד
 חזר לומר שלא היה בפני אביו הרי שהחזיק שקרן בזה אחר כן אמר שבעלו בפני
 שמשון דאישט' ליליה ור' שלמה דקאד' ליה בתוך הספיכה אבל לא עשו לו מזה שטר
 גם שבעלו באלובס כד' ליה ובאיים רבים אשר עבר בהם שאלנו לו בפניו מי
 ועל כלם השיב אינו כוכר מי הם אבל שיכתן לו זמן וחזור אחר כל המודעות והבעולין
 הללו כי ונטרף בזה זמן מה גם הראה עתה הכה שטר בעול אחר חתום לפני עדים
 אבל לא היה מקוים וכעוד שהיו מעיני' בו וחתומ' העדים והיו אומרים שהחתומות
 מוזכות ושכתבו מיד אחר הוא לקח השטר מידם כמעט כמראה עיניו כשם וקרעו
 בפניהם כמדומה שזה היה תחבולה מינו שזייף השטר והראהו לעדים למען יתחזק
 ויתפשט הקול שבעל הדבר ועל זה הפליג אמריו און יודים להם וכל מה שהיו הכרורים
 חוקרים ודורשים אותו כן היה מרבה בדבריו הבאו וולתי שהיה מחזיק בדבריו על פי
 העבויכים הכזרים' ולמדנו רבנו אם יש בדבריו ממש ואם יש לחוש בהם ליתן לו
 זמן לכרר דבריו או לחוש שלא לבענה אחר שכרא' שאין בדבריו ממש על הכל ישמור
 רכבו ויחיל' כתיבנו בזה כי ממנו תנא תורה'

א עמדתו על עביו ערער שערער הבעל על שליחות הנט וראיתי שערער
 ואמר שבעל שליחות הנט במקומות רבים אך לא הוכיח דבריו
 בעדים ולא כשטר וכביכול בזה הדבר ברור שאין לחוש בדבריו ושרערו בעל מדאמר'
 בפרק חוקת הכתום (דף מ) אמרו בהרדעו כל מודעא דלא כתיב בה אכן ודען
 באונסיה

באכסיה הפלמיה לאו מודעא היא ופרכי מודעא דמאן אילימא דניטא ודמתכתא
 גלוי מלתא בעלמא הוא כלום אכן סהדי דודאי קושטא קאמ'טאם לא כן מי מכרימו
 לברא ולמסור מודעא אז לא מחא ליה לברא לא יברא אלא ודאי קושטא קאמר אלמא
 משום דגלוי מילתא בעלמא הוא ואכן סהדי דאכוס משום דמה לו לשקר ה' לאו הכי
 לא מהימנין ליה והא ודאי לאחר כתיבת הבט ליתא למימר גלוי מילתא בעלמ' הוא
 סהדי אין הדבר בידו וכיון שכן הדבר ברור שאין לו כאמנות על מודעתו ולא על
 בטוליו כל היבא דלא ידעין כו'. ועד ראיה מדאמרינן בירושלמי במסכת גיטין
 ואיש לומר שמה מתמו בעדים פסולים אמר רבי אבון איכו עשו לקלקלה בידי שמים
 כנות דין הוא חסוד לקלקלה שמתוך שהוא יודע שאם בא וערר עררו בטל אף הוא
 מחמתו בעדים כשרים ואז איתא שלאחר כתיבת הבט הכעל יכול לערער כלום
 ושכטרך ליתן לו זמן לברה דבריו איכו קאמרו שמתוך שהוא יודע שאם בא וערר
 עררו בטל אף מחמתו בעדים כשרים אדרבה מתוך שהוא יודע שאם בא וערר
 בית דין הושטין לערשו ומחמינין בדבר הוא מחמתו בעדים פסולים אלא שמש
 זוכה שלאחר כתיבת הבט אין חוששין לערער הכעל כלל ועד ראיה מדתנן בפ'
 השולח (דף לב) ואם משהביע בט לידה איכו וכול לבטל ואמרינן עלה בגמרא פשוטא
 ומתרכינן לא נריבא דקא מהדר עליה משקרא לבטולי מהו דתימא תגלי מילתא
 למפרע דבטולי בטליה קמל' וכתב הרשב"א ז"ל בפרק המביא תבין ודאי משמש
 דכעל קא מפרע ואמר דבטליה כלומר דבטליה לשליחותו של שליח שלא בפניו דאי
 לא מאי קאמר תגלי מילתא למפרע דבטולי בטליה דהא איבואמר דלא בטליה והיכו
 אמרינן אכן תגלי מילתא דבטליה אלא ודאי בשערער פשיקין ואפילו הכי לא
 חוששין ומכסה ליה והרי זו ראיה מן הכדון שלפנינו ממש ואף על פי שהוא ז"ל הקשה
 ביון דקא מהדר עליה משקרא לבטולי למה איכו באמין אחר כך בשאומ' שבטל השליח
 שלא בפניו כיון דאיכו רגלי להדר' דכל היבא דאיכו רגלי לדר כיוס' כדחוש' בכמה
 דוכתי בגיטין ולחוש שמה פנים כל היבא איבא רגלים לדר כבר תרץ הוא ז"ל דהכא
 אין כאן ידים מודיעות שדעתו לבטלו דאיבא למי' כיון דרהיט בתריה דשליח חוקה
 לא בטליה דאם כן תתני למה ליה לבטוליה דלאו באפי' דשליח זהדר למיהדר בתרי'
 ולבטוליה וכיון שכן ליבא רגלים לדר' ומכל מקום הרי אנו רואין דכל היבא דליבא
 רגלים לדר אף על גב דאמר בעל אמי בטלתי השליחות אין משגחי' בדבריו כלל דכו
 חוששין שמה פנים כדאיתא בפרק מי שאלו (דף עו) וכדוכתי טובא בגיטין הכי
 מולי היבא דאיבא רגלים לדר ביון באומר כל זמן שאעבור כנגד פניך שלמים יום
 וכן באומר אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש וכן קמי היבא דאמר ליה לשליח
 לא תתביה כיהליה עד תלתין יומין שככל כוונא ביה הדבר מוכח שלא גמר בדעתו
 לברא ומשום הכי חוששין שמה פנים אכל היבא דליבא ידים מוכחות בכלהו גיטין
 הבאים ממדינת הים לא חוששין וכן כתבו גדולי המפרשים ז"ל במקומות רבים
 ולא תימא כי לא חוששין אלא היבא דאיבא רגלים לדר בני מולי בסתמא אבל הפא

דאחי בעל ומערער אפילו לזכא רגלים לדבר משמחין ביה דליתא דכו חוששין היכא
 דאיכא רגלים משום דליתא אחי בעל ומערער הוא דחוששין וכן כתב רמ"א ז"ל בפרק
 מי שאחזו (דף עג) ואל סמא פנים כשהיה בא אנלה פנים קטנה שכינה וכתומה
 עמה ולאחר זמן אחי בעל ומערער ואמר פיוסתי עד כאן ומינה דהיכא דלזכא
 רגלים אפילו אחי בעל ומערער לא משמחין ביה והכא לזכא רגלים אדרבה חזקה
 שלא מעל במהם ובכנושה ולא בטובי אמר הכילא משמחין ביה ולא כל המזמי
 לשוויו כפסיה השע כדבריו מורכו הרב הכהן הגדול סג"ו ובתורהו לי מה אינו צריך
 לא שאלה ולא תפוסה שהדבר ברור שלאחר כתיבת הגט איך דבריו של בעל כלום
 אלא אם כן יברר אותם בעדים דהא מכיון שכתבשה הרי היא בתוקף כנויה ואין
 דבר שבערה פחות משנים ואפילו זמן און כותב'לו לכרר דבריו ואפי' יא קול בערה
 דאיכא מהדי במדעת הים שיודעין אמתת הדבר וכדאמרינן בפרק קמא דקדושין
 (דף יב) אמרו ליה רבנן לרב חסדא אמאי הא איכא מהדי דהוא ימא שיה פרושה
 השתא מיהא ליתנהו קמן לאו היינו דרבי חסדא דאמר עדיה בגד אסתן ותאמר
 ולפסוק הדבר ברור לכל יודעי דת ודיון שאשה מותר להכשא וכנושא ביה ראוי לכל
 גבורי כח מחוקקי הדין לרדות במקל ורנועה להדוח הרעה בראש כל עשה השגה
 ולחוס ולחוס על כמות ישראל שלא תהיינה כהפקר כאם המדבר וכו' זה אשר כתבת
 לכבוד הרב הגדול רבי פרץ הכהן כ"ו ולכבודי ברנ"לובאה על דמר הגט הנזכר :

הגה השכתי בקונטרס תשובת מורכו הרב כ"ו דעתי כדיון שלפניכם באשר
 הוא שם רכומי לומר שהבעל לא ברר דבריו לא בעדים ולא בטור שכתב
 השלימות וכנושא ביה אין לפקפק כלל שאין לחוס לדבריו הבעל ולתת לו זמן לפי
 שורת הדין ולא רמיעי לשאת ולתת בתפוכתי בדבר אחר כלל גם כתבת אל הבעל
 מרודות כאשר תראו בכתבי ט גם הוא כתב אלי תפתהו ותרואהו ושלמהו ליו אם
 וראה בעיניכם אף לפני כבודם אומר מה שמיראבי ומכהילכו והוא שזה האיש קל
 ברגלו ושבר ארמות ימים וראו אמי מאד פן ולך ויכא טור מהכמול הן שיהיה
 בדרך אמתאו בפקר בו בשמות הדבר הזה מנו דשכתי פרויני ורמאו אף כי באוים
 הרחוקו קטני פאה ואם הו' יעשה כן דעת הלימודכם טעה שמהא אכור לבעלה ותג'
 מזה ומזה וכל הדרכו שלו כהי' וכל מה שכתב מורכו בר"ה בזה מזה כמדומ'
 לי שאינו אלא דרך מה שאמרו בפרק שור שכתב ד' ו' (דף מב) משל לכויד השולח
 דנים משבח וטרי שקיל משבח דרבי שקיל כי מה שכתב מורכו בראשונה ואל שאפי'
 ויבא ראיה שכתב כבית דין אין דבריו ממש ואין בטולו בטול שהרי בטל כל מודעה
 שומד ושעתיד למכור ואם כן בעל כל הבטולין שיעשה ככבוד השלימות וכיון שבעת
 כתיבת הגט לשלם בטל'ו כדרך כל שאר מודעי שבעשו שכתבין בבטול מודעות
 אף על פי שמשר מודעות ככבוד הבטולין בבטול המודעות כולם בטולתו והיינו בטול
 מודעי מודעי דכתבנו וכמו כן בשמבטל לעתיד כל מודעין או בטול שומד ככבוד

הגט והמכטל כל בטול שיכטל בטול המודעה וכטול הגט הרי כלם בטלים והגט קיים
 ע"כ ואינו יודעתו שפה קדוש לא אחר דבר זה אלא כבשוא ונותן ולחסום פיהם של
 פושלי אין כו' בודאי אין הכטול הקודם מושגל לבטל הכטולין הבאים לאחר מכאן
 דכיון דק"ל אחי דבור ומכטל דבור הדבור האחרון הוא השקר וכטול כל הדבורים
 הקודמים אליו ומה שכתב דכיון דמהני בטול אחרון למוסר מודעה על הכטולין
 הכא כמו מהני בטול ראשון לכל הכטולין שעשה לאחר מכאן וכו' בטולין והגט
 קיים אחרתה משם יש ללמוד דאי איתא דאדם יכול לבטל כל מה שיאמר לאחר מכאן
 טוב אין לו תקנה בשום בטול וכיון שאינו סומכין על הכטול האחרון לבטל כל המודעה
 והכטולין שעשה בתחלה לפי שאינו אומרים שזה הכטול האחרון מכטל כל מה שאמר
 בתחלה אע"פ שכבר מסר מודעה עליו וכטל אותו כ"ס שיש לנו להחזיר ולומר שכתב
 שליחות האחרון מכטל כל הדברים הראשונים :

ח ועוד

שאינו מונח בשום מקום בשום ענין בטולם שיוכל אדם לבטל בפני
 שלא יוכל אחר כך לבטל שליחותו שזה הכטול שעשה מתחלה אין
 לו לא ידוע ולא רגלים ואינו דומה לכטול המודעות כלל לפי שהמודעות ומודעה
 מודעה כלם עניינם בטענת האדם וזה שאינו מתרצה שגם אם יגרסו עכטל מודעה
 לא יעשה כן מלכו ולפיכך כשמכטל א"כ מודעתו הרי הוא כמשד ע"י עצמו שכתלת
 האובם לגמריו וזהו מתרצה בדבר אכל היאך אפשר שיוכל אדם לתקן כחו מחמת
 שום בטול שייעשה עבשו שלא יוכל אחר כך לבטל שליחותו זה אינו מונח לו מקום ולא
 ענין והיכנו דאמר להו רבי יהודה למה די דביטא דתתניה דרבי רמיה כירא
 דאסקליה בעל כרחיה דליתבו קירא באודכיהו כדי שלא ישמעו הכטול ואם איתא
 יכטל כל בטול שייעשה ולא היו נרכיבים לאותו מודי באודכיהו ומה שכתב מורנו
 שהיה מתוירא בן וחזור בו תוך כדי דבור דאחריו תוך כדי דבור דמי תמהני
 וכי רב יהודה שהיה מעשהו שיאמר לסופר כתוב ולעדים חתומי ושיכטל כל מודעה
 שבטל הניטון המשוען ברך כן כדמוכח בפרק משקליו ע"י (דף כא) וכו' לא הוה
 יכול לשמוד על גבו עד שיסבור שיעור כדי דבור כדי שלא והא ברך למימר לעדים
 אחר כן לאותו קירא באודכיהו :

ועוד

לפי דברי מורנו שאין המשטרק שלא יכטל תוך כדי דבור שהיו קירא
 מאמות משוולא אי מקדמי איכן שומעין גמר דבריו או מאחרי שמה
 וחזור בו וא"כ אין ענין לאותה קירא אלא לאחר גמר דבריו ולתנאם בתוך כדי דבור
 ואם הדין כן שהוא יכול לבטל כל הכטולין שייעש לאחר מכאן היה יותר קל לרבי יהוד'
 לשמוד על גבו עד לאחר כדי דבור כדי להנצל מכל זה הטורח והתנאם :

ועוד

פקדונות אינו לימר דאם איתא דלאחר כדי דבור אין כטולו מושגל אך
 יכ 22 א 1 תוך

שאלות ותשובות

מך כדו דבור אינו יכול לבטל דהא אסיקיה טפ' כתיב דכדרי' (דף פו) דהלכת' תוך
 כדו דבור כדבור דמי חזק ממדק ועבד עז ומקדש ומגדש ואע"פ שרבונו שמואל פי'
 כפ' יט בחולין (דף קסא) מקדש לחומר אסא קדש את האשה ומת' בתוך כדו דבור
 בו מקודשת ואינה מקודשת אין לשון הנט מוכיח כן' ואף דכרו הראשונים אינם
 כן שהרי הרמ"ב ז"ל כתב פירק טו' מהלכות אישות המקדש את האשה וחזר בה הוא
 אז הוא אע"פ שחזרו בתוך כדו דבור אין חזרת' כלום והרי הוא מקודשת אלמא כיון
 לקולא טין לחומר' אמרו דתוך כדו דבור דקדושי' ונרוסין לאו כדבור דמיואל ודאי אין
 טוס תקפה בעולם שלא יוכ' הכעל לבטל לאחר מוכין שלית' להולכה שלנו ולפיכך כתבו
 הראשונים ז"ל להשיבו בכך כמו שכתוב בספר התרומה ולא מנאו תקפה אחר' כדבר

ס ובן מה'

שנעשה בנט זה עוד שפסל כל עד שיעד פוס דבר שיהיה כנגד הנט
 ועל דרך הרשב"א זכרונו לברכה אינו מספיק דהרשב"א ז"ל
 לא בא להקל אלא להוסיף על דבריו הראשונים וכל דבריו אינם אלא כדו לבטל
 מודעות שמכר כבר כמו שכתוב במדושי' פירק השולח מהראשונים היה מספיק
 להם שנאמרו לו העדים אזור בפנינו שכל דברים שמרת שגורמים כשיקיימו אותן
 הדברים לבטל זה הנט שיהיו בטלין והוא אומר הן והרשב"א ז"ל פסק בזה ואמ' להוסי'
 מכל ספק שיבטל כל מודעה ושיפסול כל עד שיעד שמכר מודעה בפניו והכיור ראיה
 מהא דאמרין כפ' מי שאחזו (דף ע) גבי הרי זה גיטיך כל זמן שאעבור כנגד
 פניך שלשים יום ואקשיין ולאיש שמה פנים אמר רב' בר כר הוכא הרי אמר רב מרי
 בשם רב באומר באמכת עלי שלא פייסתו וזו הראייה אפשר הוא למי שגורם בה כל
 זמן שהרי אם פנים הנט פכול הוא ובאומר באמכת עלי מסתרוין ליה אלמא כיון
 דהימכתו לא פנים ולא מבטל גיטא אע"ב דיבורו הוא כיון דלא אמר על מנת ולא
 מעבשו הכא כיון דפסוליהו למהדי ודאי מבטל בדין בפשו מודעות ומודעה
 מודעות שמכר אכל למי שגורם בה על מנת והוא גרסת הנאומים ז"ל יש לילדון הרבה
 אחר ראייה זו דהתם הרי מנרסה בנט כהר ואי בעי גרסה מעבשו הרשות בידו וכיון
 דקא מתבי כל זמן שאעבור ובאמכת עלי הרי הוא מנרסה מעבשו על מנת שתאמר
 שעבר מכנגד פניה שלשים יום ושתהא היא באמכת לומר לא פנים ולא בא ואפילו
 אתו מהדי ומסהדי דפנים או בא דמהימין להו טפי מינה אפילו הכי גיטה נט דהט
 אתניה איהו וכדויה קאי למשרי האי תבאה דבעי בניטא כול' כך זמן שהיה אומ'
 לא בא אז פנים הרי היא מגורשת אע"פ דידישין דמסקרת דדמי האי תבאה למאן
 דמתני על מנת שתלכי או על מנת שלא תלכי או סורדו בשמים זהו מה שכתב לילדון
 על ראוית הרש"ב ז"ל וידעתי שלא הודו לו כל סיעתו ואף כחמי' דרו' שלפניו לא שמכו
 עליו וכ"ש שאין לנו לשמוך בזה לבטול הכעז' אחר הפסול: **ואשר** כתב עוד רבינו
 שיש טעם אחר בנט זה שאינו יכול לבטלו שכתב בשטר השלמות
 וזה בנט זה לאשתי והוליהו לה ואם וכות הוא הרי אינו יכול לחזו' ולבטל סכך וכתה

וואָס פאָר אַ סאָמער פלאַכ'תגרסה עד דמטו ביטא לידה מכל מקום ויעל לבני שלא יוכל
 לחזור כדאמרין גבי עבד דזכות הוא דאם רנה לחזור הארון לא יחזור כהו דעד
 דמטא ביטא לידה לא מסתמר לדיעת רמי' אל' ואעב דאיכשוא לן כשילכו פרק האשה
 שלום (דט קוח) המוכה גט לאשתו במקום קטטה מהו ואסיקנא דאי הכי חוב הוא
 לה דטכ לזנות טן דו התם הוינו טעמא דהיא איכה רונה בגט וכדאמרין טעמא
 דטכ לזנות מכלל דהיא איכה רונה אבל היכא דהכל יודעם דלא תרנה לחזור עמו
 ועוב לה המות ממוה בודאי שהיא זכות לה וזכין לה שלא בפניה. וכן יש לנו לומר בדקון
 זה דאנו יודעין שהאשה שלה גט כמה פעמי' ולקצת' כעשה גט זה שפיסוהו קרובה
 בשביל' שות' לה גט ולקצת' שאהו ואנו רואי שמחשבת' לזכו' מצא' לזכו' לה שלוח כשואמ'
 הכעל וכי בגט זה עב דבריו מורונו' וגם זה לפי דעתי ככתב על הדרך שכתבתי כבר
 דכיון דאסיקין בממרא דאפי' במקו' קטטה חוב הוא לה סתמא קאמרין ואפי' תובעת
 להתגרש והכי איתא בהדיא בירושלמי כפרק התקבל דברסוכן התם בכל אתר איתמר
 התקבל כזכה והכא איתמר התקבל כהולך שמה הוא סוכין לאדם שלא בפניו ואין חזין
 לו אלא בפניו. התוכר שמיא הגע עבמך שהיתה נזמת להתגרש אנו אומר שמה
 חזרה בה וכן כתוב בחידושי הרשבא מפרש שאפי' אשת מוכה שמין או שהיתה קטטה
 ביכו לזונה ותובעת להתגרש אין חוששין לה כלל אלא חולקת או מתבטמת וגם אני
 יודעתי כי מורכו הרב אמת ותורתו אמת ולפי שהאשה באשר היא שם מותרת ליכנסא
 געה סכושין לדבריו לנורך שעה שאין ספק שעפשונו היא מותרת ליכנסא אך מאשר ירא
 אכנו ממה שכתבתי בתחלה אגלה אונכסם וידעתם את אשר תעשו

עוד

אחת הוא אמרתי אשמודכם עליה והוא שהכעל ככתבו אשר פלח אלי
 אמר זה לשוןו שהוא שלח כתבו לאכיו להזכירו שלא יתן הגט והיה בלשון
 הכתב שלא תהא לנמיותו וזהו הכתב ראה אכקרט' קש שלמה שלא כתן רשות שיתן
 הגט עד כאן לשונו וכמדומה לפי דבריו כתבו שרנה לומר שזה הכתב כראה לכוכר
 נא קודם נכות הגט ואם כן הוא יש לחוש בגט זה דודאי בטול פליחות מהך הכתב
 מהכי דאף על גב דאמרין כפרק מו שאחוו (דף עא) קולו לאפוקי מדרך הכנא
 אמר רב דאמר הרש שזכול לדבר מתוך הכתב כותבין וכותבין גט לאשתו כבר כתבו
 בתוספות דלא ממעטין אלא חרש שזכול לדבר מתוך הכתב משום דהתם חרש לאו
 בר דעת הוא לזיכר אף על פי שכותב ככתב ידו לא חשבינן ליה בר דעת לסמוך על
 כתיבתו אבל פקח ששלח בכתב ידו ממדינת היס' לכתוב ולייתן גט לאשתו ועדים
 התומים על כתב ידו דלא מוויף הוא כותבין וכותבין ולא בעינן עד ששמיצו
 קולו דהא מכל מקום קולו לאו דווקא דהא איכא הרבנות ראש' וכיון
 דגט כותבים על פי כתבו כל שכן דכטול על פי כתבו מהכי ואף על גב דכתוסכתא
 חשמה דאפילו כפקח אין כותבין על פי כתבו מכל מקום יש לחוש ולהחמיר
 וכיון שכן זה הלשון שכל ככתבו שלו תהא לנמיות' לא ידעתי כמה היה בקשר

שאלות ותשובות

כז קרוי הדבר לפרשו ולומר דהכי קאמר שאם תהא אשתו מגורש' שלא תהא מגורש' לשלם והוה ליה כהיום או את אשתו ולמחר את אשתו דאעב' דאסרוי' בפרק המגרש (דף פג) כיון דמסקא פסקא הא אמרינן התם בתי הכי אתקין רב בביטוי ומיומא דכן ולשלם לאפקי' וכו' מדבעא מוכיח רבא מרב כחמן וכו' וכמלקו בה המפרשים פהרמ"ם אל כתב שאינה מגורשת כלל ויש מי שכתב שחולקת ולא מתויבמת.

בד. היחה עליו מנותך אלופוכו כו' להעמידך על דעתך כדון הפשטות גדולים מכן תשע שנים ופקחין במתנתם במטלטלין בכספים מועטים ומרובי' וכקרקשת וכמטלטלי' סיבאו מקרקש' עד כאן לשונך מורכו והכני כותב כמזו' ועשה

הפעוטות מתנתך מתנה במטלטלין כדגרסוין בהדיא בפרק הכוזבין (דף קט) בעו אבוי מתנתך מאי ארז רב וימר אין מתנתך מתנת מר בר רב אשי אמר מתנתך מתנה ואסיקנא התם בהדיא מתנתך מתנה אחד מתנת ברמא ואחד מתנת שכיב מרע אחד מתנה מרובה ואחד מתנה מועטת מיהו דווקא היכא דליכא אפטרופוס אבל היכא דליכא אפטרופוס אין מתנתך מתנה מדגרסוין בסוף פרק מציאת האשה (דף כג) תנן התם הפשטות מקחין מקח וממכרין ממכ' במטלטלין אמר רפרס לא טנו' אלא שאין שם אפטרופוס אבל יש שם אפטרופוס אין מקחם מקח ואין ממכרן ממכ' הכא כמו אין מתנתך מתנה שאין לחלוק ולומר' ריפה בזה כח-מתנה מכה ומכר בשם שופה לדעת רבכו' האוי' אל לעינין מתנה מרובה דאסיקנא בהדיא דמתנתך מתנה ואפילו מרובה ואלו במכר סובר הגאון אל דיון דאמרינן בגמרא דטעמא דמאכרו וממכר משום כדי חיי דווקא בכדי חיי אבל ביותר ממכר חיינו לא דליכא למומר הכי אפילו לדעת הגאון אלא איצ' פ' שופה כח מתנה מכה ומכר בזה לדעתו לא יפה לעבין שתהא מתנתך קיימת במקום אפטרופוס דהתם איכא טעמא לאיפלוגי' בזמניהו אבל הכא לא ועוד דהיא מוכחא התם בסוף פרק מציאת האש' האז דאמרינן דבשם אפטרופו' אין מקחם מקח ואין ממכרן ממכר ומתניתי' דתנן אבל בקטנה אין מעשיה כלו' ומשמע ודאי דאריש' דמתניתי' (כתבו' דף ס"ט) דהנין המשלים משת לבתו והיא אומרת כאמן עלי בעלי והא התם מתניתי' היא באפטרופוס ואפילו הכי מסקינן דבקטנה במקום אפטרופוס אין מעשיה כלום וכן כתב הרמב"ם אל פרק כ"ט מהלכות מקח וממכר :

א. זדו דין הפשטות במטלטלין שכל שאין להם אפטרופוס מתנתך קיימת אפי' בכספים מרוכזין וממכרן ממכר נ"כ במטלטלין בכדי חיינו דווקא לדעת הגאון אל אבל גדולי' האחרונים סוברים דאעב' דמשום כדי חיינו כתקן לא פליגי רבנן ואפילו בכספים מרוכזים ממכרן ממכר ואין ליה להאריך שלא בזה נזימתי להשיב ובמקום אפטרופוס אין מעשיהם כלום לא שפא ממכר ולא שפא מתנה :

ד ורענין קרקעות אין מעשהם בהן כלום ואפילו אין להם אפטרופוס דמאי
 דאמרינן בפרק מו שמת (דף קכה) אמורר אמר מתבטח
 מתנה אף על גב דלעיל מינה אותבו בפשוטות אמורר לא אפשטות קאי אלא
 בתיכונן בן שלש עשרה שנה ויום אחד שאינו יודע בכוונתא ומתן ינוקא קרו
 ליה הילכך הדרינן למאי דאתמר בפרקין דהכזקין (דף נט) דווקא במטלטלין אבל
 קרקעות לא ואעפ"י שמא' בספר העשור באות מכירת קרקעות כלשו' הוה והכי מילי
 בכנסו דאבא אבל בכנסו דידיה ומקרקעי דידיה אפילו מכן שז' כגס שמקמו מקח
 כך ממכרו ומכר עב' אינן דברים של עיקר לסמוך עליהם או אפשר טענות הוא
 בכשרים הילכך בקרקעות אין מעשה פשוטות כלום

זמה שכתב בטורכו כלשון הזה בכנסים מועטים ומרובים לא ידעתי על מה
 היתה הכוונה אם לעיני מתנה מרובה ומתנה מועטת כבר כתבאר ממה
 שכתבתי למעלה ואל' לעיני דין בכנסים מרובה וככנסים מועטים האומר בריש פרק מי
 שמת (דף קלט) והיה בכונ' זכבים דאיכא פלוגתא בין בכנסים מרובים לכנסים
 מועטים אם על זה היתה הכוונה ולענין מאי דאמרינן התם יתמי' שקדמו ומכרו בכנסים
 מועטים מה שמכרו מכרו אם כאח' שיהא הדו' כך אם קדמו ומכרו במטלטלי' בעדן
 פשוטות לא שמענו בזה הלוק כלל לא משמע דכי הוכי דאמרינן יתמי' שקדמו ומכרו
 בכנסו מועטים מה שמכרו מכרו ה' פשוטות שמכרו במטלטלי' מה שמכרו מכרו ואפילו
 לבתר תקנת' דנאונו זל' דהתקינו מהבנו כוונות מן המטלטלין דלא שכי מיהו קרוב אינו
 לומר שהפשוטות שקדמו ומכרו בכנסין מועטים במקום בכונת' לא הפסידו הכונת'
 מוונותיהם דכיון שהפשוטות מן הדין אין מעשה כלום אלא דתקון להרדבין משום
 ברי חייבן כגון הא שיעשו שלא כהוגן לא תקון להו רבנן דהא דאמרינן במסכת
 פוטה בפרק היה נוטל (דף כא) אי והו' רשע ערוס זה המשיא ענה למכור בכנסו'
 מועטים וכולו וזו סברא קרובה אל' הדעת זכ' שהוא דבר ברור לדעת רב האי' באין
 זל' שאמר דכיון דלא תקינו רבנן להו אלא משום בדי חיי דווקא בכדי חייו בלמוד
 ואינו סובר זל' דלא פלוג רבנן וכדברי האחרונים וכיון שכן הדבר ברור לדעת
 דכבי הא ודאי לא תקון בהו רבנן שאין לעשות תקנה לכדי חייו שיעשה שלא כהוגן
 ושיהו הכונת' מתנת ברעב ואפילו לפי דברי אחרונים דעתי נוטה כן:

ח ומה שכתב עוד בטורכו כלשון הזה וכמטלטלים שיכאו מקרקעות ע"כ' איני
 לא באתי לידו חומר זאת שלא ראיתי ולא שמעתי מעל הלוק במטלטלין
 אם ינאו מקרקעות אם לאו כל שהם עכשו מטלטלין במודים ולא ידעתי כמה היתה
 בזה הכוונה:

מה נשאלתו ראובן בא מאי מיורקא והיה מבוא בסמורה כזר מלוח מטלאים
 הכהונים הישראלים אשר הם למלוח אותם ולעשות מהם סמורה והם טלאים קטנים
 דקי הכזר והסומן כראין ככן סמוכות ימים או יותר מעט והשדו כמה יהודים משם
 פד רך

סדרך היהודים אשר הם למלוח אותם ולעשות מהם סחורה והם טלאים קטנים דקי
 הכשר והשומן בראין ככן שמוכת ימים או יותר מעט קטנים הטלאים הקטנים שהם
 כבן חדש או פחות מוכן כעד הערות כו בדמי הערו הם מרווחו ומוכרו אותן ויותר
 מכדי דמי הטלאי ואעפ"י שחטין אותם ומולחין אותן ומוכרו דמי כשר כוול
 והמשתכרים בדמי הערות דרכם לקנות הערות מן היהודים ואם ברחוק ומן
 יורמין שיקנו הטלאים חיים ויכרו אותם וישליכו הכשר לכלבים וישארו להם הערות
 לכד כי לא יאכלו כשר כזה לא תפל ולא מלוח והיו באותה סחורה כמו חמשה רבועים
 ומהטלאי הכוכבים מלוחים ובתוספת כמו שבעה ורכוש מלוחו מהטלאי הכוכבי והכשר
 הזה ביחד הכינוי היהודי בקופי"ש ותפר כסויין עליהם בתוט ועליהן קשר חבל ועל
 קשר החבל הם שעה ומתם עליה בחותמו העשוי בדפוס בין כריכת חבל לכריכת חבל
 היה מקום פגיו שאם ינטל התפירה מכסוי הקופי"ן שיוכל להפנים ולהוציא מן הכשר
 חנה והיה מביא אותן בספי"ו ולא היה בא יגדי אחר וולתי והוא אומר שודע בודאי
 שלא היה אחר באותה ספינה וולתי אותה הכשר מלוח כשר שהיה מביא וכתעב
 בספינה ימים רבים וכראותו כי ימו הפתח קרבו ולא יכלה הספינה לבא אל מקום
 חפנו אך באה אל מקום אחר הנקרא פלמ"ש וכל היהודי משם והכינוי סחורתי כיד
 הספנים וכל לו מגדול קופלי"ו ר"ע עד עבור הפתח ואחר עבור הפתח הגיעו הספנים
 למקום קופלי"ו והכינוי אל היהודי סחורות ומאז הקופי"כש תפודים כאשר הכיחם
 והחבל עם חותמו כאשר עזאו והעדרו כמה יהודי שאין מכהג מאירקה ומכור"ק
 למלוח כשר כזה וגם בארץ הזאת מפלמ"ש ועד קפליכרי וגם לא בכל מקו אשר שמענו
 שמעם לפי הנשמע אין דרך הגוי למלוח כשר כזה ואם ימותו להם או יכרו טלאים
 דקים קטנים כאלו וישליכו הכשר לכלבים ויקחו להם הערות וגם לא כמאז לשלם
 שום סוחר גויים מן ההלכים באוי הם הרחוקים וכל לשלם כשר כזה ולא כמאז בוד
 גוי לשלם כשר טלאים מלוחים כאלו לפי הכשמע אחר המקורה מיהודים וגויים
 העוברים ושבים ושמים בשלם הם וכיכשה ויש שם מתירים מהטעבות שבאז
 בזאלה ואחרים הוששים שמה מאקום אחר דכהיגו ארמאי כמלח כגון בארץ
 קאטיליאה שמולמי כשר הגדלים קטנים קרואים קפר וכש באה לספינה כשר מלוח
 והחליטו בו או שאל במקום אשר כמה הספינה מנאלו כשר מלוח דומה לזה והחליטו
 בזה והמתירים אומרים שאותן קפר וכש שמולחין בארץ קאטיליאה אינם דומים
 לאלו שאותן שמנים מאד ויכים לא דקי כשר ושומן כאלו:

א° שובה כראה לי שאפילו היו אותם שבארץ קאטיליאה דומים לאלו כיון
 שהחוק כן שבאו טלאים מלוחים מותרו ממור קא ואין דרך
 הגוים למלוח אותן ככל הארצות האלו ולא כשמע משלם שבאו טלאים מלוחים
 מן קאטיליאה אותן לן למימר שחוקתן מן הכשרים ממורקא הן כדתנן בפרק בתרא
 דכלאי (ב) לנא הבאים מחוף הים וממדי"ב הים או ברכו כדית' מפני שחוקתן ככוכבם
 אלמא

אלמלא אין מחזיקין אסור מתקום למקום אלא כיון ששם הוחזק הקב"ה אין מושגין
 שמה ממקום אחר באו לשם והם של פשתן אף כאן כיון שהוחזק שכלו ככאן שלאים
 מלחמין מותרים ולא בשמ"ע מעול שכלו ממקו אחר חזקתן מותרין וכפ' אין משמידין
 (דף לט) כמי אמרו כמרו ר' אבהו בקסרי קרבו דגים ועברין חזקתן מכל אדם
 חזקתן אין באין אלא מפלסיה ואפ"ה לא אע"פ שאכשר להם לכא' ממקום אחר
 אנו סומכין על המחזיק ואף כאן לפי הכש"ע הכתוב שם חזקתן של אלו שהם כשמים
 לפי שפירש בודאי שכלו שלאים מלחמין מותרין מחזיקיה ולא כש"ע מעול שכלו
 שם שלאים מלחמין ממקו אחר ואזכ"ר מכוין כלל בכל אותן הארצות וכבר כתבו בשם
 רש"י זל שהיה למד מדאמרו כן בפרק גיר הכשה (דף עז) חזקתן דמי מודע ודוע
 שמותר לסלוח ירך ממוקרת לחברו על ידי גוי בלא חותם כלל דחזקתן דגוי מודע ודוע
 וחיתוך זה שהוא של ישראל ראיה דכשה' היא לפי שאין דרך הגוים לחתכה כך ואף
 כאן כיון שאין רבלין הגוים מלגום בש"ר כזה משמע דשרי דחזקה של ישראל לפי שלא
 על גוף הדבר בעצמו אנו הולכין אחר הרוב אם הוא מותר מנ"ד עמנו או אסור אלא
 אפי' על דרך התקון הכמנ"א בו אנו הולכים אחר הרוב וכדתב' במסכת משערין (דף
 קלו) ומייתי לה כפ' גיר הכשה (דף עה) אם חז' הוא הלך אחר רוב טכתי ואם מבוסל
 הוא הלך אחר רוב אוכלי בש"ר אלמלא אפי' רוב טכתי וישראל חזקתן בש"ר זה שהוא
 מותר אנו אוברין אותו מחשש בטולי גוים מכי שאנו הולכין אחר הרוב כבשולו ואף
 כאן יש לנו ללך אחר הרוב ואע"פ שאינו מבוסל אלא מפני מליחתו ולפיכך כראה לי
 שהכשר הזה מותר

בבבין שומרת יב"ט שמתה מה יעשו בעוקר כתובה ובכספי כאן ברוב
 ובכספי מלוג שכללו לה בעודה שומרת יב"ט

א תשובה לעבין כתובה ותוספת הדבר ברור שהוא לורשי הרעל ואין
 לורשיה בהן זכות כלל וזו היא שפייכו ביבמות (דף לח) ובכתוב'

ב (דף ט) כתובה בחזקת יורשי הרעל ולעבין ככפי מלוג כמי שכללו לה כשהיא שומרת
 יב"ט הדבר ברור שהן של יורשיה וזו היא שפייכו בכספים והיוצא' עמה בחזקת
 יורשי האב אבל לעבין ככפי כאן ברור דהיינו כדוכיז וכן כמי לעבין ככפי מלוג שכללו
 לה כשהיא תחת הרעל באלו יש מחלוקת כן הגאונים והר"י זל שהגאונים גורסים שם
 יב"ט אומרים ככספים בחזקתן בכתובה בחזקת יורשי הרעל והם פוכרין ללאו תרתי מילי
 כוכהו אלא תמי והדר מפרש והכי קתמי ככספים בחזקתן כינ"ד כתובה בחזקת יורשי
 הרעל וכו' וכתובה היא כוללת כל הכתוב בה דהיינו עיקר ותוספת וכדוכיז שכל אלו
 כיון שהיו בחזקת הרעל בשמת' מי' הרי הן בחזקתו ולדבריה זל ה"ל לכספי מלוג שכללו
 לה כשהיא תחתיו רעל סה"ל בחזקת יורשי הרעל אבל רש"י זכרנו לברכה
 גורם וכתובה טואו ולדבריו מתיתין מילי מילי קתמי ואין בכלל כתובה דשתכיתין
 אלא עיקר כתובה ותוספת דאיתמוק לעולם בחזקת הרעל וכידו והכי קתמי
 בכספים כלומר ככפי כאן ברור בחזקתן ולא כפרש בחזקת מי מפני שאין

אזינו בחוקת אחד מהן אלא בחוקת שניהם וכדאמרינן בפרק מן שמת (דף קכח)
 הואיל והללו באין לירש והללו באין לירש ומלוקו ולדבריו אל הוה לכפמי מלוב סכפלו
 לה כשהיא תתמו דבעל דאמרינן כמו יחלוקו ואינו בעשותו סאין לנו
 להכריע כך אפי' דין דכפמי באין כרול שהאשה באה להוציא מירשיה בעל לא כל הומכה
 סאין עשין מעשה להוציא כנגד הגאונים אל אבל ככמי מלוב אפילו כפלו לה תמת
 הכפל כל סהן קיומים כוה מתמו' מקנתן לירשיה כדברי רשו' אל כיון שאותן ככמים
 ממש הוחזקו למשמת בית אביה :

מן שאלתי

בענין אשה אחת שהיתה זקוקה ליבם ובעלה היה שמו משה

דק'טרוש ולפי שכחו הדברים בקונטרסין. מפורשים ושלא

בסדרין ובפרט העדים שהעידו על היתרה אפי' מסדר ולוקט מתוך קונטרסין הדבריו
 אחד לאחד מן הכראה מעשה שהיה כך היה אשה זו היתה זקוקה ליבם והיה העוס
 פשתרפה לאחד על דעת שיתקרו הויכס אם הוא חי או מת ובאותו מעשה אפי' אחד
 היה אומר בפומבי שהיא זקוקה ליבם והוא כופר בתורת משה והיה כוות על שזכירה
 וזאתו כן בא זה האיש בעצמו לכ'ד והעיד ששמע מפלוגי זה זמן רב קרוב לד' שנים
 לפני הדב' שהיו' הכוכר מת ולפי הכרא' מתוך קונטרסין זה העד העיד שאותו היבם
 היה שמו ישראל אברהם ואחר שנתקבל זה העדות ככ'ד וקודם שכתבתי למופה
 כתקבל ככ'ד של פרש'כ'ינן עדות יהודי אחד שאמר ששכר ככרו אחד אשר שלח
 לכפר גא' לק' לדעת אם היבם חי או מת וכשכר הככרי כוה השלשה פתחו' ואמר הקכרו
 הכו' ליהודי הכו' כמס שמנא ככפר גא' לק' אכשמואל דקס' טרי אמנו של משה הכוכר
 הכקרא בנותו אכדוד' די' שכר' וק' מתאנו ונתן לו כתב שליח מן היהודי המשכיר ואמר
 לשליח כי הוא אינו וכול לכאת ולכוא מפני' שקפנה עליו זקנה אבל הוא מוזמן אם
 יבא לשר' גא' לק' שיעזה כרונסם ושלום חפנסם ולא כימעה האשה בעד זה וכשאת
 ואחר שכתאת כעשה מעשה כ'ד בפרפ' יואן ונתקבלו סס'ד' עדים הראשון העיד
 שהיה לבעלה של זאת האשה אח מאכ שהיה שמו שמואל דק'טרוי והמיר דתו וכשאת'
 שמו וכקרא אכדוד' דש'ר' וק' ושדכו בנותו וכי זה חדש ימים שמע מפי שליח א' גוי
 שליח למקום אכדוד' לדעת אם הוא חי עדיין והשליח הכוכר הטיא כתב' עם ממכו וכן
 ספר השליח הגוי הכו' למשלח לת' כי אכדוד' הכוכ' וק' וכמעט כהו ענינו מרא' והעיד
 השני העיד שהיה לבעלה של זו אח מאכ שהיה שמו שמואל והמיר בשנת הר'עשם ואחרו
 כן לא רע' מה היה לו' ויהע' השלישו העיד ששמע זה פנס שהאח אכדוד' היה חי'

והעד הרביעי העיד שהיה מכיר משה דקס' טרי והיה יודע שהיה לו אח מאכ ורא' אותו
 אח מומר בדתו זה כ'ה פנה וכעשה מעשה כ'ד זה בפרש'כ'ינן אפי' קי' וכמנא שהעיד
 הראשון שהעיד ששמע זה זמן רב שמת ושהי' שמו אברה' הופתם מהעד הראשון והשני
 שנתקבלו מעשה כ'ד זה כמה שאמר' שהיה שמו אברהם לפי שאלו הפסוקים העידו שהיה
 שמו שמואל והוכח' כמה שאמ' ששמע זה זמן רב שמת מהעד הראשון ומהשלישי שהעידו
 ששמע מקרוב שעדכו חי' וכתבת ע'ד כמין קונטרסין אינך גררא שעד אחד

משד שזה שלם שנים שבע היותו קיים גם כן ואלו השני עדים לא ידעתי מקומם איה
 כי לא בוררת בקונטרסך באי זה מקום כתקבל העדות שלהן וגם כן לא כתבת אותם
 ששמש מפי אחרים שהיה מי אש היה שאתם אחרים היו אומרים שהיה מי בכבוד
 שהיו יודעין או ששמש מפי אחר ואם אולי אותו אחד ששמש מפינו הוא אותו ששמש
 כמו כן מפינו העד השלושי שהעיד בפרסיונין וכל כיוצא בו הדבר ברור שאין כאן רבני
 עדוות שאם בא עד אחד והעיד ששמש מפי ראובן שהיום מת ובאזו מאה ששמש מפי
 שמעון שהיה מי הדבר ברור הוא דהוי כעד אומר מת ועד אומר לא מת ומפני שלא
 כתבתי זה כלל כן בקונטרסך וגם שכאלו לו העדים הם אב גררר אינו דין בזה כלל
 שד כתבת שאמר שכשאת משד איש אחד מטורף כדעתו ודבריו שמו שמואל וידע
 שהעיד אחר שכשאת היבמ' הבוכר' שאיש אחד חכה בביתו ושמו משה והיה מטייל שוכה
 ואבך גררת עבין אחר אמרו לו שאשה זו איכה וכולה להכס' מפני שזכר עליה קול שזם
 לכעלה הסוכר אח' מומר בדתו ואיכס' יודעין אם מת אם לא ואמ' האיש ההוא אלה
 הדברי' כרוך דיון האמת אך תאמרו אם מת אם לאו ומן רכוש לו שמת' עוד כתבת
 שאני' ל' דנר' כוכה העיד משכשאת וכתבת תורף עדות כסורוני' ושלא כסדר בתחלה
 בתבת זה תורף עדותו שמומר בדתו אחד שמו מאשטרו ביר' ארדו היה אומר שהיה
 לו אח אחד תחת מלכות אדוני המלך של אר' נון ירא ושמו משה דקשטרי'ט והוא עשיר
 גדול ושמש זה מפינו פעמים רבות עכ' כתבת עוד שזה העיד ששמש מפי משטרי' פירו'
 מומ' בדתו שמאשטרו ביר' ארדו היה אחיו של משה דקשטרי'ט עוד כתב' שהעיד העד
 הבוכר ולא דבריו ואינו יוד' ל' דנר' כוכה היותו בשאר קארפ'יטראש כשמת המומ' בדתו
 מאשטרי' ביר' ארדו אחיו של משה דקשטרי'ט זה לו כמו ד' שני' או יותר קוד' המגפה :

תשובה

תחלה אני דין על מה שאמר העד הראשון בתחלה חוץ ל'כד שהיתה
 זקוקה ליבם אם יש לסמוך עליו כמה שהעיד ב'כד ששמש שמת זה
 זמן רב מי אמרו' כיון דבעדות אשה אינו נריך שיעד העד ב'כד הרי עדותו חוץ ל'כד
 באלו העד ב'כד וכי היכי דבעדות שכתקבל לפני ב'כד אמרינן דכיון שהגיד טוב אינו
 חוזר ומגיד והכי כמו בעדות זו כיון שהגיד חוץ ל'כד טוב אינו מגיד אפילו ל'כד או
 דלמא אפי' הכי כל שלא העיד ב'כד חוזר ומגיד ב'כד אע"פ שמכחיש דבריו הראשונים
 לפי שאי' אדם מדקדק בדבריו כמה שאומ' חוץ ל'כד' ומסתברא דהכי קושטא דמילת'
 אפילו בעדות אשה אף ע"פ שהגיד חוץ ל'כד חוזר ומגיד ב'כד אע"פ שמכחיש דבריו
 הראשונים ויש ראייה לזה מאות' ששכיבו העדי' שהשדו' בין לטמא בין לטהר בין לרחק
 בין לקרב בין לאכול בין לזכות בין לחייב אם עד שלא נחקר' עדות' ב'כד אמרו' מכדין
 אנו הרי אלו כאמרי' אם משחקר' עדות' ב'כד אמר' מ'כודי' היינו אין כאמרי' הרי שכללו
 באין כל מוכי' עדוות אפילו אותן שאינן נרוכי' שזהו נעשין בפני כ' שהרי שכיבו בין
 לאבור בין להחזיר ואפילו הכי אמרינן שאף על פי שהשדו' בבית דין כל שלא נחקר'ה
 עדותן עדין יכולין לומר מ'כודין אנו לפי שאין העדים מעידים עד שעת גמר עדותן

שאלות ותשובות

כבית דין וזו ראיה שאין עליה תשובה ועוד דכל כי האי נזכר לא מיקרי מכח
 דכרוי הראשונים שאלו אמר בתמלה שלא שמע מעולם שמת ואחר כך העד שמע
 שמת כ"כ הויה הכחשה אצל זה לא אמר מתמלה אלא שהיתה וקוקה ליכס וזכור
 דלאו כוליה איכסי דוכא גמירי סיהו בקיאיין שאפי עדותו של עד מפי עד יהא מספיק
 להתיר אשה ליכסא וכל היבא דלאו ארמויהו דאיכסי למודק כי הכא וטלון הן למזור
 ולהגיד וכדאמרינן בפרק גט פשוט (דף קסח) אמר אביי אף על גב דאמר רבנן
 כיון שהגיד טוב אינו חוזר ומגיד כורכא מרבנן לאו אורחא למידק ועוד ראיה
 מדברסבין בירושלמי גבי שטרו חוב המוקדמים דברסבין התם מי מודיע רבי שמעון
 גר תבא בשם רבי וזמנן הן הן עדיו והאמר ריש לקיש עדים המתוומים על השטר
 בעשה כמו שחקר עדותן בבית דין תמן כשאמר לא חתמונו ברם הכא יכולין למומר
 על זה חתמונו על זה לא חתמונו וכתב הר"ם הלוי ז"ל בפרק דראש השנה ומכ"א
 אינו למדין סבל טעות שהעדים מכווין לטעות בה כאמכין הן בעמזן על זה ואין בזה
 משום חוזר ומגיד ע"כ וכדון שלפנינו גם כן הדבר ברור דאיכא איכסי טובא דלא
 ידע דעד מפי עד סגי בעדות אשה ולפיכך לא מיקרי עד זה חוזר ומגיד וזכור
 לפי שמוטל על הכל כדי להוציא הדין לאמיץ לא לפי שורת הדין לכד אלא לעמוד על
 אמיתתן של דברים שלישי זה ראוי לכד לדרוש ולחקור העד הראשון למה אמר בתמלה
 שהי' וקוק ליכס ואם נתן מתמלה לדכרוי על הדרך שכתבתי פשוט דסגי ולא עוד לא
 אפי' אם מכודה אפי' הויה שלא הויה מוצא לדכרוי כיון שהיה חזק לכד סגי ולא מיקרי
 חוזר ומגיד מן הראיה שכתבתי וכמכא לפי זה שאין לפסול העד הראשון שהתיר משו'
 כיון שהגיד טוב אינו חוזר ומגיד ועבאו אבו דן אפי' יש לפסול אותו מפני שהעד
 שהיה שמו בנאראל אברהם והוכחש בזה במעשה בית דין שבעש כפורספיליאן שהעידו
 בו שני עדים שהיה שמו בישראל שמואל או אפי' יש לנו לחוש לשני אפים שהיה שם
 האחד שמואל ושם השני אברהם ומסתברא דלהכי ליכא לניחא לפי שאין רואה
 בדכרוי כל העדים שהיו מכורים בעלה של זו שהיה שמו משה דקשטריש שכלם העידו
 שהיה לו אח מתאכוראח מדכרוי כולם הנקראים בו ומכירין אותו שלא היה בו אפי' אח
 אחד וכי תימא אפילו הכי ליכא למסתך אהך סהדא דמכל מקום הא אתבאש
 שהעד שהיה שמו אברהם ואלו העידו שהיה שמו שמואל אפילו הכי מסתברא לי
 דלא מפסיל הך סהדא משום דק"ל דלא בעינן בעדות כפשים דרושה ומקורה דכדיני
 ממוכות דמי וכדאית' בסוף יבמות (דף קכב) וכיון שכן מסתברא דעדי' המוכחש'
 בדדיות בעדות כפשים כהרין כשם שכשרין כדיני ממוכות כדאמרינן בפרק זה בורר
 בסנהדרין (דף ל) עדי' המכחזים זה אית' זה כדדיוקן כשרין כדיני ממונו ומסקינן
 התם אפי' אחד יאמר מכה שחור ואח' יאמר מכה לבן והכ' כמו כיון שכל העדי' מסכימים
 שלא היה למזה דקשטריש זה לא אח אחד אפי' שיה' שמו אברהם ולו אמרו
 שהי' שמו שמואל אין זו הכחשה פוסלת כמ' עבאו שאין לפסול העד הראשון לא מטעם
 כיון שהגיד טוב אינו חוזר ומגיד ולא מטעם הכחשת שמו של יכס ועבאו אפי' דן אפי'

וס' לפסול אותו מפני העדים שהעידו במעשה בית דין של פר' פ' כיון ורואה אנו שאינו
 מוכחש לא מהעד השלישי שהעיד ששמע זה סכה שאם המומר היה חי אבל מאחרים
 לא הוכחש מהרי העד השני ודבשו לא העידו כלל אם הוא חי או לאו והעד הראשון
 שהעיד ששמע ששדכו חי נראה שכל מה שהעיד אינו אלא מפי אותו שליח גו' ששלת
 סם לדעת אם המומר הוא חי עדין והשליח הוא אומר אליו שהמומר בדתו רודיר
 דש' רוק וקן וכמעט כהו עכ"ל מראות וכל כה"ג ודאי לא הו' מסו' לפי תימו' שלא
 בתבונן זה אלא לאמת שהיה סם למשן יתנו לו הג' פרחים שדדרו לו בשכירו' כמו שכתב
 בקובצ' סד' ועוד שכל ששאלו אותו בתהלה לא מיקרי מסו' לפי תימו' כמה שאומה
 ח אחר כן כדאמרינן בפרק בתרא דיבמות (דף קכב) והא' קאמרי לה איש חברנו
 ואצטרף לטנו כי חיותו כהו התמילה לכבות אלמא כל היכא שמוכיב על מה שנשאל
 לא מיקרי מסו' לפי תימו' ולפיכך עדותו של ראשון אין לסמוך עליו במא' שלא הוכחש
 העד הראשון שהעיד ששמע שמת אלא מהעד השלישי שהעיד במעשה בית דין
 בפר' כיון זה סכה שהאם המומר בדתו היה חי ומכלל דברים הללו נמצינו למדן
 והדבר ברור שאין העד הראשון המתיר בפסל מפני המעשה בית דין הראשון שבעשה
 בפר' כיון קוד' שנשאלת לפי שאותו שליח כוצרי לא מיקרי מסו' לפי תימו' וכד' כתובנא
 וכודאי אלו שמעה וימה זו וידעה בעדות זה העד השלישי קודם שנשאלת היה דינה
 ט שלא תנשא' וכד' תב' עד אומר מת ועד אומ' לא מת הרי זו לא תנשא אף על פי שהעד
 השלישי עד מפי עד הוה אף הראשון גם כן שהעיד שמת עד מפי עד היה וכשנשאלת
 לאח' מכן היה דינה שתנא' לפי שכל שכתאו שניהם כאחד קודם שנשא' או שיתירוה בית
 דין ליכשא' היה ליה עד אחד בהכחשה ולא כלום הוא ומשום הכי היה דינה שתנא' לא
 טינעטרו עדים אחרים בהתרה כמו שאנו עתיד לדון על זה בעה' אבל כיון שלא
 שמעה בעדות העד השלישי ובשאלת על פי העד הראשון מסתברא לי דלא תנא'
 ומה שאמרת דבי אמרינן בסוף האשה שלום (דף קין) לא תנא' מהתרת הראשון
 דווקא כשהתירה בית דין על פי ראשון הא' אם לא התירה הרי דינה כדן שכתאו
 שניהם כאחד דהוה ליה עד אחד בהכחשה ולא מהימן ואמרת טכן פר' זל בהא
 דתני עד אומר מת וכתב אחד ואמר לא מת הרי זו לא תנא' ואמרינן בגמרא טעמא
 פא דנשאלת הא' לא נשאלת לא תנשא' והאמר עלא' כל מקום שהאמונה תורה עד אחד
 הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד במקום שנים ומת' הכי קאמר עד אחד אומר
 מת והתירוה לנשא' וכתב אחד ואמר לא מת לא תנא' מהתרת הראשון ופר' זל דווקא
 שהתירוה קודם שכתב העד השני המכחישו אבל כא' קודם שיתירוה מודה עלא' דלא
 סומי' אקמא דאכתו לא אחשביניה כבי תרי ואתה סבור לוח' שכוונת רש' זל שאשילו
 בשאלת קוד' שיבא השני כיון שלא התירוה בית דין תנא' ואינו אינו אומר כך דבגמרא
 לא מתהינן אנשאלת כלל דפשיטא לן דכל היכא שנשאלת אף על פי שלא התירוה בית
 דין כיון שבעשה מעשה על פיו של עד ראשון הרי הוא כשנים ואין דבריו של אחד
 במקום שנים אדרבה מתהינן אף על פי שלא נשאלת כל שהתירוה ליכשא' אמאי תנא'

ומסויקין דאין הכי כמו שאף כזו לא תבא מהתרת הראשון ורמי' זל הזנך לכאר הא
 דעולא אמאי לא בנאו כמו אפילו לא נשאת ולא התירוה כלל בות דין ופירש דכל כה'ג
 אפילו שלא מודה דלא סמכינן אקמא דאכתו לא אשכחה כתי תרו אבל כל שפעה
 מעשה על פניו בן שנשאת היא או שהתירוה כד אין הכי כמו דלא תבא וכדעולא
 ולפיכך כראה לי שכוין שלא יודעה בעדות זה השלישי קודם שנשאת אפילו לא נטרטו
 עדים אחרים בהתרה של זו אמרוין דלא תבא וכדעולא יכא שפנטרטו באן שבי עדו'
 ששמעו מיתתו האחד שמו שמואל ויריש שהעיד אחר שנשאת היבמה הכוכרת שאיש
 אחד חנה בביתו ושמו משה והיה משול'טוכאה ואנכ גררת עבין אחר אמרו לנו שאשה
 זו איכה יכולה ליכשא מכחי שזא עליה קול שיש לבעלה הכוכר אח מומר ואיכ' יודעי'
 אם מת אם לא ואמ' האישה ההוא אלה הדברים ברוך ד'ה אין תאמרו אם מת אם לאו
 זמן רביש לו שמת הרו עד זה מנטרף עם אותו עד ראשון שהתורה ואשפ'טסניה' עד
 כב מפי עד אף אותו העד השלישי גם כן עד מפי עד וק'ל דפסולו עדותי אולנין כתר רוב
 דעות כן לקולא כן לחומרא כדאיתא בסוף פרק האשה שלום (דף ק"ו) ומה שכתבת
 על שמו' ויריש זה שהו' מטורף בדעתו אינו סובר שהגיע לכלל טעות כדי שיהא כפסל
 עדותו שאם כן תימהני למה תקבל' עוד ראיתי שננטרף בעדות זה ההתר אלוילד'
 דכר'טוכאה שהעיד שמומר בדתו אחד שמו מאישטרי' בירכארד היה אומר שהיה לו
 אח אחד תחת מלכות אדוכי המלך ירא של אר'גון ושמו משה דקשטרי' והוא עשיר
 גדול ושמע זה מפי פעמים רבות גם העיד ששמע מפי מאישטרו פידרי מומר בדתו
 שמיאישטרו בירכארד היה אחיו של משה דק'שטרי' הכוכר והעד בלשון הזה ואני
 וידאל דכאר'טוכה' היותי בער קארפכט'ראם כשמת מאישטרו בירכארד אחיו של משה
 דקאשטרי' הכוכר זה לו כמו ד'טניה' או יותר קודם המגפה ומה שאמרת שעדות
 זה אינו כלום לפי שאותו מושטרי' בירכארד לא היה כאמן לומר שהיה אחיו של משה
 דקאשטרי' וכדתנן בפרק יש כוחלין (דף ל"ט) האומר זה אחי אינו כאמן וכן שבדא'
 דמרו בר אסב' בהמפקיד (דף קל"ד) דאתא ליה אחא מבי מחוואי'טו וכתבת עוד
 שגם מה שהעי' ששמע מפי מושטרי' פידרי מומר בדתו שמישטרי' בירכארד' היה אחיו
 של משה דקאשטרי' הכוכר שאין באן עדות כלל מן הטעם שקדם כמות בדתו האחר
 שאינו בתורת עדות לנו כלל אין ודאי קושטא קאמרת דלכותי כחלה אינו בתורת
 עדות אבל לעבין מסיח לפי תומו שהו' כשר בעדות אשה מסתבר דסג' ומה שכתבת
 עוד שאחד מעדרי המעשה בית דין שנעשה בפר'פיכין מכהוש עדותו פי שמו בגיותו
 היום דודרד' דש'רוק כד כתבתי למעלה שאין לסמוך' על עד זה לפי שכל מה
 שהוא אומר אינו כלום שהוא מפיו של אותו שליח גוי וההוא לא מיקרו מסיח לפי תומו
 שלא כתבוין אלא לאמת שעשה שליחותו וכיון שכן כמאזו' באן שלשה עדים מנטרפין
 בהיתר ואין באן אלא עד אחד אומר שהיה ראוי לחוש לו והוא העד השלישי הכתוב
 במעשה בית דין של פרכי'ויאן וק'ל דאפילו לקולא אולנין כתר רוב דעות בפסולו
 עדות וכדאיתא בסוף פרק האשה שלום (דף ק"ו) ולפיכך לפי העדויות שנתקבלו

עד מה אינו רואה שנוציא על פיהם אשה זו מתח' בעלה אם העדים המתירו' כשרים
 שלא הומקו בפסול דאוריותא וכתבתי זה מפני שבא בקונטרסך אב גררא בעד
 אחד מן המתירין שנודעו עסקו בפסול דאוריותא ואין לל' בדרכן זה לטובך ולא
 ידעתי אם כתברר זה בכות דין אם לא' כי אם לא הומקו לא בפסול מרבין כשר הוא
 לעדו אשה אבל אם נודע עביונו בפסול דאוריות' הדבר ברור שאין להתיר אשה על
 פיו זהו שורת הדין כדון שלפנינו לפי דעתי אמנם מאשר הדבר חזו מאד על הכעל
 מוטל שיחוש לעצמו וירעה הרבה מקירו' ודרישות שכל מה שהקלו חז' יבדברים הללו
 הוא על סמך שהאשה עצמו תרבה בדרישו' וחקירו' עד שתצא' על אמת' של דברים
 וכן המנהג הואת על גדולי העיר לדרוש ולתור בעבין כדי שיוציאוהו לאמתו:

מח כתבת

ראובן כשא אשה כנרפת שהוא מקום שכהנו שלא לישא שתי כשי'
 מפני חרס רב' אל והכח הוא דר עתה בארץ קאשטיליאה מקום
 שכהנו לישא שתי נשים ואמרת שמתמא קבל עליו החר' של רב' כשנס' כנרפת או אפשר
 שקבל אות' כפי אה' אמרת דכתי' שאעפ' שלא קבל עליו כל זמן שדר במדינ' כותבי עליו
 חומרי המקו' שדעתי לדור עם כדתי' כפ' מקום שכהנו (דף ב) שהולך ממקום ששש'
 למקו' שאין עשין או ממקו' שאין עשין למקו' שששין כותבי עליו חומרי מקו' שהלך לשם
 וחומרי מקו' סיכ' משם אה' עתה שהולך למדינ' אחר' שאינו כוהנו' זה האיסור' עם כר' שאעפ'
 שקבל עליו חרס רב' אל כפי' שמותר לישא אשה על אשתו אם הוא יכול לזון שתיהן כדין
 הבמרא' כדאית' בסוף פ' הבא על יבמתו (דף סה) : כולא יהא חרס רב' אל וית' מאיסור'
 דאוריות' ממגרומת' דרב' ושמואל דאמרינן ככך דחולין (דף יח) כי סליק ר' זורא אבל
 מגרומתא דרב' ושמואל ומקשיב' ור' זורא לית' לי חומרי מקו' שינא משם ומשכי רב' אשי'
 אפילו מפכל לארץ ישראל ה' היבא דדעתו לחזור ר' זורא אין דעתו לחזור הוה :

ובאת לדון מן כאן שאף ראובן זה כיון שדעתו להסתקע במקום שכהנו היתר לישא
 שתי נשים שיכול לישא אחרת ככהנו המקום שדר בו אלו דברך' והם אנלי דכרי
 תימה דמתבית' דפ' מקו' שכהנו אינ' עבין' לכדון שלפנינו כלל דהתם מירי במכה
 שכהנו אכשי העיר מעבין וזאתו מכהבות' בקבעין על דרך זה שאלם חסוב שכער
 מכהנו איסור כדבר אחד לפשות סייב לתורה וככי ערו כשמעין אליו וכוהנון איסור
 כדבר וכמהם אחריהם מפני שראו אבותיהם שהיו כוהנון איסור כדבר אף ית'
 כוהנון כמותם דור אחד דור וכל מי שבא לאותה העיר גם כן חייב לכהנו המכהב
 שלהם מתקנת חכמים וכפי האי' נוכח ודאי כל מי שינא משם ואין דעתו לחזור אין
 כותבים עליו חומרי אותו מקום שינא משם' אבל בית דין הגדול שהחרים דבר אחד
 על כל אכשי בלילותיו עליהם ועל ורעם וקבלוהו עליהם אינו רואה מתוך אותה משכה
 דכל היבא שאחד מפני ככיהם מאותם שהחרם היה חל עליו בשדו במקומו שכתמר
 שמתני שינא ממקומו והא' מסולק החרם מעליו לפי שחרם זה אין המקום גורם אלא
 אקרקפתא דנברי רמי' ודקא אמרת שלא יהא חרס רבנו גרסין אל חמור מאיסורא
 דאוריותא והבאת ראיה ממגרומתא דרב' ושמואל גם זו אינ' עבין' לכדון שלפנינו

כלל משום דרבו זורא הוא סבורא לי דמגדומתא דרכ ושמואל שריא ואף על פי כן
 כשהיה בבבל היה כוהב איסור בדבר לפי שבני מקו אחד חייבין לכהוב כרב גלילותיהם
 ואפילו הובא דרכים חלוקין עליו כדאמרינן במקומו של רבי אשיא הוה כורתיים עבדים
 לעשות פתמים לעשות כרזל וכפ' כגדוליהם מחמורו בדבר אחד שאילא אחד מאנשי
 מקומם להקל בדבר ומשום הכי אף על גב דהוה סבורא ליה לרבו זורא דמגדומתא
 דרכ ושמואל שריא אפילו הכי כשהיה בבבל היה כוהב בה איסור אבל כשעלה לארץ
 ישראל ולא היה דעתו לחזור כיון דאיכה הוה סבורא ליה דהוה מגדומתא שריא הרי
 לו הוא כארץ ישראל בהתגביר במור ומה ענין זה למרס שהמרים ביה דין הגדול על אנשי
 גלילותיו וקבלוהו עליהם ועל זרעם כדי שכל אנשי מקומו יקראו בו דינו זה איכה
 תורה וכתבת עד דמעשים ככל יום שקהל אחד מסכימים בדבר אחד שלא לעשותו
 או לפרוצ דבר ידוע ואמרו בשמם כל אדם יפרעך וכך לנדקה לשנה עד עשר שני
 וכתוך אותו וזין אחד מהם הולך לדור למקום אחד וכשהוא בוג' הזכה פשוט שאותו
 שוכח משם פטור מאותה תקנה ובאת לדמות כדון של זניכו לעבין זה ואף בזה חזן
 מכבודך לא נדקת דודאי כל כהנ' פטור וטעמ' דמלתא לפי שהדב' מוכיח מתוכו שלא
 בתחייבו אנשי אותה העיר באותה נדקה וכיוצא בזה אלא כל זמן שהם דרים באותה
 העיר לפי שכל קהל חייב לפרנס עבדי שבמקומו ומל עליו פרכסת אותו עבדי שבאותו
 מקום וכשאחד מאנשי העיר משכה מקומו כפטור מלפרנס עבדי שבמקומו ומל עליו
 פרכסת אותו עבדי שבאותו מקום שהולך כמאי דמטי ליה ולפסך כשהגבור מחרימין
 או מתקנין שיתן כל אחד דבר קטן לשנה לפרכסת עבדיהן הדבר ברור שהמקום
 גורס וכל כהאי גונא הוה לו אומדנא דמוכח וקווימא לן דכל כהאי גונא אזלינן בתר
 אומדנא דמוכחא בדוכתי טובא בדדרי' אבל חרס זה של רבונ' גרסוס אינו רואה
 בו שום הוכחה כלל שיהא תלוי במקום וכתבת עד שאף על פי שקבל עליו חרס רבונ'
 גרסוס כפיר' גבראין הדברים שאיכו נריך התר שהרי לא כשבע ממנו אלא אני מקבל
 עליו חרס פלוני שלא אשא אשה אחרת ואם נתן למרס דין כדר כמו קונס אז לא חל
 הכדר דאין כדרי' חלין אם לא שאסר החפץ עליו כדאמרינן בדדרי' (דף ב) תנא
 כדרי' דמיתסר חפצא עליה אם כן כדון זה ללא אסר חפצא עליה אלא דאיור שלא
 אשא אשה פלונית שאין זה שום דבר והא אמרינן פרק ג' דשבושת (דף ב) הרי עלי
 שלא אוכל באר כיום שמת בו אבא או כיום שנהרב בו גדליה בן אחיקם כבר פראו
 בתוספות ללא דווקא זה הלשון אלא כגון שאמר קונס אכילת כשר עלי כיום שמת בו
 אביו וכיון שכן כדון זה שאסר עצמו על האשה בחרס שהוא כמו קונס לא אמ' כלום
 אלו דבריק ואינו אומר דאף על גב דלמך פשיטא ליה לדודי ומספקא לי לפני שמדולי
 המורים זל חלקו על סברא זו ואמרו דכיון דחזינן סוגייתא טובא דמשמע מיכניה דיש
 כדר בלשון שבושה ויש שבושה בלשון כדר כדאמרינן אז והו' איסור האמור בתורה הרי
 עלי שלא אוכל באר אלא אם כן כדר בלשון שבושה דהא שלא אוכל קאמר וכפ' שבושת
 שמים בתרא (דף כב) כמי משמע דיש שבושה במקום כדר דאמרינן התם באומר

אכילה משתיהן עלי שבעה והא הוא ליטא ליטא דכדר וקאמר ליה גבו שבעה
אלמא מהכי ולפיכך אמרו מגדולי המפרשים אל ליתא לטבחי הכך סוביח ולמומר
ללא דרקי כלוסייהו אלא ודאי כדר שאמרו כלשון שבעה ושבעה שאמרה כלשון
כדר מהכי מיהו לאו משקר כדר ושקר שבעה הוא דהא אמרינן בדדרום דכדר
ושבעה לא מו כלוסייהו לא מרין ידות הוא דמהכי כדר דכדר שאמרו כלשון שבעה
כיון דלבו וקו סוים לאסו' אכילה על עצמו אף על פי שלא אמרו כלשון מדוק דק יד
מיהא הו וכן בשבעה שאמר שבעה כבר זה עלי כיון שפיו ולבו מוין לאסור אכילתו
מכבר זה בשבעה מהכי מדין יד ולפי דעת זו אפילו כאמר דחרס כקונס דמי אף על
פי שלא אמרו כלשון כדר מהכי אבל מכל מקו' תמה אכי על עבמך אס דכדריך אפילו
כבור שהחרימו שלא יצאה אחד מהם דבר פלוני לא מהכי ולא מויד וכן חרס
ר' ב' על עצמו אלו אמרו כלשון זה לא חל כלל וכדאוי ליתא שאפילו כדכריך מכל מקום
העבר עליו הרי הוא מומר וכן אס אחד מהם קבל עליו חרס ועבר עליו ודאי משמ'
דהו הוא מומר וס' באדם כל להחרי' עבמו כדאמרינן תלמוד חכם מכרה לעבמו
וכר מדין דחרס משמע דמדין שבעה מהכי מדתביא בולחמו כסס רבי עקיבא
עליה דהאוי קרא דתביב כי השבעה גדולה היתה לאמר לא יעלה אל ה' החכמה
לאמר מות וומת ותביא התם וכי שבעה היתה סס אלא ללמדך שהחרס הוא השבעה
והשבעה היא החרס וכא' גלעד לא עלו וכתמיבו מיתה' וכתבת עד שאפילו
כאמר שהחרס יש לו דין שבעה דאמר עבמו על חפצה אפילו הכי כדדון זה לא אמר
כלום פי אפי' זה נשבע אלא כמו מתפיש בשבעה שאומר אני מקבל עלי חרס שבעה
פלוני והרי זה כמו שנשבע על דבר אחד ושמע חברו ואמי ואכי כמו זה דלא אמ' כלום
דהא ק' ברבא שחולק על אכי פרק ג' דשבעות (ד' כ) ואומר דמתפיש בשבעה
לאו כמוניא שבעה מפיו דמי ואף על פי שיש מו שפירש דווקא לעבין קרבן אבל
אוסורא מיהא איכא מכל מקום דעת האלפסי אל דאפילו אוסור ליתא' אלו דכריך'
והוספת בהם תימה על תימה דמה עבין מתפיש בבאן שאלו ר' אל' אסר לאדם אחד
ידוע ואמר כך בא ראוהן זה ואמר הריני כאותו אדם כזה היית יכול לומר דהו מתפיש
אבל ר' לא על אדם אחד בלבד בור אלא על כל השבעים אלו וראוהן זה אף על פי
שהיה מכלל' כדי לחוק עוד הדבר או מפני שכהנו אכסי מקומו בכך קבל עליו אות
חרס כפרט ומה עבין מתפיש בבאן וכי תלה עבמו ראוהן זה באדם אחד שחאסרה
אשה אחרת עליו הא ודאי לא היה ולפיכך אינו רואה בבאן היתר למרס זה שלא
מדעת האשה' אבל מדעת האשה כזה יש לדון דאפשר מדעת האשה יש לו היתר
ולא עוד אלא שיש לדון שאפילו היתר אין נריך שבין שחרס זה לתקנת האשה כעצה
והיא אומרת אי אשאי בתקנת חכמים כגון זו שזמשין לה ואיכו נריך היתר והנה ליה
כאותה שזכינו כפ' ארבעה דדרים (ד' כד) וגוטי' דף ע' ל' הבו ועצ' קונס שאינו
בכזה לך אס או אשה בא וכוטל לכניך כור אחד של חוטין ושתי חביות של יין הרי זה
יכול להיתר כדרו שלא על פי חכס ואומר לו כלום אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי
אלא

אלא שאני מפקפק בזה כי שמא חרס זה לא לתקנת הכנסים בלבד כעשה אלא אף לתקנת האכסנים כדו שלא וכניסו מריבה בתוך ביתם וכל כהן חרס בית דין הגדול כר"ג זל או אפשר להתירו ולא עוד אלא אפילו כאמר של תקנת האשה בלבד כעשה אפשר שהרב זל חשש שמתוך שהכנסים כפופות לבעליהן אם יוספיק נתינת רשות שלה או להתיר החרס מדעתה שמא יקוטטה בעלה עד שתגדל ולפיכך אינו מכניס עצמי ככדו זה אלא מוכיח הדבר למכמו הנרפתים שהם יודעו שהיאך פשטה תקנס זו במקומות והיאך היו מנהיגין בה שעל פי אותו הדרך ראוי לכהונ ולתורות:

אמר המדפיס השאלה חסרה מהספר

במ

ולפי דעתו הייתה השאלה על אשה שנרא' בהשתנה דבר אדום כחול אדום שקוראין הרופאים חכץ וכן כשהיתה בודקת עצמה תכף אחר ההשתנה מנאה בעד מראה אדום כאלו כהפך השמן לדם בשופו והיה השול מספק אם אמר' דם הוא שכל מן המקור או כאמר שזה בא שמי רגליה האדומים מחוס הכליות כדעת הרופאים והביא השואל ראיות להתמוור והשיב עליהן הגאון להתיר כאשר תראה :

תשובה

ב

אתתא שריא וכדי שתעמדו על כירורו של דבר ראיתי לפרש הסוגיא שבראש פרק האשה (דף נו) שהיא עשה נרכייה וראתה לפי שנרכייה באור תנן במתניתין האשה שהיא עשה נרכייה וראתה דם רבי מאיר אומר אם עמד' טמאה ואם יושבת טהורה וברדאי' המשום הכי מטמא רבי מאיר כעמדת ומטהר ביושבת משו' דעמידת כיון דדחיק לה עלמא עד שאינה יכולה להמתין ולשבת בדרכה איכא למימר דהדור מי רגלים למקור ואייתו דם מה שאין כן ביושבת וכיון שכן מאי מתמהיב' במרא' מאי שכל עמידת דאמריבין מי רגלים הדור למקור ואייתו דם והא שפיר איכא לאשלוגי' כן עמידת ליושבת וכיון דחויבין דר' יוסי מטהר אפילו כעמידת אמאי מתמהיב' אמר רבי מאיר היכי מטהר יושבת ומאי מתמהיבין תו ואמריבין דלמא בטר דתמו מיא אתא דם ואמאי מהדרין ופרכיבין כד' מאיר אמאי לא מחמיר טפי וכיחא לן בכל מאי דמקל רבי יוסי טפי מוכיח' אלא הכי פרושא דסוגיא דקיים להו לרבנן שאין דרך דם במקור לנאת עם מומי רגלים ורבי מאיר כמו מודה בהכי והיינו טעמי' דרבי יוסי דמטהר בכל עגי' אלא מיהו משום דר' מאיר חויש למושטא קאמר דאם עמידת דדחיק לה עלמא איכא למוחש דהדור מי רגלים למקום ואייתו דם ולמושטא כי האי חויסין אבל יושבת דלא דחיק לה עלמא טהורה דכי ה"נ מושטא' דלא שכיח הוא ואפילו רבי מאיר לא חויש לה כדאיתא בפ' בנות כותיים ורבי יוסי מטהר בכל עבין משום דלא חויש למושטא ומשום הכי כיחא ליה כדרכו ויסי' ולא פרכיבין אליביה כלל אבל לרבי מאיר הוא דמתמהיב' דכיון דחויש למושטא ומשום הכי מטמא כעמידת ביושבת כמי' כשאיב' מנקת לא שותפת

היה לוי למוחם שמתוך שהעמידה מי רגליה כל כך עור שאינה יכולה לזנק הדור מי
 רגלים למקור ואותו דם והיכי עסקו ויבא אס ונשבת טהורה ומהדרין דלוי בשותת
 ככנתי אלא דמתניתין במוזקת וכיון שזיבקה ודאי שלא העמידה מי רגליה כל כך
 פאלי בן לא היתה יכולה לזנק וכיון שאין דרכו של דם המקור לזאת עם מי רגליה לא
 חיוסוכן דהביא דמושטא דלא שכיח הוא ואכילו רבי מאיר לא חיוס ליה ומקמינן
 תולדו מאיר דהביא דליכא למוחם שעם זיבוקה בא הדם דכל כהאי גוונא מושטא
 דלא שכיח הוא אכתי כחוס דדלמא בטר דתמו מוח אתא דם ומפרקינן אמר רבי אבא
 ביושבת על שפת הספל ומוזקת לתוך הספל וכו' ומתניתא הכי קמי עומדת טמאה
 דכיון דרבי מאיר חיוס למושטא וכעמוד ליכא למוקס אכירורא דמילתא חיוסוכן
 אבל יושבת איכא למוקס אקושטא דמילתא ואיכא גונה דטהורה וכינא שכל שקלא
 וטרווא וזרבי מאיר איתא ולא לרבי יובי ועם כל זה מסכים אני למה שאמרת בשם
 הרב רבי מאיר מרזבכדוק אל דנושבת וכינא דם על שפת הספל מודה רבי יוסי
 דטמאה אבל לא כמו שכתבת וכמו שאפרש והטעם שזוקקני לומר דמודה רבי יובי
 דעל שפת הספל טמאה משום דבבבליה תלמוד אמרינן רבי שקלי וטרו אמוראי
 אליבא דרד תבא ומפרשו מילתיה מוכחא דכותיה סבור להו וכיון שכן היכי אתרמאי
 הכא דטמואל רבי אבא תרוויהו סבורא להו כרבי יוסי ומורו הכי ושקלי וטרו אליבא
 דרבי מאיר אס און עבין לחוקמי אליבא דרבי יוסי כלל ולפוכך אני אומר דרבי יוסי
 מודה ביושבת על שפת הספל ומוזקת לתוך הספל וכינא דם על שפת הספל ולא
 בתוך הספל דטמאה משום דרגליה לדבר דכטר דתמו מוח אתא דם דלוי לא בתוך
 הספל כמי מיכטי ליה לא שכתבו אבל כינא בתוך הספל ועל שפת הספל ככה כמי
 בלוגת דרמורי דרמ חיוס למושטא ורי לא מוז למושטא ליכא דלא מוכח מילתא
 לאיסורא מטרה לה ואס כינא דם בתוך הספל ועל שפת הספל לא מוכחא מילתא
 כלל לפי שהדבר ידוע שמי רגליה היזקין בתחלתן במוסם שותתין וכיון שכן כמו
 שאתה אומר דטמאת באמצע הספל וכינא דם בתוך הספל דלרבי יוסי טהורה
 משום דלא מוכחא מילתא דחסתמא אמרינן דם זה עם מי רגליה בא ולא מן המקור
 כד יצא לך לומר כינא דם בתו הספל ועל שפת הספל לרבי יוסי וטהורה דליכא הכא
 יזכר כלל שדם זה עם מי רגליה בא וכאם שזיבקה מתחלתך זנק עמהם הדם וזהו
 הדם הכינא בתו הספל וכאם שמימור רגלי שותת ככופך כך שפת עמהם הדם והוא שכתב
 בשם הספל ולרבי יוסי טהורה זהו דעתו בזה והלכא אל סתם הדברי ולא פירשין
 וכדון שלפנינו הרי הוא כינא בתוך הספל ועל שפת הספל טהור אותה חזן אדום
 כינא עם מוחי רגליה ולאחר מוכן על בדיק מחמ אותה תמנית שפאר ממחי רגליה
 ואין כאן הוכח כלל דכטר דתמו מוח אתא ולרבי יוסי טהורה ואפסוק הלכת כהידוא
 כל יוסי ומה שכתבת בשם הרב מואלס אל דאעב דפסקינן הכא בגמר הלכ כרבי יוסי
 דלית הלכתא כותיה מדאמרו כפר כל היד (דף וד) גבי בדקה בעד שאינו כדוק לסי
 פנא ד משמא רבי יוסי מטרה אחר ד זילא בשממא רבי כר מאיר וכשטה רבי יוסי

לגמיה טהר דתמן האתה שהיא עשה נרמיה וכו' ואם כן מדהתמונן פלוגת דרבי יוסף
 ודרבי בעלגותא דרבי מאיר ורבי יוסי וק"ל הלכה כרבי מחברו ק"ל להלכתא ברבי
 מאיר עד כאן לשונך. ואמי אומר עלם הסוך ראיתי מדרך כוסקו סלכות בכל
 מקום לומר שאין לסמוך על הכללות המסורים בדינו כל מקום מדבר העלמוד
 מוכיחים בהפך וכאן הוא אומר שבסמוך על הכלל. שהלכה כרבי מחברו ולדמות מה
 שבפסק בתלמוד כפי הלכה כרבי יוסי אדרבה אופכא מופתרא דכיון דפלוגתא דרבי
 ורבי יוסי דהבא אפסקא בהדיא הבא הלפת כרבי יוסי בהדיא במיבא קמייהו כותיה
 וכן פסקו כל הפוסקים אל וכן מה שכתבת שביתת הרב רבי מאיר בתוספתא בשם רב
 סנהאל דכו טהר רבי יוסי דנוקא לטהרות הוא שטור אבל כל לבעלה מודה לרב
 מאיר אין אלו אלא דבר כבואות ואין להם על מה שזמכו ואלו רבא סנהאל זל
 חתם עליה. ואמי אומר עוד דאפילו לרבי מאיר איתא מדיוא שכר כתבת
 דלמישטא דלא שכיח לא חייש רבי מאיר וסא דלאי מושטא דמישטא ודלא שכיח
 הוא חסום דכי פייח רבי מאיר למשטא הכי מילי כשויא עם מיחי דבליס כעין אותה
 הרביל לבאת מן המקור אבל כאן שאינו ונכא אלא כיון חנן אדום שהוא מפורסם
 לרפאים מרגיל להולד בכליות ובשעת נסותה היא רואה דם כבאר כגיס הו"ך כאמה
 דכי הדרזי מן הנשים למקור מכניס כי היא וכענין אחרת אינו ונכא ממנה כשן
 אורי דם בלל הא דלאי מושטא דלא שכיח הוא בלל דאפילו רבי מאיר לא חייש ליה
 ועוד שהרי שכיח במקום מוכנס (דף סו) כדאיה דם מחמת תמימים שבו דקת
 עמה בשערת ותפחה אכחול ומוך על ראשו כנזא דם על ראשו כידוע שהיא
 מן המקור ואם לאו כידוע שהוא מן הנקדקין ואף על פי שהלכא זל כחם שעבא זל
 אמי בקיאין כדקתא וואן סומכין עלי ועוד שאמי כידוע שהו הן הנקדקי כרי בורגו
 בנות ישראל בכל דם טופה כחדל לושכ טבעה נקיים כן בא מן המקור כן בא מן
 הנקדקין אף על פי כן מודה הרב זל שאם כדקה עמה ומנחה טהור טהורה
 וכן הרב אלפסי זל שהיאם בהלכות נראה מדעתו לכהו בה בזמן הזה ואף על פי
 שגורו כמות ישראל על כל דם היינו לפי שאינן מורעות מאי זה מקום הדם בא אם מן
 המקור אם מן הנקדקין אבל הובא דאיתא דלאי מן הנקדקין טהורה וכן דעת הרמבם
 זל בהלכותיו ואשה זו כבר כדקה על ידי נשים בקיאות על הדרך שכתבת ובדוקס
 טובה היא ועוד שכתב שמינו שאם יש לה משה תולה בווכתה ואף על פי שהרמבם
 זל כתב בהלכותיו שעבא זין תולין כמפה שאין לה מכה גדולה מוכת בתוליה
 ואפילו דמי קורו זמנו שהיא טופה בעלת מנה וטורם ועוד שאם אין איתא
 אומר כן איתא נדק לכדוק אם כשתה דם מבתה מרם דאיתתה כדקתנו שאם היה
 דם מבתה מוספה מרם דאיתתה איכא תולה ועבא זין אמי בקיאין במראיתיה דם
 לטהר אם כשתה אם לאו ועם כל זה כלאה לי שאינו ענין לכדוק שלפנינו שלא
 אמי שהרב זל אלא כדם שהיא רומה לרם כדנת כנון דם בתוליהו אמי כדם מכה
 אבל ככנון זה שדבר דרוב ומטרפס עאותן עמי כתיב חנן אדום רגילין תמוז

להולד

להולת כללות ואינו יוצאין עם דם הכרות ככגון זה הדעה ברור מתולה נכאכ
 הכליות שיש לה אף על פי שאין אבו נקניאין במראות דמי אף הבדל זה מחד המראה
 אבל מחד עבמו הדברים שהם מוכרחים ונחלקין וכל סבן שהלשון אל כתב שאף עבמו
 תולין בדם מכה שאם החמירו בנפול את הכתולה שמעוה מכתה להתרפאת
 בקרוב שלא לתלות במכתה ואמרו כון שאתה מוטיאה מכתה וואו ממוט שמתה
 הנריכנו להכיר במראות דמים ליתא דאין לא אמרין אל שאם היה דם מכתה
 משוכה כגון שזרע לנו איפה תולה אבל מסתמא כשאינו יודע לנו יולה במכתה דאי
 לא ליתמי הכו אס ושלם מכה רואין אס דם מכתה משוכה מלס דרואתה איפה תולה
 ואס לאו תולה הילכך ודאי תולין בדם מכה ולפיק דעתו מסכמת כדדן שלכינו
 דיו אתתא שרונא:

נ בתב

ער שיש שכוכת ישראל הנקרא קאל' ויש לו פתחים למרות
 ולמערב שככסין מחד זה ויוצאין כנה זה ובפתחיהם יש להם דלתות
 כשעלות באר שכוכת ישראל אשר ככל עיר ועיר בניניהם וכר' לניהם וכל השוכנה כולה
 ישראלים וכל שאר העיר אשר חוץ לשוכנה כולה בנים ואין ישראלים דרים שם ובאו
 כל הישראלים הדרים בשוכנה להשתקף כראוי ואמרת שכמלקתם בהער שכוכה זו
 שיש שמנרובים שוור בשוכנה עמיה ותולין טעוה דקל דער של רבים נרובה שוור
 כדאיתא בפרק כינר מעברין (דף כט) וטעמא דשוור כדו סימורו כי הערוב הוא
 שהער הטלמול ולפיק אסור השיור כדו להוכיח וכמו שכתב הרב אלפסי אל הולכך
 בשני שוור בשוכה עמיה דכיון דדירת בני לא שמה דירה כדאיתא בפרק הדר (דף
 סב) אין המכוואות שהנוס דרים בהן מושלים לשוור כלל דהא דירתם כמו שאיפה
 ובללו של קבר שהם כתלים בזה דמטרא להו דהינו טעמא דכעון שוור כדו שלא
 תשתכח תורת ערוב ולפיק נרין שיהא איתו שוור במקומות ובתים שאפשר לערב
 בהם ולפיק אמרו רבי אמרין בפרק כינר מעברין (דף כט) דכער של רבים דמס
 שמונה לה הווי שוור הינו כמזוכין מתם לכל בני העיר דמכללם הוו הדרים תוך
 עבודה מונה לה כדאמרין בעדדים (דף נו) הכודר מן העיר אפור בעטרא
 של עיר ואס כן כמזוכין אית הערוב לכל בני העיר נרין שיהא שוור מפורש
 למה שמונה והוו עבודה מונה לה שוור ואס יערב כפרוש לכל הדרים תוך
 חומת העיר כלחוד נרין שישוור כפרוש תוך העיר בית והגר אחת וכו' וכלל
 דכריהם ודאמלקים עליהם אומרים לא כן שאין הטעם כדו שלא תשתכח תורת
 ערוב אלא שלא תשתכח תורת רשות הרבים וכמו שכתב רש"י אל ואף הרב אלפסי אל
 לכת כתבו הולכך אף על פי שמכוואות הנוס לאו בני ערוב ניבנה אפילו הכי מהמו
 לשוור שהרי הדבר ברור שערות רשות הרבים עליהם והכל מה שכתב
 בספר כדון זה עש' טכאו סס דכריהם אחרים שפעו פניק לכל

6 תשובה

הדבר טרוד ופסוע דהיינו טעם דבעינן שוורכי היובי ללא תשתבש
 תורת רשות הרבים ואזי תמה על החולקים הואך עלה על דעתם
 לומר דכי היובי ללא תשתבש תורת ערוכ בעינן שוור שאם כן למה לא תמהו על עבמן
 עור של יחוד וכעצמות של רבים למה מערכין את כולה דהא אתי לאשתכחו תורת
 ערוכ אלא ודאי הכי תרומתא דמלתא שמתוך שערוב מושל לרשו היחיד ואינו מושל
 לרשות הרבים עור של יחוד וכעצמות של רבים מערכין את כולה שכיון ששמו של יחוד
 עליה יתלו התר הטלטול בערוכ ולא יבואו לומר שמתוך שמושל לטלטל ברשות הרבים אבל
 של רבים וכעצמתה של יחוד מתוך ששם רבים עליה והכל וודעים שאי אפשר לערב
 רשות הרבים אתי לאשתכחו תורת רשות הרבים לגמרי שיהו סוכרין שיהא מותר
 לטלטל בו כיון שהם רואין שמתלטלין בעור ונאו אפשר להם לתלות היותו בערוכ
 שאין הערוכ מעלה ולא מוריד ברשות הרבים כלל ומשום הכי בעינן שוור כדי שיהו
 גריכין לומר על כרחין שהערוכ הוא שמתור ואין רשות הרבים מותרת מאלוה שאלין
 כן אפילו חוזה לארץ יהא מותר ולסוכך אין ספק ששוור מבואות הגוים מהני אבל
 אינו מואל עוד אפילו לדבריהם שהם סוכרין דהיינו טעמא דבעינן שוור כי היובי ללא
 תשתבש תורת ערוכ אפילו הכי שוור מבואות הגוים למה לא וועל שהדין הואין על
 כרחין גריכין הן לומר שדוורין חלוקין אופרין זה על זה שאם לא כן למה אינו מותר
 לטלטל חוץ לסוכה כמו בתוך השוכה מה כפסך אי דירת גוי לאו שמיה דירה אין
 דירתו אופרת ואי שמיה דירה הרי דיכו בישראל ואי איתא ללא בעינן ערוכ למה לא
 יטלטלו בחוץ ככפני אלא על כרחין ערוכ הוא דבעינן ובלא ערוכ לא שרי לטלטלו
 ולפי סברתם לא היה להם לתלות דבריהם כדירת גוי לאו שמיה דירה שאין זה מעלה
 ולא מוריד וכמו שכתבתי אלא כך היה להם לומר שכל שכונה גדלתותיהם ככעלות
 איכה גריכה ערוכ ושוכות הגוים היינו טעמא דלא מטלטלין בה לפי שאין דלתותיהם
 ככעלות ובעינן זה יהיו שלום דבריהם לפי סברתם שהם סבורים לומר דכי היובי ללא
 תשתבש תורת ערוכ הוא דבעינן שוור ולא היה להם לתלות דבריהם כדירת גוי לאו
 שמה דירה שאין טעם זה מעלה ולא מוריד כלל אבל כבר כתבתי שאי אפשר לומר
 דלהווי טעמי דמלתא כי היובי ללא ליתני לאשתכחו תורת ערוכ שאם כן עור של יחוד
 וכעצמות של רבים למה מערכין את כולה

ומה

שכתבת עוד אלדכרו רי בעל התוספות שכתבו בזמן שאותן זמירי
 הדורים ככפרים המוקפים חומה ודלתותיהם ככעלות כליליה מותרין
 לטלטל בכל איות הכרך דגוי אינו אומר בשב מאחר שאין הם שמי ישראלים שאומרים
 זה על זה וכתבת אלפי זה נרץ להתושב בדבר ההכא ליכא שוור עבך דכרך ואינו
 תמה היאך עלה בדעתך שרי ואמר כך שהרי אין ספק שכל מקום שיש שם שני
 ישראלים זהם אומרים זה על זה בלא ערוכ אין ערוכ מושל למשותן בישראל ויחודו
 כדאיתא כהוויא כרום פריך דר (דף סכ) ואמור רבנן אין ערוכ מושל במקום

בזו ואין בטול דמות מושגת במקום ג' וכו' ולפיכך הדבר צריך דמיון מכוונת

הנוסח המפ' הנוסח המפ' הוא כפי הדין של ד' חסם קודם

נא עוד כתבת מפעם היה בעשר הזאת באיש אחר שנתקוטט עם אשתו ביום

השמי הבקר ומתוך כך נשבע שלא יהא שבת הבאה תוך עשר

עירפוליון וכערכ וזו השמי סמוך לתחלת שקיעת החמה כתחרט על שבועתו וכא

לשאל עליה וזו שבת להתיר דבריו ואומר אחר שלא וכול לקיים שבועתו אלא אם

כן יבא קודם השבת מתוך עירפוליון ועבורה ביום שבועה שיקדש היום בעשר

לא יהא בעיר אם כן יום לומר דבבלה השבועה שובא קודם השבת ואיכא למומר

דקודם השבת חלה השבועה ואומד' דמוכח הוא וכול חכם להתורה כיו' השמי קודם

השבת כל שכן אם זהו ערב כל כך שלא יהא זהו ביום לנאת מתוך עבודה של עיר

קודם שיתקדש היום דאם כן הוא שפיר מני חכם להתורה קודם שיקדש היום ואל

הכדר וחלה השבועה קריבן ביה ואפילו לא חל עדין מוטב שיתיר לו ואל ואל לודי

אסור כל יחל ביום שאחרו המפרשים גבי הנשבע שלא ישחק בקוים שאף על פי שאין

לבו להתיר כד' נשום דעביה הניא כדמוכח בירושלמי בני ההוא צברא דמשתכח

דלא מרווח לקוביוסא ולא רגה להתירו מפני שאינו השאי החכם להתירו אף על פי

כן כתבו שאם צריך לנו שלא ישמור שבועתו טוב לנו להתיר לו ולא צבור על שבועתו

ואמר דהכי כתי' מוכח במורא בריש פסק ואלו מותרין (דף טו) ד' דאמרינן ואי

לא יהוב שיערא מי שבתין ליה עד דעבר איסורו כל יחל ולפי שאין לראיה צעק

בלל לסדון שלפניו אינו מאריך בה אף על פי שהיה צריך לה

עוד הביא ראיות ממאי דאמריב' התם קונס עמי בצנעה היום אם אינן למחר

דכתבאזה לא מודהר ופרשו המפרשים שכול להתירו ביום האסור כד

שלא יבא לאסור כל יחל ואף על פי שעדין לא חל הכדר משום דכתבאיה לא מודהר

אינו יבא אמרינן פסוק כדריס דאין חכם מתיר אלא אם כן חל הכדר הכי מילי בדבר

שאינו עשו לכוות כפול כו' זהו תורף דברי המתיר זה חולק ואומר שאין לחכם

להתיר הכדר הזה עד שיחול ואינו חל עד שיקדש היום ויקרא שבת ומה שאמ' המתיר

דבכלל השבועה הוא שיבא מן העיר קודם השבת ואומדנא דמוכח הוא איכא לזימ'

דכל כהאי גוונא לא אמרינן בשבועות זכרריס אומדנא דמוכח וכוה הארץ קנת

עוד כתב שמה שאמר המתיר דאף על פי שלא חל מני מתיר בערב כיום אם

אין לו שהות ביום לנאת מן העיר קודם השבת ומוטב שיתיר לו מטובא

הכדר לודי איסור כל יחל כדעת מי שמתיר להתיר שבועת הקוים בשכרור לנו

אישבור על טעמו * אינו דואר דהתם שאנו לדעתנו שמתיר להתיר וטעמו
 שחוק סבור ליה דמדינא חכם מתיר אותו אלא משום נדר נפש בה שלא יפרט בו
 והנדרים שבמם ישארו בתקוין ולפיכך כשאנו רואים כפינו תקפו וישבור על
 טעמו טוב לו שישבור על אישור קל והוא הסתחוף משיעבור על טעמו שהוא אישור
 חמור אבל הכא מדויבא אין חכם מתיר עד שיחול הכדר דאם התירו אינו מותר וכל
 זמן דאיהנלא מתנתחל אין אחרים מוחלין לו שלא כפינה עירת רשו לאחרים להתיר
 אלא כעבן קודם * וכתב שמה שכתבתי המתיר ראוי דמני חכם להתיר קודם שיחול
 הכדר מהיהו דאחרון קונס עמי כפינה הוים אם אישור לתת טעמו דל"ב והנה
 זרע כחוק וכו' שפרשו הספרים שכולם להתיר קודם שיהא ליה אישור אף על פי
 שלא חל הכדר מטעם דבתכאני לא מודהר אינו * והטעם כזה שאם כן הוא כדבר
 לרב יהודה דלא מוקרי חל הכדר עד למחר ויתירנו היום משום חששה דבתכאני לא
 מודהר ויבא ליה איבור כל יחל ראיה גדולה היא זאת אבל אין חלות הכדר למחר
 לא לריגולא לר"ס דמח' תבאה ביה ולא כדרא * והוים היה כדר על תכאני קל תהי' ואם
 וטן היום ולמחר אינלא חלת' למחר דמח' הדן עבה על כל יחל אלא לתת
 לא עבר על כלוחל כן עבדן וטן ואם כן הכדר היה על כרחיך כיום זה חלותו ולא
 למחר סבכה עבר ולא דמי לאומר טעמו שלא אוכל כפר זה אם אוכל זה
 דודאי אינו בשאל עד שיאכל אותה של תכאני דהתם שאנו שלא קבע וטן לכדרו
 אלא למעשה דומיא דקונס שאינו בהכח לפלוני וביה שאשאל עליו דאמרינן בשאל
 על הראשון ואחר כך כשאל על השני לפי שאין הכדר חל כלל עד שיקול התכאני ותאז
 ואילך כאשר ולא קודם לכן כדמשמע מההוא דרום פירק ואלו כדרים (דף ע"א)
 דאמרינן היכי קאמר אילימא דאמר קונס פירות שלם עלי' אם ארץ למה לה
 הפרה לא תהרץ ולא ליתחרון פירות שלם עליה אלתא לא אקרי לה פרות קודם לכן
 כיון שכתבם הר"טכא' אל כדדמינו אבל הכא דומן האסור עבר קודם וטן התכאני על
 כן חל הכדר קודם דל"ב הווב יהיה הכדר נדר לעולם אם אישור למחר * ואם תמנא
 לומר כהיהו דאם ארץ שיחול הכדר מעכשיו למחר כשיתקיים התכאני מדינא לך
 גם שחל הכדר מתנה קריכא' ביה וחול חכמה להתירה שבאו שהרי כעבין זה
 אהיה היום שיהיה חל הכדר כל זמן שיתקיים התכאני * וזהו שכתבתי

תשובה * תחלת כל דבר חמי כותב דשתיאם חכם יכול להתיר עד שלא חל
 דמי' כדו' שלא יבא הכדר כדדרו ואח' כך אישור לכדון מלפנינו ואומ'
 א' אינו שדקור דכרוהחולק' שאין לחכם להתיר נדר שלא חל מפני חש' חכאל המדר
 ולאכל הומו ואינו רואה כראיות המתיר כזה סמך כלל שמה שהכוא ראה שהתירו
 ב' קנתה ספרים' וכו' כצבע שלא ישחוק תקויהו אף על פי שאין לנו להתיר כדרו ממש
 דשבתה הוא וכדאוכת בירושלמי ואף על פי כן כתבו שאם כדור לנו שלא ישבור
 טעמו טוב לנו להתיר לו ולא יעבור על טעמו * אימסא' לא איריא ואין הכדון דומ'
 לראיה

לראוב כלל דהתם הוונע טעמא לפי שאין לקפס להמיר הכרה לדבר שבורה ומשמך
 בקוביא שבורה הוא בידו ולתוכך כל שהוא כדור למי שלא יזמור טבעתו אין התורה
 לדבר שבורה אלא לדבר מזוה כדו שלא יטבור על טבעתו אבל כאן שלא תכסה תור
 השות לדתיר אלא אם כן חל הכרה מאן אמר ליה חכמנא מפסול הכזר והיס רשאי
 להמירו וטאם התירו ויהא מותר וכן ויטביא ראייה מדאמרין כמש פרק ואלו
 נותרים ואלו לא והכין שיטרא מי שבחין ליה עז דעבה איסור כל ימל הדבר כדור
 לכל סלומד איתתם הלכה פא סה עמך לכדון שלפניו כלל ואף לסאמך בפסושות
 וכן מה טביא ראייה מדאמרין כההיא פסקא בכלותא דדני יהודה ודכחמן
 בקונם טעמי בביעה היום אם אינן למחר דרב ורודה איה אל יושן היום מיטבין
 טמא יושן למחר ומפרטין במרא דהיינו טעמא משום דבתכאלי לא מזדכר איניס
 זאמר טעמא המפרטים טבול להמירו ביום האיסור כדו שלא יבא לאיסור כל ומל
 יאף על פני סמך לא חל הכרה משום דבתכאלי לא מודער איניס אל דבריו
 ויה הקבאל לא ראייה ולא עזרמ עליה ואין דעתנו כוחה במכנה ואייתל דכנהא
 עובא לא מיקרה חל הכרה חזין להם למפרטים וללולומר כן ואכלו היה הדבר מפורס
 דבמר גמון דברו החולק למקו וימי דכו האו בוגא חל הכרה מיקרו בתון טעום זה של
 אינו הוא ולא של התאזזהרו אם יושן היום ולמחר על טעם של יום זה הוא שער בכל
 יום ולא על טעם של מחר אבל הין שלא נמכא דבר זה בנמרא אפילו להיתר זה אף
 דעמי מהכמת לכו טעמי לומר טעמן הוא יכול לושן כהיתר ביום זה אף על פי שאם
 יושן למחרתו גם כן יתבא מלתא מפל טעם טעום זה עבר משום כל ימל אפילו הכי
 עבדו יושן זה לא מיקרי חל הכרה ודאורחא לקולא אין בכורה ולפיכך לדבריו מי
 שאומר שכל שלא יגיע זמן האיסור לא מיקרו חל הכרה וכוונתו טעמי עתיד לכתוב
 בסמוך דבתי דעתי אינו וואף כהא דרבי יהודה יבדור טעמי חכם האזנה לתיר את
 הכרה ביום ראשון ועבדי אמי חזר לכדון סלפמוני מראה לו דכמי הני חל הכרה
 מקורו ורמאן חכס להקור לפי שהעתי כוונה לדברי האומרים דכי אמרוך דאין חכם
 עתיר אלא אם כן חל הכרה במתולה כדור בהם דפלונתני דרבי מתן ודכין בסוף
 הדבוס בקונם טעמי וביהמת לך אם אינו עושה עבא אבא ועפ אבך וכן כמי קונם טעמי
 כהנה לפניו וטעמי שאם יושן חל דשקלין וטעמי דבין חל הכרה בבוק כדרי
 סבא הוא דלא מיקרי חל הכרה שאין חכס מתיר חל תולה כדור בימים אפס שעדין
 לא הגיע זמן כדורו אפילו הכי חל הכרה מיקרי דכדרא מהא דהתא חיל אלא שהוא
 מחוסר זמן ואעפ שהחכם אל כתב ככרן יא מהלכו טבעתו דאפילו תולה כדור
 כהניס של טעמי וזמן לא מיקרי חל הכרה אין דבריו כראין ראו איתתא איאמט
 דלא מיטעווס טמא למקט דאין חכס מתי אפילו כמי האו בוגא דהו דכתיב אמי
 זמניה אפילו לדברי החכם אל אפשר לומר דכדון זה חל הכרה מיקרי לפי טעמן
 טעמא שלא ויהא ככת הכאה עז פירכיוואן יש בכלל טבעתו סינא חכס קודם
 דהשתתף יתו במחלוקת של ראובים כהא דברמי ברעם פסקי דאמר יתתם דף ד

יבטלו עליה מיתה חמץ משם שעות ולמעלה אסור מל אומר אבני תרי קראי כתיב
 כתיב שכעת ימים שאור לא ימנא בכתוב וכתוב אך כיום הראשון תפיתו שאור
 מכתובם הא כוזר לרבות לול ארכבה שפיר לביטור ופרטיאל דהיי קאמר תרי קראי
 כתיב דקשו אהדי דכתוב שכעת ימים שאור לא ימנא בכתוב דמשמע דכולהו
 שכעה לא ימנא וכיון שכן מחוייב לבעוריה מקמי הכי וכתוב אך כיום הראשון
 ישאור שאור ואיראשון דהנך שכעה קאמר קשו אהדי דהא בברא לה הוהא שעתא
 דהשכתה מהכי שכעה ימים דאזר רחמנא דבבוליהו שאור לא ימנא בכתוב ומשום
 הכי מסקינן דהאי ראשון על כרחין לאו ראשון דשכעת ימים קאמר אלא ראשון
 שהוא קודם לכן דהיינו ארבעה עשר וזהו טורף פרוסו של רש"י ולפי דבריו לית
 כדון שלפניו שזה שכעה שלא יהא שבת הבאה בתוך עיר פיריכוינן מכל שטענה
 הוה מחוייב מוכא מער פיריכוינן קודם השבת שכנס שאתה אומר דמכלל קראי
 דשכעת ימים שאור לא ימנא משמע שרף להשכיתו קודם לכן הכי כמו מכלל
 שטענה הוה מחוייב לבאת קודם השבת מפרוכינן ולפיכך ערב שבת עם השוכה
 חל הכדר מוקרו אבל המפרשים אל פרוסו בענין אחר ואמר דמותרא פריך ולא
 לקשו קראי אהדי וכו קאמר כתיב שכעת ימים שאור לא ימנא מתעלה משמע
 דכיום הראשון מחוייב לבעורה ומשום הכי אמרנן דמיתורא דקראי משמע דהאי
 ראשון לאו ראשון דשכעת ימים קאמר אלא ראשון דמשקרא זהו טורף פרוסו אל
 ולפי דבריהם ז"ל לומר בדדוקיה דלא מוקרו חל הכדר שכיון שהם אומרים דמשקרא
 דמוקרא דשכעת ימים שאור לא ימנא בכתוב משמע שיכשרנו כיום הראשון של
 שכעה הכי כתיבין ככלל שטענה של זה סיבא מן העיר קודם השבת אלא בתחלת
 השבת ולפניה לא מוקרו חל הכדר וליכר כיון שהדבר שקול ותלוי בחלקותן
 של ראש וניס אס הוא מחוייב לבאת מן העיר קודם השבת ואי הכי מוקרו חל הכדר
 או אינו מחוייב לבאת עיר השבת ולכיון קודם השבת לא מוקרו חל הכדר אף
 על פי שהדבר ברור שמשפך ילו לבאת מן העיר קודם השבת כדקיימין דשכעת
 תורה הלך אחר דמחזורא אי הכי איכא למיח דלא מני הכס להער דכה דמחוייב
 עליו דלמא קושטא דמילתא הוה דלא מחוייב ואין חכם מותר אלא אם כן חל הכדר
 ומסתברא דהא מילתא תלויה במאי דאמרנן דשפיקא דאורייתא למחזרת אי הוה
 מדאורייתא או מדרכבן שהרמבם אל כתב דמאי דאמרנן דשפיקא דאורייתא למחזרת
 מדרכבן בעלמא הוא שהחמירו בשפיק והטוב ראיה לדבריו מדאמרנן בקדושין (דף
 קג) אמר רבא דבר תורה שתוקי כשר מאי שפיקא דוב כשרים אכלה ומישט כסולת
 ואי דאולי איכיהו לגביה כל דפרים מרובה פרים מאי אמתר דלמ' אולא איהי לבניהו
 הוה ליה קבוע וכל קבוע כמחנה על מחנה דמי התורה אמתה לא יבא ממזר כסבל ה'
 ממזר ודלוי הוא דלא יבא הא וממזר ספק יבא אמתה ספק איסורא מדאורייתא
 לקולא ומאי דאמרנן שפיקא דאורייתא למחזרת מדרכבן בעלמא הוה אלו דבריו
 אל ולפי שטענה ז"ל לרן כדון שלפניו שאף על פי שהוא מחוייב משפך לבאת מן

פ' ה"ד הל' א' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'

אשר קודם השבת אפילו הכי כיון דמדאורוותא לא מחוייב לא מוקרי חל הכדר
 אלא שכבר הקמו על דברי הרמבם אל מדאיכש' לן כב' רק דמולין (דף יא) מכא הא
 מילתא דאמור רבין ויל כתר רובא ואתיכן למפטיה משפירת שבס הפסח דרמבא
 אימר ושבס לא תשברו בו וכמוש שמיא בוקב קרום של המוח אלא דאמרוין ויל כתר
 רובא וזו אותא מתי קא מויתי ראוי' מהא לרוב דשלמא דהא הכא אפי' לא מויל כתר
 רובא שרי דמפק טרפו וכל ספק טרבו רחמ' שריא אלא ודאי משמע דמאי דאמרוין
 ספקא דאורוותא לחומרא מדאורוותא הוא ולא מדבריהם' והכי כמו משמע מדמיוב
 רמבא אסס תלוי אפילו היכא דלא איתחזק איסורא למאן דאמר דלא כשנין דאכל
 חתיכה בן שתי חתיכות' ובפ' דקדושין (דף לט) הכי משמע דגרסיין התם
 אמר רבי אמי אמר רבינו חנן ערלה בחונה לארץ הלכה למטה ממינו אמר ליה רבי
 זורא לרבי אמי והא תנן ספק ערלה בארץ ישראל אסור ובסוריא מותר אשתומם בשע'
 חדא אמר ליה אמר כך כאמר הלכה ספקה מותר ודאיה אסור אלתא להתיר ספיקא
 אנטריכא הלכתא הא לאו הכי כיון שודאיה אסור אף ספיקא הכי אסור אלא ודאי
 משמע דהא דאמרו' ספקא דאורוותא לחומרא' הוא דאמרו' הכי מדאורוותא דאמרו' התם
 בפ' ערלה ונחמיה (דף עב) והתורה אמרה ממזר ודאי הוא דלא יכא הא ממזר הפק
 יכא בממזר בלמוד הוא דאמרו' הכי ומדרש' דקראו וכדאמרו' התם אכל בשא' איסורו'
 הולכין בספיקין להחמור מן התורה וכיון סכן בכדון זה' הוא מחוייב לנאת מן השר
 קודם השב' שלשי מחלקת' של ראשונים באותה סוגיא בפ' דפסחים הוה ליה ספיקא
 דאורוותא ולחומרא כיון שמן התורה הוא מחוייב לנאת מן הער מחמת חייב כדרו
 משמע ודאי דחל הכדר מוקרי דכל היכא דקם ליה באיסור כל ויל אחרים מוחלין
 לוי' ואע"פ שעדין אפשר לפקפק קצת בזה אפילו הכי כיון שאפילו אינו מחוייב
 לנאת מן הער קודם השבת דכרו' מוכיחין דחל הכדר מוקרי ושלא כדברוי דרמ' בס
 זל וכמו שכתבתי למעלה וכן כמו אפילו לדברי הרמבם זל איכא למומר דהכא חל
 הכדר מוקרי לפי שהוא מחוייב לנאת מן הער קודם השבת כמו שמוכח אתה סוג'
 שבמסכת פסחים לפי דברוי דמי' זל ועד שאפילו הדבר ספק הדברים מוכיחים
 ובראין דכיון דמדאורוותא הוא דמחוייב חל הכדר מוקרי לפיכ דשתי בכדון זה שוכ'
 חכם להתי' כדר זה ערב שבת עם חטיכה ומכל מקום מה שבא בקונטרסין בלשון זה
 ולא דמי לאומר שבושה שלא אוכל כבר זה אם אוכל זה דודאי אינו כשאל עד שיאכל
 אותו של תבאי דהתם שבי שלא קבע' ומן לכדרו אלא למעשה דומיא לקום שאינו כהכס
 מפלוני ולמי שאשאל עליו דאמרוין כשאל על הראש' ואחר כך כשאל על השני לפי
 שאין הכד' חל כלל עד שחול' התבאי ומאו' ואילך כאם ולא קודם לכן כדמשמע מההי'
 באלו כדרים (דף עב) דאמרוין היכי קאמר אילומא כדאמרה פירות עולם קונם
 עלי אם ארמץ לא תרמץ ולא ליתפרין פירות עולם עלי אלתא לא אסרילי פירות
 עולם קודם לכן כמו שכתב הרמבם זל אל כמדושונו על זה עב' לשוכ' אלתא סבירא
 לך דכאמר שבושה שלא אוכל כבר זה אם אוכל זה אין איסור חל עליו עד שיאכל

שאלות ותשובות

איתה של תנאי ראו אזהרה ומוחן מכבודך זה אינו דהא אמרינן התם בפרק שבונו שתיש
 בתי (דף כח) שתייהן כמווד לכליה לאיסוריה והדר אכליה לתבא' פלוגת' דרבי ומוחן
 ח' לרבי יוחנן דאמר התראת ספק שמה התראה חייבואו איתא בדקאמ' ולהי' דר' ש'
 פרק נערה המאורסה מדמות לה אפי' לרבי ונהגן דאמר התראת ספק שמה התראה
 היכי מחייב ולפיכך כדו' שלא ותקשה לך דבר זה ראיתי לכתוב אליך מה שכתבתו
 בחלושי בסוף אותה הלכה של ככרות לאחר שבדרת' שם דברו רפי' אל לפי עניות דעתי
 ופה ופה שהם סתומים שם הרבה ונרובים פירוש לפרשן וצטוף דברו כתבתו שם
 בלשון הזה ומ' מ' בעקר הלכה זו קשה לי אכל איסור ראשון ואפילו בשתייהן כמווד
 למה הוא חייב דהא משמע דכל מו' שאומר היכי אומר על עמיו דבר פלוני אם
 אעשה כך דאין האיסור מתמיל אלא אחר שיגשה אותו דבר אבל קודם לכן אין
 איסור מל עפיו כלל ואפילו נתקיים התבאי אחר כך וראיה מדאמרינן בריש פרק
 בתרא דכדריס (דף עג) דגרסינן התם היכי קאמרה אילימא דאמרה קונס
 פירות עולם עליו אם ארחה למה לה הכרה לא תרחץ ולא ליתסרון פירות עולם עליה
 והקשה שם הרש"ב אל מ' מ' הרי היא אסורה באכילת פירות משתה וכדרכי יהודה
 דאמר בריש פ"ב דכדריס (דף יד') אל חסן היום שמא וספן למחר דכתבאיה לא
 מודהר הכי כמו לא תאכל היום שמא תרחץ למחר ובמגלות שבדת באכילת הפירות
 למכרע ותיירץ דלייתה דכל האומר קונס פירות עליהם אעשה כך אינו אומר על עמיו
 פירות אלא מזמן שיגבר על תבאו ואליך דבריו אל' והכי כמו משמע לי דרך
 זה מדאמרינן בביעין בפרק מי שאלחו (דף עג) הרי זה גיטין אם לא באתי מאלן
 עד יב' חדש ומת בתוך שנים עשר חדש אינו בט' אלא כל מו' שתולה עמיו בהם אין
 משמעתו שיחול הדבר אלא לאחר שיתקיים התבאי דאם לא כן היה ליה כמעבטו אם
 לא באתי וכו' ומת בתוך יב' חדש הרי זה גט וכיון שכן זה שכתב שלא אוכל וואם
 אוכל זו אינו במשמע שיהא אסור בו אלא ח' ואלו התבאי ראשון אבל אכל איסור
 ראשון ואחר כך התבאי ואפילו שתייהן כמווד לא עשה איסור כלל כדאמרינן בההוא
 דכדריס דהיכי דאמרה קונס פירות שלם עלי' אם ארחה ואכל פירות ואחר כך רחצה
 לא עשתה איסור ודומק הוא לומר דהבא באומר בפירוש שבושה שלא אוכל ושמעשו
 וא' שא' כ' לא היה לו לרכא לומר סתם שאין דרכן של אמוראים לכתום לא לפרש' וכראה
 לי דכיו אמרינן הכי ה' מ' בדבר הכמשך קודם התבאי ואחר התבאי כגון ההוא דכדרי'
 דאמרינן דלא כוונה לאסור אלא פירות שתאכל לאחר שתרחץ לפי שאפילו היה דעת'
 שתהא מותרת בפירות קודם הרמינה מ' יש מקו' לכדריה לחול שתהא אסורה בפירו'
 לאחר שתרחץ אבל זה שלא כשכע' אלא על דבר אחד אם תאמר שלא באסרה אלא
 אחר שיתקיים התבאי כמנא שיהיה אפשר שיתקיים תבאו ולא יתול לכדרי כלל דהיינו
 באכל אסור ראשון היולך אמרינן ליה לדעתו שבושה היתה שכל מו' שיתקיים תבאו
 ואפי' בסוף שיחול כדרי וגם בט' כמו מפני שכל מו' שמגרש בקושי מגרש אמרינן ליה
 לדעתיה דלא דנה שיחול הגט עד שיתקיים התבאי פ"ב:

נב עוד כתבה

מזהל שחל כבית הכנסת וכוונתך על הכוס בפ"ה ואשר קדש
 גבו והטעם לתוכן הכימול בן שמנה ימים אם נדק
 שיטעם המהל או תוכן שהגיע לתוכן כדו שלא תהא ברכה לבטלה או כאמר
 שטעמת התוכן הכימול שטרתי כדאמרין בעלמא לטעמיה לינוקא ולא חסלני בין
 קטן שהגיע לחיבו לקטן בן עמו ויכול אדם לברך ברכת הנהנים על הקטני כדאמרין
 גורם אדם לכבדו ולכבדו בתי הקטנים וכו' ובי תימא דהתם דווקא בקטנים שהגיע
 לתוכן כדמסיים עלה כבדו כדו לחכך בתנות וכו' שכן פשיטא לן שאינו ראוי
 לברך המוניא ולא בפ"ה בשביל תוכן בן שמנה ימים לא א"כ אוכל ואתה עמין אמר
 הכי איכא למימר דהכא שאני ברכת המנוה שעה ר"ל המולה והיא ברכת אשר
 קדש שכן בטעמת התוכן הכימול שני דבין שפורם בשביל התוכן שכתמיכ לתוכן
 כס בשביל זה שהגיע לחיוב מנה זו ועליה תקפסה ברכת אשר קדש על היין
 שכולל לברך על הכוס בטעמתו ב"בד' ועוד שטרתי לבאורה מלשון ר"ש ז"ל בפ'
 בכל מערכו' (דף מ) גבי ההוא דליטעמיה לינוקא שאם יברך ולא יטעם לא הוא
 ולא אחר שאין בזה איסור ברכה לבטלה אלא גנאי הוא לכוס של ברכה שלא יטעמיה
 וא"כ שני לן בטעמת כל דהוא מאן דהוא אפילו תוכן בן ח' ימי אלא א"כ כאמר שאין
 דעת ר"ש ז"ל בזה שהזכיר גנאי בלמוד רק בשלא נטעם המכר מהכוס בידו לשתי לאלת
 ובעצמת וולתי הוא הגנאי אבל אם יברכו ולא יטעם שום אדם כברכה זו שגורס
 היא בידו ונרדף ליוהר עליה שיטעם הוא או אחר שהגיע לתוכן שכולל לברך ברכת
 הנהכין עליו וכו' תימא הרי מטיאין כוס שברכו בו בבית הכנסת ליוולדת וא"כ לא
 הויא ברכה לבטלה ואין עבודה ביד המברך אדרבה הוסיף על חטאתו פגע שגם
 ליוולדת מושלם שבהכית בלא ברכה שאין הברכה הנעשית בבית אחר רחוק ממנה
 חכו או מבוטאות ולא שמה מושלם כלום בטתיה וא"כ למה תושל סתויתה בלא כרפ'
 למברך ע"כ:

כ תשובה

לא ודעתי מה זו השאלה שהדבר ברור דכי אמרינן בפרק בכל
 מערכו' (דף מ) ליתמי לינוקא דווקא בשהגיע לתוכן ובלשון הזה כתב
 הרמ"א ז"ל ס' דווקא בשהגיע לתוכן הא קודם שהגיע לתוכן אסור דאין אדם
 מברך לבטלה וכיון שהוא מברך ואין סתה ממנו אלא תוכן שלא הגיע לתוכן כמו
 שלא סתה ממנו אדם דמי ע"כ' ודברו רש"י ז"ל בפרק בכל מערכין ק"ה דמי
 אמרינן המברך נרדף שיטעם דמשמע המברך עצמו הוינו טעמא משום דגנאי הוא
 לכוס של ברכה שלא יהיה אדם ממנו לאלתר אלא בשלא סתה אדם ממנו כלל
 הדבר ברור שאינו גנאי בלבד אלא איסור גמור דהא ק"ל דמברך ברכה שאינה
 נריכה עובר משום לא תשא' ואין לספק ולומר דתוכן זה כיון שהגיע לחיוב מנה
 זו הרי הוא כקטן שהגיע לתוכן שהרי הדבר ברור שאין החיוב מנד התוכן באותו
 קטן אלא אטוה או כי דיכא הוא דמחייבו לתתהליה' וכן מה שמבוארין כוס

פכרנו כי נבית הכנסת לולדת הדבר ברור שאין הכרחה מושגת לולדת כלל ודברים
אלו כל ק' פשוטים שאין צריך לשאת ולתת בהם ולפיק צדק להטעם כום של כרחה
לקטן מהניב לחיובך :

גנבת

מעשה בא לרדו בראובן שהיה אפטרופוס מיתומה אחת מתעסק
בכמיה ועודה ברשות השכנה ואסרה איסר על כפסה על דעת
רכים מכל קדושין שתקבל בלפדיו רנוכו ככהוג ובמולת חמד שלו בכל תוקף ואמר
זמן רב כודמן לה כן וגו הראוי לה במאד מאד ובתקיימו התבאוס ואחר הדברים האם
הודיעני האפטרופוס בכתבו תוקף האיסר וצויתי לשלוח אליו גזר כסדר וחלומי
פניו גם כמכתב להתורה וען ראיתי היתומה עבוכה ועבומה גם הודעתני שאם לא
ירצה להתורה שאתורה אני כאותה ששכיכו לא כתבוכה זו אלא לשאינו הגון לה
עב דברך ובקשת שאשמורך על דעתי :

ב תשובה

זו שכתבת לא כתבוכ' זו אלא לשאינו הגון לה כראש שכוכ' לאותה
שאמרו בסוף מרוב' (דף פ' ל' אגריסי' הכי' ופ' א) מעשה באמה
אחת שהיה בה מנר לה וקפנה וכסכעה כל מי שיכא עלי אני מחוורתו וקפנו עליה
בני אדם מהונכים וכסכא דבר לפני חכמים אמרו לא כתבוכה זו אלא להגון לה
וכראה שכת' לדמות דכי הוכי דהתם אמרוין שלא כתבוכה אלא להגון לה הכא כמו
אמרוין שלא כתבוכה אלא לשאינו הגון לה : ואין הכדון דומה לראייה דהתם
להכאתה כסכעה ועל דעת עמה כסכעה ולפיקך אני אומרים דעתה כדך אצל הפא
אלהכאתו של אפטרופוס שלה כסכעה שהרו כתוב
הג' כסטר איסרה ושבעתה שעשתה הדבר בצמילות
עין כסמין כ' ובסמין לב
חמד שלו איכי רואה שהיא כח ב' ד' ופ' להתורה תשובה ארוכה בענין זה או
שלא מדעתו שהרו תלת' עמו' כי שלא תתקדש לשו' דומה לו וגם למטה כסמין' כה
אדם שלא מדעתו :

גד עור שאלת

להודיעך דעתי באומרת יכם שמתה מה דין ככסי נאן
ברזל שלה וגם לדעת הרש' בא' אל סמוכר שהכל ליכם
מה דין השוור :

א תשובה

אכתוב לך מה שהשיבותי כבר בענין שומרת יכם שמתה לענין שיקר
כתובה ותוספת הדבר ברור וכולי וכמו שכתבתי למעלה כסמין מו
ולענין השוור שכתבת בתשובתך שאפילו לסכרת האומרים שכל ככסי נאן ברזל ליכם
אפילו הכי אין היכם יכול לערער על השוור וכתת טעם לדברך ששוקר מנהג השוור
הוא תחת כדוכויתא לירשיה אם אין לה ולר' של ק' יומא וזהו כתב הרש' בא' אל שלעל'
צוכה בתתם שליש הכדוכויתא כמא' לפי זה שאפילו לסכרת האומרים שכל ככסי נאן
ברזל שלה ליכם חייב הוא להשוור השוור ואש' ע' שלא ככתב דהרו הוא כמו שכתב'
בסכרת הרש' בא' אל דבש' המקבל בהיה דהלל היה דורש לשון הדיוש ולפיקך כתבת
פדין השוור פדין הקבורה טעמם שקבורתה תחת כתובתה מתקנת חכמים ולפיקך

כל מי שירש את כתובתה קיברה אך השויר לרדוף כל מי שירש כדוכתתא פורע השויר
 פ"כ דברק: ואכי אינו מסכים לדעתך בזה לפי שהקטור תקפת חכמים הוא ולא
 מדון תכאי ממון שקבל הבעל על עצמו ולפיכך כל מי שירש פתובתה קיברה אבל
 דין השויר אינו מתקפת חכמים לא תכאי ממון הוא שקבל על עצמו ואין לך להוסיף
 על תכאי כלל והרי הוא לא התנה אלא שאם תמות אשתו בחייווה שכתב הר שבא
 זל שלעולם גובה כסתם שליש הכדוכיא לא מן זה הטעם הוא אלא לפי שהוא סובר
 שכל דבר שנהנו בני אדם לכתבו אע"פ שלא נכתב כמו שכתב דמיו והוכיח מדאמרנן
 בפרק המקבל (דף קד) דכולהו תכאי דהתם היו דורשים לזון הדיוט והיונו
 לומר שכל מה שהורגלו ההדיוטות לכתבו אע"פ שלא נכתב כמו שכתב דמיו ואפילו
 לסכרתו זל אין לנו אלא כפי מה שהורגלו ההדיוטות לכתוב ודבר ברור שתכאי השויר
 אינו אלא אם תמות אשתו בחייו אבל בחייו יבט אין לנו

בהחניעתני שאלתך

יקירנו שכות וראיתך נושא

הנהח

ונותן באותה שאמר
 בפרק פתיחים (דף סה) השויר הכאה מחברו אין מתירו וכוונתן לכוונתן
 לו אלא בפניו אם באמר דכפניו אפילו בעל כרחו אז באמר כ"ב כוונת בזה
 דדוקא מדעתו אבל בעל כרחו לא ז"כ ראיתך כושא ונותן אם התירוהו כדועבד
 אם הוא מותר אם לאו וכל מה שאמר בזה יפה אמרת וטעם אכזי על אמרתך
 האמנם אין כדון זה שלפניו תלו בזה כלל ולכן אינו מכנים עצמו עבשו להכריע
 במחלקותן של ראשונים אם התירוהו כדועבד אם הוא מותר אם לאו ולא ראיתי ב"כ
 לאחד מן הראשונים שהכריע בזה כלל ולא אירק ב"כ אי בפניו אפילו בעל כרחו
 או דוקא מדעתו לפי שאין כדון שלפניו תלו בזה כלל אבל שקר חומר עבין זה הוא
 מפני מה שכתבת אלו בשאלתך הראשונים בלשון הזה שהיתומ' יהיה אסרה איסר על
 כפשה על דעת רבים מהל קדושים שתקבל שלא ברצון האפטורופא במילות חסד שלו
 בכל תוקף וכבר ידעת מאי דמסקינן בפרק השולח (דף לו) דכדר שהויר
 על דעת רבים אין לו הפרה ולפיכך הסיכותך בתשובתו הראשונה דכתיב לזכא
 לדמות האין כדון להיהו דמרו' (דף פ') שאינו מונא מקום להתירה דאע"ב
 דאמרינן התם בפרק השולח (דף לו) דאפילו כדר שהויר על דעת רבים לדבר
 מנה יש לו הפרה וקידושי אשה כד מנה יש בה וכמו ששמעת מפי וראייה לדב' מהיה
 דאמרינן בריש פרק האיש מקדש (דף מא) מנה כה ויתר מבשלומה
 אפילו הכי מנה במנה לזכא כיון דאתתא לא מפקדה אפרמה ורכויה ועד שכבר
 ידעת מה שאמר ר"ת זל דאע"ב דאמרינן לדרב מנה יש לו הפרה לא בכל מנה אמר
 כן אלא כי יהיה מקרי דרדקי שהכדר מעיקרא טעת היה ועל דעתם הויר ועל
 דעתם הויר אבל במנה אחרית לא ויתומה זו שדריה איסר זה במילות חסד שלו
 דרי תלמה עצמ' כדעתו להכאתו ולמעלתו ולא להכאת' שזה הוא עבין מי שהוא גמול

חמד מחבר' וכיון שכן היאך שיהי' הכא היתר כי הוכי' דמייך ברה"מ מקרו דרדקי ואש"פ
 שקרוב הדבר בשני שיתומ' זו לא דקדקה בכל זה ואפשר שהיתה סכורה שיהא אים'
 זה לתועלת כלבד כדו שלא תתקמה אחר מי שאינו רונה כתועלתה אש"פ אין לדון
 אלא כפי הלשון הכתוב בשטר וכמו שבא בשאלתך. וכבר כתב הרשב"א ז"ל בתשובתו
 צפירו וכדד כזה שהודר על דעת רבוים שאין לו התרה ללא לדבר מנגה מוקרו כיון
 דאיתתא לא מופקדא. ולפיכך אינו מונא מקום להיתר זה עם היות שהדבר קשה
 בשני. ונ"כ היותו נושא ונותן אם אפשר שתתקדש בשטר כיון דלא מתהניא ביה
 וכדתיבא (קדושין דף ט) כתב על הנזיר או על החרס אש"פ שאין בו טוה פרוסה
 בתך מקודשת לי בתך מאורכת לי בתך לי לאכתו מקודשת ותיבא כמו נבי גס
 כתבו על איסורו הכאה כשר וק' דמקשיב הויה לניחא וכיון שכן הוא אפשר לדון
 ג"כ בשטר קדושין שאם כתבו על איסורי הכאה שיהא כשר וזהו הנד היותו קרוב
 למנא בו פתח בעבון זה אבל מה אעשה והר"ש בא"ל כתב בתשובה בעבון אשה שגדל'
 בדר כזה שאם נתקדשה בשטר שאינה מקודשת וסוף דבריו על הירושלמי ואש"פ
 שאפשר לדון אחר דבריו אל אחר שהוא אל כתב שאפילו נתקדשה אינה מקודשת מאן
 צבר ומאן צבר דרב חיליה לומר שתתקדש לכתלה. ולפיכך אינו רואה היתר
 באיסור זה על פי מה שבא בשאלתך. האמנם הנקדים הלהלכה נושאי בתוך הביאוי
 לפני אמר' דכו הכהן קח'ל ואמר שהוא הויה א' מן העדו' באיסור הכוכ' עם אכמו' י"ע
 אשר דר היום עם וכן העד בפני שהיתומה הויה אסרה על עמיה כל קדושי שתקב'
 אם לא ברנן האפטורבא או ברנן אמיה כש' רנן קבר'ט או ברנן אשה אחת
 קרובתה ולפי עדותו כיון שאמיה מסכים בדבר אין חשש בעבון גס אחר שמאותו
 איסור לא נעשה שטר כלל לכן הקרו' ודרשו עם היתומה הויה אם עשתה איסור אחר
 פו אין אותו איסור אשר העדו' בו עדים הללו מסכים עם איסור הכתוה בשטר גס
 תחקרו עם אותו העד הדר בערכם העבון היאך הויה ומאשר נראה בשני שעל דרך
 זה תמנאו פתח ומקום לעשות מעשים לא ראיתי לכתוב אל האפטורבא :

נב כתבת

הנזיר יא שכשתפקת בעבון הלוואת הגוי בדבית ועלו בדרך כזה
 דעת רופפות מפני שראיתה להרמ' גם אל שמה לככרו תשיך
 מנות עשה אחת מושג בצמח' שלא לעקר מזה אחת מן התורה ומנד אחר לנך
 כקפך שהיו שלמה נזוח מרבה הוכו ככפך ומרבות וכולו ואמרויך כפרק אוהו
 כשך (דף ע) אמר רב כחמן אמר רב הונא לא נזרעה דאפילו רבית דגו' איתוב'
 לזון מהם ומלון אותן בדבית אמר רב חייא ברבי דרב הונא בכדי טעו דבניא אמר
 בתלמוד חכם עבקינן וכו' ע"כ תורף דבריך :

א תשובה

תמלה אפרש לך שמו שרונה להכנס מן הרבית אין לו לחוב
 מפני חשש שלא יעקר מנות עזה מן היטרה וכדכרו הרמ' גם
 אל

ז' מהדו אף הוא ז' מודה שאע"פ שדון תורה כ"ך הוא ככר אסרו חכמים מיהא ישראל
 מלוה את הגוי ברבית אלא בכדו חזו אלא ז' הוא תלמוד חכם וכדמוכחא ההיא
 סוגיא בפרק איהו נט"ך ס"ך כתב הוא כעצמו ז' כפ"ה מהלכות מלוה ולוה ז' אל
 תתמה היאך חכמים רשאין לבטל מנהג אמת מן התורה דהא ק"ל שבמות בפרק
 האשה (דף ט) דכ"ד מיתני לעקור דבר מן התורה כשכחאל תעשה ולפיכך הוכיח
 להמכע מלהלוות ברבית אין לו לחוש מתשע איסור מכבי דעת של הרמב"ם ז"ל כ"ט
 שפטר בחלקו עליו גדולי הדורות לפי שהוא ז' הוציא זה מדתביא בספרי לכדו תשיך
 זו מנות עשה והוא ז' הבין אותה ברויחא כפסטה מיהא מנות עשה להלוות
 את הגוי ברבית והם אומרים לא כי אלא כי קאמר הרי זו מנות עשה היונו
 לאו הכא מכלל עשה כלומר לכדו אתה רשאי להשיך אבל לישראל אי אתה
 רשאי להשיך ולא הכא מכלל עשה עשה ודמקא אמרינן התם כל צפור טהורה
 תאכלו זו מנות עשה ואף הכונה לומר שתהא מנהג לאכול צפור טהורה אלא לומר
 שהוא לאו הכא מכלל עשה צפור טהורה תאכלו אבל עמיה לא תאכלו אבל מ"מ נר"ך
 לכדו כי היאך צהנו עבשו הדורו היתר בזה דהא לפום מסקס דסוגיא דפרק איהו
 נט"ך לא שרו אלא במד מתרי גונו או לתלמיד חכם כמה שהוא רונה או לאינש אחרוי
 בכדו חזו כלכד ועבשו היאך עשו כל אדם עגמם תלמידים חכמים:

בז ורעין

אם מותר לטחון באשת החשים המבוקשות עם אותן שאינם
 מבוקשות אם יש לחוש לזה מכבי שאין מבטלין איסור לבתולה
 או אם נקלבה לפי שמה שאמרו שאין מבטלי איסור לבתול אינו לא מדרבנן כעלמא

א הוי יודע

שהרא"ב ז' סוכר דהא דאמרינן אין מבטלין איסור לבתולה
 מדאורייתא הוא צמיר לה מדאמרינן בפרק גיד הכסה (דף נח)
 דזרוע בעלה חדוש הוא כלומר מה שהתורה תורה לבטלו כאחת ולהתיר איסורו
 וכדאיתא התם ומ"מ אפי' לדרבוו במבטלו בעירו היתר לא שמענו שיהא אסור כל
 שכתבטל בזמן היתרו אבל יש בכאן שתי ספקות האחת שכולל לומר שאין היתר מתבטל
 בהיתר משום דכפ' בתרא דע" (דף עב) מוכח דהיתרה לבן איסורא לא בטול וטעמ'
 דמלתא לפי שאין היתר עשו להתבטל והכא כמי בזמן התיר יש לדון ולומר שאינ
 מתבטל מתי מתבטל לאחר איסורו וכמחא זה מבטל איסור לבתולה והספק השני
 דדלמא כי אמרינן דלפני זמננו בשנים ה"מ לאוכלו קודם הפסח משש שעות ולמעלה
 אבל לאוכלו תוך הפסח הוא חזר וכשר ושתו ספקות אלו מתבררות מדתנן בפ'
 בתרא דכלאים (דף לב) אמר במלים ונמר רחלים שטרפן זה בזה אם רוב מן הגמלי'
 מותר ואם רוב מן הרחלים אסור ומותר דקאמר היינו לערב עמהן צמר ופשתים
 זמיהא שמענן שהתר בהתר מתבטל ושמכון שכתבטל סוכ אינו חזר
 ונעור לפיכך כראה לי להלכה שבין שאין באותן חשים המבוקשות אחד מששים
 שמונה

שאלות ותשובות

שמותי לטמון הכל קודם הפסח ולאכול בפסח אבל למעשה לא מלאנו לנו להקל
 בכך אלא כדרכו אונת והסירו אותם המוכות מן הפסח והסאח מותר ולעטון חטין
 שבחמכם כדאם שמות לטמון קודם הפסח ולמשהותן בפסח אבל לא לאכלן ולמכרן
 לגוים כמו שרש שלא אסרו כן אלא בדבר שאין אסורו מוכות מתבונן אבל כבנון זה
 פרשומן כבר וכתפרסם כשדוכס מתכבדא דשרי:

נהרהבם הכבד נדו: כתבת עתה מקרוב עבר אדם אחד וארס כט תמנא כוס
 מינקת חכרו שכתארמל וכתבה האש' היא הולד ההוא

למכירה ובמכירה וכתמוק והיא המאדם ההוא שהרש' כל וכרנו לברכה השופ
 בתמכה שמקנת דבותו מתרון כשן דבריש בלאתא ויש מקילן בדבריו ואחרים
 אומרים שדאם שדעת האלפסין אל והרמ' בם וכמונו לברכה דלא ילפינן מוכה שהרי
 כשמוטוה ושכן כתב הראש' אל וכן כתושפות דכיון דמוינן דרבי מאיר אחר קטנה
 אטו גדולה באיסור הבחנה הכא כמו גזרו כתבה בתה למכירה דלא הדרא אטו
 שדרא והא דשריא דבריש גלותא משום דידוע לכל דלא הדרא אבל בעלמא אתי
 לאחלושי:

תעור חוקו זה הדעת משום דחמיר איסור מינקת מאיסור הבחנה דכפרק
 החולץ (דף מנ) עלה דההוא דאמימר דשרא וכו' מהדר תלמודא
 ההוא לגבי מביקה איתמר אלמא דחמירא מוכה והילכך בההוא דלא חמירא לא גזרו
 במביקה דחמירא גזרו בכל אפילו עקרה ואילונית כט בהא עב תורף דכריך:

א תשובה דברו האוסרים עקר ואינם כרוכים לחוק דעתם מכל שכן דכהדוא
 פרכינן בפ' אע"פ (דף סו) מההי' דהיתה רדופ' ללכת לכותי אביה
 וכו' או שהיתה עקרה וההוא דכתבה כנה למיביקה אלמא כהיכי דגזרו בהא גזרו כהא
 והרב' אלפסין אל והרמ' בם אל שהשמוטו ההוא דרוש גלותא אין ספק שדעתם הוא שאין
 ללמוד ממנה וכמה מעשים באו לידו בדבר זה ואחרתי ונפרט אחר הדבר הראשון
 באחד מן המונחים שבקבל גור' וכו' ואע"פ שהי' הדבר קשה הרבה לא הסכימה
 דעתו להיתר בשום פנים אע"פ שהיו רונים לעשות כענין כמה מיני חוקיו וכל מי
 שמבקש שלח להקל בזה אינו אלא פורץ גדרן של חכמים ולפיכך כדדון זה אם אין
 כאן אלא אירוסין בלבד כמו שדראה מכתבכם ראוי להפרישו ממנה אבל אין ספק
 אותו לגרש שאע"פ שיש מי שסובר כן כיון דבגמרא פרק החולץ (דף מנ) לא שכיני
 אלא ואם כשא' וינא אין לנו אלא כמוש' אבל במאדם לא והיו דעת הרמ' כס' אל וראוי
 לסמוך עליו אבל אם כשאה' טופים אותו לגרש וכתבתו זה מפני שאע"פ שככתבך
 לא הווכר אלא לשון אירוסין מנד אחר באתני זאת השאלה בעגמה וכתוב בה כלמון
 שזה לקח לו עשרה אפשים וקדשה בפניהם ולקח לו לאשה ולא ידעתי אם בא זה
 הלשון

הלשון בדקדוק לשי שבוטתה שאלה עמה הזכר אחר כך לטען אירוסין ואף על כן
ואמרת לה שפסוק על כל דבר ודבר:

בט שאלת

היו סהמיה פסה זו בשעת הקטנה שמת נשתי ולפיכך חשבו לחטים
של פסה זו וכדקנוס וכמנאו בהם חטים מוכוש' עד שהגויאו זין
הכקרא גרולי וחשבו אחר החטים של אשתקד ומנאנו בהם חטים המוכשות
הנוכרות אך לא כמנאו בהם כל כך כמו שכמנאו לחטים של פסה זו ולכך כסתפקנו
בענין זה לפי שיש לדון ולומר שמה בחטים של כל פסה ופסה יאכל בענין זה אם יבדקי
אמריהם והכקוש הזה אינו אלא מחמת לחות הינא מן השכלים בעדו בדדוש ואם כן
הו ליה מי פורת שאין מחמוץ ויש לספק גם כן שמה הכקוש מחמת מים הוא וגם
בחטים של אשתקד כפל מים בעת הקטור ולפיכך כתבקש ואם כן יש באן בית זימאם
שמה בכל החטים כפל מים ואפילו אותן שאינן מוכשות אילו היה אדם מימאם
על פי חכות היו מתבקשת ואם כן לדברי הטסקים כמר עוקנא דאמר בפ' כל פסה
(דף מ) דלא תימא כתבקש ממש אלא כל שאלו

מכיון על פי פסית והם מתבקשת מאלוהים

א תשובה החטים המוכשות אינו רגזה

בהם נד היתר מכמה כנוס

ראשונ' שלתלות ולהקל שהכקוש הוא וכהו מחמת

לחות הינא מהשכלים בעדו בדדוש והו להו מו

פירות ואין מחמוצין רמון הוא כשינו לפי ששאלתי

למי שביקשין כדבר אם ינא כן לשלם אמרו לא ועוד שאפי' הדבר כן החטים הם

ב והיו אכורות לדעת רבי זל והרבה מן המפרשים שהם סבורים דכיו דמי פירות אין

מחמוצין כקשה מהא הו והכי דייק לישאל דאמרו כן אין חיובם על חמוצם כרת אלא

ג ברת הוא דניכא אבל איסורא מיהא איכא והכי מוכח בתפלות ועוד דאשילו למאן

דאמר דמי פירות אין מחמוצין כלל ה' בלא מים אבל כל שכתערב בו מים מחמוצין

מוד וכל זה גלוי ונדוש לית וכיון שכן אפי' כאמר שהחטים הללו מחמת לחותן התחילו

לתפוח בפיתערב בהם מים כפעה לישא וחמוצו מיד שאינו מוכח הילוך בשום מקום

כן כתערבו מים והו פירות באחת או שפלו מי פירות תהליה עד שתפחו החטים או

העסה וחמתן ואחר כך כתערב בהם מים שאע"פ שאע"פ לחלק כדבר כיון שלא נזכר

ד החלוק בשום מקום אין להקל בו ולפיכך אותן חטים המוכשות אסורות ולענין שאר

החטים שאין מוכשות כראה בעיני דמוהרות ולא מטיעם ספק ספקא לפי שאינו

מחשיב לספק לומר שמה מחמת לחות ענין כתבקש וכמו שכתבתי ועוד שהיונו

נרוכים לחוס ולדון כדבריו רבי ויחא זל שאומ' דלא מיקרי ספק ספקא לא כשהספקות

באות מכה שמי תערובות: אבל מה שמוקיחי להתירם הוא שהדבר נזונו שבעת

בשמים עליונות הנדוש ותחיתו מתחמוצין וכתבקש ואין המים נוגעים באחצטתו

כלל וכל כהאי גונא לא תלין רשתא באחצטת הנדוש ולפיכך אין ראוי להחזיק

בו אינו וכל מן פנימא לכתן בחוק כלמין הזה מטום שגנב בהם מיט אים אינוס לפות
 ולא כשתה מרחיקים וכן קשית מותר לאכול כפמח ואין הואטי לספק אינו דאיסורא
 לא תסוקוקן וכל מן פנימא מותר דבמטום של מנה כתיבקש ממש כעון אף על
 פו אינו מסיים לזה האהבה במרק בתרא דעבודה זרה (דף טז) מוכח דמימי
 אנה בריהו כמטוקש דאין וחבל מקום מכל אלו הטענות שכתבתי שאין מחוקשות
 מותרות ולעבדן אים מותר למחוק באחת הסוים המבוקש עם שאינן מחוקשות
 אים ושלמות לזה מפני שאין מבטלן איסור לפתילה או קל כזה מפני שמה שאמרו
 אין מבטלן איסור לפתילה אינו אלא מדרבנן בעלמא הוי ויהי שהראב"ד אל סובר
 דהא דאמרינן אין מבטלינן איסור לפתילה מדאורייתא הוא ונמר לה מדאורייתא
 במרק גיר הפשה (דף נח) דזרוע בשלה חרוט הוא כלומר זה שהתורה תורה לכטלו
 באחת תולדותיו איסורו וכדאיתא קת"י וחכל מקום אפילו לדבריו מבטלנו בעודה
 היתר לא שיעמו סיהא אסור כל שכתבטל בזמן היתרו אכל נש ככאן שני ספקות
 האחת שנוכל לומר שאין היתר מתבטל בהתרעושים דבמרק בתרא דעבודה זרה
 (דף עג) מוכח דהיתרא לנו איסורת לא בשיל נשעמו דמלתא לפי שאין היתר
 גמול להתבטל והפא כמו בזמן היתרו יש לדון ולומר שאינו מתבטל מתי ותבטל לאחר
 איסורו ונחמא זה מבטל איסור לפתילה והספק השני דלמא כי אמרינן דלכח
 זמנו בשני סעי מיולי לאכלו קודם הפסח משש שעות ומעלה אבל לאכלו בתוך הפסח
 איכא למימר שאף על פי שכתבטל קודם הפסח בתוך הפסח הוא מזור וכבוד
 זמני ספקות הללו מתבררות מדעתן במרק בתרא דכלאים (דף לב) נמר במלום
 ונמר במלום שטרפן זה בזה אם רוב אן הנמלו מותר נאם רוב מרחלי אסור מחנה
 על מחנה אסור וכן הפשתן והקבבוס שטרפן זה בזה אסור וכן כלומר אסור ומותר
 לערב זהן אחר ופשתן ומהא שמישין שהיתר בהיתר מתבטל נש' כיון שכתבטל
 טוב אינו חוזר וכשר לפיכך בראה לו להלכה שכיון שאין באותן חמום המבוקשות
 אחד מששים מותר למחוק הכל קודם ארבעה עשר ולאכול אבל למעשה לא מלאכי לנו
 לסקל כפי אלא ברהו איתן והסירו מהן המבוקשות והשאר מותר ולעבדן חמום
 שכתבטלם כדאם שנתר למחוק קודם הפסח אבל לא לאכול ולמכרם לגוים כמו
 שני שלא אסרו כן אלא ברב שאין איסורו מוכיח מעטו אבל כנון זה שרושמן כיבר
 וכתפרסם בערסם משתברא דשרי: (עיין לעיל סי' כו תמנא בזה)

שאלת

יכמה שכלה לפנינו כסן ותועבת מוונות ואכי כעלה המת אומר
 לה שהוא רובם לזון איתא בביתו והיא אומרת לא כי אלא תן לי
 מוונות בבית אכא ועל זה הויאם על דרי החכה המטלטלי שכתבתי שנית בעלה כדני
 משון ותתפרכס מהס ונקשת מומי שאצמידך על דעת אס עשה זאת כדון

תשובה

אין ספק שדאמו למחות בידם שאכי הקת נודר עמה כצורה ולכפנים
 מאורת

מסורת הדין והא קל במרוק המולך (דף מ"ב) דכפלה לפניהם קפן חזק לה מוזכות
 מט' ממנו קסמה ולפיכך דולה ביה שאכזי המת מתחמד עמה לזון אותה בבית
 ואם היא מעקלת לטובא מטלעלן חמת בעלה כדי שתהא מיוזבת בביתה ראח
 למחות בודה:

סא שאלת הנצור יא וימה שאינה רוצה לחלוץ ולא להתויבס מהו דינה:
א תשובה קל דכותין אנרת מרד על שומרת יבס הולך הרי זו דינה כדון
 המורדת ממכרוון עליה ארבע שבתות ואחר כך אם לא רתת
 לעתים הפסולה בעובתה אלא שמהין אותה סכס. עזר חקם דאוי בעש למיחדר
 זה אלא אחר זמן זה אע"פ שהפסולה כתובתה כראין הדברים שכופין אותה בכדון
 וככפונת אחרות עד שתראה לחלוץ או להתויבס לפי שהיבס משכב מלושא אשה
 מקמתה כדאמרין בכר' אף על פי (דף ס"ד) כמה דאגידא ביה לא יהוה לא אחרות
 וכך כראין דברי הרמבם ז"ל:

סב גבר נשאו יא דאופן הוא משורס בכל המקומות אשר יבס ביה כי הוא
 עשירות כפלה וזמן שכח בלילה זירא כי לא יכול לכתותה וילך לשר מושל העיר
 וכדי אלט שוקד והשר לחמדת השוקד כשא פכח והפכוה היתומה להתקדש
 ולהכסא לישר כי גבר האונס וההכרח שכשעת הקדושין היה מחוץ ביד הכשרה
 שתקבל הקדושין מיד הכלועל הזכור והיא כועקת במר כפשה הושעה אדוני ולא
 הושעלה. והאיש הכלועל הזה היה יושב בעיר אחת כי הם ביתו וקדש היתומה
 הנכזרת בעיר אחת סמוכה לשירו' כמו' אתי פרסאות ומיזם הקדושין הכזורים
 וחילק לא קבעד יתנו במקום ידוע אלא הולך כעוסד בולה מעור לשיר והיא נושבת
 מעדקת עד היום הזה בעירה והקבל אשר היא דרה בניהם. אחר הקדושין סנה
 אחתי ונותר הסכמתו בזויהם ועזן תקפה שיתבהנו בכל דימסה ועכונו משפחהם
 על פני עפרו הרמבם ז"ל בכל מה שכתוב בספרו בין שיהיה בין באיסור בין בדוכי
 מיתוסות בין בעבוני קדושין ובתובה ובוטין והכלועל הזכור אחר שקדש היתומה
 הקובצת עפוח ואכד כל אשר ליתומה הכזרת והכוח אותה עדומה וזרדה באלמנות
 חקית וילך באריות לזוהרע וזכא בכפר אחד וכתן עימו באשה בשלת בעל ונסה
 עמה והנזיאה מתחת יד בעלה כאונס בוי' פרוביס והיא היום כרשותו מחויב כרשעת
 והכלועל הזכור תפוס היום ביד המושל בעיר על דבר מה ולא אשתו שראתה כי
 כלתה אליו הרעה מאת האדון עקלה לפניו ותבך ותתחכן ללהוציאה מרשותו מטעם
 שאומרת תעזוב עלי ומושל העיר כמתורה וכאשם על האונס שאכסה מתחלה עתה
 חפץ להוציאה מתחת ידה הכל הזכור אם ימנא פתח ומקום להנזיאה פדיוני שולאל
 וראובן הכלועל אינר רוצה לנרסה ומשכ"כ יבס פכתה שטועת מאוס עלי שהיא סכרת
 יחיה ויזכר הנאונים והסוקים לא תסקובן ולא משובס עלי זה שבראי הוא הרמ' כס'
 זל למתק שזונ כארס המע דבוק זה בעל ומפזיס רשע ומתובה בכל אדוניו כל סכן

שכבוד שהיא ונשבת בה עמו הקמת להתקדש על פי הרמבם אל אין לזון מזה שכתב
 וראובן הכומר ממוקם שהוא אינו דר בעיר הכוכרת נשאובו בכלל בתקנותיהם ואין בת
 לבני אותה העיר לכונו להתקדש על פי תקנותם כל סכן שהתקדש הכוכרת כעמית
 אחר שנתקדשה לו ולאח משיכה שהואיל שהיא דרה במקום ההוא על דעת מהנהגות
 ותקנות אותה העיר שעשו ושעשו כשאה מתחלה וכיון שהוא אינו נשכ במקום קבוע
 והוא ונשבת בעיר שלה הרי הוא כשש כאכשני אותה העיר בכל תקנותיהם וזכרתי
 מחבו נביר כשא לא שאעמודך על דעתי אם וכלו אכשני המקום לכונו לתת נט על
 פי תקנתם הואיל ותלוי עמין באילן גדול ועוד כי זה השוטה עשה שלא כהוגן שאין
 משיאין את האשה אלא לדעתה והוא לקמה באונס ובהכרח ומן הדין הוא אשר צונו
 יטוב בראשו:

כ תשובה

אם נתקדשה באונס כמו שכתבת הדבר ברור שאין קדושו קדושי
 וכדברסיכון כפרק חוקת הבתים (דף מח) אמר רמימר הלוי
 מקדוש קדושה קדושי רב אינו אלא ודאי לאו קדושה קדושי קדושי הוא עשה שלא
 כהוגן לפיכך עשו בו שלא כהוגן אמר ליה רבנא לרב אמי תיבא דקדוש בכספא קדוש
 כהוגן מאי איבא למומר אמר ליה מויה רבין לפעולתו בעולת ונית ולפיכך אם
 נתקדשה באונס כמו שכתבת אין ספק שאין קדושה קדושי אכל אם מתקדשה ברצון
 סכוכף את בעלה לרש מפני שהיא אומרת מאים עלי וכדעת הרמבם אל פנימא בוס
 מיראי הוראה אינו לפי שראובן הכומר כעשה שקדש לא היה מאכשני אותה העיר
 והרשות היתה בידו להוציא את אשתו מעיר לעיר כיונה בה ולפיכך אין בת כיה תבטח
 אותה העיר לכונו להתקדש בתקנותיהם:

סג עור

שאלת ראובן גרש את לאה אשתו והגט ההוא היה פבול או שבמסורה עליו
 מודעה וכתבטל הגט והיו מבורין העולם שהגט ההוא היה כפד וכתך גי
 חדשים סמוך לכתובת הגט הכומר נתקדשה לשמשון ואחר שנתקדשה לשמשון יצאה
 קול בער שהגט ההוא היה פבול או מדר מסורת המודעה או מדר פבול אחר וראובן
 בעלה אומר שאין קדושו של שמשון קדושי מפי שהגט ההוא אינו גט מהטעמים
 שכתבתי ואיכה נריכה גט משמשון לפי שאין קדושי מוכיח באשת איש ונית דין
 העור מוסקי אם תבא מזה ומוה אחר שנתקדש לשני ואלו בא עליה אחר בקדושיה
 אעפ שאין לבו גם כה אם מנשין לזה וקחה אסורה להאובן:

כ תשובה

אם מודע כבורר שהגט היה בטל איכה נריכה גט משני כדכתב
 בפרק האשה רבה (דף כב) אמרו לה מת בעלך ונתקדשה ואמר
 כך בא בעלה מותרת לחזור לו ואמרוין עליה כגמרא דכיון דלא עבדא איסורא לא
 קנסיה רבין והבא ליכא למימש שמה בא עליה דהא אפילו לכה דאמרן סן הן עדת
 מוד קהן עדי כוזה מודו בכתרסה מן האירוסין דלא אמרוין הן הן עדי מוד
 הן הן עדי כוזה וכל סכן היבא דליכא עדי ומוד כלל ולפיכך אם הדבר ברור שהגט
 בטל

בטל אינה נרובה בטל אשני ומותרת לראשון אבל אתם נרובי לדרקדק דבר זה הרכה
טוב מודשת טהם עמלות מן הספק ולא מן הודאיו וכל באינא בזה נרובה בטל משניהם

ואברהם לראשון: ויהיה ענין זה

סדר שאלתני

אחויא מו טוס לו טטר מוכ על חבדו אם יכול להקטנתו לאתר
 כטוס עבין שלא יוכל המוכר לחזור ולמחול אותו ולפי שכבר
 עמדת על מה שכתבו הראשונים ז"ל בזה אינו מאריך עמך אבל אכתוב דעתו הו
 יודע מדעתו נוטה לרבו בע התוספות ז"ל דבמעמד שלשתן אינו יכול לחזור ולמחול
 אותו וכמו שכתבתי בחידושי בסוף סני' אוחוס ומה שמלק עליו הרמבם ז"ל לא כדמק
 כרך אלא כדו לתת טעם להשמטת' של סר' אלפס ז"ל כמו שתראה בחידושי בפרק
 האיש מקדש ומה שהביא ספר לרבריו מדאמרינן כ"כ דקדושו (דף ח) קדשה
 כמשכון מקודש ואוקימנא התם במשכון דאחריו והיה דאמר אינה מקודש בשו'
 עבין לא שכי' לה אלא במשכון דודה אינה מכרעת דלמא ק"ל דבמשכון אפי' שלא
 כועמד שלשתן ועוד דמעמד שלשתן לא מהני אלא מדעתו של ליה כמו שאכתוב
 בשמך בס' ז' אלו במשכון מהני אפילו בעל כרחיה ולכוכך אינו נוטה לדבריו ר"ז ז'
 ופל סין כפטרות שלכו האכו רגולין לכתוב שטבוד ליה למלוה ולכאוי כמו שאכז
 כדבריו הרמב"ם ז"ל מהיה דאמורר בסוף פרק דגיטין (דף וד) שאם כתב לו הלוה
 בשו' אינו יכול למחול: ואע"פ שהדמ' ז"ל הקשה עליו דאי איתא לא משכח' לה לאמית'
 כטוס טוב בעולם טיהא יכול למחול דהא אמית' בעשה כאומר קאמ' ולכל העולם אתה
 יכול לומר כן ואז הכי קטיל דמחול' אלדמחול' דליהו הוא דאמר הכא משמיה דכל
 במעמד שלשתן קנה ואיהו נרובה אחר דחור ומחלו מחול' זו הוא קושיותו ז"ל וכמו
 שכתב בחידושי ואינו קושיא אכלו דע"כ כי קאמר אמית' בעשה כאומ' לו משתעבדא
 לך ולכל מאי דאית' מחמתך לאו כללא הוא לכל מאי דאית' מחמת' דהא ודאי מעמד
 שלשתן לא מהני אלא מדעתיה דלמה ואע"פ טוס משתערין לומר דאפילו על כרחיה
 מדאמרינן כפ' מי שמת (דף קמט) גבי איסור גיורא אי במעמד שלשתן אי שלח לו לא
 איתוכא מחלל דאי אתא מהכני ליה בעל כרחיה אינה ראה של כלום וכבר דמה בשת
 ידים הל' או משו' שנקבה בעל כרחיה אי אול' לא דהיה א"ל ליה המור' לי כקדונו אי לא
 בעו לאודו ועוד דהיה כפ"ק ליה מילת' אלא עקרו של דבר דמעמד שלשתן לא קני
 לא מדעתו של ליה וראיה לדבר מדקאמר רב אשי' הדין כ"כ דגיטין (דף יד) דטעמ'
 דמעמד שלשתן דקשה משום דבהיה ה"כא דק"א משתכח' ליה למלוה גמ' למלוה
 חדשה נמר ומשעבד כפשיה וכדאי דהיה טעמא לא טיך אלא מדעת' דליה אבל
 בעל לא ואע"פ דהיה טעמ' לא קאי כהמקכא אפילו הכי רב אשי' קים ליה בגווכ'
 דמעמד שלשתן טעמי מוכן ואמורר ורב אשי' בטעמ' פליגי ולא דרזכא הילכך על כרחיה
 כי קאמר אמורר בעשה כאומ' לו משתעבדא לך ולכל מאי דאית' מחמתך הכי קאמר
 לדדו ולכל מו שתהא ממשה אותה אכלו מדעתו דאי אפי' כ"כ קאמ' הו פליגי אמורר
 ורכאטי כדכח' ולא כמעמא בלמוד ואין זה משמע הסוגיא כלל לא ודאי משמע דכל

מאן דאית מחמתך מדעתי קאמי ולנשא קמא כקט תלמוד מסו דאונסקא לא קאמי
וכיון שדחכו קושייתו של הרמב"ם ז"ל ודבר ברור וסברא מכרעת אנו פומכים על
דבריו ה"אכר זל שכבר הסכימו גדולי האחרונים זל כדבר :

סו כחבת

ראובן הדן בפירושאין עם אשתו וכיון והלך לו הוא לכדו פשוט
מיורקא ושם התנה עם הקהל להיות שלום עבור להם בשטר ועדים
ופשע שבושה חמורה וקבל על עצמו בפני הוקסים שיהא מותרם ומכודה אם לא
יקיים תבאו והתחיל כחלאתו והתפלל להם חדש או חדשים והתירו לו בשתתו
והעניקוהו במזון ואחר בקש מהם שיכוחו לו לאת יתם להביא אשתו וכוונתו עמו
ושבע להם שנית שבושה חמורה על דעת רבים וקבל על עצמו שיהא מכודה ומותרם
לכל ישראל אם יזון מן פרלכוסה ללכת לשום מקום בעולם עד שתבא אשתו ל פרלכוסה
ותם יבואו למיורקא וכך יבא מיורקא וכל פרלכוסה ופרלכוסה כל הנה
עירפכונאן לביתו ולא שית לבו לשבושתינו וחרמינו ועתה שאלו שאלו בני קהל
עירפכונאן להרחיק ולזרים מכשול אם ימניכו להכיל ולהתרחק מראובן זה כדק
מכודה ומותרם אם לא וכתבת בבירור כי א שכלה משלוקת בזה בין החכמים אשר
סם שמהם אומרים שצריך להתרחק ממנו כדון כל מכודה ומותרם שהחרמוהו בנות
דין על לכה שכתובים להחרמוהו אחר שקבל על עצמו כן אם יצא כן ועבר ועתה
והביאו ראיה ממה שאמרו זל פרח אלו הן הנולד (דף יא) אחר רבי יהודה את רב
כדון על תבאי אפילו מעצמו נדק הפרה דכתוב יחי ראובן ואל ימות וכו' כדאיתא
התם אלמא כדון שקבל אדם על עצמו אם לא יצא או אם יצא כן ועבר הוה כדון
כדון נמור ודיכו כמכודה לכל אדם ויש חולק ואומר דכל קבלת חרם וכדון קודם
מעשה הן על דבר ממוס הן על דבר הרשות הן קבלת יחיד הן קבלת כבוד איכו אלא
כעון שבושה שהם מחוייבים לקבל אותו דבר דומים דאלה דנדקויהו דכתוב ויבאה
באלה וקלו ליה שבושה וכן כשאל כדאיתא כשבושת אלמא אלה דקודם מעשה איכו
אלא שבושה אבל לא שיהיה העובר כמכודה להתרחק ממנו ללא עדיפא קבלת כבוד
בחרם וארוך מארוך שאחר משה עליו השלום מפי הבורה על אשר לא יקום את
דברו התורה ולא עלה על דעת שמי שיעבור על אחת מכל המצות וסוהא ומוסי
להתקב עמו כדון מותרם אלא שהוא מצוה לכדונו וכן דרך רז"ל כשואמר על מצו
שיעשה כן יהא כדון שאם עשה און דיכו כמכודה דק כמתחייב כדון כחומרם
(קדושין דף כח) הקורא לחברו עבד יהא כדון ואמרו עד היכן גלגול שבושה
דאמר ליה עבד אתה ומקאינן הוי שמותי משמתוכן ליה אלמא זהא כדון דקאמר
היכו חייב כדון אבל לא שיהא לו דין מכודה עד שוכדוהו אחר עברו לפי שאין דין
כדון ראוי לחול קודם מעשה וכן בית דין כאשר יוראו להחרים סתם על מי שישעוף
סקר מחייבים הכתוב שיקבל בשמתא סתם אם לא וזהו חייבו כיון שבא בספר
הראשונים המעט שמי שמתא סקר כדכינו אחריו כן שיהא דיכו כמכודה אחריו כן
להתרחק מאכו זה לא שיעבולא הוה לבו ומחן עוד דכינו ממה שכתב הרשב"א

בתשובה שהמנהג הוא בהכנת קהלות שמחזרמים על המסים ועל שאר תקומים ומס
 משכרים שהם פעמים ואין בזה הגם על העובר כדון ממונה ומחזרם וכתיב הוא
 אל בתשובה מכיון שנהגו בן אמו תופסים ההנהגה כהלכה מכל זה דין החולק לומר
 בדיו קודם מעשה אמו אלא כשן שבושה אכל לא שהעובר יהא כמוחרם :

וכתיב עוד דאף על גב דכצבור היכא שהתבו בויהם וקללו בזורתם שהיה דין
 העובר כמורה שאזווייבו בודאו להתכהב עמו ולהבל ממכו כדון ממונה זהו מדין
 קבלתם לפי שכך קבלו וגזרו על עצמם ואין להם להחל דברים ואף על פי כן כר' שבמי
 צבור אחד שלא קבלו עליהם ככה שאין להם להתכהב עם העובר הזה כדון ממונה
 ואם כן הוא איכא למימר נבי יחוד שאפילו קבל על עצמו בכור' שאם ועשה כך והא
 דינו כמורה ומחזרם לכל ישראל ועבר ועשה שאינו כן לגבי דיון דלאו כל כמוניה
 לאסור עלן ד' אמות דיליה ושאר דברים מדין קבלתו ולפיכך כדון זה אין עלינו
 להתכהב עם החוכן זה כדון ממונה שלא קבלנו דבר עלינו והוא בעצמו כן ומעשה
 דיבורה כמו הכי הויה שהוא קבל על עצמו לעמוד כדיו ולפיכך אף על פי שהיה
 קודם מעשה היה מחוייב לנהוג במה שקבל אבל לחייב אחרים מנד קבלתו אין לנו
 אלו הדברים החולקין ואף על פי שדעתי שאינך נריך לדעתי ומה ידעתי ולא תדע
 להשלים רמזך אכתוב לך מה שבראה בעיני דעתי גם אכי בדברי החולק הזה

א אכל לא ככל דבריו לפי שאינו מחלק כדיו קודם מעשה לאמר מעשה דודאוי כשם
 שיש דעות לכבוד או לבית דין לפדות אחר מעשה כך יש להם דעות לכדות קוד' מעשה
 דמאוי שאלו אחריון בפרק אלו מלחין (דף יו) ונכא לן דמפקדין ככמי
 דכתיב וכל אשר לא יבא לשלשתי הומים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושן וכי
 הויה דעפקדין ככמי קודם מעשה אם ועבר על גזרתם ולא עוד אלא שמחוייבים
 אותו מיתה כמו שראינו שהמית יהושע לעבן ושאלו שאמר מות ומות וימותן כל סכן
 שהן יכולין לגזור עליו כדיו וזו דלאי איכס מדין קבלה שהיאך יתחייב מיתה עליה
 אלא כך הוא דינו של חרם שהחרום מלך ישראל או ספק דרין פושמד רוב ישראל
 שהעובר עליו מתחייב מית' ובין שפוקסין אותו מיתה כל סכן שרשאיין לפדותו קודם
 מעשה ולא יודין קבלה ואף בית דין ואכמי העור כיון שהם רשאיין להחרים ודאי
 שהחרם חל עליו קודם מעשה ולא מדין קבלה אלא שהחרם שלהם חל על כל מחוייב'
 ולכן בתקנתם ודברי הרמב"ן אל מפורסין כן במשפט החרם שחבר' וכל מה שהביא
 החולק ראיה לדבריו מנדקיהו ושאלו ומקבלת התורה בארור מהכנהגת הקהלות שאין
 בוהגין כדון מחזרם עם מי ששעבר על הקרם וכן חרם סתם שמחוייבים בית דין קודם
 מעשה בראה לי שיש לי לכל אלודעת אחרת משום דמפקיין בסוף שבעת העדות
 (דף לו) כאלה שאין עמה שבושה ושבושה שאין עמה אלה כאלה שיש עמה שבושה
 ובין שכן המקלל עצמו אם יעשה דבר פלומי הרי הוא מחוייב שלא לעשותו ולפיכך
 כל שהזכור לשון ארור או לשון חרם וכדיו קודם מעשה יש לספק בו ולומר שלא
 בתקון בו לחרם וכדיו אלא לאסור אותו דבר על עצמו ולפיכך אף על פי שקבלו

כל התור בארור און כהנא כדון מוחרס עם מי ששער עברה אחת לפי שלא בתקבל
 אלא לקבלה וזוהינו לאמרין התם כפרק שבעת העדות (דף לו) ארור בו כדון
 בו קלה בו שבעה כלומר שחבארים אותו ככל שבין ועבין כמו מה שמוכתת כוונת
 השבין ולפיכך דעתי בדברי החולק בזה מקדס שחרס שמטולין כבוד קודם מעשה
 אונא אלא לאסור אותו דבר אבל לא שיהיו מיטוס לכהנא עמו כדון מוחרס לפי
 שכיון שבקבת הרמות בן רגילין לשהם שכל השוכר יחא דינו כדון מוחרס ומכודה
 היא משתת דכל שלא פראו בן און דעמס אלא לאסור אותו דבר ולא להטיל חרס וכדון
 אף על פי שהם רשאין בכך ודאי זו כאלה שזמינו סתם כדריס להחמיד ופירושן
 להקל כלום שאף על פי שכן הסתם היה ראוי להחמיד ולכהנא עם השוכר כדון מוחרס
 זכמו שנסתפק בזה הדבר אל בתזכותו אף על פי בן כיון שלא כהנא לכהנא עמו כדון
 מוחרס ולא שיה שבקבת חרמים שלהם הם מפרשו שכל השוכר יחא מוחרס ומכודה
 הרי הם כמפרשים שכל שלא פראו בן און מתזכרים אלא לאסור אותו דבר היא אם
 פראו חל כדון שלהם ולא מדין קבלה שהיו אפילו על אותם שלא קבלו עליהם הוא חל
 הולק כדון זה כיון שדברי ראובן זה מוכחים שלא לאסור על עצמו הדבר אמר
 בן שהרי פורש ואמר שיהא מוחרס ומכודה לכל ישראל וקל שאדם יוכל ללכות עמו
 כדמוכחא ההיא הוהדה ואמרין כמי כדדריס תלמיד חכם מודה לעצמו כדון כלום
 וכי תימא דלא כל כזמיניה לאסור עלונו ארבע אמות יודיה ושאר דברים שבטל
 קבלתו ליתא דמי אמרין מודה לתלמיד מודה לרב מודה לעור אחרת מודה
 לשירו דווקא בתלמיד מודה לכבודו אבל במילי דמימיא מודה לכל ישראל כדמסיקין
 התם כפרק אלו מגלמין (דף וי) דאין חכמה ואין ענה ואין תבונה לנגדה והרי ראובן
 זה למייל דשמיא בדה עמו כלומר שאם ישבור על שבעת שיהא מודה וכיון ששבר

כדון כדון :

ומה

שכתבת עוד אם מתירין אותו שלא ברשו באמי קבל מורקא שלכותם
 ולהנחתם ובפניהם וככפי זקביהם קבל בן או דלמא כדון שהחרס הזה
 לא היה רק קנס שקנס על עצמו וכבר עבר מנו למישרי ליה מסתברא דמתירין
 אותו מהא דנרסינן כפרק השולח (דף לה) וליתוס דלמא אולא לבני חכם ושרי לה
 והקשו סם והכי אובא למיחס להכו והא קל המודר הכאה מהכרו בפיו און מתירין
 לו אלא בפניו והכי שרי לה חכם ותרנו שלא אמרו אלא המודר הכאה מהכרו או
 שכסכה להכאתו כגון שבעת דקויה לכבוד כד וכדון של משה ליתור דאמר ליה
 הקכה במדין כדרת לך והתר כדרך במדין אבל כאן שחאסרו כל פירות שבעולם עלו
 און כאן הכאת ותומים באיסורם ולא נרכס שכון שסכסכה פספסע ואפי בזה להחמיד
 ממון להם איסורא בתקומו שער לפיכך מתירין לה אחי שלא כפניה עכ והרי כדון
 זה כיון כי וכס שראיתי באופם כת שאלת אכוסף מכיס דמיירוק לפשא אכוספוס
 אשכס שהאפילו כא וכו הקל מסכימי כל אשר יסכים הוא בעניונו ראובן הסוכר :

ולענין

אם נריך שיעמוד ברלוכה ויכהם אם איסור כמי שכהן הישר

מסתברא

ממתכרף דלא נריך ל'פני ספור' שסכב של וזו מצדלכיה בשעה שזו משם בלכד
 ט הוא מעבר שהרי לא סכב שישוד עם אלא של וזו משם אכל מ' יא לספק
 ולומר שלא להתיך כדו עה סוכוב כדו שלמי ווס כיון שהקל בו ועבר עליו אלא
 א"כ יראה למתירים שהיה טובב בזה ולא היה סבור שהיא מייב לנסוב כדו מכודה וא"כ
 אפילו אם יקבל עליו כדו ראוי להתיך לאלתר וכעיקר מצותת תבאו ב"כ כדראה
 שאפשר להתיך אחר שאין קהל מיר קא מפנים בו וכו' שהרשו הכסא אכדכפ"ס
 על עבוינו למיך ראוי להתיך מדעת הכסא הכוכר :

טו **בתבת** מקוה שהוא כובע שהוא משין ולא כמדד אכל הוחק להיות
 בו מ' סאה וטבלו כשי כתובו ולמחרת כמדד וכמנא מלא כשעור
 מכון אם עלתה להם טבילה כיו אם מרבי הארץ שאמר לאשה שטבל כתובו שהיה
 מחשיב אותה לכה אם לא תמור ותטבל ורוח מביכתך יענה אם עלתה לה
 טבילה ואיכה כריכה לחזור ולטבל

טז **תשובה** כפומה שהוכחה השאלה הדבר פשוט שאיכה כריכה לחזור ולטבל
 דמאן אמרת העמד טמא על חוקתו אדרבה העמד מקוה על
 חוקתו כיון דלא אתילידא ביה רישותא דאדרבה כמנא שלם ודבר זה פשוט ומפורס
 בריש כדה וכאזר מקומ' בתלמוד עד שהוא כל כך פשוט שאין ראוי להאריך בו אכל
 אזי נושא ונותן בטענות האוכר וכתו בהם שאותו מקוה פעמים שמומיו עליון פעמי
 שמימיו מתמעטו ולפיכך יש לנו לומר שהיה חסר בשעת הטבילה ואחר כך עלה לפי
 שהוא בחוקת טומאה עד שידעלך כמה כטהרה וכתב ב"כ ואין לומר דלא בשכן
 מ' סאה רק גופו עלה בהם מאחר שהוא כובע כדתיביא התם מעין המטהר בכל שהו
 דהתם דווקא מחטוים וככורו אכל לאדם בשכן מ' סאה כדתיביא בפרק מוור בקודש
 (דף כב) אז רבא מקוה שחלקו בכל וגרנותי הטובל עם לא עלתה לו טבילה דהא
 ארעא חלמולי מחלחלא א"כ איורי במקוה כובע אפילו הכי אומר דער דאיכא מ' סאה
 ואתה אמרת שיש לדחות אותה ראיה ואזי איני מכפיש עמיו אי בשכן לאדם

כ מ' סאה אז לא לפי שדבר זה כבר בחלקו בו הראשונים ואע"פ שהדברי כראין ראפי
 לאדם לא בשכא מ' סאה בטובל במעין אלא שהיה כל גופו עלה בו הגדול לפי גדלו
 והקטן לפי קטנו אע"פ באיטרו כרת ראוי לחוש לדברי המחמירים ולהכריך מ' סאה
 ג לאדם אע"פ שהוא טובל במעין ולפיכך איני מסתפק כמה שכתב שאותו מקוה
 מומיו פעמים עלים פעמים מתמעטין ולא ידעתי אם הוא רונה לומר שהוא מוחק
 להיות מומיו מתמעטין ולעמוד על פנות מ' סאה ואם הוא מוחק בכך קרוב הדבר
 שאין לשמוך על חוקתו הראשונה אע"פ שעבר ב"כ כמנא שלם וכריכה לחזור ולטבל

ד ומנא אמנא לה מדאמינן בפרק עשרה נוחסין (דף ע"ט) איתמר
 קדשה איכה בדרך וקדשה היא עמה בעור והרי היא בוגרת רב אמר
 הרי היא בוגרת לפיכך ושמאל אר מושאין לקדושי שניהם וכלי ואמרינן
 ין 7 א i עלה

עלה כימא בתכאוי מונויא מוד מי הוא מוניא מידוקן בלא ראייה ויהא אין מוניאין
 עידו בלא ראייה דברו רבו ועקב רבו נתן אומ' אס בריא הוא עליו להביא ראייה שמיכ
 טרע היה ואס שכיב מרע הוא עליהן להביא ראייה שבריא היה כומא רב דאמר בר
 נתן ושמואל דאמר בר' יעקב דאמר לך רב אכא דאמיבא אכילו לרב ועקב עד כאן לא
 קאמר רבי ועקב דהם דאיכא למוי' העמד ממון על חוקתו אבל הכא מו' איכא למוי'
 העמד הגוף על חוקתו וק' לרבי ועקב וטעמא דמלתא משום דכוון דאיכא למוי'
 העמד ממון על חוקתו לא אמרינן העמד אדם בחוקת בריא כמו שהיה מתחילה
 ואצ"פ שעבשו ב"כ הוא בריא לפי טאויה חזקה עשויה להסתכות שהרי הטוילי מצו
 ולפיכך אצ"פ שעבשו ב"כ כפנא בריא אין אותה חזקה מבטלת חוקת ממון והכא כמו
 אם מקוה זה מוחזק להיות מיימו מתמעטין ולעמוד על פחות ממ' סאה אין חוקתו
 הראשונה שהחזק סוהו בו מ' סאה מוניא הטמא מחוקתו דאיכא למוי' העמד
 טמא על חוקתו ואימא לא טבל ואין לומר דלא ילפינן להא מילתא אבורא ממנוכא
 דהא תלמודא קא מדמי להו ואמר לימא בתבאי ולא דמי לה משום טעמא דהאז
 איפורא והאז ממנוכא אלא משום דהתם איכא למוי' העמד ממון על חוקתו והכא
 מו' איכא למוי' העמד הגוף על חוקתו אלמא אי איכא למוי' הכי להאז מדמינן
 לה והכא הא איכא למוי' העמד הגוף הטמא על חוקתו ואימא לא טבל ולפיכך אס הוא
 הוחזק להיות מיימו מתמעטין ולעמוד על פחות ממ' סאה נריכה לחזור ולטבול
 כל זמן שלא ידעה כודאי טעשה טטלה היו מ' סאה בו אבל לא הוחזק להיו מיימו
 מתמעטין כל כך שיעמדו על פחות ממ' סאה אצ"פ שפעמים מיימו עולים מיימו
 מתמעטין אין נריכה לחזור ולטבול דהא איכא למוי' אוקמיה אחוקתיה שהוחזק
 שהיו בו מ' סאה והא לא אתילידא רישתא כלל' ואצ"פ שפעמים מיימו עולים פעמים
 מתמעטין מה בכך ומ' כסר הדבר לעיין קודם הטבילה אס יש בו מ' סאה אס
 לאז' דאין סומכין על החוקות דכבר שהוא אפשר להתברר מדאמרינן בפ"ק דפסחים
 (דף ד') בעו מנייה מרב כחמין בר' ינחק המשכיר בית לחכורו בארבעה עשר חוקתו
 כדוק או אין חוקתו כדוק למאי כ"מ דליתיה להאיך ולשוילי לאערומי להאי מאינוכו'
 אלמא דכל הויכא דאיתיה קימן שוילוכן ליה

ומה שכתב עוד האוסר כי כשנמדד אותו מקוה ברום מיימו לא כמאזו
 דק עזר אנבעית ב' טפחים ומאי ואי אפשר שכל גופה
 עלה בהן אלא א"כ פניה וגופה כנושו' בקרקע ואיכא משום חנינה דכשנן שיהא
 המים טובה וכן הקרקעות דתמי התם חומר בקודש מתרומה שמתבטלי כלי בתוך כלי
 לתרומה אבל לא לקדש ומפרש בנמרא טעמא מפני שברו כל כלי חוץ ומאי דאהני
 בתרומה היינו דנוקא בתרומה דרבנן' ואתה השכית בזה שאכילו פניה כנושין
 בקרקע אין כאן חנינה דהא ק"ל שהמים מקדושים וכו' כמו שבא בכתבך כל מה
 שכתבת בזה יפה כתבת והסכמת להלכה ועוד דההוא מעלה בעלמא הוא בקדש אבל
 לתרומה

לתרומה מהבי אֶתְּלוּ לַתְּרוּמָה דְּאִירוּתָא וּמָה שְׂכַתְּבֵי דְמֵאִי דְמֵהִבּוּ בְּתְרוּמָה דְּוִיקָא
בְּתְרוּמָה דְּרַכְנָן לִיתָה

ומה שכתב עוד מדאמרוכן התם אשה לא תטבול אלא דרך גדלתה תביא
כמו הכי האיש כראה כשודר וכו' לא תטבול אלא תהא כבושה בקרקע ע"כ
והוא ליתיה כלל דלא איתמר הכי אלא לאשקי' אלא תקבל עגמה קנתה על קנתה
דוויא דאתמר עליה דהיא פתחה עיניה כויתר או עגמה עיניה כויתר אבל אם היא
מתפשטת לבתרי אין לחוש כלל

ומה שכתב עוד וגם שיצרו חכמים אמה על אמה ברום שלש אמות משום
דשכיבו דסתם אדם ביטומי הרי הוא כמו אמה ובפחות מששה טפחים
רום איננה יכולה לטבול כראוי וזה ליתיה שהרי כשהיא מש ככת עגמה ומתפשטת
המום ענין עליה כללו של דבר שאינה נרכזה לחזור ולטבול אלא א"כ הוחזק
אותו מקנה שהומומו מתפשטין ולעמוד על פחות מ' אמה שבביתא בזה אנו אומר
שנרכזה לחזור ולטבול:

סו גביר כעלה נכבד ומכסיא כתב שאלותי' הביעמי על יד יהודי אחד משרבנו
ולא הודיעמי שהיה ככאן איש מצפה תשובתי ולכן כתבתי
מהשיב עוד אמנא איש עתי ונליך תשובתי ואחריו ימים בא לפני אחד והודיעני כי הוא
הבוא הכתב וכי הוא כחטו ללכת ולוה אכי מסיב על השאלות בקצרה ראשונה
אמרת כך היה מצעה שכשנ' גו אחד והוא נכנס מחמת שטותו בכל כות וכות שהו'
אונא פתוח ומחפש בכתים ונכנס בחצר אחת של יהודי והיה בחצר בית קטנה פתוח'
לחצר וכי' אחרים וכבות הקטנה היתה חבית קטכ' מלאה יין וראתה אשה אחת הבו'
בחצר ומיד שינא הבו' אמרה האשה היהודית שמא נכנס ונבע זה האט' טיין וככסה
למקום שהיתה חבית היין ומנאה שהיין היה יונא דרך כקב הסבות שהקסה והכרוא
תחובין מה שהיה יונא דרך קסה וכקב הסבות ונא שליש היין ויתר ועבשו י' מחלוקת
על זה היין טין ראובן ושמשן אם הוא מותר בשתייה והמתיר בשתייה הבוא ראוייה
מההיא דברסיבן במסכת על כפרק השוכר את הפועלים (דף ע"א) ההוא ישראל
וגו' דהו' יתבו וקא שתי חמרא שמע ישראל קל נלוייבכו כשתיא קא כפק אמר רב
חמרא טרו מותר אמר התיא מדבר ליה לחמריה והדר אחי' ועוד מההיא רבתיא
דאשתכח בימי דמי דהו' בקיטא אופי' בידיה אמר רבא חמר' טרו אימ' מנבה דחברת'
סקלתא ואע"ב דליכא השתיא אופיא על גבה אימ' אתרמוי' אתרמוי' ליה ואומר כי מכל
זה יש ראיה הוואל ולא ראו השוטה בבית שהיה בו היין אלא בחצר כי היין מותר' נעוד
אומר כי אפי' ראוהו שזה השוטה נבע טיין שהיין מותר' בשתייה מאחר שאינו כן דעת
שמשן דומה כל זה ואומר שהיין אסור בשתינו ואין ראיה מההוא דישאל וגוי כי לשם
הוא הטעם כמו שאומרת בגמרא שמתיר' הבו' שמא יוכי' ישראל מינוי ויראהו נובע
טיין אבל הכא אנו מתירא משו' אדם ומההי' דרבית' דאשתכח וכו' אין ראיה כי התם

אין שור שמוט לכפוך אכל הבא שור שמוט לפיכך ואכו רואים היון שונא ועוד שזה
השטה אינו מתירא משום אדם ואין אומרים על זה כתפם כנכב שאפילו בשני הכעלי
היה עושה אכל יש האיה לאשור מה שהיא האומרו במס' פ"ו (דף ע) בולגת שכתבם
לשור זכולי לכורך אסור בשתייה דלא ברע מקטן בן וימו שהוא אומר היון בשתייה
לדבריו מני שפומך כרב דאמר תיכוכ בן וימו עשה יין כסך זכולי כמו שכתב בכתבך

תשובה

חמרא שרי וראויה כרוה לדבר עובדא דההיא רביתה אכל
לא מעשינן של מתיר לפי שכראה שהוא באל לדמות דכי הויב דהתם
תלינן דהתם דאימא מבנה דחביתא שקלתא הבא כמו תלינן אומר לא ככנס ולדבריו
יפה אומר החולק דאדרבה דמי לכולשת דכי הויב דהתם מהמוריון וחויטיון שמה
ככנסו מפני שדרכן ככך אף כאן היה ראוי לחוש ביון שזה דרבו מחמת שטותו שכתבם
ככל בית רבית שהוא מוכא פתוח ומחפש בבתים ואין לומר בזה שהיה מתירא שמה
יהא כתפם כנכב ולפיכך היה ראוי לחוש לדברי הפוסקים דתיכוכ בן וימו עשה יין
כסך אכל מה שאני סומך עליו להתיר היין הזה אפילו בשתייה היינו טעמא משום
דכל שאינו יודע בעיב כיוסך תולין בכל מה שאפשר ואומרים שלא נגע סךך כתב רמ"י
אל בההיא עובד דרביתא והווקא רביתא שאינה יודעת בעיב כיוסך דלא מסרה כפא
למגע אכל גדולה מכי חזיב אופיא לא תלינן לקולא ע"כ אלתא בכל מו שאינו יודע
בעיב כיוסך תולין בכל מה שאפשר והבא כמו שוטה זה אינו יודע בעיב כיוסך לפיכך
אפילו ראינו שכתבם בבית יש לתלות ולומר שמה זרק כלום בשטותו בקנה ומתוך כך
כתבדכ ונא היין דהא ההוא עובדא מוכח שכל כיונא בזה תולין בכל מה שאפשר

סח עור כתבת

ועד היה מעשה ככאן שכערה אחת היתה משרתת בני
ככבד אחד וכא שמעון בנו ושכב עמה וכתעברה ממנו
ואחר כן עם לה בית וכלים והיה יונא וככנס בביתה כאדם הנכנס בבית פלגשו וילדה
ממנו בן וינקתו קרוב לפערים חדש וככל זה הזמן היה יונא וככנס שמעון בביתה
כאדם הנכנס בבית פלגשו אחר זה הזמן כתפיוסה להכשא לאחר ויש מחלוקת בדבר
בין ראובן ויהודה אם נרובה להמתין אם לאו שראובן אומר אינה נרובה להמתין ב'
חדשים שיש לה דין מוכה ואיננה או מפתה והלכה כרבינו יוסי דאמר דאין נרובות
להמתין יהודה אומר שנרובה להמתין ב' חדשים מאחר שהיתה פלגשו כי מה
שאומר ר' יוסי דאיננה ומפתה ומוכה אינה נרובה להמתין הטעם הוא כמו שאומר
בגמרא בפ' ארבעה אחים על ההוא בריתא דתבוא אכוסה ומפתה נרובות להמתין
וכו' אמר רבא מאי טעמא דר' יוסי אשה מוכה מתהפכ' ומוכה ולפלגש זאת אין לומר
מתהפכת מאחר שהיתה פלגשו והיה לה משמש בן והוא רוצה להתעבר ממנו א"כ
למה תתפך ועל כן נרובה להמתין והראיה כי מאחר שאין בה טעם מתהפכת שנרוב'
להמתין ב' חדשים מההוא דכתב רב אלפסו בפרק ד' אחים כמו שכתבך :

א תשובה

צדקו דכרו יהודה שנרופה להמתין ג' חדשים דכיון שהיתה מוחזקת בפלגשו לא מקריא אשה מוכה שהרי הפלגש המיוחד לאיש אחד אינה בקראת מוכה שהרי מותרת היא והאבות היו כוהנים בה כמו שאמרו בפרק כהן גדול (דף כ"א) מאי כשום ופלגשום אמר רבי יהודה כשום כבתובה וקדושין ופלגשום בלא כתובה וקדושין ואע"פ שיש שם גרסא אחרת זאת היא ברוב הכוססאין ומעתה כיון שהיא עומדה עמו בהיתר מגדלת את בנו וכוהב בה מכה פלגש לא מקריא מוכה כי היכי דמיא מתהפכת וכדכרי ראוהו:

ס"ט עוד בהבנת

ועוד יש כאן מחלוקת על ענין הכניא אם יכולין לבטלן לכתמלה בקדירה של גוי וכן שראובן אומר שמות לבטלן לכתמלה בקדירתו של גוי כי סתם קדרות אינם בני יומם ושמשן אומר שאסור לבטלן לכתמלה בקדירה של גוי וכן כתב בספר מנות גדול במנות לא תעשה (בסיומן ק"מ) אע"פ שלא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא ואסור חכמים אל קדירה שאינה בת יומה כד' לכתמלה אבל כד' יעבד אפילו בשל בה מותר דהא כותן טעם לפגם מותר הבה התבאר אסור להתבטל בה לכתמלה:

א תשובה

הדבר פשוט כדכרי שמעון שאוסר לכתמלה לבטל שום דבר בכלי שאינו בן יומו דהא אמרו בסוף ע"ז (דף ע"ה) וכולם כשנסתמש בהן עד שלא הנשלו ועד שלא לכן תמי תדא אסור ותי אודך מותר הא כמאן דאמר כותן טעם לכנס אסור הא כמאן דאמר כותן טעם לפגם מותר וזה ברשאי דכריותא דכולן כנסתמש בהן וכולי קתני דהלוקח כלי תשמיש מן הגויים אם שדרכו להנשול ינעל ואם שדרכו ללכן כאור ולכן כאור וכדאיתא התם אלמא אפילו למאן דאמר כותן טעם לפגם מותר דווקא כד' יעבד הוא דשרי אבל לכתמלה לא ועוד ראיה מדאמרינן בפרק כל הבשר (דף ק"א) ההיא פבכא דהוה בי רבי אמי וכולי ואמלח בה בשרא ותרכא ואי איתא שמונת לבטל לכתמלה בכלי אסור שאינו בן יומו למה ליה למתברא לשהויי עד למחר אלא ודאי לכתמלה אסור וזה ברור וכן הדבר פשוט שאין להקל יותר בבגדים מפני שקליפתן עליהם דהא אמרינן בפרק גיד הנשה (דף כ"ח) דבנות אפרוח שאלקה עם בגדים טהורו אסורו וזה פשוט ולא היה כרוי לכתב

ע שאלת

הרי שהגוסם כותבים לתוך עבוד של עורות חומץ בשעה שנכבשים אותם כבש שמור והחומץ שלהם אסור בהכאה המכעלים הכעשים מאותם עורות אם מותר להשתמש בהם לאו אם כאמר שאע"פ שהחומץ כבר כתיבש והלך לאכוד בשעה שמתמש מן המכעלים הרי הנכבש הכעשה בסיוע החומץ במקומו עומד ולא בטל כהיה דאמרינן בגד שנכבש בקליפות ערלה הרי זה ידלק ולפיכך אסור להשתמש במכעלים או אם כאמר שמה שאנו אומרים כן דווקא כשהדבר הנכבש עיקר הדבר הוא העיני האסור בהכאה שאז הנכבש הנמשך ממנה כבר הוא כשינו ואינו מתבטל וכבר הוא כהכה ממראהו אבל הכא לא מן השם הוא זה לפי שהחומץ

אינו

אינו עיקר הדבר הנכבד אלא שהוא מכין השור לקבל נכבד העצמים ושאר הדברים
המשמורים שמהם נמשך הנכבד הכובד ואפילו אם נאמר שהוא משיע העצמים ושאר
הדברים הנכבדים המשמורים נכבד אפילו הכי מאחר שעיקר המרות אינו נמשך
מתנו לפי שהוא נכבד בלעדיום לא היה משמור והן בלעדיו היו משמורין ואפילו אם
נאמר שהוא משיע קנת ומתקן נכבד הרי כחו מתמטל בזה שאר דברים הנכבדים
מוותר ואם מטעם זה או מאי זה טעם אחר כתפסט המכהב להתיר:

א השובה ראו לברר ראשונה אי חזותא כ"הג מלתא הוא או לאו מלתא הוא
כלל ואם תימא לומר דמלתא הוא נריך לברר אם הוא כאלו כתערב
סם גופו של איסור שאין להתיר הנכבד שנכבד בדבר המותר וכדבר האסור מטעם זה
וזה גורם וכמו שיתבאר לפיכך או שנאמר שאינו כאלו גוף האסור משרב בו אלא
ברמא בעלמא הוא ולפיכך בנד שקלט נכבד כסמכין של איסור ושל היתר יש לדון
ולתהירו מטעם זה וזה גורם ונתלה יש לרין ולומר בחזותא דנכבד כדדון שלפניו
דלאו מלתא הוא מדגרמין כפרק הגזול קמ' כבכא קמא (דף קא) איכש' להו יש
בכח סמכי על גבי הכמר או אין וכו' ומוקמי' כשיין' כגו' דבול כמר וסמכים דמד
ונכבד להסור כמר בהכך סמכים וקא מהדר ליה להסור כמר יש בכח סמכים על גבי
כמר וקא מהדר סמכים או דלמא אין בכח סמכים על גבי כמר וכמר מהדר ליה סמכי'
לא מהדר ליה ולא אפשטיא בעיין' וכיון דלא אפשטיא לעיין סתם יוכן שאינו אלא
מדרכבן כקוטיבן לקולא דאין בכח סמכים על גבי דבר הנכבד דחזותא לאו מילתא
היא ולא מיתער' ולא מניית אמרת דהאי דיכא לא סייק אלא בגזול וכגול דמוכא
הוא אבל באיסורי הכאה אסר רחמנא והא קא מתהמי' דליתא דהא אמרין התם
ג ת"ס בנד שנכבד בקלפי ערלה ידלק ס"מ חזותא מלתא הוא ודמיכן' אמר רבה הא
הכאה הכראית לשמים אסרה תורה כדתנא ערלים לא יאכל אין לי אלא איסור אכילה
ד מוכן שלא יהיה בו' ולא יכבד בו ולא ידלוק בו את הכר ת"ל וערלת' ערלתו את פרו
ערלים לרבות את כולן' אלמא טעמא דגלי קרא דהא נכבדותיה דלקט הכר מקראי
איתו ולאו ככלל הכאה נוכח כדמוכ' כפ' האיש מקד' (דף כז) או משער גמר או מפרושן
של ראשוכי דאמרי' התם ונריב' דאי אשמוע' לא והכא משו' דאית ליה הכאה אבל לא
ונכבד דלית ליה הכאה אומא לא נריב' וכו' ובריות' כמו הכי מוכחא דקתבו וערלתם את
ערלתו את פרו ערלי' לרבו' את כולן אמא אי אמרו' חזותא לאו מלתא היא לעיין גזול
וכגול לעיין ערלה כמו אמרין הכי אם לא דגלי קרא' ו' ולפיכך יש לרין ולומר דלגבי
עבודה זרה דלא גלי כקוטיבן באיסורי מהם מדרכבן דחזותא לאו מלתא הוא' וכו'
תימא אררבה כיון דגלי קרא כמד מאסורי הכאה דהיינו ערלה דחזותא מלתא היא
והוא הדין לכל איסורי הכאה' ליתא דהא מנייתין בהיה סוגיא כתר הכי
למפסע דחזותא מלתא היא ת"ס בנד שנכבד בקלפי שבי' ידלק ואנסריב' לדחוי סני
התם דאמ' קרא תהיה בהויתא תהא ואי איתא דכיון דגלי קרא כמד מאיסורי הכאה
דחזותא

דחוקתא מלתא היא הוא הדין לטובו מאי קא מויתו ת' ט' מנד טבש בקלימי טבש'
 אחאוי אובטריכא לדחוי סבי התם דאמר קרא תהיה למוא ליה דכוין דגלי רחמנא
 צבי ערלה דחוקתא מלתא היא הוא הדין לכל אובטרי הכאה אבל לגבי גוול וזבל
 חוקתא לאו מילתא היא אלא על כרחיך סטורא ליה לתלמודא דאי בגוול וזבל חוקתא
 לאו מילתא הוא באיטורי הכאה כמו לאו מילתא היא אלא היכא דגלי ביה קרא
 דחידוש הוא והיכא דלא גלי לא צלי הולסך מאהר שבימי הראשונים אל בעינא דבש
 לגבי גוול וזבל לא אפטיטא קמיטין מוכה לקולא באיטורי ע' טל דכרתיס מין דלא
 גלי קרא באיטורי ע' דחוקתא מלתא היא אלא שאני מסתפק על דברי האחרונים
 אל שאמרו דבשין אפטיטא מדגרסינן בתר הכי רבא רמו תקן בגד טבש בקלימי
 ערלה ודלק אלמא חוקתא מלתא היא ורמונה רכושית דס סככלעה בבית הבית טמא
 זאמריה צבי טהור ולא פלוגי הא בכלי דמשקרא וזה בכלים דאמו לכסוף סככלעה
 בכסות אס מתכבתת הכסות וינא ממנה רבשות דס טמא זאס לאו טהור ומשנינן
 אמר רב כהנא מקולי רבשות שאבו כאן בדם תבוסה דרסין וכדאי רבא דסרין הכי
 סטורא ליה דבגד טבש בקלימי ערלה ודלק לאו מדרשא דערליס אימי דאי הכי מאי
 בורכא אלא ודאי סטורא ליה דחוקתא מילתא היא ואפטיטא בשין וכיון טכין יש
 לאבור כדון סלפסימו טמא תאמר כדון דידן וט' לו נד היתר לפי שאין החומץ כלכד
 גורם לנכש טיהא אלא העפנים ושאר הדברים המשקורים גורמים צ' דהיה ליה זס
 וזה גורם וארי לית דודאי כי טריפן זה זה גורם היינו כשאין סס צ' וטל אסור
 שאין האסור אלא גורם כלכד אבל כל שפתעב סס גופו אי אפשר להתירו מטעם זה
 וזה גורם שהרי סבינו אלו אסורי בכל סהן ואין תערובות מות' מטע' זה זה גורם
 גלא הקורא זה זה גור' אלא כגון תבור שהביקוהו בקלימי ער' שאין
 צוף האסור כפת וזו ע' תחתיה זרקות שאין צוף האסור בירקות
 ז' שאור של חולין וסל תרומה כמו אף על פי שנוף השאור כעיס' גופו
 של האסור' כבר כתבטל במאתי שאין כאן לא החמוץ הבא בגרמתו
 של אסור אבל להתיר תערוב' בוף כל שלא כתבטל מטעם זה וזה
 צורם ח' והכא אי אמרינן חוקתא מילתא היא הרי הוא כאלו בוף
 האסור סס טמא תאמר לא כי אלא כהי דחוקתא מלתא היא אין
 צוף האיכור סס אלא חוקתא היא שגאה בגרמתו של איכור וכל
 שלא טבא על ידי סבי גורמי' טריא ליתא דאי הכי מאי פריך הבא
 גודס הנכלע בכסות אחאי לא מטמא באהל הא אע"ב דחוקתא מילתא היא אף סס
 רבשות דס ממס טתמא' לא ודאי אי אמרינן חוקת' מילתא היא כגוף האסור משנינן
 ליה ואין לתורה כסוי גורמים וכיון דרבא סטורה ליה הפי דהתם רבא ברסין וכמו
 טכתב הר"ס כ'א זכרנו לכרכה במדושע אית לן למקטע הכי' ו' ונ'
 רואה דרך לרמות זה אלא שבאמר דרבא דרמי הווא הברית' לאו משום דסבי'
 ליה דחוקתא מילתא היא אלא אדרכא כש לאוכוחי דמאי דתמי בגד טבש בקלימי
 ערלה

דין זה וזה גור'
 בפסחי' פריך כל
 טעה דף ס'
 דין זה בעל' כר'
 כל הגלמים דף
 תת

ט

9

ערלה ידלק לאו משום חזותא מלתא היא אלא משום דגלי רחמנא ערלים ונחפי אתי
 ספיר טפי אי ברסוכי הכא ולעיל מוכח בסמוך בתריוויהו רבה אזי רכא שלא כדברי
 הרשב"א ז"ל דוק ותשכח וכל זה דומק אלא שמנאתי סעד לדברי הראשונים ז"ל
 לקיומן שאמרו דבעין לא אפשיטא ממוקום אחר דבר סיני כפרק האשה (דף סב)
 שהיא עושה נרכיה תני התם חרסין שבלע משקין טמאין וכולי אמר ריש לקיש לא
 סני אלא משקין קלין וכולי ור' יוחנן אמר אחד משקין טמאין ואחד משקין קלין
 והתם איתביה רבי יוחנן לריש לקיש מהא דרביעית דם שכלע בכפות אם מתכבסת
 וונתא ממכה רביעית דם טמאה ואם לאו טהורה ודחינן לה אליבא דריש לקיש בדם
 תבוסה דרכנן אלמא רבי יוחנן ברביע' דם מן המת ממש מוקי לה ועל כרחין סבור
 ליה לר' יוחנן דחזות' לאו מלתא היא ובין דק"ל כרבי יוחנן לגבי ר"ל משמע דקיימין
 לה הכי וכן כתבה הרמ"ב ז"ל בהלכו טומאת מת דרביעית דם מן המת ממש וזהו
 מכריע למקטע מבעין דחזותא לאו מלתא היא דהויא דרכא אפשר לדמותה כמו
 שכתבתי כללו של דבר הראשונים ז"ל לא רצו להכריע כלל ואמרו דבעין לא
 אפשיטא אלא שעדין לא כתברו ויפה דברי הרמ"ב ז"ל שכתבה להיא דרביעית דם
 בדם המת ממש וכפרק ד' מהלכות גולה כתב בעין דשכח סמני' כאלו לא אפשיטא
 ואף אם כתבה בעי' זה מאד וכבר השיב עליו הרא"ב ז"ל ובעיקר פסקו בעיני אלא
 שדעתו רחבה מדעתנו מ' מ' בן שתאמר דבעין אפשיטא מסוגיא דפ' האשה שהיא
 עושה נרכיה דמאי דדחינן לה בדם תבוסה דחיה בעלמא היא לאוקומה כר"ל או
 שתאמר דבעין לא אפשיטא כדברי הראשונים ז"ל לבעין איסורי הכאה של דבריהם
 איבא למקטע לקולא דחזותא לאו מלתא היא אלא באותן איסורי הכאה בלבד דב
 כהו קרא דהיינו ערלה ושביעית אבל בעל דלא גלי לא גלי אלא שיש להחמיר עוד ולומ'
 דכיון דאמרינן התם בפרק הגוול (דף קא) גבי שביעית שאכי התם דאמר קרא
 תהיה בהוייתה תהא דא' עב דהאי תהיה מנטרין לן כמו לומר שאינה ונא לחולי'
 כדאיתא בפ' האיש מקדש (דף נו) ונשאר דוכתי ואפילו הכי דרשו ביה כמו הא בעל
 כיון דכתיב בה וזו חרם במהו אע"ג דמנטרין לן לכל שאת מה' ממנו הרי הוא כמותו
 דהסינן ביה כמו הא ונא עפי שאין הדבר מראין בן אפס' שכדחוק עמנו כזה כדו שלא
 להקל יותר באיסור הכאה של ע' מערלה ושביעית ונא עב כיון דקיימין מבעין
 לבעין איסורי הכאה של דבריהם דחזותא לא מלתא היא אפילו תאמר שהחמיר
 הכתוב בעל בערלה ושביעית אפילו הכי אין גוף האסור שם כיון דחזותא לאו מלתא
 היא אלא גרמת הכאה הוא שאמר הכתוב וכלל שהכאה באה על ידי שני גורמים
 ככדון שלפנינו יש להתירו מטעם זה וזה גורם שמה תאמר לא בני
 משום דפרק כל שעה (דף כו) אמרינן דיש שכת עגים בפת והיינו לומר שכיון
 ששכת העגים כבר לו אין להתירו מטעם זה וזה גורם אלמא כל כה' כאלו גוף
 האסור מתערב בו חשבינן ליה ומסתברא ודאי דכי הוסי' דאמרינן דשכת עגים בפת
 הכי כמו יש שכת סמנין כבגד שהדעת כותבת כן ועוד למדתי זה מדגרסוכי ברושלימי
 דמסכת

דמספת ערלה אחד רבני אבא בר מנחם הניו' ערלה בטלה ברוב מתנות' פלוג על אבא
 בר מנחם תבטול שבטלו בקליפו ערלה ודלק פתח להקדרה בקדרות כדא' לי דמסופא
 הוא דפרכינן עליה דרבני אבא בר מנחם דקתבו סופא דההיא כפר' ג' דערלה כמערב
 באחרים ועלו באחד ומאתים ופתח לה קדרה בקדרות כלומר דכתערב באחרים
 הקדרה קאי וטעמא מנא דיש טבח עבדי בקדרה כדמסקינן כפרק כל טעיה כוסו'
 ונלחיות חסירו משום דגם טבח עבדי כפת ומדפרטה מההיא ולא פרכיה מדתנן
 לעיל מינה דהוה טיך שפיר טבי דרבי אבא גבו נכבד אמרה למילתיה כדאיתא התם
 דוק ותשכח משמע ודאי דלא מני למפרכה מההיא דההיא משום דיש טבח סמיכון
 בבגד ולא מוקמי הכיית ערלה כלחוד וכדמסני' לי' תפתח קדר' בקדרו' וכיון שהדכרו'
 כראון דאכיו' תמנא לומ' דחנותא לאו מלת' הוא אפי' הכי באסורי הכאה שהייתה שלהן
 אוסרת אמרינן דיש טבח סמיכון בבגד וש' להמור ולומ' דכל כהאי גוונא כאלו כתערב
 א' וס' גוף האסור הוא שאין להיתר מטעם זה וזה גורם ליתיה דבי אמרינן וש' טבח
 עבדי כפת היינו לומר דבין טבח עבדי ככר כפת טבח על ידי גורם אסור לכדו אין
 להתיר הפת מטעם זה וזה דגורם של אסור ככר וגורם של היתר אינו ככר אלא
 שאסור והיתר נכטרעו לאותו טבח סמיכו' סמיכר בעור מסתברא דשרי דהא תלמוד
 טכאם שטבח עבדי כפת כך טבח שאור כעש' דטבי טבי טעמ' מחנותא דחנות' מקלינן
 כ' וטרינן אי מלתא היא אי לאו מלתא היא' וטעמא ודאי מלתא היא ואפילו הכי אמרי
 כשאור של חגיגין ותרומה שכתלו לתוך העסה ולא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ
 וכנטרעו ומיזנו דלמאן דאמ' זה וזה גורם מותר שרי אלא כל שאין ממנו של אסור שם
 כשאור שכתבטל אלא טכא' טעמו אע"פ שכתו ככר כעש' כיון שאותה טבח בא עליה
 משני גורמי שרי והכא כמו דכות' ושד' מלתיה שם ברוש' כפ' ג' דערלה בלשון הוה
 גבו נכבד של אסור שכתער' בשל היתר מאי דקין אס' יש בו כדי לכבוע את רואה הית'
 כמו שאזכ' והאסור שבו כדי לאסור אס' אין בו כדי לכבוע את רואה הית' כמו שאינו
 והאסור אין בו כדי לאסור עב' אלא שלא כתברד אבמיכון בסמיכון או אחי נכבוע
 כמו נכבוע כלחוד' מכל אלו הטעמים יש להתיר דקון שלפנינו ולא שהייתי מתיר
 אותו כתחלה שמתוך שאנו מדמין בדברים שמוקים כאלה לא נעשה מעשה אלא
 סבדאין הם הדברים לצורך עליהם כמה שפשוט מנהגו להיתר שכבר אמרו בירושלמי
 הלכה שהיא רופפת בודק' נא וראה היאך הנכבד נוהגים ופסוק' כן וכבמרא דילן כמו
 אמרינן כמו כפ' הקומץ רבה (דף לב) א"ל אבוי לרב יוסף זאת לא תסברא דכי אמר
 רב מרומח והא רב אית ליה מכהנא והאידידנא כהוב' עמ' בפתמות וכוליה :

עא שאלתכם האכלים הניעתינו על דבר יהודי אחד שהיה שמו מיימון מלאקי
 שהיה כסופה כנערה זה כמה שנים ומעולם לא נראה איש
 מכל האנשי' אשר הלכו כספיק' ההיא כי אס' מפי אנשי' פומרי' פברו דרך שם זמן מועט
 אחרי הרע' ההוא והכירו הלקי הספיכה מוטלים בים ומנינו' רשומים בחותם רב
 החובל ודמיה לשבורה והאנשים היורדים בה לנטבעים ועתה מקרוב בא כנערו אחד
 יק 18 א i ואמר

ואמר תשובה לפי תומו כי הוא היה חסיד מיומן מלאקו והסירו על שפת הסודות
 והסירו בפרקם כמו עם חוטמו וגם סימן שהיה כראשו וסימן אחר מובהק
 היה צורוע וזאלוהו כמה ימים יש תומן הטביעה עד זמן שראה והסוב כמו
 שש שבוטת עוד בשאל אם ידע הזמן זהו הנובע בשפה אחר מדבר זה שאל לנפשה
 המגלה שהיה סימן למקום ההוא ואמר לו כמו ששה ימים ואתם נסתפקתם בדקוזה
 מהטעמים שכתבתם בשאלתכם:

ראוי חסדר לפיכך הדברים שראוי לשאת ולתת גם תמצא תשובה כזאת

בהן על סדרן ובתוך דברו אבאר מה ש למעלה סימן ב דף יח
 נסתפקתם ראשונה נדק לכאר אי בעינן בדון זה

סימני העד מת וקברתו וכבר ידעתם שדעת הרב אלפסי והרמבם אל דער אחר
 במלחמה ובמים דבעינן מת וקברתו ואבאר לכם טעמו הוא אל סובר דכיון דבעינן
 דאיבעיא לן בפרק האשה שלום (דף קטו) בעד אחד במלחמה לא אפשר לא
 מההוא עובדא דדגלת דבפרק האשה בתרא (דף קכא) דמשמע בתם כהדיא
 דבמים עד אחר כאמן ומים במלחמה דמי כדאיתא בפרק האשה שלום (דף קטו)
 הולכך כיון דלא אפשר לא מההוא סובר הרב אל דווקא כי ההוא עובדא דלכא
 למיור דאמר בדדמי דהא אשקינן אנשרא דשכינתא וכדאיתא התם ודכוותס
 במיבעד אחד במלחמה דווקא כאומר מת וקברתו וכן הוא דעת הרמבם אל בפרק
 אחרון מהלכות גרוסין דסבורא להו דכי הוסי דכאשה ענמה חיוסין דלמא אמרס
 בדדמי כל הובא דאיכא למוחס כדאיתא בפרק האשה שלום (דף קוד) הכי כמו
 בעד אחד ועובדא דכרקוס בני מוכח דבעד אחד בינלמיה בעינן וקברתו דאמר

בתם שמת וקברתו וכבר ידעתם שיש חולקים עליהם וסבורים דעד אחד במלחמה

אף על גב דלא אמר וקברתו כאמן ועמיהו מסו דבעינן בעד אחד במלחמה ליתא
 משום דהויסין דעד לימא בדדמי אלא משום דמסקא לן אי טעמא דעד אחד מסו
 דהוא דווקא ומכסתא אבל בדדמי לא חיוסין דלאו משום הכי מסקא לן הולכך כיון
 דחיוסין בעובדא דדגלא דעד אחד מהימן אלמא טעמא דעד אחד לאו משום דהוא
 גובה דווקא דהא כמים לא דווקא דמים במלחמה דמי אלא עב טעמא דעד אחד
 משום דמהימן הוא וכיון דמהימן אפילו כי לא אמר קברתו בני דלא חיוסין דאמר
 בדדמי זהו טעמן של בעלי סברא זו וכדאי שדברי ככוכים הם וקרובים אל הדעת
 אבל מאמר שהרב אלפסי אל והרמבם אל הסכימו דכל במלחמה ודכוותה חיוסין אפילו
 לעד אחד בדדמי מייקל את ראשו להקל באסור אשת איש ככגדס הילכך ודאי לעבון
 מעשה בעינן סימני מת וקברתו ואף על פי כן כדון זה קרוב הדבר לומר שדברי

גו זה הרי הם מושלים כאלו אמר מת וקברתו דודאי לא בעינן דלמא דווקא
 קברתו ממש אלא כל שהוא אמר דברים שאין לתלותן שיאמר איתן בדדמי כההוא
 סני דהא בעובדא דדגלת לא אמר קברתו ואפי הכי אסבה לדכותהו דכמת בלמוד

הוא

הוא דמשיבין דאמר בדדמוי אכל גוי זה שאמר עראה אותו מתעל שפת הים ושאל
לנוסע המגדל כמה יש שהגיע לביבסה ואמר לו כמו שעה גמיה כל כהאי גוויא ודאי לא
משמע דלויבא למותא דאמר בדדמוי ומה שנסתפקתם דלמא כגאמר מהוין
ד ער אחר הויבא דלמ' דטבעודאי כגון דשהה עליה כדו סתגא כפשו דכיון דכפי האי
גויבא אם כשאת לא תגא כי אתא גוי מלת טראהו מת פתם שרוין לה אפילו לכתמלה
אכל הכא שלא העד מעולם דטבע ולא טראו הספיק שאכלה כבי האי גויבא כותמים
עליו חומרו חיים וכדאותא בפרק כל הגט (דף כח) ואם בשאת תגא מאן למא
לן שלא ינטרך לחוש שלא להטירו לכתמלה כיון דכפהאי גויבא היא לא דייקא וסדהא
כמו עבוד לאסהודי בדדמוי זהו מה שמשמעטם ואין בו מקו' לחוש חן מכבודכם דהא
בעד אחר בתלמיה לויבא לחומר הכי וכמו שכתבתם והרו הרמב"ן פשט לכשון דער
אחד בתלמיה מדאמרוין בפרק האשה בתרא (דף קכב) בההוא גוי דאמר חבל
על שנים כמו אדם שהיו מלהכים לכרכוס בותר ומתו וקברתו' דשעת מלמיה וחורפן
היתה ומת פתם בתלמיה משמע וכל שכן באשים כבי אדם כאחד דודאי בתלמיה
משמע ואפילו הכי היתרו כמותין וכהא דדאי אין לבא עליו מן הטעם שכתבתם
ולפיכך קרוכ הדבר שסמפיק עדות גוי זה כאלו אמר מתו וקברתו אלא שאין להטיר
האשה מן המסעו שאסדר לפיכס . חדא מדאמרוין בגמרא בפרק האשה בתרא
(דף קכא) גבי מיה ואמר דכי אסקוהו חויה בשעתיה אכל אי אשתיה מתפח תפח
משמ' כהדאי דדוק כי חויה בשעתיה הא לאו הכי חיישינן ומה שאמרתם כי הרמ"ם
זל כתב ואם שיהי סבבה אחר שהושלך מן הים כד' שעות' דעו שנסתא משוכנת
כודמכה לכך וכך הוא כסחת האמוניות אחר שהושלך מן הים שעות וכד' שיש סס
בספרכם טעות סופר הוא ולפיכך כתב הר"ז זל שעות דכיון דאמרוין בגמרא והם
דכי אסקוהו חויה בשעתיה דקדק הרב זל דדוק' כסראוהו באותה שעה בעמ' אכל
כל שעה שם ער שעה שנייה דהיינו שעות חיישינן ולא שרוין לה ומה שתהתם על
מה שכתב וכתב דמשמע דדווקא כתב ובגמרא לא משמע הכי ופה דקדקתם
וכבר הקשה עליו הרשב"א זל מזה כמדושו . ואפשר שהרב זל תפס לו הלשו' האמו'
בגמרא דאמרוין אכל אשתיה מתפח תפח כלומר דודאי תפח ואף לזה כיון הרמ"ם
זל לומר דכיון ששהה שעות ודאי כתב ולפיכך כדדון זה כיון שזה העד לא העד
דחויה בשעתיה אין להטיר אשה זו שאף על פי שחלקו קצת מפרטוי' בהא דתב' ואין
מעדי' אלא עד שלשה ימים כסתמא מלי' דייביה שבתוספות כתבו כלשון הזה ויכול
לאמת דהויבא דאין ידוע מתי כהרג אין לתלותו אלא בתוך ג' יומי' מסתברא לי שאין
ענין לכדון זה דע"מ לשע' ג' יומי' דמסתמא אי לאחר ג' יומי' היה כבר לשון ויותר
קרוכ לתלותו בתוך ג' מלאחר ג' אכל כגפ' לו לים שאין טערו אלא שעה אחת בלבד
מן הסתם אין לתלו' ולומר שתוך אותה שעה שכלט ראהו שותר מניו ששהה יותר
משעה אחת' ועוד שכתוספות לא אמרו הדבר אלא באפשר וכבר ספק עליו הם
הרשב"א זל . ועוד שאפילו כקל ולומר דתלו' לקולא ואותי בשעת' חויה עדן אין

לחתי אשה זו שהרז גוי זה חת' שצופה המגדל הגדול לנו כי כמו ששם ומי' עברו מפלטות
המים ומה ששבתתם לומר שאולי אין לחוש לדברי הצופה הזה דגוי אויגן בן עדות
כלל לא לאסור ולתלתיה ואפי' כמלת' אלא באותה שמו חכמים לבדו כדאיתא בפרק
הבבול (דף קיד) ארבו מש' לפי תומ' כשר לא לערו אשה בלבד וכי לא דברוכ' ואי' כזה
מקום לשפק כלל דלא מוכשף הכא דאין גוי זה מכחשו לצופ' המגדל אלא אפילו היה
מכחשו ואומר שלשתר פלטו שום אבתי לא תבשא דהוה לי' באותה ששכיבו אשה אומר'
מת ואשה אומר' לא מת הרי זה לא תבשא ולפיכך כשחזרתי על כל נדדתי אשה זו עדין
לא מחאתי לה כד היתר :

עב כתבת

השער הזאת כולה מוקפת חומה גבוהה כדלקים וברוח ודלתותיה
כפעלות כלילה כעת מלחמה ועת שלום וחרון עמוק כמו חמש
אמות ברומח ארבע מולק חני העדר מראשה לסופה אמנם הכל תוך ההיקף ושברו'
בגשרי של עץ מחני העדר למחמה ורוב המבואות מקורו אמנם מבני סבו דרו היהודים
כולם אויגן מקורה אך ראשו האחד כלה עד לחומה בדרך עקום וראשו האחד כלה
לחרון בדרך עקום גם כן ושברו המכוני בלחי וקורה והמיו מקנתם כלה מתוך חץ
לקורה וחון ללחי גם שכי מבואות קטנים פתוחי' למבוי זה הכוזב ובאותם כמו ד'
בתים ושפתו כהם עם המבוי הגדול ועשו לכל אחד להו וקורה ועוד כפפת בית אחד
מנד אחר של מבוי תקרה ומשיכה וכתלו כפרץ ופתח למכוני כמו חמש אמות או שש
וכתל צפוני ודרווי קיימו' ורובו של מערב וכפרתו עוברו' רבו' דרך קפנדריה וגם
כן הוא קרו' לחומה ומטילין ספק על המבוי הזה מנד הכשרו ומנד פרנתו :

א תשובה

לא יפה עזיתם כשהצרתם את המכוני בלחי וקורה בלבד שאף על פי
ששרכת דין רשות היחיד עליה כיון שיש לה חומה ודלתותיה כפעלות
כלילה אעפ"כ כיון שלא הוכשר כל המכוני כמא' משני ראשו פתוח למקום האבו' לו
והיה ליה כהגוף דאחריון בכ"ק דערובין (דף יא) דמכוני המכולס שיש בקע' מכאן
ובקע' מכאן עשוי' נורת פתח מכאן ולחי וקורה מכאן ולפיכך להבשיר המכוני הגדול
גם כי לא היו פתוחים לו אוהם שני מבואות קטנים שאמרת' היה צריך לעשות נורת
פתח לראשו האחד ולחי או קורה מראשו השני ועבשו שפתחים לתוכו שני מבואות
קטנים צריך עד תקון להבשיר את שני מבואות וגם המכוני הגדול מחמתם והוא
סגור שפתחו כראש כל אחד מן המבואות הקטנים כאותו ראש שאינו פתוח למכוני
הגדול נורת פתח מחוס לקל כירב דאמר דמכוני עקום תורתו כמכולס' ואף על
פי שהי' לו מחזיר ואומר שכוני עקום צריך נורת פתח בעקמומתו ולחי וקורה לכל
אחד משני ראשו כבד חלקו עליו בתוספות והעלו שאין דבריו מחוורים ולפיכך כל
שני נורת פתח כראש המכוני הגדול ולחי או קורה כראשו האחד ונורת פתח גם כן
כראש כל אחד מן המבואות הקטנות אותה ראש שלהם שאין פתוח למכוני הגדול דו
בכ"ף ולעצן אותה פרטה שאמרת' אם יש כיתמיה גדודי דהיינו שפה שהיא מעבדת

את הרבים מלעבו' להדיא איכה נרוכ' תקון כלל דהא ק"ל כרס חפין דאמור דמחז
 סכסרן מזדו בעשר כל טיב למרצה גדודי דהוינו כעין ספה שמעבכת את הרבים
 מלעבור ואם אין טס גדודי כלל הרי כעצית ברסה וזמכנו עקום ולפוכך נרוכ' פרסה
 זו נורת פתח כראשו האחד שאינו פתוח למכוו אס רנוכ' לתקן גם מקום הכתום
 אכפלו או כראשה הסמוך למכוו הגדול אס אינכס רנוס לתקן מקום הכתום

זמורת פתח שאמרתו הוא פתעשו כעין פתי לחיים אחד מכאן ואחד מכאן גובה כל
 אחד עשרה טפחים או יותר ועל גבוה תשמו קפה ואפילו הקפה גבוה מהס הרבה
 כיון שגובה הלחיים עשה הרי זו נורת פתח דהא ק"ל דנורת פתח אפילו קפה מכאן
 דקפה מכאן וקנה על גבוה ואין נרוכוס ליגע עב' דכרוך וזו דעתי שכל מה שפסקת
 בזה יפה דעת ויפה פסקת אבל מתוך סעריבין עלי דכרוך וכי אשא ואתן עורך סהלכ'
 אזכר ויני' מתקדם בהיותו יחד כבי המדר' אחרוך לישא וליתן עמך על כל דבר ודבר

והוא ידך

ראשונה שמה שכתבו בתוספות הגהה
 כסם רי' זל שאס ארס כותן מעות אל תתמה על השאלה הקמרה
 להכריז לאחיות סבר ואמר לו על מכת שלא תלוה כאן כי תוכל לטערה מצדך
 אלא על השבכות כסף וזהו תפמרוס כקרקע ואס וגם תמנ' בתוך התשוב' מקנת
 תפסה יהיו כראותך להתחייב עליהם ככל דבר אס לטון השאלה ותבין דבר מתוך
 פתח פתח לך שאין זה רבות דכוון דאס לא שמה דבר ומתעצב הרבה
 לא יהיו כלס ברשותו להתחייב עליהם או כאן רבית

דהא הכא אס טעה מדעתי אמרו אס פתח פתח לו ואפ"ה אס הותרנו הותרנו לאמנ'
 וליבא רבית פיון דאס לא הוה משנה מדעתי לא הוה כל הפחת ברשותו אלא השכר
 וההפסד לאמצע כדן עסקא דהוה פלגא מלוו ופלגא כקדון אלו דכרוו זל וזו
 כראיה איב' חזיה אותה מכרעה לפי פירוש המבדאים זל דפחתו דקמני ככריותא
 ככריותא אויבו כפחתו דכריותא קמיותא רפחתו דכריותא קמיותא כיון דלאוקמתה

דרבני וזוכן מתוקמה כרבי מאיר וקמי להו ככנוו אס כן אפילו פחתו ככונס פחתו לו
 דברשותיה איתמוסופחתו דכריותא ככריותא דאוקומבא כרבינו הודה דלא קמי להו
 כהאי שכוו הו' ליה האי שכוו ככנוו דכבע דאס פחתו ככונס לא פחתו לו ואין מטיילק
 עליו אלא דידו על התחמוכה זמן הדון לאוקומתא דרבי אלעזר דמוקי להו תרונה
 כר' מאיר דאלו לאכילה הו' שכוו במור וקמי להו אסל לסחורה לא הו' שכוו במור ולא

מפסוד אף שידו על התחמוכה ומעתה לפי זה אין כאן ראיה לנו שמקבל עלי' תאמר'
 כל הקרן שיהא מות' לתת מן הריות למפקיד כלום אלא שהו' זל כקס בריותא ככסע'
 דאס פחתו פחתו לו לגמרו דמאס טעמא דלתקוני שדרתך ולא ל' צותי חייב לגמרי
 ככריות הקרן ולפי זה יפה דן' ועם כל זה מה שאמרת יש לנו גם דמסכת' סוכס'
 דכוון דהאי וזון כרבות וקבל עליו האחריות לכו' לומ' שדעתי לכו' מתבאי הסלוא ולא
 סביק היתרא ואכל איסור כראמרי' כהול' דף ד' גבי ושרא' משומד וכי כוה אמי משוב
 זל דאל' ח' אלו הוה דעתי לשכות או שוכס עביד איסורא דמדאוריות' אס' לו לשנות

לעמוד מלפניו הענין הבית ומקודו ככר התנה עם הכסף דאין לשנות ודין לא
 אחר שהוא ראוי לשנות שלא מדעת בעל הבית שהיה הדין שלו לא אשיל כאומר
 ומקודו לכסף דאם תפסה והיו בדיקות להתקייב עליהם ככל דבר הוא שאין בו משום
 רבות אף על כבוד השכנו הבודא כעשה מדעתו של בעל הבית כיון דאם לא היה משום
 מדעתו לא היה הפחת בהשקטו ומעתה אין לך לומר וללמוד מדבריו שהיא ראוי לשנות
 ולמכור אין לכוונתו שיהיה כדו שהיא הרבות מות' אדרב' השכנו הוא אסור מדאורייתא
 ורבות בזה אינו אלא מדבריהם ואדרבה יש לכוונתו שלא שיהיה ולא עבר על דעתו
 של עשה וכמאן ומשכר שהרבות שלו ואין כאן איסור שמה תאמר מ' בספק
 ההלואה עבר אלמדו דאיתהו הרי הדבר ברור' שאין הלוה עטר משום לא תשימון עליו
 כסף כדאמרין בסוף אוהו נסך (דף ע"ה) מלוה עובר בכלל ליה עובר משום לא
 תשיך ולאחיך לא תשיך ולפני עור לא תתן מכסול' הרי כאן מפרש שאין הלוה עובר
 משום לא תשימון עליו נסך וכן כתבו התוספות בפירוש גרי אוהו נסך (דף ס"ב) גבי
 שהיא דתביא התם רבי בחמיה ורבי אליעזר בן יעקב פוטרין את המלוה ואת הערב
 ממנו שיש בהם קום ועשה ורמב"ם אל בדקדוק גמור כתב בריש פרק המוכר פירות
 עלה דההיא דאמרינן דתשעת כתובה עבד ליה שווא דאמלוה קאוי ולא אלוה שאין
 הלוה עובר בלא תשימון עליו נסך אבל מכל מקום יש לך לומר למה גם כן עבד
 איסורא בשעת הלוואה דקא עבר אלפני עור לא תתן מכסול כמו שהמלוה עובר משו'
 לא תשימון עליו נסך כיון דאמרינן בסוף פרק אוהו נסך דלוה עובר משום לפני עור
 לא תתן מכסול' ועם כל זה אינו רואה שום מנוס לומר שלא עברו מלוה ולוה בשעת
 ההלוואה כיון שהתנו להסכומם ולהלוותם על משכונות כסף וזהו שאפילו תאמר
 שדעתו של לוה היה לשנות מכל מקום כיון שאין זה מפרש כשטר ככר עשו שמה
 מדרכין ואין לומר שדעת מלוה ולוה היה לשנות דאם כן היו מפרשין כך כשטר ששם
 כל זה היה הרינו מותר לדבריו ר' וכמו שכתבתי ועוד שכיון שלא פרשו ככר עשו
 שווא מדבריהם משת' הדבר ברור שהם התנו על רבות דרכין וכמאן לפני זה שהכסף
 מתחייב בקרן ולא ברינו אבל עדין אכתוב אליך נד היתר ברינו על נד מיוחד אחר
 שאמור לישא וליתן על כל דברך' עוד כתבת והאמת שקבלו הסך מיד גוי אחד
 בכלל ראובן עד ולא ראינו בזה נד היתר כל שכתבת בזה ופה אמרת' עוד כתבת
 והנה הורו לו שהוא כשבע לבטל את המנוה ולא יפרע לא את הקרן ולא את הרבות
 ואתה חלקת עליהם לומר שגובה את הקרן משו' לקל כרבין דאמרו גובה את הקרן
 ואינו גובה את הרבות' ע"ב אין ספק שיפה דכת אבל לענין מה שבא בתוך דברך
 בלשון הוה ואם כן כדון שלפניו מהכל ביחד דין הוא שלא יגבה כלום דהוי כמו
 שטר מוקדם' ע"ב בזה אינו מתכן דברך שהיאך הוא כאן הכל ביחד והלא המאה
 וחמש פרחים הקרן הפקדון מבוררים הם ולכאן למגור הבא שמה יגבה מומן ראשון
 ולא ער' אלא אפילו בכלל הקרן והרבות כסף אחד ואינו כוכר וכוכר שיהא שם רבות
 בכלל איכא מאן דאמר דגובה את הקרן ולא גורמין שמה יגבה הרבות כדאמר' שמה

וכן מומן האסון נבו מטריחוב המוקדמין דלא דמי דהתם אי נבו מומן האסון הוא
 הכל אסור שטרף מן הלקוחות שלא בדיון כל המומן אבל באן אפילו זבחה את הרבית
 בקרן שפטר לא עבד איסורא בקרן ולא קנסיון האתרא משום איסורא וכן מה
 שכתבתי שתייב לקיים שבוטחו ולפרוע הקרן וכן אמרת אבל מה שראיתיך בושא ונותן
 לומר שחלה שבוטה בכלל לעבור על המזוה ומשם זה באת לומר בדיון בכלל הקרן
 והרבית יחד חלה שבוטחו אפילו על הרבית אם לעבדן חייב בקרן שבוטה בתבוכת
 אינו עבין לדון שפכוכו ואם לעבדן שיהא חייב לעבור על האיסור כדי לקיים שבוטחו
 כיון שפכוכו לכלל זו לא אמרה אדם מעולם הו' שהכשכש לאכול בכליות האסורות לו
 ואף אם כללם בהיתר שיהא חייב כדי לקיים שבוטחו ולאכלם ואף כאן אף על פי
 שא הרבית מדבריהם אין מחויבים אותו לפרעו שהחכמים העמידו דבריהם במקום
 תורה בשבאל תעשה וכן מה שאמרת דליכא למומר רביון דהותר מקנתו הותר
 כלו כד אמרו בפרק ד' דדור' (דף כה) גבי ראה אובלן תבנים וכו' וכן אמרו
 אלו ואלו מותרים משום דלא שייך לומר הכי אלא הנכא שאינו יודע בשעת הברך
 שאינו בביהם שהיא ההיתר וכו' וכן אמרת ואינו מוסף על הברך דלא אמרו בן אלא
 במשנה דכריו הראשונים אבל במעמיד לא ובצר כתבתו דברושי מברורים שם בפר'
 ארכש כדריש ולא אאריך עמך בזה וען הודת לי זה יומם כי אחרך היא כתבתו
 אריך כל מה שכתבתי כמכתב שיש כאן רבית מדרבנן אבל אבי מספק בזה ממה שכתב
 הלשון בשאלה מהם ספק היתה השאלה דאובן הלוה לשמשן ולגלעתי על פי שטר
 הולאה עד כך מהא וקמא כהני להשכיחם ולהלוותם על משכונות כסף וזהו ולא
 פירשת אם הנפקד מתערב למקנה לשלם ולרכוש או אינו משתער בהם כלל ואם
 משתער בהם הנפקד הדבר ברור שהוא רבית דרבנן ועל זה כתבתי כל מה שכתבתי
 במכתב שיהיה כן אבל אם כל הרווח לבעל הפקדון אף על פי שכל אחריות הקרן על
 הנפקד הורו חכמים שהוא מותר דכהאי גוונא לא מוקריא הלוואה אלא שליוותיה
 קעבור דכיון שכל ההבאה על המפקיד לא דמיא להלוואה כלל אלא הוי בשלמותו
 וכשומר דתנן בזה מתנה שומר חנם להיות כשומר שבר ובשאל בלומר לקבל עליו
 כל אחריות הקרן ולהתחייב באונסו וכיון דמשום הו' משמא אחו עליה כראה שאב'
 כורע המפקיד לנפקד שבר טרחו ועמלו כיון שאינו משתער בגוף הפקדון שרי דאין
 כאן הלוואה כלל אלא הו' הוא כשומר שבר שמתנה להיות כשאל ואף על פי שהרשבא
 אל החמור בזה וכתב דמתניתין דקתני אין מקבלים טאן ברול כראה דאסור דודאי
 היא מתנית' כשהיא גנובה דשקול מוכה מחסה בפקד לנפשיה מרישא שמת מוכה
 דקתני אין שומן עגלון וסייחון למסנה והסתא למתנית הפסד אסור למאן דמקבל
 עלויה כל הפסד מבישא אלא הא אשמעון דאף על גב דלא שקיל מוכה כהדיס
 כו' אסור עב דבחו' ולא נטרו בשמייהם מפני שאמרו היכן מנינו הלוואה דלית בה
 הבאה כלל הלוה וכל הבאה דמלוה ובעל המומן הא ודאי לאו הלוואה היא אלא דמתני'
 משום שיבא אונסין לאשמעון אבל מקבלים טאן ברול מגוי ודכרו חכמי לוכל

אחוריו וקרום אינו לעשות מעשה כדבריהם כיון שאין זה אלא רכות דרובן וכן
 שכן שכראה פה' טבא זל מור בו שהרי כתב כבר ואין מקבלו וכו' כגון שמקבל מאה
 ז'אין במאה שלש והפירו' למחנה אפילו יתן לו שכרו ועתלו ומזוכו אסור לפני שנתקייב
 בכל הדמים שנתן וכשנטול בעל הבהמות ריוח מהן נראה כרבי ואין זה דומה לשומות
 עבלין וסימון שאמרו כי אם שניהם קבלו על עצמן אחרות הקרוין ואין אם אימור אלא
 בשתלו ומזוכו וז'אין נדריך לומר זו קתני נראה מדבריו דמתניתין מיררו בשהמקבל
 קבלה שנטול ממנה מחצית הריוח וזו באשר אחרותו מפני שבשל הטהרה הוא קרו'
 לשכר ודמוק להפסד שזה כעשה לזה עליו מפני שבהנה מן התמכה ולפיכך אסור אכל
 אם כל הריוח לבעליה זה מותר :

עוד כתבת

שנשאלת אם מותר לנכותו באין זה בות דין שירצה דאוכן
 וכתבת שכראה כך שהוא מותר לנכוח הבא משום מתנה
 על מה שכתוב בתורה דתבאו בטל משום דמי יאמר דהאי עקר ודמיא ליה להאי
 דאמרוין כפרק המגרש בביטין (דף פד) לא תישל ולא תתגרש אינן שטרין על
 דבריו תורה כלל אכל כאן אם לא יגרש חובו והתפקיד מכאן בערכאות שלהם
 כמא עובר על לפניהם ולא לפני גוים ובודאי שלמה שכראה מפסד הסוגיא שבסוף
 המגר בביטין (דף פח) יראה כדכריך שאם קבלו עליהן בעלי הדין לרין לפני
 גוים שרו שהרי השול לפני ההדוותות אלפני גוים ולכאורה נראה דכי יוכי דהתם
 כשקבלו עליהן שרי בערכאות שלהם כיון יומא הכי דליהווי ככאין עלי אבא אכל
 אין הדבר כן מפני שמה שמוזכר בו דרשית שהשעה כן מייקר אמונתם וכלשון
 הזה כתב הרמב"ם זל כפירו' התורה בספר הלכה המשפטים ואף על פי שהזכור חכמים
 שתי הכתות האלה כאחת יש הפרש ביניהם שאם רנו שני בעלי הדין לכא לפי ההדוות
 שכונסאל מותר הוא וכדקבלו עלויהו דינו דין אכל לפני הגוים אסורים הם וליכא
 עמין שידון להם כדיוניהם לשלם ואפילו היו דיוניהם כדיוכוכו באותו עמין עב' לשוכו
 ומה שכתבת שעל כרחמי אנו נרוכים לחלק כן דאי לא תימא הכי הא דאמרוין
 שהגוול (דף קנב) מכרו דבא וכו' האוי בר ישראל דידע שהדומא וכו' לא הבנתי
 דכריך דהתם לנו הוא דמסהיד ושהאל חכמה והגו תוכע את ישראל בערכאות
 שלו ואף על כד דשראל קא מסהיד איכו עובר משו כל תשיס דאשמה אזהר דמכא
 והא איכו משום לפניהם וזה פשוט :

עד עוד שאלת

ראובן ששבע לקדש לזה כל זמן שתקשמו פלונית
 לקדשה מכאן ועד פסח ואשר עליו הנאת כל
 תשמיש מאשה אחרת שיקדש וולתה ולכל פעם שיהיה בשאל על האיפור שומול תכף
 האיפור ואחר כך על ידו בעלי לשון הרע בשבע שלא יקדשה ואמר עוד אינו מקבל
 בכדו של אקדש ובקשת לעיוד על דעתי אם יש ממש לשכוח שניהם ונקבלת הכדו
תשובה חוששני לשכוח שניהם לשי שכראה שהיא חלה לבטל את שכועה
 ראשונה כגולל שהרי יכת שכועה ראשונה אינו מושבע לקדש
 אלא

לא כל זמן שזכרנו אותו פלוני ולא עוד לא שאפי' לבקשת פלוני אונו מושבע לקדשה
 אלא מכאן ועד פסח וכיוצא שמוע שמוע חלה בהית' מן הפסח ואילך קוד' הפסח ב"כ
 חלה עליו שלא יקדשה כל זמן שלא זכרנו מאותו פלוני ומתק' שהיא חלה באותו זמן
 שאינו מזכר לקדש חלה כמו כשהו' מושבע לקדשה דהיינו כשזכרנו אותו פלוני דהיה
 א ליה' כשמוע שלא יאכל ומה שאסור לאכול מנה אף בלילי הפסח אלא שאינו תוקע
 עמו בזה מפני שדראה שהטעם הראשונה היתה להצאת חבירו שהרי אמר כל זמן
 זכרנו פלוני וכו' כדראה שזאת השבע' היתה על תכאף' שדוכן שהיו בינו לבוכה
 ב ולא כל הימנו להפקיע זכות אחרים ולפיקד' והא כשאל על שבושה שמוע ויתירו לו
 דרונו וקיים שבושה ראשונה :

ענה זביר

כעלה יא' שאלת ראובן היה שכיב מרע בארץ זרפת וזוה לביתו
 ככתב כוננו וכתוך דבריו שאל לאחד מן השמדוי' לפינו כזה חבורות וש כפירס' יכוניאן
 זמן אליו ארבעה המה אמכם לא פירש יותר ולא הזכיר שמוסם ואז אמר ראוב' המנוה
 הכני עובד לד' חבורות שבידו פיוניאן כך פלוני יתחייב כדרך שזה והנה בעוד חמש
 חבורות רשומות ואלו הן תלמוד תורה וחוליס ומאור ונדקה וקברים וכל אלו החבורו'
 יש עליהם להוציא מעות וזלת מכוו הקברים אמר' זה המנוה עמד בפירס' פיוניאן כמו
 סכה זה עברו עשר שנים ואז לא היה בפירס' כוונ' קופ' של נדקה וזה המנוה היה ממכוו
 הקברים והיוכי ארבו לו הימים בארץ זרפת חבותו ויך לגור בפירס' פיוניאן והיו היום
 בערך חליו שאל ואמר מי הם הכרורים ממכוו הקברים והשיבוהו פלוני וכלונו או אמר
 ראובן המנוה בטוב מוסרם וכדרכי אמר שהעדר כי עוב להם דבר מה כנזאתו
 ואחרו מותו השד' כדברים עד אחד לבדו רק שהא' קרוב אח' לאשת המת אח' היה
 וכתמק' והמפנה היה בפירס' פיוניאן' פשוט על כל השלם לקרא בתורה וידור כדר
 לכבוד ה' סתם לארבע חבורות ופרע לאלו הארבעה ר"ל תלמוד תורה וחולין ומאור
 ונדקה וחבורת הקברים לחלק ונתה' וכתוך הארבע' לא כהגו למכותה אמכם יש כמו
 ג' שנים בקרוב שאמד מוחדיו הקהל כשבר פיוניאן והיה ממכוו הקברים וכשזוה
 לביתו עשה הנמה לאותה חבורה ע"כ כדרך' .

א השובה

המנוה האומר אנו מניח כך לד' חבורות והיו בעשר חמש כל שאין
 אנו רואין הכרעה בין אותם החבורות הוה ליה כההוא דאמרין
 ב כפ' הטיב (דף פה) ההוא דאמ' ככסי לטובה וכו' שניה קרובי' שפיהם שכימם שניהם
 תלמודי חכמים שורא דדיוני ואף כאן אלו אמ' הרוכי מניח כך לחבורת מצוה והיו שם
 הרכה חבורות ואין הכרעה מבוארת כוניהם דכין אותה בשורה דדיוני ע"פ הפרשו'
 סתפראו בעיני שורא אכל' כאן רואה אנו הכרעה לחברת הקברים לפי שהוא היה
 ג מאותה החבורה ונביא בתוספתא' האומר תנו מאתם זו לבית הכנסת וכתבו לבית
 ד הכנסת הרגיל בו ואם היו שנים ורגיל בשמים וכתבו לשניהם' ואף כאן כיון שהיה רגיל
 בחברת הקברים כראה שאי אפשר להוציא חבורת אותן הקברים מכלל אותן חבורות
 ובזאת אותה חבורה וזכה ברביע ההכחה' ואע"פ שכתבת בשאלה לשון זה וכל
 אלו החבורות יש להם להוציא מעות וזלת מכוו הקברים ע"כ כראה שהכונה היא שאין
 יט 19 א i עליהם

שאלות ותשובות

עליהם להוציא משות תמוד אבל לפעמים הם מונוציאם משות שאם לא כן אותו המצוה
מקהל פורפכו ויאן שעשה הכמה להם לאו זה דבר ושמצו מעות הכמתו אלא ודאי
כראה שלפעמים הם מונוציאם מעות אעפ שאין העבין תדיר ככ כהוצאת יותר החבור
וכס שאפילו לא היתה הכרעה לחבורת הקברים ויהיה דוכה עם שאר החבורות
במוד דדומי כר שראוי להכניסה לוו מתוך השודא שהרי העד עד אחד שהמנוה אמ'
כי עוב להם דבר מה בנוצתו וזה העד אעפ שהי קרוב למנוה כשר הוא לדבזה שאין
כאן כנישת עדות אם תכתן ההכמה לחבורה אחת או לאחרת והווי ליה כהיהו דאמר'
כריש חוקת הכתנים (כט) מי לא עסקי' דכקוטי אבר ביתא וקומוי ואמריו למאן כותביה
ואעפ שאין עד אחד קם לממון אעפ בדכרי מראין שהדבר. אמת ולפיכך יש לזכות
חבורת הקברי כדון השודא אפי' לא היה רגיל בה וכס שכיון שהי רגיל בה וכתה מאות'
תוספת' סכתת' ואעפ שעבשו פוטט המכהג בפריפיואן שהנודר סתם לד' חבור'
ופרע ללו הד' רל' ת' ומולי' ומאו' ונדקה הרי ראובן בעת שנוה לא היה בפריפיואן
ולא היה יודע במכהג זה שכבר בא בתוך השאל' שכשהיה דר בפורפכו ויאן לא היה
בפריפיואן קופ' של נדק' ולפיכך אין לומר שעל דעת' נוה ולפי זה כר' מחבורה הקברי'
זוכה ברובע ההנח' ובשאר' כספ' ת' ומולי' ונדק' שאעפ שאפשר לדון ולהוציא
הנדק' מכללן' מפני שלא היתה אות' חבורה בפריפ' בעת שהיה דר עם וקרו' הדבר
לומר דמיקרי רבי' באחר' ולא בה ועד דתכן' סתם תרומה כהודה אסורה ובגליל
אותרים שאין אכשו בגליל מכירים את תרומת הלשכ' וכדאי מכירים היו בה אלא
מתוך שהיו רחוקים מירושלם כשהיו אומרים תרומה סתם לא היה דעת' לתרומת
הלשכה' וזה היה אפשר לדמות' אללו לא היה זמן רב שינא ראובן מפריפיואן ושכאוחו
וזמן לא היה חבור' נדק' בפריפיואן אבל כדון זה שעבר' עליו עשר שנים שלא היה
בפריפיואן אין ראוי לקרותו רגיל באות' חבור' שהיו בעור כשדר עם כי כבר היה לו
לחשובי אפשר סכתחדשה עם חבורה או חבורות ועוד כימו יודע אם היה זכור
מאותן ד' חבורות שהיו עם בזמנו ולפיכך איכי רואה הכרעה מבוארת בון אותן ד'
חבורות לא חזר דינן לשודא דדומי והוא שיראו התלמודי חכמים שכעיר אי זו אחת
מארבע חבורות הן יש לדון בה שלא היה דעת המנוה קרוב אליה או שאינה נריכה
כ' כ משות וכיוצא בדברים הללו ואותה חבורה יוצאה מכלל הארבע חבורות ואין לומר
שיש תקנה בדבר שכני העיר יחלקו המשות לאותן חבורות כמו שירנו כדי לזאת מכל
ספק מדאמרוי'ן ורשאים כמי העיר לעשות קופה תמחו שזה לא כאמר אלא בדבר
המסר לבני העיר' אבל בפוסק נדקה ומכהג בה גזברים פרטיום לא ולפיכך לא
מנצתו כזה דרך אחרת ואין לחלק ולומר דהכא לא שייך למומר שודא דמי אמרוי'ן
וא הכי ה' היכא שהמנוה לא היה דעתו אלא על אחד כי ההיא דככסו לטוביה' אבל
כאן הרי כראה מאותו העד האחד שעמד לפניו בעת נוצתו שדעתו היה לפשות הכח'
לכל חבורות פירפיואן שהרי שאל כמה הם ולפיכך לא שויכא ככאן שודא משום
יב דודאי' אללו היו שכי עדים משדום כזה היה כופל זה הספק אבל כאן אין אלא עד
יג אחד שאיכו קם לממון ויש לנו לילך אחר לשון הנוא' שהי עשה ההכח לד' חבור' ושויכא

בבאן פודא וכומו שכתבתי ומה אם המכהג כשר שהקל משנים החבורו אם כולם
אם מקנתם והם רבילין כזה חזר הדין למה ששכיבו רשאין בני העיר וכו' ויהיה הדרך
היות טוב זה מוניא מכל ספק שהקל פרט וכוין וחלקו ההכח ככל החבורו חלק כחלק
יושבי על מדין השכנוי באהלים כטע השם לתורה ולתעודה להורות את בני
ישראל בעבור ישמרו חקיו ותורותיו וכוורו ראשונה אמו מתנבל לפני

ד

כבודכם כאשר השכתי על מה שנסאלתי מאת הכעלה מאיש טרוי משה מאיר כי לא
ודעתי שאתם פסקתם הדין כאשר הודעתני עתה שאלו ודעתי הייתי משיב ליו שכבר
הורו זקנים מומחים ומוכהקים והטוען אמר מעשה בית דין שלהם לא אחר ולא
כלום אבל הכבד הכובד בא אלו בשמכם והגיד לי כי אתם רוצים לעמוד על דעתי
כזה ועל כן השכתי על ההכחה שנסאלתי כזה והוא שהוכח באלה שזה המנוה היה
ממנוי הקברים ולפיכך דמיתו לכודר לכה כמו שכתבתי ולחלוק ולומר דהת'
שאלו לפי שמנוותיהם שוות אבל הכא יתרון מנוה טפי מרבילות וכומו שכתבכם

טו

איכו נראה כלל דמנות נדקה לא עדיפה ממנות קבורה אדרבה מנות קבורה עדיפה
טפי מנוה שהרי גדולה ממנות במילות חסדים מן הנדקה כמו שאמרו ז"ל שזה בנוש
וזה בממונו וקבורה שהיא מכלל גמילות חסדים יש לה יתרון על גמילות חסדים הכולל
דהא אמריבין כפ' ואלו מניאות (דף ל) בה וו קבורה ופרכיבן היינו גמילות חסדי'
ומפרכיבן לא נכרכא אלא לזקן ואיכה לפי כבודו הרי שכתבו יתרון לקבורה על שאר
במילות חסדי' אע"פ שהו' גדול מנדק' דוקן ואיכה לפי כבודו אע"פ שאינו חייב בגמול'
חסדים חייב בקבורה וע' דסתמא סנו בתוספתא וכתן לאותה בית הכבסת שהיא
רביל בה דכיון דפסקו הדין כך בכתם משמע שאין לנו לעיין אם מנוה אחת מבת
כבסת גדולה ממכרתה אם בעינין ורוו התפלה או שהיתה נרכה ממון ויתר שלעולם
דעתו של אדם קרוי' אצל כנס' שרביל בה וכן לכל מה שרביל בו ועוד שאע"פ שחברת
הנדקה נרכה ממון ויתר כמו כן כודריה מרוכין וחברת הקברים כודריה מועטים
ולפיכ' אם המנוה היה קבר איכו רואה שאוכל להוציא חבורת הקברים מכלל החבורו'
ומה שכתבכם דודאי המנוה היה וודע מכהג פורפ' וכויואן דהא חזינן בבי'מחאה

טז

דאמרו מ'כרך חכרא אית ליה חזן מכבודכם איכו רואה לו עינין כלל דמחאה דמהכי
איכו מטעם שדנוי וכאמ' בודאי שמע המחזיק והוה ל' לזאהורי בשטרו שאי' העירו
כפינו עדי המחא שהם לא הנידו לשום אדם מחאתי' מהכיא מחאתא ואי' חזקתי של
מחזיק כלום והיינו טעמא משום דטעמא של חזקה הוא שכל שלא מחא בעל הקרקע
הדבר מוכיח שמכרו או כתבו וכוון שאי' רישות כטעבת המחזיק משו דטפי לא מודה'
בשטרות אנו משמדין הקרק' בחזקתו ולפיכ' כל שמיח' בעל הקרק' אע"פ שאינו וודעין
שלא בא באזני המחזיק מחאתו מחאה ואי' זה עינין לכדון שלנו כלל וכן מה שאמרתם
שאין לסמוך על עדות הכעלה גיסו מאישט' רי משה מפני מה שכתב הרב אלפסו ז"ל

טז

בפרק זה טורר' דמי שנוה בעת מיתתו כפי קרוב לו ורחו' מוכנו עדותו פסולה איכו
רואה זה חזן מכבודכם לפי שאפי' לדעת הרזל עדות זה איכו נובע לקרובו שהרי כבר
כתבר על פי עדים אחרים שהוא חייב לתת סך ממון ודוע' לד' חבורות ואם וכתן

שאלות וחשובות

למורה אחת או לאחר אין כאן כניעת עדות כלל והוא ליה כההו' דפרק חזקת הבתים
 (דף כט) מילא עסקינן דקיימו אבר ביהא וקיימו ואמרינן למאן כתביה וזה כדאמרי
 ברור מלכד מה שיש לדון על דבריו הרב אל ומ"ח כבר כתבתי שאין זה מברור לעיני
 הדין הנמוך לפי שאין עד אחד קם למיזן אלא שהוא מראה פנים שהאמת הוא כך
 יש שדעתו היה למבורת הקברים וזה עיור לעיני השודא כאלו היתה חבורת הקברים
 כנופלת בשוא"ל ולפיכך דעתי על הנד שהנחה השאלה לפני שאין להונוא חבורת
 הקברים מכלל החבורות אבל עתה בכתבכם ראיתי שכתבתם ענין הכתת הכדון לפי
 שבמה שכתבתי בו בתחלה היה מוכח שהמנהג היה קבר ואתם כתבתם שיש הוכח
 בא גמורה שלא היה קבר שכשעת יניאיתו לקבורה לא התנהגו עמו כמנהג קבר כי מנהג
 העיר לכל קבר שמת קרוב או רחוק שכושאים אותו הקברים לכד לאט והם חפזו
 ראש פניהם בטמון כמתבלים על חכרם ואומרים עליו דרוק הדין במקומות ידועים
 בדרך הקבר לכן שואלים על מי שמת ואינו כיכר אליהם אם הוא קבר ודרך הקרובים
 החפזים כבודו להודיע כדי שיעזלו הכבוד כהגב וזה לא ראינו ולא שמענו שהיה
 איש פונה פה ומתפסק לומר קבר הוא אפי' שהתנהגו עמו כשאר בני אדם שאינם
 קברים ע"כ לשוככם וא"כ הוא יש כאן הוכח גמורה שאינו קבר כי הריא דאמרינן
 על ברכתובו (דף נו) למנה מאי אלמך' לית לה כוסני כלומר שכל שלא כהגו עמה
 כמנהג הבתולות הדבר מוכיח שלא היתה בתולה ועוד עצמתם חזק לדרבנא
 שהוגד לכם מאנשי אמנה ששמעו מפי איש אחד מקהל פורפוכי ואן שהיה שמה נדרש
 בעת נואת המנהג ושאל ממנו כמה חבורות יש בפירפוכי ואן והשיב לנו ארבעה חבורו'
 נדקה ומאור ותלמוד תורה ותולוס וזהו הנשאל כשהביאנו לפניכם גמנס' וגם
 שהוגד לכם כי אחד העדר המנהג הוי"ט רומטה לפני ברורי הנדקה להתפטר
 כב עמיה ועל זאת הסנחה יפה דכתם וחוקה עליכם שאין ונא מתחת ידכם אלא
 דבר מתוקן אבל מ"מ נרדק להתישב כמה שכתב אלי עתה שפית הנעלה מאנשה משה
 כב שהמנו' מסר כסניו ביד הקרוב לאשת המת וכל כסניו היו משת בעין ובאמונת השלוש
 הוה הדבר תלו לומר לכל מקבלי העובדות אשר היה הסך יותר מממש מאות
 חפשים לכו וקושטו לכם תכן כי לא יספיקו הנכסים לפרוע כדוכיית אשתו עד כאן
 לשוכי' וא"כ הוא כיון שטודו נאמן לומר קבר היה ועלה בדעתו שלחבורת
 הקברים נדר ראיתי בכתבכם כלסון הזה ואין להאמינו מההיא דזה הכלל כל שבידו
 שזה אין בידוע' ואתם היודעם מאי זה נד אין בידו' ^א זה טובש מה שכתב למאיש'
 גביר נעלה הגושני קונטרסו החפזי הנשאי אשר ^ב משה מאי ששאלו בתחלה
 סס וקונטרס' בענין השאלה ששלת ממני בהיותי פה בדבר ^ג להתכנל על אשר חזר
 החבורו ואני במקומו אכי עומד על הנד ששאלתני ^ד מדיו הראשון וכ"מ שכל
 בו והוא שעתה הנחה שהמנהג היה קבר ועל זה הנד ^ה חכם וכול לחזור אם
 כדעתם אז דעתי עתה אבל הם הודיעני שלא היה קבר ^ו וחזרו מן המוכח הראשון
 וכיני לזה הוכח' גמורה כמו שתראה בכתבי שכתבתי ^ז להם ועל זה הנד אין ספק שיפה דכו וחוקה עליהם שדבר השם טעיהם אמת אמנם עם

כל זה אם הדבר כד השלש הוא כאמן אבל הם כתבו לי שאינו בידו ומה ושלש עשר
בדבר זה והרו המשיב אינו וכול להשיב אלא על צד הכתה השאלה ואני ודעתו חכמי
הכשאו והם גדולים בחכמה ובוראת מטא והשם יודע בו לו ודעתי שונא פסק דין
מלפניהם על הכדון לא השכתי כי מו אנכי שאבא אחר פסק הדין אבל בביר כעלה
ידעת שבת אליו בשםם לכתוב דעתי ולכבוד ולכבודך כתבתו במוכח על מה שכתבתו

עו כתבת

לאה נשאת לראובן זה עשרים שנה או יותר וקיים לה בשטר
כתובה מנה מדרבנן והוסיף לה מדוליה המשום והוכיח של
זהב והוד מהכנסה לו בכדוכינא מאה והוכיח של זהב באחריות כל נכסיו בקנין גמור
ולא הפקידה שטר כתובתה ביד רחל קרובתה ועבשו מת ראובן בעלה בלכתו דרך
וליכ' ויהא והכס תבע' לאה הכוזב שטר כתובת מרחל שהפקיד אותו ביד רחל החוזר
אותו לה קרוע ומתוך בראש נוסח שטר כתובה שהיה לכתוב בכתובו כיום פלוני בכך
וכך לבריות שלם למכין שאנו מוכיין כאן במתא פלוני דעל כהה פלוני מותבה אין
פלוני המתן בר רבי פלוני אמר לפלונית בלתי את רבו פלוני הוא ליה לאכתו כדת
משה וישראל ואנא אפלה ואוקיד וואו ואפרנס יתיכי בהלכתו בורין יהודאים הפלסין
ומוקיין ווכין ומפרנסין כסיהין בקושטא ויהיבנא ליכו פ'ב חסר מנסק הנהנו בשטר
הכתובה וזה הקרע והכר אינו ממנא כלל אבל כתו בשטר בכתובה ונתיאת אורו דא
וכו' ונתי מתן דין ואוסיף לה מדוליה כ' והוכיח של זהב וכו' ודא כדוכינא והנעלת
לה מאה והוכיח של זהב וכו' וקבלם עליו ועל ורשאו אחריו ועל כל נכסיו שקנה וסוק'
צתי כסוף וקנינא נודד מתן דכא לאור' דא אתקיה על כל מה דכתוב ומפרס לעיל
קנין שלם מעבדא ומתים בה דוד המתן כן אכ' הם שמוראל נזה למתום ומתמום
שנו עדים בשטרם שכתבא קיים למתומתם עבדא'ם אומרום ששטר כתובה זו אינא
טוח בלום לנכות בה מנכסיה כעלה לפי שהוא שטר קרוע ואמרו' כפ' נט פטוט (קסה)
נקרע פסול לתקוע בשטר ומתא תשובה לר' אש' אל שכתוב דוקא כשאין יכולין לעמוד
על הקרע אם הוא בסכין או ממולא אבל אם כוכר שנעשה בסכין ולא כעא ממולא
כמו שדרך שטר לוקרע בכפלו אכ'פ' שאינו שתי וערב פסול וכתב בעל התרומה הא
דכטר בשאינו קרוע קרע ב' ד' דוקא כשהוא מעורה קתו אל קתו אבל אם נקרע
מתם לטכיס גרע שפי מתרע ב' ד' ופסול ע'כ' ולפי זה פסולין שטר כתובה הזכר
אין חולקין עליהם ואמרו' שהוא פטר לנכותו מדאמרין התם בפ'ט פטוט יתיכי דמי
קרע של ב' ד' אחר רבי יהוד' אמר רב מקו העדו ומקו הנין ומקו התורף ומדל' קאמר
או משמע דמלוו בשו ואבוי דקאמ' שתי וערב לכו דברי רמ' אל דכלו אדרב' יהוד'
דלא מופסול לא בשתי וערב כמו שכתב בפ' כ' מהלכו מלוה ולוה' ודמינו והוכתן כתב
בקרע פסול בקרע על ידי אד' ככו' דהיינו קרע של ב' ד' שקראו מקו העדו ומקו הזמן
ומקו התורף והיינו מס' המלו' וסלו' עכ' הילכ' כ' לא נקרע כי אם הזמן לבד דשם היא
והאש' הרו הם כתובו למט' וקנינו' ודו' מתן דין לאור' דא איכתתי וכל שא' מיווק השע'
והשעבוד והקנין וסך הכתיב והשעבוד והדוכינא ומתומ' העדים ושנו' למתו' ואין חסר

כי אם הזמן לכד הזמן אינו מושל כי אם לנכות ממנו עבדו אבל מנמי חרוכל זמן
מנכא בני וטטר זה אינו נפסד כגדר שטר סקרט הואיל ולא נקרט כי אם הזמן לכד
ואע"פ שמתקן מקום הזמן אינו נפסל ככך ואפי' בגטין שתקנו בהם חכמים זמן
אמרו כ"פ דגטין (דף יח) גזייה לזמן ויהיה כוונתו מאי ופירש רבינו חננאל ז"ל
דאי גזייה כשר הוא וכן כתב הרמ"ם ז"ל דגזייה לזמן כשר ומשיאין אותה כגט זה
לכתמלה וק"ו הדבר ומה במקום שתקנו חכמי לכתוב זמן אי גזייה כשר במקום שלא
תקנו אלא שהמלוים או נושים בתיבתן כוונתם לכתוב זמן כדי לטרוף ממנו עבדו כש
בוטאו דלא מפסוד בגזיית הזמן לכד ומה שכתבו הראש ז"ל וכעל התרומה ז"ל אפשר
שלא כתבו אלא שנקרט במקום כל התורף אבל לא בזמן לכד ויש מי שחושש שמה שזם
תכאוי היה כתוב בראש השטר כמה שנקרט ואינו נכחא וזאת אינה השאלה דהא בענין
שחוזר מעניינו של שטר בגזייה אחרונה ואם היה שזם תכאוי כתו בראש השטר היה
זוכר לכסוף ע"כ דבריד:

- א תשובה** דעת הרמ"ם ז"ל כך הוא דאכתי פליגי אדרכ יהודי ולפיכך פסק כאכתי
דהוא בתרא ולפי זה שטר שנכתב קרוב אינו נפסל אלא אם כן הוא
- ב** קרוב שמו וערכ' אבל דעת הרב אפלקי ז"ל אינו נראה כן שכתבן לדרב יהודי ולדאכתי
בהלכות אלוהא משמע ליה דלא פליגי וכן נראה לרבינו האי גאון ז"ל בתשובה וזהו
טופסה ושאלתם שטר שנקרט דלא בקרט בית דין וכנחא קרוב ואשר הוא בידו
אומר כי העבדים קרעוהו והכתב אומר לא נקרט אלא מפני שפרעתי דינא
מאי הכי מוזין דמלתא פסיקתא הוא דאמרו רבנן נקרט פסול בתקרת כשר
וכדאי תפסינן לחומרא דבין כרב יהודה בין כאכתי אם נכחא כן או כן פסול ואם יש
בקריעו' שתי וערב אע"פ שאינן מכוונין חיוסוכ' ולא מבנין ביה אבל אם נקרט לכד
אחד שלא במקומו מן המקומות שאמר רב יהודה ואף אינו נקרט שתי וערב וראייה
שנפרע לובא לא חיוסוכין ומבנין ביה ואם אפשר שהיה קרע' ד והוסף על קריעתו
והבדיל כדי לפרש בדבר מוספין ואין מבנין בו כלום ע"כ הנה שהוא ז"ל סובר דאכתי
לא פליגי אדרב יהודה וככל גזכא מביהו מפסיל' וכן לשוני שכתב אבל אם נקרט
לכד אח' שלא במקומו מן המקומו שאמר רב יהודי כוונתו לדרב יהודי כל שלא נקרט או
במקו' עדי או במקו' זמן או במקו' תורף פסול ואע"פ שדקדק בן מדאמ' מקו' עדי ומקו'
זמן ומקו' תורף ולא את מקו' עדי וזמן ותורף ועדי דאי אית דכענ' שיהא נקרט בכל
המקומות הללו לא היה נדק' לומ' מקום הזמן ומקום התורף שהיו הזמן בכלל התורף
הוא כדמוכח בפרק כל הגט (דף כו) אלא ודאי לכך פרטו לומר שכל שנקרט באחד
ממקומו' הללו פסול ומעתה מי יגבה ממון הפך מתשובת רבינו האי גאון ז"ל וכ' שיש
לחוש ג' ב' לתשובת הראש ז"ל וכראש דקדק בן מלשון נקרט דמשמע מעצמו אלא
- ג** דקא בעי תלמודא אי זה קרט מוכיח שבעצה בכונה וקא מפרש רב יהודה מקום
עדים וכ' לפי שכל שהוא חוץ למקומות הללו הדבר מוכיח שלא נעשה כדי לפסול שאם
היה כך במקום שקרו של שטר דהיינו באחד ממקומות הללו היו עושים כך שכן נהגו
וכל שאינו כן הדבר מוכיח שנתקרט מעצמו ואע"פ ששם' במקומו' הללו עדין אפשר
שנתקרט

פתקתם משמנו כל הובא לדיכ' להפיקו מסתק' לא מנשפך מה ואכנו מנו דאמי שפי
 זערכ היונו ב' כלתת סו' להכיר אם כעשה הקרע מלנו אם לאו ולפיכך אומ' ה' אש זל
 פכל קרע מוכיח כבודו שלא כעשה מלנו אשפי שאינו באותן המקומות ולא שמו וערב
 פסול לפי שהתבא לא הכשור אלא בשום הוכח שנעשה מאליו וזה סברתו זל וכדאז
 שאינה מרעת כל כך שהרי אפשר לומר שכתקדע כולל כל שהקרע מוכיח שלא כעשה
 כדי לפסול את השטר וכן שנעשה מאליו או על ידי אדם שלא ככוונה לפסול כתקדע
 ומקרי נאע' פ שאינה מרעת ראוי לחוש אליה ומה שאמרת שאפשר שלא כתבו אלא
 בשנקרע כל התורף אבל לא בזמן לכר אינו רואה לו ענין כלל דודאי אפילו במקום
 שאינו פסול כתב כן שאלו בפסול מאי איריא כשהדבר מוכיח שנעשה ככוונה הרי אפי'
 התמו פוסל וכן מה שדמית זה לבויה אין ענין כלל דודאי אלוהיה וודע שכתקד
 הזמן ממנו שלא בסכת פרעון או דבר שהוא פוסל את השטר אינו כפסל אבל כשינא
 קרוע במקום הזמן יש לחוש בו שמחמת פרעון או מחילה בקרע וכפסל לפיכך אינו
 רואה שהיא ראוי לו לנכות בשטר זה אלא מה שכתבת דיש שפסלוהו מחמת חשש
 תבאי ואמרים דמו זה לפי שנו' לחזור מענינו של שטר בשטתה אחרונה ואם היה שום
 תבאי בראש היה כוכר לכסוף עכ' אם היה ראוי לחוש לתבאי זאת הדמיה אינה כלום
 לפי שלא אמרו כרוך לחזור מענינו של שטר בשטתה אחרונה לא לפי שאין למדן משטת
 אחרונה אבל לא לומר שחזור בשטתה התבאי שהוא בראש השטר שזה דבר
 בטל הוא אבל דדאי ככוונא בזה כיון שאינו מקו' שכותבין בו תבאי אין לחוש בו לתבאי
 מדאמרו כן כתופסת' בפרק בתרא דכ' בתרא שטר שזש בו מחק או תלו מגופו של
 שטר פסול שלא מגופו כשר כלומר שאם יש מחק במקום שאינו גופו של שטר אלא
 במקום מאותן מקומות שכותבין לסופרא דשטרא כשר ואין מוששים שמה תבאי היה
 בו לפי שאינו מקומו ומכאן אתה למד לכיונא בזה :

עז עוד

כתבת מעשה ביבמה אחת שהלכה יבמה להתירה לשר בו כאש ממלכות
 קאש טיליא והבואה גט חלינה כתוב וחתום כשחלנה כמנה וכהלכה אלא שהיה
 בעוב בו כך כיום פלוני לחדש פלוני בשנת ה' אלפים ומאה וארבע לבריאת עולם והיה
 חסר בו חמץ שלשים וגם חולקים בזה יש אומרים שגט זה פסול שהוא מוקדם מל' שנה
 והרי הוא כשטרו חוב המוקדמים שהם פסולים ויש אומרים שזה הגט כשר ומעשה
 ב' ד קיים הוא דודאי מוכחא מתלא דשכתת הסופר היה שלג מכין הל' שהרי בודאי
 כל כפי העור וודעם שבעלה היה בחיים היום שבע שני' וא"כ היאך נחלנת בשנת מאה
 וארבע לא דדאי שכתת סופר היה ושד שגט חלינה אינו עשה עיקר להיות שהחלינה
 היא המתרת לשוק ואינו אלא לעדות בעלמא שנעשה המעשה וכן כתב הרמ"ב זל
 שהוא מנהג והילכך הזמן בגט חלינה אינו מעלה ומוריד דאפילו בגוטין שתקנו זמן
 דווקא משום בת אחותו או משום פירות אבל הכא לוכא למוחש שמה יחפה וגם משום
 פירות כמו לוכא שהרי אין היב' ווכה בפירות שלה עד שייב' אות' וכמו שפסק הרמ"ב
 זל וכדאי די לומר כוש היה להלן וקרוכ לזה כתבו בתוספות בשם רי' זל בפ"ק דע'

השובה

בראין הדברים שהיא מותר לוכסא דמאי דתב' שטרו חוב המוקדמי' פסולי

שאלות ותשובות

א פסולו לא' שהן פסולי לבשרו שלא כחמי כמה שכתו בהן לא לוח' שאין עשין בהם מעשה
 סטר לטרופ מן המשועבד ואל כל מבני תרו מבני בהם וכן פיר' רמ"ו ז"ל בפ' או זהו כסך
 (דף עב) ובגמ' כמו התם הכו מוכת דאמר' לא' הא דאמ' ה' יוחנן בור' סתא יבנה מוזין
 דאסון כחמא לא כיתין לכתב ודאי דמשו' טעמ' דלא כיתין לכתב לא פסולין לו' לא דלא
 גבו ממשועבדו אבל מבני חרי בני דומיא דעובד דכר דוסא דהת' דפשיט' לן דכמלה
 על פה דמו' וכי תמ' יוכי נבג' מבני הרז' והרז' הפד' פסולין הם שהקדמו' הזמן כבר
ב תרנו המפרשו' ז' דמשכת' לה' נדבר שהם עשויין לטע' בו ומשת' כיון שאנו מאמינין
 כמה שכתו כשטר כל שהעדי' טע' בדבר שהם עשויים לטע' הרז' ככדון זה' כתברר לנו
ג שהחלוט' כעז' כהונן וראוי שפשיא אות' ואין לנו לפסול מעשה בד' זה' כמו שאנו כוסלין
ד בט' מוקדם אצ"ב דהכ' כמו אלוכא למיחש שמא יחפה עליה במלקות דיבמה לטוס דלאו
ה הוא דלוקין עליו ולפירות כמו איכ' למיחש שאע"פ שהרמב"ם ז' כתב שאין לובם פירות
ו אפי' ככפי נאן כרול' לא בתוכונו דכרוי שכיון שאם מתע' ערש מתמתין מזהת' למה לא
 יאכל פירות מתמתין וכמ"כ שיש לחוש לפירות כמו שיש להוש' בט' מוקדם ואע"כ אינו
 דומה לבט' שכבר כתבתי שפסול בט' מוקדם אינו לא שאין עשין בו מעשה סטר אבל
 מ' מ' מאמין בכל מה שכתוב בו ובגט כיון שאינה מתבטל' לא בו זה' אין עליו תורת גט
 וסטר כמכא' שלא כתרשה כלל אבל כאן התלושה התורתה וכיון שאנו מאמינין בה
 כדמוכח' היא דאטרו חוב המוקדמו' שגובי' בהן מבני חרי במזאת' אשה וזמותרת'
ז לא שגרי' לדקדק בזה מדתקן בפ' בתר' דשביעית' (דף מו) דפרוסבול המאוחר פסול
 ואמאי כהו' שכת' זמנו שלא כראוי באמ' בו שכמסר חוב זה' כבר ולא יהא משמוט' לאו
ח קוציא היא שאו היה הפרוסבול משד' שכמסרו הסערות' לכד' אין הי' אבל הפרוסבול
 אין עשוינו כך שכנון זה' לא הוצרך כלל לתקן דמוסר שערותיו לכד' מדאורויתא הוא
ט ותקנתו של הלל היתה כמכירת מולי בלכד' ובג' ומשמע שסטר הפרוסבול עצמו הוא
 שמפקיע הממון ולא ישיבת' הד' שישבו על כך והכו מוכח מהאז' דאמר' כפר' השולח
י (דף לו) למה לי למתמי' עדים ולמה לי למתמי' דמיני' הא קמ"ל דלא סבא דכתוב בלשון
 עדי' וחתמינו דייכנו ולא סבא בלשון דייכנו וחתמינו עדים למ' סטרו הפרוסב' הוא שעשה
 המעש' שאם לא היינו כרוכין לא לעדות בלבד שכמסרו הדברים לכד' פשיט' דמהני'
יא ולפיכ' פת' הר"ם על הא' דאמר התם רבנן דכו רב' אפי' מסרו מולי להדדי בלשון הזה
 תלמוד' חכמים שלוו זה' את זה' ומסר' דכרו' לתלמודי' ואמר מוסר' אמי לכם סכל' מוב
 טע' לו' אבל פלוני שאנכנו כל' אין שאר' לאינו נרוך' לכתוב פרוסבול מבני שהן יודעין
יב שהשמיטת' כספיה בזמן הזה מדבריהם וכדברים בלבד הוא כרחית' עב' הרז' דכרוי
 מוכיחים שתקנתו של הלל כתיבת' פרוסבול היתה ולפיכך פרוסבול המאוחר פסול
 לפי שהסטר הוא שיעשה מעשה ואין בו דין סטר אבל כאן התלושה היא המתרת' זהו
 מה שכר' אה' כעשוי ככדון זה' ומכל הקום אם הדבר יודמן שיתקן המעשה בד' קודם
 שתבטא' הנה מה טוב ואם לאו אין ראוי לעגפה בשביל זה':

עד פה יבואו נאון גלי' שאלות ותשובות הנאון רבוכו כסום ובהו פלוני עמיכא בשורת
 האל' אהיוס יום ד' תשעה ועשרים יום לעומר' כפרשת השומר' ושכת' אל' לעומר':

